

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Οδηγός Σπουδών
Προπτυχιακού Προγράμματος

Ακαδημαϊκό έτος 2017-2018

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2017 - 2018

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΔΗΓΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ

Σουλτάνα Λάμπρου, Επίκ. Καθηγήτρια
Ελένη Αντωνοπούλου, ΕΔΙΠ
Ευστράτιος Μουρατίδης, ΕΔΙΠ
Γεωργία Χριστοδούλου, ΕΤΕΠ

Εξώφυλλο: *Ο άγιος Δημήτριος προστάτης της Θεσσαλονίκης και του Πανεπιστημίου της*
(χειρ Ιωάννη Βράνου)

Επιμέλεια εξωφύλλου: Σουλτάνα Λάμπρου-Νικόλαος Γαλαζούδης, καλλιτεχνικός-θεολόγος

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Α΄. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	6
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΑΠΘ	6
Β΄. Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ.....	7
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ	8
Γ΄. ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ	10
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ.....	10
1. ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ	10
2. ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ.....	11
3. ΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ	15
4. ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ	18
Ε.ΔΙ.Π. –Ε.Ε.ΔΙ.Π. ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΣΣΕΣ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ - Ε.Τ.Ε.Π. - Ι.Δ.Α.Χ.....	20
Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ.....	20
ΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ	21
ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ	21
ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΘΕΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ	22
ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΝΙΑΙΑΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ	22
Δ΄. ΤΟ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	23
1. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ.....	23
2. ΣΥΣΤΗΜΑ ECTS.....	26
3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	27
4. ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS+ 2014-2021	28
5. ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ	31
6. ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ	32
7. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ	32
Ε΄. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ.....	34
ΣΤ΄. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ ΑΠΘ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ	37
Ζ΄. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	38
Η΄. ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ	39
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ.....	41
1. Κατάλογος Υποχρεωτικών και Υποχρεωτικών κατ' επιλογήν Μαθημάτων	42

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	47
2. Κατάλογος Μαθημάτων Ελεύθερης Επιλογής	76
ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ.....	83
ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	127
1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΙΚΡΟΔΙΔΑΣΚΑΛΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΣΕ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	127
2. ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ	131
3. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗ ΨΑΛΤΙΚΗ-ΧΟΡΩΔΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ.....	133
4. ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ...	135
5. ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΛΑΤΡΕΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ	136
6. ΑΣΚΗΣΗ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ-ΑΓΙΟΓΡΑΦΕΙΟ	136
7. ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ- ΕΧΕΓΕΤΙCUM.....	137
8. STUDIUM HISTORICORUM	139
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ	141
1. Δίκτυο Κειμενικής και Ερμηνευτικής Εκκλησιαστικής Παραδόσεως (ΚΕΕΠ).....	141
2. Κέντρο Αγίου Δημητρίου και Αγίου Γρηγορίου Παλαμά	142
3. Κέντρο Αποστόλου Παύλου	143
4. Εργαστήριο Παιδαγωγικής-Χριστιανικής Παιδαγωγικής	145
5. Εργαστήριο Βιβλικών Σπουδών	146
6. Εργαστήριο Ιστορίας, Πολιτικής, Διπλωματίας και Γεωγραφίας της Εκκλησίας.....	147
7. Εργαστήριο Λειτουργικών Μελετών	149
ΝΗΣΙΔΑ Η/Υ.....	151
ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΠΘ	152
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΗΛΕΦΩΝΩΝ & ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΜΕΛΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ	153

Χαιρετισμός του Προέδρου του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας καθηγητή Κωνσταντίνου Π. Χρήστου

Ο όρος θεολογία προσλαμβάνεται στην ορθόδοξη χριστιανική παράδοση κατά δύο έννοιες. Η πρώτη αφορά στην εκ μέρους του ανθρώπου μέθοδο προσέγγισης του Θεού, η οποία είναι δυνατόν να επιτευχθεί, διότι ο Θεός αποκαλύπτεται στον άνθρωπο κατά το σχέδιο της Θείας Οικονομίας, ενώ ο άνθρωπος διαθέτει τις δυνάμεις ώστε να καταστεί κοινωνός, κατά χάριν, του Θεού. Πρόκειται για μία εσωτερική και βαθιά πνευματική διαδικασία. Η δεύτερη έννοια της θεολογίας αφορά στην συστηματική καταγραφή και παρουσίαση των αληθειών της χριστιανικής πίστεως, όπως αυτές προκύπτουν, κατόπιν έρευνας και μελέτης των ιερών κειμένων, των έργων των Πατέρων της Εκκλησίας, αλλά και του συνόλου των πηγών, γραπτών και μη, που αναφέρονται στην ιστορία, την πίστη και την ζωή της Εκκλησίας. Πρόκειται για μία απολύτως γνωστική διαδικασία. Αυτή η όψη της θεολογίας καλλιεργείται και διδάσκεται με επιστημονικό τρόπο στα Τμήματα των Θεολογικών Σχολών των Πανεπιστημίων.

Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας έχει ενσωματώσει και συνεχίζει την ήδη μακρά παράδοση της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, τόσο στην επιστημονική έρευνα όσο και στην ακαδημαϊκή διδασκαλία. Στο Τμήμα μας διδάσκονται η θεολογία, σύμφωνα με τις αρχές της πατερικής σκέψης, και ο πολιτισμός που παρήγαγε η Εκκλησία κατά την μακραίωνη ιστορική πορεία της ανά τους αιώνες, σύμφωνα με τα διεθνώς ισχύοντα στον ακαδημαϊκό χώρο. Φιλοδοξία δε του Τμήματος είναι τα παραπάνω να προβληθούν και διεθνώς. Αξίζει να επισημανθεί ότι το Τμήμα μας έχει αναμορφώσει και επικαιροποιήσει τα Προγράμματα Σπουδών του κατά τα τελευταία έτη, τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο, τα μαθήματα των οποίων διδάσκονται από ειδικούς καθηγητές, που αναπροσαρμόζουν τις μεθόδους διδασκαλίας τους σύμφωνα με τα νέα επιστημονικά και εκπαιδευτικά δεδομένα. Επιπλέον, έχει μεριμνήσει, στο πλαίσιο μιας απαραίτητης εξωστρέφειας, για την ίδρυση και λειτουργία αγγλόφωνου προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών για την Ορθόδοξη Θεολογία και άλλων συναφών δράσεων.

Εύχομαι σε όλους τους φοιτητές και τις φοιτήτριές μας καλή επιτυχία στις σπουδές τους και ευόδωση των ακαδημαϊκών και προσωπικών τους στόχων.

Α΄. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ταχυδρομική Διεύθυνση :Πανεπιστημιούπολη, 54124 Θεσσαλονίκη
Τηλεφωνικό κέντρο: +30 2310996000

Πληροφορίες σχετικά με το ΑΠΘ : <http://www.auth.gr/uni>

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΑΠΘ

1. Πρυτανεία

ΠΡΥΤΑΝΗΣ

Περικλής Μήτκας

Καθηγητής Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών,
Πολυτεχνική Σχολή

☎ +30 2310 996715, -6728, -6703, Fax : +30 2310 996706

e-mail: rector@auth.gr, rector-secretary@auth.gr

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΠΡΥΤΑΝΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ

Θεόδωρος Λ. Λαόπουλος

Αναπλ. Καθηγητής Τμήματος Φυσικής, Σχολή Θετικών Επιστημών

☎ +30 2310 996848

e-mail: vice-rector-rc@auth.gr, vrect-rc-secretary@auth.gr

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΠΡΥΤΑΝΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

Παρασκευή Κ. Αργυροπούλου-Πατάκα

Καθηγήτρια του Τμήματος Ιατρικής, Σχολή Επιστημών Υγείας

☎ +30 2310 996713 -6708, Fax : +30 2310 996729

e-mail: vice-rector-hr@auth.gr, vrect-hr-secretary@auth.gr

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΠΡΥΤΑΝΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Αριάδνη Στογιαννίδου

Καθηγήτρια του Τμήματος Ψυχολογίας, Φιλοσοφική Σχολή

☎ +30 2310 996709, Fax : +30 2310 996719

e-mail: vrect-ac-secretary@auth.gr

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΠΡΥΤΑΝΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Δέσποινα Ι. Κλαβανίδου

Καθηγήτρια του Τμήματος Νομικής, Νομική Σχολή

☎ +30 2310 996848

e-mail: vice-rector-pd@auth.gr, vrect-pd-secretary@auth.gr

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΠΡΥΤΑΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Νικόλαος Χρ. Βαρσακλής

Αναπλ. Καθηγητής του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών, Σχολή Οικονομικών
και Πολιτικών Επιστημών

☎ +30 2310 996716, Fax : +30 2310 997390

e-mail: vice-rector-ec@auth.gr, vrect-ec-secretary@auth.gr

2. Σύγκλητος

Το ανώτατο διοικητικό όργανο του Πανεπιστημίου είναι η Σύγκλητος.

Β΄. Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Η Θεολογική Σχολή Θεσσαλονίκης λειτουργεί από το 1942, αν και η ίδρυσή της προβλεπόταν από την ίδρυση του Πανεπιστημίου, το 1925. Από το 1964 η Σχολή, τροποποιώντας τον κανονισμό λειτουργίας της, χώρισε τις προπτυχιακές σπουδές σε τρία Τμήματα. Απ' αυτά το τρίτο, της Κοινωνικής Διακονίας, δεν λειτούργησε αποδοτικά, επειδή δεν προσήλθε σ' αυτό ικανοποιητικός αριθμός φοιτητών. Τα άλλα δύο **Τμήματα**, δηλαδή αυτό της **Θεολογίας** και αυτό της **Ποιμαντικής**, λειτούργησαν αποδοτικά για μία περίπου εικοσαετία, έχοντας ενιαία διοίκηση, τον κοινό σύλλογο των καθηγητών της Σχολής. Με το νόμο για τα Α.Ε.Ι. 1268/82 επιβλήθηκε και η διοικητική διάκριση μεταξύ των δύο Τμημάτων της Σχολής, τα οποία από το 1982 λειτουργούν αυτόνομα και το καθένα διοικείται από τη Γενική του Συνέλευση. Η στελέχωση των Τμημάτων έγινε από το προσωπικό που υπηρετούσε ήδη στη Σχολή [Υ.Α. Β2/5216/21-10-82 (ΦΕΚ 229/25-10-1982 τεύχος Ν.Π.Δ.Δ.)]. Με το Π.Δ. 316 (Φ.Ε.Κ. 166/ 6.10.94 τεύχος Α΄) το Τμήμα Ποιμαντικής μετονομάστηκε σε **Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας**, χωρίς να αλλάξει το γνωστικό του αντικείμενο.

Σύμφωνα με το νόμο 1351/1983, άρθρο 6, παρ. 10, «οι πτυχιούχοι των Τμημάτων Ποιμαντικής των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης έχουν δικαίωμα διορισμού στην εκκλησιαστική, Γενική και Τεχνική-Επαγγελματική Εκπαίδευση». Στη Θεολογική Σχολή λειτουργεί Βιβλιοθήκη (<http://www.lib.auth.gr/el/βιβλιοθήκη-θεολογικής-σχολής-ο>), η οποία προέκυψε από την ενοποίηση των επιμέρους βιβλιοθηκών των παλιών Σπουδαστηρίων της Σχολής, που ήταν κατεσπαρμένες σ' όλο το κτήριο. Η Βιβλιοθήκη είναι πλούσια και οργανωμένη και διαθέτει αναγνωστήριο. Η διοίκησή της ασκείται από την Κοσμητεία της Σχολής.

Η Θεολογική Σχολή εξέδιδε επιστημονικό περιοδικό με τίτλο «Επιστημονική Επετηρίδα Θεολογικής Σχολής-Α.Π.Θ.», το οποίο κατ' αρχήν αποτελούσε έναν ενιαίο τόμο, που περιελάμβανε συνεργασίες μελών Δ.Ε.Π. όλης της Θεολογικής Σχολής. Από το 1990 η Επετηρίδα εκδιδόταν σε δύο ανεξάρτητα τεύχη, ένα από κάθε Τμήμα της Σχολής. Σήμερα τα ηλεκτρονικά περιοδικά **Σύνθεσις** του Τμήματος Θεολογίας (<http://ejournals.lib.auth.gr/synthesis>) και **Κόσμος** του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας (<http://www.past.auth.gr/el/journal>) αντικατέστησαν τις Επιστημονικές Επετηρίδες των δύο Τμημάτων.

Επί πλέον, η Θεολογική Σχολή μετέχει στο Κέντρο Βυζαντινών Ερευνών (<http://www.kbe.auth.gr/>), το οποίο υπάγεται στη Σύγκλητο του Α.Π.Θ. Το Κ.Β.Ε. αποτελείται από πέντε Τμήματα (Μεσαιωνικής Ελληνικής Φιλολογίας, Βυζαντινής Ιστορίας, Βυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, Βυζαντινής Θεολογίας, Βυζαντινού Δικαίου) και διοικείται από πενταμελές διοικητικό συμβούλιο, στο οποίο η Θεολογική Σχολή εκπροσωπείται από ένα μέλος.

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Όργανα διοικήσεως της Θεολογικής Σχολής είναι η Γενική Συνέλευση, η Κοσμητεία και ο Κοσμήτορας [Ν. 4485/2017 (ΦΕΚ 114 Α'), άρθρο 16]

1. Γενική Συνέλευση της Σχολής

Η Γενική Συνέλευση της Σχολής απαρτίζεται από τον Κοσμήτορα, τα μέλη ΔΕΠ της Σχολής, τους εκπροσώπους των φοιτητών, καθώς και έναν εκπρόσωπο, ανά κατηγορία, των μελών του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ), των μελών του Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (ΕΔΙΠ) και των μελών του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ) [Ν. 4485/2017 (ΦΕΚ 114 Α'), άρθρο 17].

2. Κοσμητεία

Η Κοσμητεία της Σχολής απαρτίζεται από τον Κοσμήτορα, τους Προέδρους των Τμημάτων, τους εκπροσώπους των φοιτητών, καθώς και έναν εκπρόσωπο, ανά κατηγορία, των μελών του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ), των μελών του Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (ΕΔΙΠ) και των μελών του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ) [Ν. 4485/2017 (ΦΕΚ 114 Α'), άρθρο 18].

ΚΟΣΜΗΤΟΡΑΣ

Μιλτιάδης Κωνσταντίνου

Καθηγητής Παλαιάς Διαθήκης

☎ +302310 996936, +30 2310 996699

Fax : +30 2310 996692

e-mail : mkon@theo.auth.gr

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Παναγιώτης Σκαλτσής

Καθηγητής Λειτουργικής

☎ +302310 996657

Fax: +302310 996657

e-mail : pskaltsis@theo.auth.gr

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Κωνσταντίνος Χρήστου

Καθηγητής Εκκλησιαστικής Ιστορίας

☎ +302310 996656

Fax: +302310 996685

e-mail : konchris@past.auth.gr

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΣΜΗΤΕΙΑΣ

Ευμορφία Μακεδονοπούλου

ΠΕ Διοικητικό προσωπικό

☎ +30 2310 996698

Fax : +30 2310 996692

e-mail : emakedo@theosch.auth.gr

Γ΄. ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Α.Π.Θ. αποσκοπεί στην «κατάρτιση στελεχών ικανών για το έργο του θεολόγου επιστήμονα ως κληρικού και ως καθηγητού θρησκευτικών μαθημάτων καθώς και στην προετοιμασία ερευνητών που θα ασχοληθούν με τη θεολογία στους ποικίλους τομείς αυτής».

Το Τμήμα παρέχει:

1. Πτυχίο Θεολογίας

2. **Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΜΔΕ)** με τίτλο «Ορθόδοξη Θεολογία και Χριστιανικός Πολιτισμός στις εξής κατευθύνσεις: α) Αγίας Γραφής (i. Παλαιά Διαθήκη, ii. Καινή Διαθήκη) β) Πατερικής Γραμματείας και Αγιολογίας (i. Πατερική Γραμματεία, ii. Αγιολογία) γ) Θρησκευσιολογίας, δ) Εκκλησιαστικής Ιστορίας, ε) Δογματικής και Συμβολικής Θεολογίας, στ) Ελληνισμού και Ορθοδοξίας ζ) Λειτουργικής, η) Βυζαντινής και Χριστιανικής Αρχαιολογίας και Τέχνης, θ) Βυζαντινής Μουσικολογίας-Υμνολογίας, ι) Κανονικού Δικαίου, ια) Ποιμαντικής και Ποιμαντικής Ψυχολογίας (i. Ποιμαντική, ii. Ποιμαντική Ψυχολογία), ιβ) Παιδαγωγικής-Χριστιανικής Παιδαγωγικής, ιγ) Χριστιανικής Ηθικής και Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού (i. Χριστιανική Ηθική, ii. Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού).

3. **Διδακτορικό Δίπλωμα (ΔΔ) Θεολογίας**, το οποίο είναι ενιαίο και ανεξάρτητο από την ειδίκευση.

4. **M. Th. in Orthodox Theology Studies (Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στο Αγγλόφωνο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών).**

5. **Διϊδρυματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών σπουδών** με τίτλο «Ελλάδα: Εκκλησιαστική Ιστορία και Πολιτισμός», σε συνεργασία με το Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (<http://hchc.past.auth.gr>).

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Όργανα διοίκησης του Τμήματος είναι η **Συνέλευση**, το **Διοικητικό Συμβούλιο** και ο **Πρόεδρος του Τμήματος** [Ν. 4485/2017 (ΦΕΚ 114 Α΄), άρθρο 20].

1. ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ

Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Κωνσταντίνος Χρήστου**

Αναπλ. Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Συμεών Πασχαλίδης**

2. ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Η **Συνέλευση Τμήματος** συγκροτείται με βάση το άρθρο 21 του Ν. 4485/2017 (ΦΕΚ 114 Α΄).

Οι αρμοδιότητες της Συνέλευσης του Τμήματος ορίζονται από το άρθρο 21 του Ν. 4485/2017 (ΦΕΚ 114 Α΄) και από λοιπές διατάξεις του εν λόγω νόμου, του Οργανισμού, του Εσωτερικού Κανονισμού και της κείμενης νομοθεσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Κωνσταντίνος Χρήστου, καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Εκκλησιαστική Ιστορία»

☎ +302310 996656

e-mail : konchris@past.auth.gr

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Συμεών Πασχαλίδης, καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Πατρολογία-Αγιολογία»

☎ +302310 996964

e-mail : spaschal@past.auth.gr

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Θεόδωρος Γιάγκου, καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Πηγές Κανονικού Δικαίου»

☎ +302310 996675

Fax: +302310 996677

e-mail : giagou@past.auth.gr

Μιχαήλ Τρίτος, καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση των Σλαβικών και λοιπών Ορθοδόξων Εκκλησιών»

☎ +302310 996920

e-mail : tritos@past.auth.gr

Ηρακλής Ρεράκης, καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Παιδαγωγική-Χριστιανική Παιδαγωγική»

☎ +302310 997113

Fax : +302310 997113

e-mail : irerakis@past.auth.gr

Βασίλειος Τσίγκος, καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Δογματική της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας»

☎ +302310 996962

Fax : +302310 998772

e-mail : vtsigkos@past.auth.gr

Βασίλειος Κουκουσάς, καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Πηγές της Εκκλησιαστικής Ιστορίας»

☎ +302310 997482

e-mail : vkukusas@past.auth.gr

πρωτοπρ. Αθανάσιος Γκίκας, καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Ποιμαντική και Εξομολογητική»

☎ +302310 996676

Fax : +302310 996676

e-mail : agikas@past.auth.gr

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Μητρ. Προύσης Ελπιδοφόρος (Ιωάννης) Λαμπρυνιάδης, αναπλ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Συμβολική, διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις»

☎ +302310 991332

e-mail : lambriiadis@past.auth.gr

Αθανάσιος Παπαρνάκης, αναπλ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Βιβλική Θεολογία και Ερμηνεία της Παλαιάς Διαθήκης»

☎ +302310 997119

e-mail : apaparna@past.auth.gr

Κυριακούλα Παπαδημητρίου, αναπλ. καθηγήτρια με γνωστικό αντικείμενο: «Καινή Διαθήκη. Γλώσσα, Ερμηνεία και Ερμηνευτική»

☎ +302310 996679

Fax : +302310 996679

e-mail : kyp@past.auth.gr

πρωτοπρ. Χρήστος Φιλιώτης-Βλαχάβας, αναπλ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Ιστορία Δογμάτων»

☎ +302310 991332

e-mail : filiotis@past.auth.gr

αρχιμ. Νικόδημος Σκρέττας, αναπλ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Λειτουργική. Ιστορία και Θεολογία της Θείας Λατρείας»

☎ +302310 997078

Fax : +302310 996677

e-mail : nskrettas@past.auth.gr

πρωτοπρ. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης, αναπλ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Λειτουργική. Εισαγωγή στη Θεία Λατρεία»

☎ +302310 997090

e-mail : kkaraisaridis@me.com

Απόστολος Κραλίδης, αναπλ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Ιστορία Θρησκειών»

☎ +302310 997020

e-mail : akralid@past.auth.gr

Μιλτιάδης Βάντσος, αναπλ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Χριστιανική Ηθική και Βιοηθική»

☎ +302310 997163

e-mail : mvantsos@past.auth.gr

Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος, αναπλ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού»

☎ +302310 996515

e-mail : kkotsiop@past.auth.gr

πρωτοπρ. Σπυρίδων Αντωνίου, αναπλ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Βυζαντινή Μουσικολογία και Ψαλτική Τέχνη»

☎ +302310 999618

e-mail : santonio@past.auth.gr

ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Κωνσταντίνος Μποζίνης, επίκ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Ιστορία της Αρχαίας και Βυζαντινής Φιλοσοφίας»

☎ +302310 996953

e-mail : cbozinis@past.auth.gr

Άννα Καραμανίδου, επίκ. καθηγήτρια με γνωστικό αντικείμενο: «Εκκλησιαστική Γραμματεία από την Άλωση μέχρι σήμερα»

☎ +302310 996945

Fax : +302310 996945

e-mail : annakarm@past.auth.gr

Σουλτάνα Λάμπρου, επίκ. καθηγήτρια με γνωστικό αντικείμενο: «Εκκλησιαστική Γραμματεία από τον 9^ο έως τον 15^ο αιώνα»

☎ +302310 996943

e-mail : slabrou@past.auth.gr

Γεώργιος Γκαβαρδίνας, επίκ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Κανονικό Δίκαιο»

☎ +302310 991347

e-mail : ggavard@past.auth.gr

Δημήτριος Νικολακάκης, επίκ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Κανονικό Δίκαιο. Σχέσεις Πολιτείας και Εκκλησίας»

☎ +302310 996697

e-mail : dnik@past.auth.gr

Ευαγγελία Δάφνη, επίκ. καθηγήτρια με γνωστικό αντικείμενο: «Παλαιά Διαθήκη – Μετάφραση των Ο'»

☎ +302310 996963

e-mail : edafni@past.auth.gr

Ιωάννης Μπάκας, επίκ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Ιστορία των Πρεσβυγενών Πατριαρχείων»

☎ +302310 991118

e-mail : ibakas@past.auth.gr

πρωτοπρ. Βασίλειος Γεωργόπουλος, επίκ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο:
«Σύγχρονες Χριστιανικές Αιρέσεις»

☎ +302310 996949

e-mail : georgopoulosvas@gmail.com

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, επίκ. καθηγήτρια με γνωστικό αντικείμενο: «Καινή Διαθήκη. Ερμηνεία, Θεολογία και Ιστορία Χρόνων»

☎ +302310 991161

e-mail : etsala@past.auth.gr

Τρύφων Τσομπάνης, επίκ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Αισθητική της Λατρείας και Ομιλητική»

☎ +302310 991119

e-mail : tsompanis@past.auth.gr

πρωτοπρ. Χρυσόστομος Νάσσης, επίκ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο:
«Πηγές της Θείας Λατρείας, Βυζαντινή Λειτουργική Παράδοση»

☎ +302310 996677

e-mail : nassis@past.auth.gr

Θεόδωρος Πιτταράς, επίκ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Πατρολογία. Χριστιανική Γραμματεία από τον 1^ο έως τον 8^ο αιώνα»

☎ +302310 996986

e-mail : pittaras@past.auth.gr

Αγγελική Τριβυζαδάκη, επίκ. καθηγήτρια με γνωστικό αντικείμενο: «Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη»

☎ +302310 991383

e-mail : atrivyza@past.auth.gr

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ Ε.ΔΙ.Π.

Ευστράτιος Μουρατίδης

Ελένη Αντωνοπούλου (αναπληρωματικός)

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ Ε.Τ.Ε.Π.

Κωνσταντίνος Σκύφτας

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Δεν έχει οριστεί

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Σπυρίδων Καλογεράκης

Νίκη Χιωτέλλη (αναπληρωματικός)

Βασιλική Ματιάκη (αναπληρωματικός)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Βασιλική Σγουρνιού

3. ΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Ο Τομέας είναι η ακαδημαϊκή μονάδα που συντονίζει τη διδασκαλία μέρους του γνωστικού αντικείμενου του Τμήματος, το οποίο αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο πεδίο της επιστήμης. Όργανα του Τομέα είναι η Γενική Συνέλευση του Τομέα και ο Διευθυντής του [άρθρα 25 και 26 Ν. 4485/2017 (ΦΕΚ 114 Α')].

Α. Τομέας Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας

Καλύπτει τη γνωστική περιοχή της έρευνας και διδασκαλίας των θεμάτων που συνδέονται με εισαγωγικά, ιστορικά, θεολογικά και φιλολογικά ζητήματα της Αγίας Γραφής, της Πατερικής Γραμματείας και των συναφών αντικειμένων καθώς και τη γνωστική περιοχή των θεμάτων που αφορούν στη σημασία και σπουδαιότητα αυτών των κειμένων για τη σύγχρονη ζωή της Ορθόδοξης Εκκλησίας και για τη σύγχρονη διανόηση. Παράλληλα, εξετάζεται η γλώσσα των βιβλικών και εκκλησιαστικών κειμένων, ως μέρος της συνέχειας της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας μέχρι την εξέλιξή της στη Νέα Ελληνική. Ειδικότερα, μελετώνται ζητήματα που εμπίπτουν στα παρακάτω γνωστικά αντικείμενα: α) της Παλαιάς Διαθήκης, β) της Καινής Διαθήκης, με μελέτη της κριτικής του κειμένου της, των εισαγωγικών ζητημάτων που αφορούν στη σύνταξη των βιβλίων της, της ερμηνείας των κειμένων της με βάση τον φιλολογικό και θεολογικό σχολιασμό τους, καθώς και με μελέτη των ερμηνευτικών τρόπων προσέγγισης του καινοδιαθηκικού κειμένου, αρχαίων και νεοτέρων, και με εμβάθυνση στη θεολογία τους. Τα θέματα μελετώνται διεπιστημονικά, αλλά και σε συνάρτηση με όλα τα άλλα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος, αποβλέποντας σε μία ενιαία και ενοποιητική θεολογική γνώση, σύμφωνα με το πνεύμα της Ορθόδοξης Θεολογίας, γ) της Πατρολογίας, σε όλη την έκταση του αντικείμενου στην ευρύτερη μορφή της Χριστιανικής Γραμματείας (από την αποστολική εποχή ως την περίοδο της Τουρκοκρατίας), και της Αγιολογίας ως γνωστικού τομέα της Πατρολογίας, που ασχολείται με το θεολογικο-φιλολογικό πλαίσιο της αναπτύξεως της αγιολογικής γραμματείας και της ειδολογικής εξέλιξής της από την περίοδο των διωγμών ως τη μεταβυζαντινή περίοδο, δ) της Θρησκειολογίας, με τη μελέτη τόσο των εισαγωγικών θεμάτων, όσο και, κυρίως, της ιστορίας των Θρησκειών και του διαλόγου, κυρίως των μεγάλων

μονοθεϊστικών Θρησκειών (Χριστιανισμού, Ιουδαϊσμού και Ισλάμ), στην ιστορική εξέλιξή του και το θεολογικό περιεχόμενό του.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

Κυριακούλα Παπαδημητρίου, αναπλ.καθηγήτρια

ΜΕΛΗ:

Συμεών Πασχαλίδης, καθηγητής

Αθανάσιος Παπαρνάκης, αναπλ. καθηγητής

Απόστολος Κραλίδης, αναπλ. καθηγητής

Άννα Καραμανίδου, επίκ. καθηγήτρια

Σουλτάνα Λάμπρου, επίκ. καθηγήτρια

Ευαγγελία Δάφνη, επίκ. καθηγήτρια

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, επίκ. καθηγήτρια

Θεόδωρος Πιτταράς, επίκ. καθηγητής

B. Τομέας Ιστορίας, Δόγματος, Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων

Καλύπτει α) τη γνωστική περιοχή της σπουδής των ιστορικών πηγών, των ιστορικών σχέσεων μεταξύ των Ορθοδόξων Πατριαρχείων και των τοπικών εκκλησιών, των εκκλησιαστικών εξελίξεων μέχρι σήμερα, όπως επίσης και των θεσμών της Ορθοδόξου Εκκλησίας διαχρονικά, της ερμηνείας των εκκλησιαστικών γεγονότων, ιδίως εκείνων που καθόρισαν την πορεία των λαών της Ευρώπης, αλλά και ερμηνεύουν την Ορθόδοξη Διασπορά ανά τον κόσμο, β) τη γνωστική περιοχή της ερμηνείας των διατυπώσεων της Ορθοδόξου πίστεως, με τη μελέτη των συνοδικών και δογματικού περιεχομένου κειμένων σε μία συνέχεια γραμματείας, εκκλησιαστικής ζωής και μαρτυρίας του εκκλησιαστικού σώματος, διερευνώντας το ιστορικό φιλοσοφικό υπόβαθρο των διατυπώσεων της πίστεως, αλλά και τις αντιθέσεις και παρερμηνείες που οδήγησαν στη διάσπαση της χριστιανοσύνης, για μία ακριβή κατανόηση του σύγχρονου κόσμου προς διακονία του ανθρώπου ως υπαρκτικής οντότητας του σύγχρονου κόσμου. Με τα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα: Ερμηνεία των δογματικών και συμβολικών κειμένων, Ιστορία των Δογμάτων, Δογματική της Ορθοδόξου Εκκλησίας, Συμβολική - Διορθόδοξες και Διαχριστιανικές Σχέσεις, Φιλοσοφία και Μελέτη των χριστιανικών αιρέσεων ο υποτομέας του Δόγματος επιχειρεί να διεισδύσει επιπλέον στο διεθνές περιβάλλον και να μελετήσει την

οικουμενικότητα της Ορθοδοξίας σε διάλογο με τη λοιπή χριστιανοσύνη, με τον πολιτισμό, την κοινωνία, τις Φυσικές Επιστήμες, την Τεχνολογία και τη σύγχρονη διάνοηση, διευκολύνοντας την επικοινωνία των Ορθοδόξων ανά τον κόσμο και διερευνώντας τη δυνατότητα συγκροτήσεως ενός πραγματικού διαλόγου.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

Μιχαήλ Τρίτος, καθηγητής

ΜΕΛΗ:

Κωνσταντίνος Χρήστου, καθηγητής

Βασίλειος Τσίγκος, καθηγητής

Βασίλειος Κουκουσάς, καθηγητής

Ελπιδοφόρος Λαμπруνιάδης, Μητροπολίτης Προύσης αναπλ. καθηγητής

Χρήστος Φιλιώτης-Βλαχάβας, πρωτοπρ. αναπλ. καθηγητής

Κωνσταντίνος Μποζίνης, επίκ. καθηγητής

Ιωάννης Μπάκας, επίκ. καθηγητής

Βασίλειος Γεωργόπουλος, πρωτοπρ. επίκ. καθηγητής

Γ. Τομέας Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης

Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της ιστορικής, θεολογικής και δεοντολογικής εξέτασης και ερμηνείας της θείας λατρείας και χριστιανικής αρχαιολογίας σ' όλες τις εκφάνσεις τους, δηλαδή: της λατρείας, του κηρύγματος, της υμνογραφίας, του εορτολογίου, της αγιολογίας, της αγιογραφίας, της αρχιτεκτονικής, της γλυπτικής, της ζωγραφικής, της μικροτεχνίας και της εκκλησιαστικής μουσικής, ως ζωντανών και δομικών στοιχείων της ζώσας εκκλησιαστικής κοινότητας και ως διαχρονικού αποθέματος λόγου, πράξης και πολιτισμού.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης, πρωτοπρ. αναπλ. καθηγητής

ΜΕΛΗ:

Νικόδημος Σκρέττας, αρχιμ. αναπλ. καθηγητής

Σπυρίδων Αντωνίου, πρωτοπρ. αναπλ. καθηγητής

Τρύφων Τσομπάνης, επίκ. καθηγητής

Χρυσόστομος Νάσσης, πρωτοπρ. επίκ. καθηγητής

Αγγελική Τριβυζαδάκη, επίκ. καθηγήτρια

Δημοσθένης Κακλαμάνος, επίκ. καθηγητής (υπό διορισμό)

Δ. Τομέας Δικαίου, Οργανώσεως, Ζωής και Διακονίας της Εκκλησίας

Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της διδασκαλίας και έρευνας θεμάτων που αναφέρονται στο δίκαιο και στην οργάνωση, στη ζωή, στη διακονία και στο ποιμαντικό έργο της Εκκλησίας (Κανονικό Δίκαιο και Εκκλησιαστική Νομοθεσία, Ποιμαντική, Ποιμαντική Ψυχολογία, Ψυχολογία, Παιδαγωγικά, Χριστιανική Ηθική και Βιοηθική, Κοινωνιολογία, Ιεραποστολική, Εξομολογητική), με ιδιαίτερο χαρακτηριστικό τη μελέτη των πηγών κατά την παράδοση της Ορθοδόξου Θεολογίας, την ερμηνεία τους κατά της αρχές της Πατερικής Γραμματείας και της λειτουργικής ζωής και των θεσμών της Εκκλησίας σε συνδυασμό με τα παραχθέντα πολιτιστικά, πολιτικά και κοινωνικά αγαθά και αποθέματα της Ορθοδόξου Εκκλησίας ως κοινής πορείας των λαών που έζησαν και ζουν στον ευρύτατο χώρο των Πρεσβυγενών Πατριαρχείων, των Νεότερων Πατριαρχείων, των Αυτοκεφάλων Εκκλησιών και της Διασποράς των Ορθοδόξων ανά τον κόσμο.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος, αναπλ. καθηγητής

ΜΕΛΗ:

Θεόδωρος Γιάγκου, καθηγητής

Ηρακλής Ρεράκης, καθηγητής

Αθανάσιος Γκίκας, πρωτοπρ. καθηγητής

Μιλτιάδης Βάντσος, αναπλ. καθηγητής

Γεώργιος Γκαβαρδίνας, επίκ. καθηγητής

Δημήτριος Νικολακάκης, επίκ. καθηγητής

4. ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών

Κωνσταντίνος Χρήστου, καθηγητής

Συμεών Πασχαλίδης, καθηγητής

Θεόδωρος Γιάγκου, καθηγητής

Ηρακλής Ρεράκης, καθηγητής

Βασίλειος Τσίγκος, καθηγητής

Κυριακούλα Παπαδημητρίου, αναπλ. καθηγήτρια

Αρχιμ. Νικόδημος Σκρέττας-Πλεξίδας, αναπλ. καθηγητής

Ευαγγελία Δάφνη, επίκ. καθηγήτρια

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, επίκ. καθηγήτρια

Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜΕΑ)

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, επίκ. καθηγήτρια, συντονίστρια

Βασίλειος Κουκουσάς, καθηγητής

Σουλτάνα Λάμπρου, επίκ. καθηγήτρια

Δημήτριος Νικολακάκης, επίκ. καθηγητής

Ιωάννης Μπάκας, επίκ. καθηγητής

Χρυσόστομος Νάσσης, επίκ. καθηγητής

Επιτροπή Οδηγού Σπουδών

Σουλτάνα Λάμπρου, επίκ. καθηγήτρια, συντονίστρια

Ευστράτιος Μουρατίδης, ΕΔΙΠ

Ελένη Αντωνοπούλου, ΕΔΙΠ

Γεωργία Χριστοδούλου, ΕΤΕΠ

Διαχειριστές ιστοσελίδας

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, επίκ. καθηγήτρια

Ευστράτιος Μουρατίδης, ΕΔΙΠ

Επιτροπή Βιοηθικής

Μητροπολίτης Προύσης, Ελπιδοφόρος Λαμπруνιάδης, αναπλ. καθηγητής

Χρήστος Φιλιώτης-Βλαχάβας, πρωτοπρ. αναπλ. καθηγητής

Μιλτιάδης Βάντσος, αναπλ. καθηγητής

Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος, αναπλ. καθηγητής

Δημήτριος Νικολακάκης, επίκ. καθηγητής

Επιτροπή Περιβάλλοντος

Μιλτιάδης Βάντσος, αναπλ. καθηγητής (τακτικό μέλος)

Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος, αναπλ. καθηγητής (αναπληρωματικό μέλος)

Εκπρόσωποι για τη Βιβλιοθήκη της Θεολογικής Σχολής

Απόστολος Κραλίδης, αναπλ. καθηγητής

Άννα Καραμανίδου, επίκ. καθηγήτρια

Ιωάννης Μπάκας, επίκ. καθηγητής

Εκπρόσωποι στην Επιτροπή Κοινωνικής Πολιτικής

Ηρακλής Ρεράκης, καθηγητής (τακτικό μέλος)

Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος, αναπλ. καθηγητής (αναπληρωματικό μέλος)

Δημήτριος Νικολακάκης, επίκ. καθηγητής

Ευαγγελία Δάφνη, επίκ. καθηγήτρια

Ε.ΔΙ.Π. – Ε.Ε.ΔΙ.Π. ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΣΣΕΣ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ - Ε.Τ.Ε.Π. - Ι.Δ.Α.Χ**Ε.ΔΙ.Π.**

Ελένη Αντωνοπούλου, δρ Οικονομίας Περιβάλλοντος

e-mail : eanonop@past.auth.gr

Ευστράτιος Μουρατίδης, δρ Πληροφοριακών Συστημάτων

e-mail : stmour@past.auth.gr

Ελένη Χρυσάφη, δρ Βυζαντινής Αρχαιολογίας

e-mail : echrys@past.auth.gr

Ε.Ε.Δι.Π. Διδασκάλισσες Ξένων Γλωσσών

Αγγλική Γλώσσα: Μαρία Ματθαίου ☎ +302310998445, **email:** mat@lance.auth.gr

Γαλλική Γλώσσα: Ελένη Γκίνου ☎ +302310 996979, **e-mail:** ginou@lance.auth.gr

Γερμανική Γλώσσα: Ελπινίκη Αλεξιάδου ☎ +302310 997391, **email:**

ealexriad@lance.auth.gr

Ε.Τ.Ε.Π.

Κωνσταντίνος Σκύφτας

e-mail: kskyftas@past.auth.gr

Γεωργία Χριστοδούλου

e-mail: gechrist@past.auth.gr

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ

Βασιλική Σγουρνιού

☎ +302310 996680

e-mail : vasosg@past.auth.gr

ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ

Ευτέρπη Βαφειάδου

☎ +302310 996683

e-mail : evafeia@past.auth.gr

Ευθυμία Κυρατζή

☎ +302310 996682

e-mail : ekyratz@past.auth.gr

Μιλτιάδης Ματσούκας

☎ +302310 996648

e-mail : mmatsouk@past.auth.gr

Αλεξία Σουκαρά

☎ +302310 996681

e-mail : alexias@past.auth.gr

Η Γραμματεία δέχεται μόνο από τις 9:00-12:00 π.μ. καθημερινά και μόνο με την επίδειξη της ακαδημαϊκής ταυτότητας του φοιτητή.

ΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας είναι εγγεγραμμένοι **1.775 φοιτητές**. Απ' αυτούς φοιτούν:

στο Α' έτος	160
στο Β' έτος	158
στο Γ' έτος	148
στο Δ' έτος	160
στο πτυχίο	1181

ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Ιωάννης Φουντούλης (†)

Μητροπολίτης Τυρολόης και Σερεντίου Παντελεήμων Ροδόπουλος

Γεώργιος Στογιόγλου

Στέργιος Σάκκος (†)

Μητροπολίτης Περγάμου Ιωάννης Ζηζιούλας

Αντώνιος Παπαδόπουλος (†)

Χρίστος Κρικώνης

Ευθύμιος Τσιγαρίδας

Χρήστος Βάντσος

Παυσανίας Κουτλεμάνης (†)

Ευστράτιος Ζεγκίνης

Σταύρος Καλαντζάκης

Σωτήριος Βαρναλίδης

Ηλίας Νικολακάκης

Βασίλειος Φανουργάκης

Γεώργιος Θεοδωρούδης

πρωτοπρ. Θεόδωρος Ζήσης

Αθανάσιος Καραθανάσης

Χρήστος Οικονόμου

ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΘΕΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Πρωτοπρ. Ιωάννης Ρωμανίδης (†)

Χριστίνα Μπουλάκη-Ζήση

Στέργιος Τσιάμης

Θεολόγος Αλιπράντης (†)

Αθανάσιος Αγγελόπουλος

Δέσπω Λιάλιου

ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΝΙΑΙΑΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

(ΠΡΟ ΤΟΥ 1982)

Βασίλειος Ιωαννίδης,

Αβέρκιος Παπαδόπουλος,

Δημήτριος Πετρακάκος,

Δημήτριος Μωραΐτης,

Βασίλειος Έξαρχος,

Κωνσταντίνος Μπόνης,

Δημήτριος Κουϊμουτσόπουλος,

Ιωάννης Τράκας,

Γεράσιμος Κονιδάρης,

Μάρκος Σιώτης,

Μητροπολίτης Άνθιμος Σίσκος,

Παρθένιος Πολάκης,

Αθανάσιος Χαστούπης,

Ιωάννης Καλογήρου,

Παναγιώτης Χρήστου,

Αρχιμ. Ιερώνυμος Κοτσώνης, μετέπειτα Αρχιεπίσκοπος Αθηνών,

Σάββας Αγουρίδης,

Ευάγγελος Θεοδώρου,

Ανδρέας Παπαγεωργακόπουλος,

Ιωάννης Αναστασίου,

Κωνσταντίνος Καλοκύρης,

Παναγιώτης Δημητρόπουλος,

Ευάγγελος Σδράκας,

Παναγιώτης Σιμωτάς.

Δ΄. ΤΟ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

1. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Για την απόκτηση του πτυχίου του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας οι φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθήσουν και να εξεταστούν με επιτυχία σε 26 υποχρεωτικά μαθήματα, σε 22 υποχρεωτικά επιλογής και σε 8 μαθήματα ελεύθερης επιλογής, συνολικά σε 56 μαθήματα, και να συμπληρώσουν 240 ECTS.

Τα υποχρεωτικά μαθήματα (Υ) έχουν κατανεμηθεί στα 4 πρώτα εξάμηνα ανάλογα με τις ουσιαστικές αλληλεξαρτήσεις τους και τα προαπαιτούμενα του γνωστικού περιεχομένου τους. Στα υπόλοιπα 4 εξάμηνα έχουν κατανεμηθεί τα υποχρεωτικά επιλογής μαθήματα (ΥΕ) και έχουν επιμερισθεί στο χειμερινό και στο εαρινό εξάμηνο. Από αυτά οι φοιτητές έχουν το δικαίωμα να επιλέξουν για κάθε χειμερινό ή εαρινό εξάμηνο όποια μαθήματα ΥΕ επιθυμούν, τα οποία να καλύπτουν το 50% + 1 των προσφερομένων ή 30 +/- 2 ECTS ανά εξάμηνο.

Επιπλέον, οι φοιτητές πρέπει να επιλέξουν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους 8 μαθήματα ελεύθερης επιλογής (ΕΕ), είτε από τα προσφερόμενα επιλεγόμενα του Τμήματος είτε από μαθήματα άλλων Τμημάτων Πανεπιστημίου. Κάθε επιλεγόμενο μάθημα του Τμήματος αντιστοιχεί σε 4 ECTS, οπότε από το Τμήμα μπορούν να επιλέξουν τέσσερα επιλεγόμενα χειμερινού εξαμήνου (16 ECTS) και τέσσερα επιλεγόμενα εαρινού εξαμήνου (16 ECTS). Ωστόσο, οι φοιτητές μπορούν να επιλέξουν ορισμένα ή και όλα τα μαθήματα ΕΕ από άλλα Πανεπιστημιακά Τμήματα, με διάφορο αριθμό ECTS το καθένα, αρκεί να συμπληρώνεται συνολικά ο αριθμός των 32 ECTS για όλα τα μαθήματα ΕΕ.

Ως επιλεγόμενα, επίσης, προσφέρονται από το Τμήμα 4 μαθήματα Πληροφορικής και χειρισμού Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, ώστε οι φοιτητές που θα τα επιλέξουν συνολικά να έχουν τη δυνατότητα λήψης σχετικής βεβαίωσης.

Ακόμη προσφέρονται για την απόκτηση Πιστοποιητικού Παιδαγωγικής Επάρκειας 8 εξαμηνιαία μαθήματα (Υ207Π, Υ406Π, 404, ΥΕ21Π, ΥΕ22Π, Χ290Π, Χ312Π, Θ320Π), τα οποία ο φοιτητής υποχρεούται να παρακολουθήσει και τα οποία θα συνυπολογίζονται για τη λήψη πτυχίου. Τα μαθήματα αυτά εμπίπτουν στις απαιτούμενες για την απόκτηση της Παιδαγωγικής Επάρκειας θεματικές

περιοχές. Σημειώνεται ότι τα παιδαγωγικά μαθήματα έχουν προαπαιτούμενα ως εξής:

Το μάθημα:	Έχει ως προαπαιτούμενα:
404 «Εισαγωγή στην Παιδαγωγική»	<ul style="list-style-type: none"> • Υ207Π «Θεολογία και Εκπαιδευτική Τεχνολογία» • Υ406Π «Παιδαγωγική Ψυχολογία»
Υ21Π «Διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών»	<ul style="list-style-type: none"> • Υ207Π «Θεολογία και εκπαιδευτική τεχνολογία • Υ406Π «Παιδαγωγική Ψυχολογία» • 404 «Εισαγωγή στην Παιδαγωγική»
ΥΕ22Π «Μικροδιδασκαλίες και Πρακτική άσκηση»	<ul style="list-style-type: none"> • Υ207Π «Θεολογία και εκπαιδευτική τεχνολογία • Υ406Π «Παιδαγωγική Ψυχολογία» • 404 «Εισαγωγή στην Παιδαγωγική» • ΥΕ21Π «Διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών»

Εναλλακτικά, για τους φοιτητές, που δεν επιθυμούν να λάβουν Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής Επάρκειας, προσφέρονται τα δύο υποχρεωτικά κατ' επιλογήν μαθήματα, «**Ποιμαντικό και κοινωνικό έργο της Εκκλησίας. Θεωρία**» (ΥΕ23), χειμερινό, με 3 διδακτικές ώρες και 5 μονάδες ECTS, και «**Ποιμαντικό και κοινωνικό έργο της Εκκλησίας. Εφαρμογές**» (ΥΕ24), εαρινό, με 4 διδακτικές ώρες και 6 μονάδες ECTS αντί των μαθημάτων «**Διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών**» (ΥΕ21Π), χειμερινό, με 3 διδακτικές ώρες και 5 μονάδες ECTS, και «**Μικροδιδασκαλίες και Πρακτική Άσκηση**» (ΥΕ22Π), εαρινό, με 4 διδακτικές ώρες και 6 μονάδες ECTS. Στην περίπτωση αυτή, δεν υποχρεούνται να επιλέξουν το ορισθέν ως απαραίτητο για την απόκτηση της Παιδαγωγικής Επάρκειας επιλεγόμενο μάθημα παιδαγωγικού περιεχομένου, αλλά οποιοδήποτε άλλο από τα προσφερόμενα. Οι φοιτητές υποχρεούνται, εκτός από τη δήλωση μαθημάτων, να δηλώνουν στη Γραμματεία του Τμήματος αν θα επιλέξουν τα μαθήματα της Παιδαγωγικής Επάρκειας ή του Ποιμαντικού Έργου. Επισημαίνεται ότι τα μαθήματα Υ207Π «Θεολογία και Εκπαιδευτική Τεχνολογία», Υ406Π «Παιδαγωγική Ψυχολογία» και 404 «Εισαγωγή στην Παιδαγωγική» είναι υποχρεωτικά για όλους τους φοιτητές, ανεξάρτητα αν θα δηλώσουν Παιδαγωγική Επάρκεια ή Ποιμαντικό Έργο.

Οι τελικές εξετάσεις γίνονται προφορικά ή/και γραπτά ή/και μέσω εργασίας. Επιπρόσθετα, πέραν της υποχρεωτικής παρακολούθησης και επιτυχούς εξέτασης στα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών, οι φοιτητές έχουν και τις εξής υποχρεώσεις: α) να λαμβάνουν μέρος στην πρακτική άσκηση της Λειτουργικής και Ομιλητικής, β) όσοι επιθυμούν να λάβουν Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής Επάρκειας να πραγματοποιήσουν την πρακτική άσκηση του μαθήματος των Παιδαγωγικών σε Σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, γ) οι αλλοδαποί φοιτητές υποχρεούνται να εξεταστούν στην ελληνική γλώσσα στο Σχολείο της Νέας Ελληνικής γλώσσας του Α.Π.Θ.

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΠΣ) του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας αποσκοπεί στην κατάρτιση επιστημόνων ικανών να ερευνούν, να μελετούν και να κατανοούν τις πηγές και τις εκφάνσεις της Ορθόδοξης Θεολογίας διαχρονικά, τα κείμενα της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης στις πρωτότυπες γλώσσες τους, καθώς και τη συναφή γραμματεία της εποχής τους, την πατερική και εκκλησιαστική γραμματεία, την ερμηνεία των θεολογικών διατυπώσεων, την ιστορία, τη λατρεία, την τέχνη, τον πολιτισμό και τους θεσμούς της Εκκλησίας καθεαυτής και σε σύγκριση με τη διαμόρφωση του εκάστοτε ιστορικού και κοινωνικού περιβάλλοντος, να προάγουν συνολικά την επιστήμη της Θεολογίας και τις θεολογικές σπουδές σε ακαδημαϊκό επίπεδο αναπτύσσοντας τη συνεργασία με τις υπόλοιπες ανθρωπιστικές επιστήμες και το διάλογο με τις φυσικές επιστήμες, και ειδικά να καλλιεργούν την Ορθόδοξη Θεολογία και το Χριστιανικό Πολιτισμό.

Σε εφαρμοσμένο επίπεδο το Π.Π.Σ. αποβλέπει σε μαθησιακά αποτελέσματα και δεξιότητες, που προσδίδουν ικανότητα προσφοράς υπηρεσιών από τους αποφοίτους του στους τομείς της Εκπαίδευσης, της Ορθόδοξης Εκκλησίας σε πανορθόδοξο επίπεδο, του πολιτισμού, του κοινωνικού έργου, και των ευρωπαϊκών και διεθνών θεσμών και οργανώσεων.

Βαθμολογία των φοιτητών

Η βαθμολογική κλίμακα, με την οποία υπολογίζονται οι βαθμοί επίδοσης των φοιτητών είναι δεκαβάθμια (0-10) και ο βαθμός μόνον του πτυχίου ακολουθεί την παρακάτω βαθμολογική κατανομή επιτυχίας με τους ακόλουθους χαρακτηρισμούς:

Άριστα: 8,50-10,00

Λίαν Καλώς: 6,50-8,49

Καλώς: 5,00-6,49

Ο ελάχιστος προαγώγιμος βαθμός είναι το 5.

Επίσημη διάρκεια του προγράμματος: 8 εξάμηνα, 240 ECTS. Ένα πλήρες ακαδημαϊκό έτος σπουδών ισοδυναμεί με 60 μονάδες ECTS (Ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων) και ένα πλήρες εξάμηνο σε 30 ECTS (1 ECTS=25-30 ώρες) (Εναρμόνιση της Ελληνικής Νομοθεσίας, Υ.Α. Φ5/89656/Β3, ΦΕΚ 1466/2007/Β, άρθρ. 1-3, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή). Σε κάθε μάθημα αποδίδεται ο αριθμός των απαιτούμενων ECTS(≥ 2) που εκφράζει το φόρτο εργασίας που απαιτείται από το φοιτητή για την ολοκλήρωση ενός μαθήματος, εργαστηρίου, φροντιστηρίου, πρακτικής άσκησης κλπ. και ο τρόπος σπουδών χαρακτηρίζεται: Πλήρης φοίτηση.

2. ΣΥΣΤΗΜΑ ECTS

Το σύστημα ECTS = European Credit Transfer and Accumulation System (Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών μονάδων) είναι ένας συστηματικός τρόπος περιγραφής ενός εκπαιδευτικού προγράμματος με τη χρήση πιστωτικών μονάδων, οι οποίες απεικονίζουν το φόρτο εργασίας που απαιτείται για να επιτευχθούν οι στόχοι του προγράμματος. Ο φόρτος εργασίας αποτελείται από το χρόνο και την ποσότητα δουλειάς που χρειάζεται να καταβάλει ένας φοιτητής για να αποκτήσει τις γνώσεις και τις δεξιότητες που παρέχει η προγραμματισμένη διαδικασία μάθησης.

Ένα πλήρες εξάμηνο σπουδών θεωρείται ότι αντιστοιχεί σε 30 πιστωτικές μονάδες (που αντιπροσωπεύουν περίπου 900 ώρες φοιτητικής εργασίας). Επομένως, μία πιστωτική μονάδα αντιστοιχεί στο ένα τριακοστό ($1/30$) των απαιτούμενων πιστωτικών μονάδων κάθε εξαμήνου. Σε κάθε επιμέρους εκπαιδευτικό στοιχείο του προγράμματος (μάθημα) απονέμονται πιστωτικές μονάδες ανάλογα με το φόρτο εργασίας, που επιβάλλουν οι διάφορες εκπαιδευτικές δραστηριότητες του στοιχείου (όπως παρακολούθηση διδασκαλίας, μελέτη, εργασίες, άσκηση, εξετάσεις). Ο φοιτητής που ολοκληρώνει με επιτυχία τη δουλειά που απαιτείται και αξιολογείται κατάλληλα, περνά το μάθημα και παίρνει τις πιστωτικές μονάδες ECTS του μαθήματος.

Συντονιστής Τμήματος για το σύστημα ECTS:

Μιλτιάδης Βάντσος, αναπλ. καθηγητής

3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

α) Μαθήματα

Κάθε χειμερινό ή εαρινό εξάμηνο ο φοιτητής/η φοιτήτρια εγγράφεται στα μαθήματα των τεσσάρων πρώτων εξαμήνων του Α΄ κύκλου (Α΄ - Δ΄ εξ.), σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών, και δηλώνει επιπλέον τα μαθήματα εκείνα του Τμήματος, τα οποία χρωστά από τα προηγούμενα χειμερινά ή εαρινά εξάμηνα αντίστοιχα, και στα οποία επιθυμεί να εξετασθεί.

Στα τέσσερα εξάμηνα του Β΄ κύκλου σπουδών ο φοιτητής/η φοιτήτρια καταρτίζει το ατομικό του πρόγραμμα σπουδών υποβάλλοντας σχετικές δηλώσεις στην αρχή κάθε εξαμήνου του Β΄ κύκλου (Ε΄ - Η΄ εξ.). Συγκεκριμένα, στην αρχή κάθε εξαμήνου ο φοιτητής/η φοιτήτρια δηλώνει όποια μαθήματα επιθυμεί, από τον κατάλογο για το κάθε χειμερινό ή εαρινό εξάμηνο, που καλύπτουν 30 +/- 2 ECTS.

Ο φοιτητής έχει δικαίωμα να εξεταστεί στο τέλος κάθε εξαμήνου στα μαθήματα για τα οποία έχει υποβάλει έγκαιρα δηλώσεις, και μόνο σ' αυτά.

β) Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής

Τα μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής επιλέγονται από το φοιτητή από έναν κατάλογο μαθημάτων που καταρτίζεται στην αρχή κάθε εξαμήνου, όπου κάθε μέλος ΔΕΠ προσφέρει μαθήματα της ειδικότητάς του.

γ) Παιδαγωγική Επάρκεια

Ακόμη προσφέρονται για την απόκτηση Πιστοποιητικού Παιδαγωγικής Επάρκειας 8 εξαμηνιαία μαθήματα, τα οποία ο φοιτητής υποχρεούται να παρακολουθήσει και τα οποία θα συνυπολογίζονται για τη λήψη πτυχίου. Τα μαθήματα αυτά εμπίπτουν στις απαιτούμενες για την απόκτηση της Παιδαγωγικής Επάρκειας θεματικές περιοχές και διακρίνονται από το ενσωματωμένο γράμμα Π στον κωδικό τους.

δ) Πρακτική Άσκηση

Ορισμένα υποχρεωτικά μαθήματα περιλαμβάνουν και πρακτική άσκηση, που είτε ενσωματώνεται στο ωράριο διδασκαλίας τους, είτε πραγματοποιείται σε επιπλέον χρόνο. Τα μαθήματα αυτά είναι: 1) Παιδαγωγικά: απόκτηση

εργασιακής εμπειρίας στο σχολικό περιβάλλον, για τους φοιτητές που επιθυμούν να λάβουν πιστοποιητικό παιδαγωγικής επάρκειας, 2) Ποιμαντική-Χριστιανική Συμβουλευτική: πρακτική άσκηση στο ποιμαντικό και κοινωνικό έργο ενοριών και άλλων εκκλησιαστικών και κοινωνικών φορέων, 3) Λειτουργική-Ομιλητική: ειδικό δώρο λειτουργικής πρακτικής άσκησης, 4) Βυζαντινή μουσική: συμμετοχή σε χορωδία βυζαντινής μουσικής του Τμήματος.

ε) Μαθήματα Σεμιναριακού τύπου

Στο πρόγραμμα περιλαμβάνονται τρία μαθήματα-σεμινάρια, με διαθεματικό περιεχόμενο από διάφορα γνωστικά αντικείμενα του προγράμματος. Τα τρία σεμιναριακά μαθήματα βρίσκονται υπό την εποπτεία ενός καθηγητή του Τμήματος και διδάσκονται από ομάδα καθηγητών του Τμήματος, ή άλλων Τμημάτων, με βάση τον σχεδιασμό του. Δίνεται έμφαση στη διεπιστημονική προσέγγιση των θεμάτων. Η εξεταστέα ύλη καθορίζεται από τους διδάσκοντες με φάκελο σημειώσεων ή βιβλιογραφία, και η εξέταση διενεργείται υπό την ευθύνη του εποπτεύοντος.

4. ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS+ 2014-2021

Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας συμμετέχει στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα ERASMUS+ 2014-2021. Μέσω του προγράμματος Erasmus δίνεται η δυνατότητα σε προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς φοιτητές και σε υποψήφιους διδάκτορες να πραγματοποιήσουν ένα αναπόσπαστο κομμάτι των σπουδών τους στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης μέλη του Διδακτικού Προσωπικού έχουν την ευκαιρία με το ίδιο πρόγραμμα να πραγματοποιήσουν κινητικότητα με σκοπό τη διδασκαλία ή την επιμόρφωση, ενώ και το διοικητικό προσωπικό μπορεί να μετακινηθεί για επιμόρφωση.

Ειδικότερα περιλαμβάνει:

- Κινητικότητα φοιτητών για αναγνωρισμένες περιόδους Σπουδών.
- Κινητικότητα φοιτητών για Πρακτική Άσκηση.
- Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων (ECTS).
- Το Παράρτημα Διπλώματος (DS).
- Κινητικότητα διδακτικού προσωπικού με σκοπό τη Διδασκαλία.

- Κινητικότητα διοικητικού και διδακτικού προσωπικού με σκοπό την Επιμόρφωση (Κατάρτιση).
- Γλωσσική προετοιμασία για εισερχόμενους και εξερχόμενους φοιτητές EILC).
- Εντατικά προγράμματα διδασκαλίας σύντομης διάρκειας (IP).
- Προγράμματα πανεπιστημιακής συνεργασίας σε θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος (Θεματικά Δίκτυα).

Στα πλαίσια του προγράμματος Erasmus το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας έχει εξασφαλίσει, για το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017, συνεργασία μέσω διμερών συμβάσεων, με τα εξής Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια σε επίπεδο Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών:

Όνομα Υπευθύνου	Πανεπιστήμιο	Erasmus Code	Subject Areas
Μποζίνης Κωνσταντίνος	Christian-Albrechts-Universität zu Kiel	D KIEL01	022 - Humanities (except languages)
Δάφνη Ευαγγελία	Humboldt-Universität zu Berlin	D BERLIN13	0221 - Religion and Theology
	Universität Duisburg-Essen	D ESSEN04	0221 - Religion and Theology
	Universität Leipzig	D LEIPZIG01	0221 - Religion and Theology
	Philipps-Universität Marburg	D MARBURG01	0221 - Religion and Theology
	Ludwig-Maximilians-Universität München	D MUNCHEN01	0221 - Religion and Theology
	Eberhard Karls Universität Tübingen	D TUBINGE01	0221 - Religion and Theology
	Itä-Suomen yliopisto	SF KUOPIO12	0221 - Religion and Theology
Φιλιώτης – Βλαχάβας Χρήστος	Université catholique de Louvain (UCL)	B LOUVAIN01	0221 - Religion and Theology
	Université de Strasbourg	F STRASBO48	0221 - Religion and Theology
	Université de Strasbourg	F STRASBO48	0221 - Religion and Theology
Λάμπρου Σουλτάνα	Ludwig-Maximilians-Universität München	D MUNCHEN01	0221 - Religion and Theology
	Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre	SK NITRA01	0221 - Religion and Theology
Παπαδημητρίου Κυριακούλα	Charles University	CZ PRAHA07	0221 - Religion and Theology
	Université Catholique de Lyon	F LYON10	0221 - Religion and Theology
	Universiteit van	NL	0221 - Religion

	Amsterdam	AMSTERD01	and Theology
Πασχαλίδης Συμεών	Universitatea Valahia din Targoviste	RO TARGOVI01	0221 - Religion and Theology
Τρίτος Μιχαήλ	Universitatea din Craiova	RO CRAIOVA01	0221 - Religion and Theology
	Universitatea 'Alexandru Ioan Cuza' din Iași	RO IASIO2	0221 - Religion and Theology
Τσαλαμπούνη Αικατερίνη	KU Leuven	B LEUVEN01	0221 - Religion and Theology
	Universität Hamburg	D HAMBURG01	0221 - Religion and Theology
	Westfälische Wilhelms- Universität Münster	D MUNSTER01	0221 - Religion and Theology
	Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie	PL WARSZAW07	0221 - Religion and Theology
	University of Helsinki	SF HELSINK01	0221 - Religion and Theology
	University of Birmingham	UK BIRMING02	0223 - Philosophy and ethics
	University of Exeter	UK EXETER01	0221 - Religion and Theology
	Liverpool Hope University	UK LIVERPO06	0221 - Religion and Theology
Βάντσος Μιλτιάδης	Theologische Fakultät Fulda	D FULDA03	0221 - Religion and Theology
	Ludwig-Maximilians- Universität München	D MUNCHEN01	0221 - Religion and Theology

Εκπρόσωπος Τμήματος για το Erasmus+:

Μιλτιάδης Βάντσος, αναπλ. καθηγητής

Ευαγγελία Δάφνη, επίκ. καθηγήτρια (αναπληρωματική)

Εκπρόσωποι Τμήματος για το Erasmus+ International:

π. Χρυσόστομος Νάσσης, επίκ. καθηγητής

Αγγελική Τριβυζαδάκη, επίκ. καθηγήτρια

Για περαιτέρω πληροφορίες μπορείτε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του Τμήματος Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων (<http://www.eurep.auth.gr>), καθώς και την αντίστοιχη υποσελίδα του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας (<http://www.past.auth.gr/el/llp-erasmus>).

5. ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ

Για την προσαρμογή των φοιτητών στο ακαδημαϊκό περιβάλλον του ΑΠΘ, την παρακολούθηση της φοίτησής τους, τη διευκόλυνση φοιτητών με ειδικές ανάγκες, την πληροφόρηση των φοιτητών για τις παροχές του ΑΠΘ και την αντιμετώπιση των δυσκολιών τους το Τμήμα ορίζει κάθε χρόνο δώδεκα Καθηγητές του, τρεις ανά έτος φοιτητών, προς τους οποίους οι φοιτητές μπορούν να απευθύνονται, ώστε να είναι αποτελεσματική η φοιτητική μέριμνα. Σύμβουλοι Σπουδών για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος είναι:

Α Έτος

Βασίλειος Κουκουσάς, καθηγητής
Ιωάννης Μπάκας, επίκ. καθηγητής
Πρωτοπρ. Χρυσόστομος Νάσσης, επίκ. καθηγητής
Αγγελική Τριβυζαδάκη, επίκ. καθηγήτρια

Β Έτος

Αρχιμ. Νικόδημος Σκρέττας, αναπλ. καθηγητής
Απόστολος Κραλίδης, αναπλ. καθηγητής
Άννα Καραμανίδου, επίκ. καθηγήτρια
Σουλτάνα Λάμπρου, επίκ. καθηγήτρια

Γ Έτος

Βασίλειος Τσίγκος, καθηγητής
πρωτοπρ. Χρήστος Φιλιώτης-Βλαχάβας, αναπλ. καθηγητής
Μιλτιάδης Βάντσος, αναπλ. καθηγητής
πρωτοπρ. Σπυρίδων Αντωνίου, αναπλ. καθηγητής

Δ Έτος

Ηρακλής Ρεράκης, καθηγητής
πρωτοπρ. Αθανάσιος Γκίκας, καθηγητής
Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, επίκ. καθηγήτρια

Επί πτυχίω

Κωνσταντίνος Χρήστου, καθηγητής
Θεόδωρος Γιάγκου, καθηγητής
Συμεών Πασχαλίδης, καθηγητής
Κυριακούλα Παπαδημητρίου, αναπλ. καθηγήτρια
Δημήτριος Νικολακάκης, επίκ. καθηγητής

6. ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Οι ακαδημαϊκοί σύμβουλοι προσφέρουν εθελοντικά την εμπειρία που έχουν αποκομίσει πάνω σε θέματα εκπαίδευσης και σταδιοδρομίας. Οι σύμβουλοι παρέχουν καθοδήγηση για την ανάπτυξη και την επίτευξη ουσιαστικών εκπαιδευτικών, επαγγελματικών και προσωπικών στόχων. Οι ακαδημαϊκοί σύμβουλοι βοηθούν στην ενημέρωση για τις τελευταίες τάσεις σ' έναν συγκεκριμένο τομέα μελέτης, προτείνουν κατάλληλες αναγνώσεις, παρέχουν γενικές κατευθύνσεις που σχετίζονται με κάποιο τομέα που ενδιαφέρει τους φοιτητές, παρέχουν πληροφορίες για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα ή/και το εξωτερικό, ή παρέχουν πληροφορίες για επαγγελματικές προοπτικές και για την αγορά εργασίας. Οι συναντήσεις με τους ενδιαφερόμενους φοιτητές ή αποφοίτους γίνονται με προκαθορισμένα ραντεβού και σε συγκεκριμένες μέρες και ώρες που ορίζονται από τον ακαδημαϊκό σύμβουλο. Οι φοιτητές και απόφοιτοι που ενδιαφέρονται να κάνουν χρήση του θεσμού των ακαδημαϊκών συμβούλων για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος θα πρέπει να επικοινωνήσουν με τους παρακάτω καθηγητές:

Όνομα	Προπτυχιακές σπουδές	Μεταπτυχιακά στην Ελλάδα	Μεταπτυχιακά στο Εξωτερικό
Βάντσος Μιλτιάδης	✔	✔	Γερμανία
Λάμπρου Σουλτάνα	✔	✔	Σλοβακία
Μποζίνης Κωνσταντίνος	✔	✔	Ελβετία
Παπαδημητρίου Κυριακούλα	✔	✔	ΗΠΑ, Τσεχία, Ολλανδία
Τσαλαμπούνη Αικατερίνη	✔	✔	Αγγλία, Φιλανδία
Φιλιώτης - Βλαχάβας Χρήστος	✔	✔	Γαλλία, Βέλγιο

Για περαιτέρω πληροφορίες: Δομή Απασχόλησης και Σταδιοδρομίας (ΔΑΣΤΑ) (<http://dasta.auth.gr/AcademicCounselling.aspx>).

7. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ

Αντικειμενικός σκοπός του μέτρου της Αξιολόγησης Μαθημάτων και Διδακτικής Ικανότητας (ΑΜΔΙ) είναι η έκφραση και καταγραφή της γνώμης των φοιτητών

και φοιτητριών που παρακολουθούν την εκπαιδευτική διαδικασία για τη διδακτική ικανότητα των διδασκόντων και την καταλληλότητα των διανεμόμενων διδακτικών συγγραμμάτων. Μέχρι και το χειμερινό εξάμηνο του ακαδ. έτους 2011-2012 η αξιολόγηση στηριζόταν στη συμπλήρωση κατάλληλων ερωτηματολογίων, τα οποία οι διδάσκοντες δίνεσαν στους φοιτητές κατά τη διάρκεια ενός μαθήματος προς το τέλος του εξαμήνου. Από το εαρινό εξάμηνο του ακαδ. έτους 2011-2012 η αξιολόγηση πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια του τελευταίου μήνα κάθε εξαμήνου μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας που ανέπτυξε η Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ) του ΑΠΘ. Η επεξεργασία των αποτελεσμάτων γίνεται αυτόματα και οι διδάσκοντες ενημερώνονται μέσω των ιστοσελίδων της ΜΟΔΙΠ μετά την κατάθεση των βαθμολογιών των μαθημάτων του εκάστοτε εξαμήνου. Τα αποτελέσματα της ηλεκτρονικής αξιολόγησης είναι στη διάθεση οποιουδήποτε έχει νόμιμο συμφέρον, μέσω της Γραμματείας του Τμήματος.

Ε΄. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

(1). Μαθήματα (Παραδόσεις - Εξετάσεις)

1. Τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου αρχίζουν το πρώτο 10ήμερο του Οκτωβρίου και διαρκούν 13 εβδομάδες. Το πρόγραμμα διδασκαλίας ανακοινώνεται στις αρχές του Σεπτεμβρίου.
2. Τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου αρχίζουν μετά τη λήξη των εξετάσεων του χειμερινού εξαμήνου και διαρκούν επίσης 13 εβδομάδες. Το πρόγραμμα διδασκαλίας του εαρινού εξαμήνου ανακοινώνεται τον Ιανουάριο.
3. Παραδόσεις που δεν γίνονται εξαιτίας Γ.Σ. ή εκδηλώσεων των φοιτητών και μέχρι δύο ημέρες ανά εξάμηνο, πρέπει να αναπληρώνονται.
4. Αν μία παράδοση μαθήματος δεν γίνει εξαιτίας του διδάσκοντος, αυτός οφείλει να μεριμνήσει για την αναπλήρωση της.
5. Σε περίπτωση που για λόγους ανωτέρας βίας (π.χ. ασθένεια) ένας διδάσκων προβλέπεται να απουσιάσει πάνω από μία εβδομάδα, ο αρμόδιος Τομέας οφείλει να ορίσει αντικαταστάτη. Οι διδάσκοντες οφείλουν να προγραμματίζουν τις εκτός Πανεπιστημίου απασχολήσεις τους έτσι ώστε να μην απουσιάζουν κατά την περίοδο διδασκαλίας των μαθημάτων.
6. Οι εξεταστικές περιόδους είναι τρεις: α) Ιανουαρίου, για τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου. β) Ιουνίου, για τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου και γ) Σεπτεμβρίου (επαναληπτική), για τα μαθήματα των δύο εξαμήνων. Η διάρκεια κάθε εξεταστικής περιόδου είναι κατ' ανώτατο όριο τέσσερις εβδομάδες.
7. Το πρόγραμμα των εξετάσεων κάθε εξαμήνου ανακοινώνεται στην αρχή του εξαμήνου. Αν, για οποιοδήποτε λόγο, αποφασιστεί παράταση στη διδασκαλία του εξαμήνου, γίνεται παράλληλη μετατόπιση του. Το πρόγραμμα της περιόδου Σεπτεμβρίου ανακοινώνεται τον Ιούνιο.
8. Κάθε φοιτητής πρέπει να δηλώσει, να παρακολουθήσει και να εξεταστεί, σε κάθε εξάμηνο, στα μαθήματα ελεύθερης επιλογής, τα οποία επιλέγονται από τον κατάλογο μαθημάτων που ανακοινώνει το Τμήμα κατά την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους, όπως επίσης έχει τη δυνατότητα μετά από έλεγχο των ECTS να επιλέξει μαθήματα από όλα τα Τμήματα του Α.Π.Θ. Σε όλη τη διάρκεια των σπουδών του ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει οκτώ μαθήματα που τον ενδιαφέρουν από οποιοδήποτε άλλο Τμήμα του Α.Π.Θ.

9. Οι δηλώσεις για τα μαθήματα ελεύθερης επιλογής του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου γίνονται στην έναρξη του εξαμήνου.
10. Κανένας φοιτητής δεν έχει δικαίωμα προσέλευσης στην εξέταση των μαθημάτων εάν δεν έχει κάνει ηλεκτρονικά τη δήλωσή τους. Οι δηλώσεις των μαθημάτων ισχύουν για κάθε εξάμηνο και κατ' επέκταση για μία και μόνο - ακαδημαϊκή χρονιά.
11. Η εξεταστέα ύλη μαθήματος αντιστοιχεί στη διδασκαλία των 13 εβδομάδων και ανακοινώνεται από τον διδάσκοντα στην έναρξη του ακαδ. έτους.
12. Σε περίπτωση αντιγραφής κατά τη διάρκεια γραπτών εξετάσεων εφαρμόζεται η απόφαση της Συγκλήτου του Α.Π.Θ. (αριθμ. πρωτ. Α. 11508/14.6.1989), η οποία προβλέπει ποινή αποκλεισμού από όλα τα μαθήματα της επόμενης εξεταστικής περιόδου.
13. Η βαθμολογία των μαθημάτων πρέπει να κατατίθεται στη Γραμματεία το συντομότερο δυνατό και οπωσδήποτε όχι αργότερα από δέκα μέρες μετά το τέλος της εξεταστικής περιόδου.
14. Ο φοιτητής έχει το δικαίωμα να ενημερωθεί από το διδάσκοντα για τον τρόπο βαθμολόγησής του, ανεξάρτητα από το είδος της εξέτασης.
15. Αλλαγή καταχωρηθείσας βαθμολογίας δεν επιτρέπεται παρά μόνον με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, ύστερα από εγγραφή αιτιολόγηση του διδάσκοντος η οποία συνοδεύεται και από το αναβαθμολογηθέν γραπτό.
16. Σε περίπτωση αποτυχίας σε υποχρεωτικό μάθημα, ο φοιτητής είναι υποχρεωμένος να το επαναλάβει, και επομένως να εξεταστεί σύμφωνα με τις νέες προϋποθέσεις αν υπάρξει οποιαδήποτε αλλαγή (π.χ. στην ύλη).

(2). Προσωπικό - Διδασκαλία

1. Το έργο των μελών ΔΕΠ γενικά περιλαμβάνει τη διδασκαλία και την έρευνα, την καθοδήγηση μεταπτυχιακών και διδακτορικών εργασιών, και τη συμμετοχή τόσο στα συλλογικά όργανα όσο και σε διάφορες επιτροπές του Τμήματος.
2. Οι αναθέσεις των μαθημάτων γίνονται από τους Τομείς εντός του Μαΐου, για την επόμενη ακαδημαϊκή χρονιά.
3. Ανάθεση μαθήματος νέο-εισαγόμενου στο πρόγραμμα σπουδών πρέπει να γίνεται τουλάχιστον έξι (6) μήνες πριν από την έναρξη διδασκαλίας του.
4. Η Γ.Σ. του Τομέα επεξεργάζεται και καθορίζει την ύλη κάθε νέου μαθήματος.

5. Τα μέλη ΔΕΠ είναι υποχρεωμένα να έχουν τουλάχιστον έξι (6) ώρες διδασκαλίας την εβδομάδα σε κάθε εξάμηνο.
6. Σε περιπτώσεις μικρής ή μεσαίας διάρκειας αδειών (συνέδρια, μικρές εκπαιδευτικές, προσωπικές, κ.ά.), το μέλος ΔΕΠ που υποδεικνύεται ως αντικαταστάτης αναλαμβάνει όλες τις σχετικές υποχρεώσεις (μαθήματα, φροντιστήρια, εργαστήρια, εξετάσεις, επιτηρήσεις, αποτελέσματα εξετάσεων κ.ά.) για το αντίστοιχο χρονικό διάστημα.
7. Σε Συνέλευση του Τμήματος εντός του Μαΐου γίνεται απολογισμός της λειτουργίας του Τμήματος και προγραμματισμός για την επόμενη χρονιά (όπως π.χ. αλλαγές στο πρόγραμμα σπουδών) ύστερα από σχετικές εισηγήσεις της επιτροπής προγράμματος σπουδών, των Διευθυντών των Τομέων και του Προέδρου.
8. Το Τμήμα έχει Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών, η οποία προβλέπεται από το Νόμο και της οποίας η θητεία είναι ετήσια (Ακαδημαϊκό Έτος). Η Επιτροπή αποτελείται από έναν εκπρόσωπο κάθε Τομέα και τον αντικαταστάτη του και δύο εκπροσώπους των φοιτητών με τους αντικαταστάτες τους που ορίζονται από το φοιτητικό σύλλογο, και τον Πρόεδρο (ή τον Αναπληρωτή Πρόεδρο) του Τμήματος. Η Επιτροπή λειτουργεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και συνεδριάζει αμέσως μετά τη συγκρότηση της με σκοπό τον προγραμματισμό για την υλοποίηση των συμπερασμάτων της Συνέλευσης του Τμήματος του Μαΐου. Επίσης συνεδριάζει οπωσδήποτε κάθε δύο μήνες κατά τη διάρκεια του διδακτικού χρόνου.
9. Στις αρμοδιότητες της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών είναι: α) Εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος τις αλλαγές που πρέπει να γίνουν στο πρόγραμμα σπουδών ή τον κανονισμό σπουδών, ώστε να βελτιωθεί ή να εκσυγχρονισθεί το επίπεδο των σπουδών. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού συγκεντρώνει από όλους τους φορείς τα απαραίτητα στοιχεία, όπως επίσης επιμέρους παρατηρήσεις των διδασκόντων και των φοιτητών. β) Είναι υπεύθυνη για το πρόγραμμα διδασκαλίας και το πρόγραμμα εξετάσεων σε συνεργασία με τον Πρόεδρο του Τμήματος. Εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος τυχόν μεταβολές.

10. Τα διδακτικά βιβλία εγκρίνονται από τη Γ.Σ. του Τομέα που έχει την ευθύνη του μαθήματος και κατόπιν από τη Συνέλευση του Τμήματος, που έχει και την τελική ευθύνη της Οργάνωσης του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών.

11. Ο κάθε φοιτητής, με τη δήλωση των μαθημάτων, επιλέγει, μέσα από το ηλεκτρονικό σύστημα Εύδοξος (<http://eudoxus.gr/>) και το σύγγραμμα που επιθυμεί να αποκτήσει για το κάθε μάθημα. Ο κάθε φοιτητής δικαιούται να επιλέξει μέσα από τον κατάλογο προτεινόμενων συγγραμμάτων ένα (1) μόνο σύγγραμμα για κάθε μάθημα. Η προμήθεια των συγγραμμάτων γίνεται από τα σημεία διανομής, όπως τα έχει καθορίσει ο εκάστοτε εκδοτικός οίκος μετά την αποστολή σε αυτόν της σχετικής κατάστασης δικαιούχων μετά το τέλος των δηλώσεων μαθημάτων και συγγραμμάτων.

ΣΤ΄. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ ΑΠΘ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Λειτουργία και απαιτήσεις του προπτυχιακού προγράμματος

Όλοι οι φοιτητές του ΑΠΘ έχουν τη δυνατότητα να ζητήσουν τη συνδρομή, για συγκεκριμένο κάθε φορά λόγο, ειδικών Υπηρεσιών του Πανεπιστημίου όπως:

Υπηρεσίες Υγείας (<http://www.auth.gr/healthservices>),

Στέγαση (<http://www.auth.gr/housing>),

Πανεπιστημιακή Φοιτητική Λέσχη (<http://www.auth.gr/units/596>),

Γραφείο Διασύνδεσης Σπουδών και Σταδιοδρομίας

(<http://www.auth.gr/directorate/department/43>),

Υποτροφίες (<http://www.auth.gr/scholarships>),

Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας (<http://smg.web.auth.gr/wordpress>),

Κέντρο Διδασκαλίας Ξένων Γλωσσών (<http://www.auth.gr/units/59>),

Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης (<http://www.auth.gr/units/98>),

e-ΑΠΘ (<http://www.auth.gr/e-auth>),

Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο (<http://www.auth.gr/units/652>),

Πανεπιστημιακή Κατασκήνωση Καλάνδρας (<http://www.auth.gr/units/603>),

Βιώσιμη Κινητικότητα (<http://www.auth.gr/mobility>),

Παιδικό Κέντρο (<http://www.auth.gr/units/602>)

προκειμένου να τους συνδράμουν σε προβλήματα που αντιμετωπίζουν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους ή ακόμη και να γίνουν οι ίδιοι εθελοντές

προσφέροντας τις υπηρεσίες τους σε συναδέλφους/συμφοιτητές τους που τις έχουν ανάγκη.

Παράλληλα το **Τμήμα Σπουδών** (<http://dps.auth.gr/el>) του ΑΠΘ εκδίδει στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους τον ΟΔΗΓΟ επιβίωσης του φοιτητή σε ηλεκτρονική μορφή (διατίθεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος Σπουδών), με πληροφορίες για το ΑΠΘ και τη Θεσσαλονίκη.

Επίσης οι φοιτητές μπορούν να αντλήσουν σημαντικές πληροφορίες από την ιστοσελίδα του **Τμήματος της Δομής Απασχόλησης και Υγείας** (<http://dasta.auth.gr>) που αποσκοπεί στην καλύτερη και αποτελεσματικότερη σύνδεση του Ιδρύματος με την αγορά εργασίας.

Ζ΄. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Στη Θεολογική Σχολή λειτουργεί Βιβλιοθήκη (<http://www.lib.auth.gr/el/βιβλιοθήκη-θεολογικής-σχολής-ο>), η οποία προέκυψε από την ενοποίηση των επιμέρους βιβλιοθηκών των παλιών Σπουδαστηρίων της Σχολής, που ήταν κατεσπαρμένες σ' όλο το κτίριο. Η Βιβλιοθήκη είναι πλούσια και οργανωμένη, και διαθέτει αναγνωστήριο. Η διοίκησή της ασκείται από την Κοσμητεία της Σχολής.

Η συλλογή της Βιβλιοθήκης κατανέμεται στους εξής τομείς :

- Τμήμα Παλαιτύπων
- Αναγνωστήριο
- α΄ Βιβλιοστάσιο: Περιοδικά, Σειρές, Θεματικοί Κύκλοι, Μεταπτυχιακές και Διδακτορικές Εργασίες, Τμήμα Σλαβικών μελετών
- β΄ Βιβλιοστάσιο: κυρίως συλλογή

ΩΡΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Δευτέρα, Τετάρτη, Πέμπτη 08:30-20:00.

Τρίτη, Παρασκευή 08:30-15:00

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Αικατερίνη Μπρανιώτου

Βιβλιοθηκονόμος, ΕΔΙΠ

☎ +302310996691, +302310 991381, Fax : +302310 996691

e-mail : braniot@past.auth.gr

Η΄. ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου και λήγει την 31η Αυγούστου του επομένου ημερολογιακού έτους. Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα σπουδών, στο χειμερινό και στο εαρινό, καθένα των οποίων περιλαμβάνει 13 εβδομάδες διδασκαλίας και δύο ή τρεις εβδομάδες εξετάσεων.

- Το χειμερινό εξάμηνο αρχίζει την τελευταία εβδομάδα του Σεπτεμβρίου την πρώτη εβδομάδα του Οκτωβρίου και λήγει το πρώτο δεκαπενθήμερο του Ιανουαρίου. Ακολουθεί η πρώτη εξεταστική περίοδος του χειμερινού εξαμήνου.

Το εαρινό εξάμηνο αρχίζει το δεύτερο δεκαήμερο του Φεβρουαρίου και λήγει στα τέλη Μαΐου. Ακολουθεί η πρώτη εξεταστική περίοδος του εαρινού εξαμήνου.

Κάθε εξάμηνο έχει δύο εξεταστικές περιόδους:

- Τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου εξετάζονται κατά την περίοδο του Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου και επαναληπτικώς κατά την περίοδο του Σεπτεμβρίου.
- Τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου εξετάζονται κατά την περίοδο του Ιουνίου και επαναληπτικώς κατά την περίοδο του Σεπτεμβρίου.

Οι εξεταστικές περιόδοι του Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου και Σεπτεμβρίου διαρκούν τρεις εβδομάδες, ενώ αυτή του Ιουνίου διαρκεί σύμφωνα με το νόμο δύο εβδομάδες, όλες όμως συνήθως επεκτείνονται σε μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.

Κάθε εξάμηνο, πριν την έναρξη της εξεταστικής περιόδου, οι φοιτήτριες/φοιτητές έχουν το δικαίωμα και την υποχρέωση να αξιολογήσουν τα μαθήματα και τους διδάσκοντές τους, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας των σπουδών τους. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ-ΑΠΘ <http://qa.auth.gr>) και στην ιστοσελίδα της Σχολής/ του Τμήματός τους.

- Κατά τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο δεν διεξάγονται μαθήματα ή εξετάσεις και θεωρούνται μήνες θερινών διακοπών. Επίσης στις διακοπές συγκαταλέγονται:
- **Οι διακοπές Χριστουγέννων:** Από 24 Δεκεμβρίου ως 7 Ιανουαρίου.

- **Οι διακοπές της Αποκριάς:** Από την Πέμπτη της Τυροφάγου ως και την επομένη της Καθαρής Δευτέρας.
- **Οι διακοπές του Πάσχα:** Από τη Μεγάλη Δευτέρα ως την Κυριακή του Θωμά.
- **Η 26^η Οκτωβρίου:** Εορτή του πολιούχου της πόλης Αγίου Δημητρίου. Απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης (Εθνική εορτή).
- **Η 28^η Οκτωβρίου:** Επέτειος του "ΟΧΙ" στον ιταλικό φασισμό (Εθνική εορτή).
- **Η 17^η Νοεμβρίου:** Επέτειος εξέγερσης του Πολυτεχνείου το 1973.
- **Η 30^η Ιανουαρίου:** Εορτή των Τριών Ιεραρχών (Θρησκευτική εορτή).
- **Η 25^η Μαρτίου:** Επέτειος της επανάστασης του 1821 εναντίον του τουρκικού ζυγού (Εθνική εορτή).
- **Η 1^η Μαΐου:** Πρωτομαγιά. - Ημέρα ταξικής αλληλεγγύης των εργατών (Εργατική εορτή - απεργία).
- **Του Αγ. Πνεύματος:** (Κινητή θρησκευτική εορτή).

Ειδικά στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, λόγω της ιδιαιτερότητάς του, δεν γίνονται μαθήματα και το απόγευμα της παραμονής των παραπάνω εορτών καθώς και το απόγευμα της παραμονής και μέχρι 11 πμ της ημέρας των παρακάτω εορτών:

- **Αγίου Γρηγορίου Παλαμά** (14 Νοεμβρίου)
- **Εισοδίων της Θεοτόκου** (21 Νοεμβρίου)
- **Αγίου Νικολάου** (6 Δεκεμβρίου)
- **Υπαπαντής** (2 Φεβρουαρίου)
- **Αγίου Γεωργίου** (23 Απριλίου)
- **Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης** (21 Μαΐου)
- **Αναλήψεως**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

1. Κατάλογος Υποχρεωτικών και Υποχρεωτικών κατ' επιλογήν Μαθημάτων

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ			
ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ECTS
Υ101	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ	ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΤΣΑΛΑΜΠΟΥΝΗ	5
Υ102	ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ – ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ	ΣΥΜΕΩΝ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ	5
Υ103	ΠΗΓΕΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΥΚΟΥΣΑΣ	4
Υ104	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΟΖΙΝΗΣ	4
Υ105	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ	ΣΥΜΕΩΝ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ, ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΑΝΝΑ ΚΑΡΑΜΑΝΙΔΟΥ, ΣΟΥΛΤΑΝΑ ΛΑΜΠΡΟΥ, ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΔΑΦΝΗ	4
Υ106	ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ-ΥΜΝΟΛΟΓΙΑ	π. ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΑΝΤΩΝΙΟΥ	5
Υ107Α	ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	ΜΑΡΙΑ ΜΑΤΘΑΙΟΥ	3
Υ107Γ	ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	ΕΛΕΝΗ ΓΚΙΝΟΥ	3
Υ107ΓΕ	ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	ΑΓΝΗ ΔΑΦΦΑ	3
Υ107ΕΛ	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ	ΓΕΩΡΓΙΑ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΟΥ, ΜΑΡΙΑ-ΛΗΔΑ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΟΥ	3
Β' ΕΞΑΜΗΝΟ			
ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ECTS
Υ201	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ	ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	5

		ΠΑΠΑΡΝΑΚΗΣ, ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΔΑΦΝΗ	
Υ202	ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ ΙΙ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ 5 ^ο ΕΩΣ ΤΟΝ 8 ^ο ΑΙΩΝΑ	ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΙΤΤΑΡΑΣ	4
Υ203	ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ	4
Υ204	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ, ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΑΚΑΣ	4
Υ205	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ	π. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΪΣΑΡΙΔΗΣ	4
Υ206	ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ	ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΤΡΙΒΥΖΑΔΑΚΗ	4
Υ207Π	ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΡΝΑΚΗΣ, ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ ΜΟΥΡΑΤΙΔΗΣ, ΕΛΕΝΗ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ	5
Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ			
ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ECTS
Υ301	ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ	ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΤΣΑΛΑΜΠΟΥΝΗ	5
Υ302	ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ ΙΙΙ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ 9 ^ο ΕΩΣ ΤΟΝ 15 ^ο ΑΙΩΝΑ	ΣΟΥΛΤΑΝΑ ΛΑΜΠΡΟΥ	5
Υ303	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΡΑΛΙΔΗΣ	4
Υ304	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΑΚΑΣ	4

Υ305	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΙΙ. ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ	Αρχιμ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΣΚΡΕΤΤΑΣ	4
Υ306	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΩΤΣΙΟΠΟΥΛΟΣ	4
Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ			
ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ECTS
Υ401	ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΔΑΦΝΗ	5
Υ402	ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΛΩΣΗ ΧΡΟΝΩΝ	ΑΝΝΑ ΚΑΡΑΜΑΝΙΔΟΥ	4
Υ403	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΣΛΑΒΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ	ΜΙΧΑΗΛ ΤΡΙΤΟΣ	4
Υ405	ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ Ι. ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΙΑΓΚΟΥ	4
Υ406Π	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	ΜΑΡΙΑ ΡΑΝΤΖΟΥ	5
Υ407	ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ (Σεμινάριο)	ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΙΑΓΚΟΥ, π. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΚΙΚΑΣ, ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΑΝΤΣΟΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΩΤΣΙΟΠΟΥΛΟΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΚΑΒΑΡΔΙΝΑΣ, ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΚΑΚΗΣ	4
Ε' – Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ			
ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ECTS
ΥΕ01	ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ	ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΡΝΑΚΗΣ	4
ΥΕ02	ΠΑΤΕΡΕΣ-ΓΡΑΦΗ-ΠΑΡΑΔΟΣΗ (Σεμινάριο)	ΣΥΜΕΩΝ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ, ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΡΝΑΚΗΣ, π. ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΙΩΤΗΣ ΒΛΑΧΑΒΑΣ,	5

		ΑΝΝΑ ΚΑΡΑΜΑΝΙΔΟΥ, ΣΟΥΛΤΑΝΑ ΛΑΜΠΡΟΥ, ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΤΣΑΛΑΜΠΟΥΝΗ, ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΙΤΤΑΡΑΣ	
ΥΕ03	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΔΟΓΜΑΤΩΝ	π. ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΙΩΤΗΣ – ΒΛΑΧΑΒΑΣ	4
ΥΕ04	ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΔΟΓΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ Ι	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΤΣΙΓΚΟΣ	4
ΥΕ05	ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ ΑΙΡΕΣΕΙΣ	π. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ	4
ΥΕ06	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΙΙΙ. ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ	π. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΝΑΣΣΗΣ	4
ΥΕ08	ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΙΙ. ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΚΑΒΑΡΔΙΝΑΣ	4
ΥΕ09	ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΗΘΙΚΗ	ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΑΝΤΣΟΣ	4
ΥΕ11	ΘΕΟΛΟΓΙΑ, ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ (Σεμινάριο)	ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΤΣΑΛΑΜΠΟΥΝΗ, ΕΛΕΝΗ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ	5
ΥΕ21Π	ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ	ΗΡΑΚΛΗΣ ΡΕΡΑΚΗΣ	5
ΥΕ23	ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ. ΘΕΩΡΙΑ	π. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΚΙΚΑΣ, ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΑΝΤΣΟΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΩΤΣΙΟΠΟΥΛΟΣ	5
ΣΤ' – Η' ΕΞΑΜΗΝΟ			
ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ECTS
404	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ	ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΣΤΟΓΙΑΝΝΙΔΗΣ	5
ΥΕ07	ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΟΜΙΛΗΤΙΚΗ	ΤΡΥΦΩΝ ΤΣΟΜΠΑΝΗΣ	5
ΥΕ12	ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ	ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΤΣΑΛΑΜΠΟΥΝΗ	4

ΥΕ13	ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ	ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	3
ΥΕ14	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΙΑΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΡΑΛΙΔΗΣ	4
ΥΕ15	ΑΓΙΟΛΟΓΙΑ – ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΑ	ΣΥΜΕΩΝ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ	4
ΥΕ16	ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΔΟΓΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ II	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΤΣΙΓΚΟΣ	4
ΥΕ17	ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΤΣΙΓΚΟΣ	5
ΥΕ18	ΣΥΜΒΟΛΙΚΗ – ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ – ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	Μητρ. ΠΡΟΥΣΗΣ ΕΛΠΙΔΟΦΟΡΟΣ ΛΑΜΠΡΥΝΙΑΔΗΣ	4
ΥΕ19	ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΙΙΙ. ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΚΑΚΗΣ	4
ΥΕ20	ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ	π. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΚΙΚΑΣ	5
ΥΕ22Π	ΜΙΚΡΟΔΙΔΑΣΚΑΛΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ	ΗΡΑΚΛΗΣ ΡΕΡΑΚΗΣ	6
ΥΕ24	ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ	π. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΚΙΚΑΣ, ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΑΝΤΣΟΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΩΤΣΙΟΠΟΥΛΟΣ	6

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΚΑΤ’ ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΔΜ = Διδακτικές μονάδες

ECTS = Ευρωπαϊκές πιστωτικές μονάδες

Υ = Υποχρεωτικό

ΥΕ = Κατ’ επιλογήν υποχρεωτικό

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Κωδικός:	[Υ101]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ Κ.Δ.		
Διδάσκουσα: Αικατερίνη Τσαλαμπούνη					
Είδος μαθήματος: Υποχρεωτικό		Περίοδος τάξης: Χειμερινή	ECTS: 5	ΔΜ: 3	
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
<p>ΘΕΩΡΙΑ: Το μάθημα παρέχει α) βασικές πληροφορίες για το κείμενο της Καινής Διαθήκης και την ιστορία του, για τη συγκρότηση του κανόνα της Καινής Διαθήκης, για τις εκδόσεις και τις μεταφράσεις της και β) μία σύντομη εισαγωγή στα επιμέρους βιβλία της Καινής Διαθήκης (σχεδιάγραμμα και περιεχόμενο, ιστορικοφιλολογικά και ερμηνευτικά ζητήματα, θεολογική διδασκαλία του κάθε βιβλίου). ΑΣΚΗΣΗ (ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ): Στην άσκηση του μαθήματος παρουσιάζεται η ιστορία της χειρόγραφης παράδοσης του κειμένου της Καινής Διαθήκης, οι κυριότεροι μάρτυρες του κειμένου, αρχαίες και νέες μεταφράσεις και διδάσκονται στοιχεία της κριτικής του κειμένου στο συγκεκριμένο παράδειγμα της κριτικής έκδοσης της Κ.Δ. από το Ινστιτούτο Nestle-Aland στο Münster της Γερμανίας.</p>					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
<p>ΘΕΩΡΙΑ 1) (α) Εισαγωγικά στο μάθημα της «Εισαγωγής στην Καινή Διαθήκη» - ιστορία και περιεχόμενο του μαθήματος, στόχοι, τρόποι αξιολόγησης κτλ. (β) Τι είναι η Καινή Διαθήκη και από ποια βιβλία συναπαρτίζεται, (γ) Πριν από το κείμενο της Κ.Δ.: η Παλαιά Διαθήκη ως Γραφή της πρώτης Εκκλησίας και οι προφορικές παραδόσεις για τον Ιησού, (δ) Σκοπός και ρόλος των κειμένων της Καινής Διαθήκης 2) (α) Ο κανόνας της Καινής Διαθήκης: η ιστορία και η θεολογική του σημασία, (β) Τα εξωκανονικά («απόκρυφα») κείμενα και τα «άγραφα» λόγια του Ιησού 3) (α) Τα ευαγγέλια: το φιλολογικό είδος του ευαγγελίου, σκοπός και χαρακτήρας, (β) Το συνοπτικό πρόβλημα 4) Τα συνοπτικά ευαγγέλια Α΄ : το κατά Μάρκον και το κατά Ματθαίον 5) Τα συνοπτικά ευαγγέλια Β΄: το κατά Λουκάν Το κατά Ιωάννην ευαγγέλιο. Σύγκριση του κατά Ιωάννην με τα συνοπτικά 6) Πράξεις των Αποστόλων: Ο απόστολος Παύλος στις Πράξεις και στις επιστολές 7) Α΄ και Β΄ επιστολές προς Θεσσαλονικείς. Το πρόβλημα της ψευδεπιγραφίας 8) Προς Γαλάτας επιστολή. Προς Ρωμαίους επιστολή 9) Α΄ και Β΄ Κορινθίους Επιστολές αιχμαλωσίας Α΄: Προς Φιλιπησίους και προς Φιλήμονα 10) Επιστολές αιχμαλωσίας Β΄: Προς Εφεσίους και προς Κολοσσαείς Ποιμαντικές επιστολές 11) Προς Εβραίους Καθολικές επιστολές Α΄: Ιακώβου, Α΄ και Β΄ Πέτρου 12) Καθολικές επιστολές Β΄: Α΄, Β΄ και Γ΄ Ιωάννου, Ιούδα 13) Αποκάλυψη ΑΣΚΗΣΗ 1) Εισαγωγή στο μάθημα της άσκησης – τεχνικές πληροφορίες του μαθήματος Ιστορία του χειρόγραφου κειμένου: υλικά, τυπολογία χειρογράφων Η θέση των χειρογράφων της Κ.Δ. στην αρχαία Εκκλησία 2) Τα σημαντικότερα χειρόγραφα της Κ.Δ. Α΄ : πάπυροι 3) Τα σημαντικότερα χειρόγραφα της Κ.Δ. Β΄ : μεγαλογράμματοι κώδικες σε περγαμηνές (Σιναϊτικός, Βατικανός, Αλεξανδρινός, Βέζα, παλίμψηστος του Εφραίμ κ.ά.) Χρήση των σχετικών ιστοσελίδων (π.χ. Codex Sinaiticus Project) 4) Τα σημαντικότερα χειρόγραφα της Κ.Δ. Γ΄: οι μικρογράμματοι κώδικες Κέντρα μελέτης των χειρογράφων της Κ.Δ. – Περιήγηση στις ιστοσελίδες των σχετικών προγραμμάτων (π.χ. CSNTM, Nestle-Aland Virtual Library κ.ά.) 5) Αρχές της κριτικής του κειμένου της Καινής Διαθήκης Ασκήσεις και παραδείγματα 6) Τύποι του κειμένου της Καινής Διαθήκης Α΄ – Ασκήσεις και παραδείγματα 7) Τύποι του κειμένου της Καινής Διαθήκης Α΄ - Το Εκκλησιαστικό/Βυζαντινό κείμενο : Σύγχρονες τάσεις στην έρευνα 8) Αρχαίες και σύγχρονες μεταφράσεις της Κ.Δ. - Μεταφράσεις της Κ.Δ. στη νεοελληνική 9) Εκδόσεις του κειμένου της Καινής Διαθήκης στο εξωτερικό και στην Ελλάδα 10) Εισαγωγή στο κριτικό υπόμνημα. Το παράδειγμα της 27ης κριτικής έκδοσης Nestle-Aland. Ασκήσεις και παραδείγματα 11) Κριτική έκδοση Nestle-Aland: σύμβολα στα περιθώρια των σελίδων της έκδοσης Σύμβολα μαρτύρων της χειρόγραφης παράδοσης Ασκήσεις και παραδείγματα 12) Κριτική έκδοση Nestle-Aland: σύμβολα στο κείμενο και στο κριτικό υπόμνημα Α΄ Ασκήσεις και παραδείγματα 13) Κριτική έκδοση Nestle-Aland: σύμβολα στο κείμενο και στο κριτικό υπόμνημα Α΄ Ασκήσεις και παραδείγματα.</p>					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
<p>Ιωάννη Δ. Καραβιδόπουλου, <i>Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη</i>, Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2016 Σ. Αγουρίδη, <i>Εισαγωγή εις την Καινήν Διαθήκη</i>, Άρτος Ζωής, Θεσσαλονίκη 1991</p>					

Σημειώσεις σε ηλεκτρονική μορφή

Κωδικός:	[Υ102]	Τίτλος μαθήματος:	ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ – ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ
Διδάσκων: Συμεών Πασχαλίδης			
Είδος μαθήματος:	Υποχρεωτικό	Περίοδος τάξης:	Χειμερινή
		ECTS:	5
		ΔΜ:	3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<p>Παρουσιάζεται το εισαγωγικό πλαίσιο για τις πατρολογικές σπουδές, με διεξοδική αναφορά στη διαμόρφωση του επιστημονικού κλάδου της Πατρολογίας στην Ελλάδα και στη Δύση. Παρέχονται στους φοιτητές οι πληροφορίες για τα instrumenta studiorum των πατρολογικών σπουδών τόσο στην έντυπη όσο και στην ψηφιακή μορφή τους. Διευκρινίζεται η χρήση του προσδιορισμού «πατήρ» και «οικουμενικός διδάσκαλος» της Εκκλησίας κατά τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες και διασαφηνίζεται το ιστορικό και θεολογικό πλαίσιο των διαφόρων πατερικών περιόδων. Εξετάζονται επίσης βασικά ζητήματα που αφορούν στην πατερική γραμματεία: το φαινόμενο της ανωνυμογραφίας και της ψευδεπιγραφίας, η μορφολογική και ειδολογική διάκριση των πατερικών κειμένων. Παρουσιάζεται επίσης με συστηματικό τρόπο η ιστορία, γραμματεία και θεολογία των Πατέρων και λοιπών χριστιανών συγγραφέων των τεσσάρων πρώτων αιώνων. Διασαφηνίζεται η βασική πατρολογική ορολογία και εξετάζεται το ιστοριογραμματολογικό πλαίσιο της ανάπτυξης της χριστιανικής γραμματείας από την μεταποστολική εποχή (Αποστολικοί Πατέρες) ως τα τέλη του 4^{ου} αιώνα (Ιωάννης Χρυσόστομος και λοιποί Αντιοχειανοί θεολόγοι). Δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην εξέλιξη της πατερικής θεολογίας από την εποχή των αποστολικών πατέρων ως τους Καππαδόκες πατέρες, μέσα στο έργο των οποίων διαμορφώνεται με συστηματικό τρόπο η ορθόδοξη θεολογία και ανθρωπολογία.</p>			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
<p>1. Προεισαγωγικά στην επιστήμη της Πατρολογίας και τη σημασία της για την Ορθόδοξη Θεολογία. Η ιστορία των πατρολογικών σπουδών στην Ελλάδα. Η εμφάνιση και ανάπτυξη των πατερικών σπουδών στη Δύση. 2. Instrumenta Studiorum στις πατρολογικές σπουδές: Α) Έντυπες πατρολογικές εκδόσεις (και μεταφράσεις), Κλείδες, Σειρές, περιοδικά και βιβλιογραφικές βάσεις, Β) Η Πατρολογία στο Διαδίκτυο (ψηφιακές βάσεις, πατρολογικοί ιστότοποι και λοιπό ηλεκτρονικό υλικό). (Φροντιστήριο στο Αναγνωστήριο της Θεολογικής Σχολής) 3. Πατέρες της Εκκλησίας – Οικουμενικοί Διδάσκαλοι – Εκκλησιαστικοί Συγγραφείς. Το πολιτισμικό και πνευματικό πλαίσιο της «εποχής» των Πατέρων: Παιδεία, γλώσσα, φιλοσοφία. 4. Οι περίοδοι της πατερικής γραμματείας. Θεολογικός χαρακτήρας και λογοτεχνική διαίρεση των πατερικών κειμένων. Ανωνυμογραφία και ψευδεπιγραφία στη χριστιανική γραμματεία. 5. Το ιστορικό και πολιτισμικό πλαίσιο ανάπτυξης του πρώιμου Χριστιανισμού. Πρώιμα είδη της εκκλησιαστικής γραμματείας (εκκλησιαστική ποίηση, αρχαίες εκκλησιαστικές διατάξεις, Σύμβολα πίστεως και λειτουργικά κείμενα. 6. Οι Αποστολικοί Πατέρες. 7. Οι αρχαίοι Απολογητές. Ελληνισμός, αίρεση και ορθοδοξία το 2^ο και 3^ο αιώνα: Χριστιανικά απόκρυφα, Γνωστικισμός και αντιαιρετικοί θεολόγοι (Ειρηναίος Λυώνος και Ιππόλυτος Ρώμης). 8. Οι Θεολόγοι της Μικράς Ασίας, η Αντιοχειανή και η Αλεξανδρινή Σχολή. 9. Οι μεγάλοι Αλεξανδρινοί Θεολόγοι: Κλήμης Αλεξανδρεύς, Ωριγένης και Δίδυμος ο Τυφλός. 10. Αίρεση και Ορθοδοξία κατά τον 4ο αιώνα: Ο Αρειανισμός και οι υπέρμαχοι του δόγματος της Νικαίας. 11. Οι Καππαδόκες Πατέρες (Α): Μέγας Βασίλειος και Γρηγόριος Νύσσης. 12. Οι Καππαδόκες Πατέρες (Β): Γρηγόριος ο Θεολόγος και Αμφιλόχιος Ικονίου. 13. Ιωάννης ο Χρυσόστομος και η Αντιοχειανή θεολογία.</p>			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Παναγιώτης Χρήστου, <i>Εκκλησιαστική Γραμματολογία, Τόμος Α', εκδ. Κυρομάνης, 2003</i>			

Κωδικός:	[Υ103]	Τίτλος μαθήματος:	ΠΗΓΕΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
Διδάσκων: Βασίλειος Κουκουσάς			
Είδος μαθήματος:	Υποχρεωτικό	Περίοδος τάξης:	Χειμερινή
		ECTS:	4
		ΔΜ:	2

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
- Οι πηγές της Ιστορίας της Εκκλησίας. - Παρουσίαση και ανάλυση των σημαντικότερων περιόδων της Ιστορίας της Εκκλησίας, με βάση τις πηγές.
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ
1. Πηγές της Εκκλησιαστικής Ιστορίας. 2. Η Καινή Διαθήκη ως πηγή της Εκκλησιαστικής Ιστορίας 3. Βυζαντινοί Εκκλησιαστικοί Ιστορικοί, Α' (4 ^{ος} -9 ^{ος} αι.) 4. Βυζαντινοί Εκκλησιαστικοί Ιστορικοί, Β' (10 ^{ος} -15 ^{ος} αι.) 5. Βυζαντινοί κοσμικοί Ιστορικοί 6. Κείμενα των Πατέρων της Εκκλησίας 7. Άλλες πηγές της Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Α': επιγραφές, ναοί, εκκλησιαστικά οικήματα, νομίσματα. 8. Άλλες πηγές της Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Β': επιστολές, τυπικά, μονών, βιβλία περιηγήσεων. 9. Άλλες πηγές της Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Γ': κρατικοί νόμοι, κ.α. 10. Πρακτικά Οικουμενικών Συνόδων, (Α -Β) 11. Πρακτικά Οικουμενικών Συνόδων, (Γ-Δ) 12. Πρακτικά Οικουμενικών Συνόδων, (Ε-ΣΤ-Ζ) 13. Σύγχρονες πηγές της Εκκλησιαστικής Ιστορίας: Περιοδικά, διαδίκτυο, βιβλία, ραδιόφωνο, εφημερίδες, τηλεόραση κ.α.
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
Β. Κουκουσάς, <i>Εγχειρίδιο Εκκλησιαστικής Ιστορίας</i> , εκδ. Όστρακον, Θεσσαλονίκη 2014. Β. Κουκουσάς– Δ. Βαλαής, <i>Θέματα Εκκλησιαστικής Ιστορίας</i> , τ. Α, εκδ. Μπαρμπουνάκης, Θεσσαλονίκη 2010.

Κωδικός:	[Υ104]	Τίτλος μαθήματος:	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
Διδάσκων: Κωνσταντίνος Μποζίνης			
Είδος μαθήματος:	Υποχρεωτικό	Περίοδος τάξης:	Χειμερινή
ECTS:	4	ΔΜ:	3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Συστηματική παρουσίαση της εξέλιξης της φιλοσοφίας από τη γέννησή της στις ακτές της Μικράς Ασίας, τον 6 ^ο αιώνα π.Χ., μέχρι την ύστερη βυζαντινή περίοδο.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1) Εισαγωγή στη φιλοσοφία 2) Η σχολή της Μιλήτου (Θαλής, Αναξίμανδρος, Αναξίμανης) 3) Πυθαγόρας και πυθαγόρειοι 4) Το γίνεσθαι του Ηράκλειτου και το εἶναι του Παρμενίδη 5) Οι «πολυαρχικοί φιλόσοφοι» Εμπεδοκλής, Δημόκριτος, Αναξαγόρας 6) Ο Σωκράτης και η σοφιστική κίνηση 7) Πλάτωνας 8) Αριστοτέλης 9) Η ελληνιστική φιλοσοφία (Σκέψη, Στοά και Κήπος) 10) Νεοπλατωνισμός και Πλωτίνος 11) Πρόσμιξη φιλοσοφικών ιδεών με το κήρυγμα των αποστόλων και των πατέρων της Εκκλησίας: οι απαρχές της βυζαντινής φιλοσοφίας 12) Περίοδοι και κυριότεροι εκπρόσωποι της βυζαντινής φιλοσοφίας 13) Πρωτοτυπία και ιδιότυπος χαρακτήρας της φιλοσοφίας τους αιώνες του Βυζαντίου.			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Ν. Ματσούκας, <i>Ιστορία της Φιλοσοφίας, Αρχαίας Ελληνικής-Βυζαντινής-Δυτικοευρωπαϊκής με σύντομη εισαγωγή στη Φιλοσοφία</i> , Κυριακίδης, Θεσσαλονίκη 2016.			

Κωδικός:	[Υ105]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ
Διδάσκοντες: Συμεών Πασχαλίδης, Κυριακούλα Παπαδημητρίου, Άννα Καραμανίδου, Σουλτάνα Λάμπρου, Ευαγγελία Δάφνη			
Είδος μαθήματος:	Υποχρεωτικό	Περίοδος τάξης:	Χειμερινή
ECTS:	4	ΔΜ:	2
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Παρουσιάζεται σύντομα η ιστορία της Ελληνικής γλώσσας, εστιάζοντας στην Κοινή Ελληνιστική και στη γλώσσα των Πατέρων και των εκκλησιαστικών κειμένων, και εκθέτοντας τους λόγους που διαμόρφωσαν τη γλωσσική μορφή τους. Μελετώνται ανθολογημένα κείμενα των υπό εξέταση περιόδων, επεξηγούνται και εμπεδώνονται με ασκήσεις τα βασικά γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, ενώ σχολιάζεται σημασιολογικά το λεξιλόγιο των κειμένων. Επισημαίνονται οι διαφορές στη γλώσσα των βιβλικών και των εκκλησιαστικών κειμένων και διδάσκεται η κατάλληλη γλωσσική προσέγγιση.			

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

1. Γλώσσα και γραφή. Γένεση της ελληνικής γλώσσας και γραφής. (Κυριακούλα Παπαδημητρίου).
 2. α) Η κλασική αρχαία ελληνική γλώσσα και η γραμματική αρχιτεκτονική της. Επίλεκτα παραδείγματα. β) Ασκήσεις στη γραμματική και στο συντακτικό. (Κυριακούλα Παπαδημητρίου).
 3. Η Κοινή Ελληνιστική γλώσσα των ελληνιστικών και των αυτοκρατορικών χρόνων. Μορφολογικά και συντακτικά γνωρίσματα. (Κυριακούλα Παπαδημητρίου).
 4. α) Παραδείγματα της Κοινής Ελληνιστικής από θύραθεν κείμενα της ελληνιστικής και ελληνορωμαϊκής εποχής. β) Ασκήσεις στη γραμματική και στο συντακτικό. (Κυριακούλα Παπαδημητρίου).
 5. α) Η Κοινή ελληνιστική της Καινής Διαθήκης. Επίλεκτα παραδείγματα. β) Ασκήσεις στη γραμματική και στο συντακτικό. (Κυριακούλα Παπαδημητρίου).
 6. α) Το φαινόμενο του αττικισμού και οι συνέπειές του στην Ελληνική γλώσσα. Επίλεκτα παραδείγματα από θύραθεν κείμενα. β) Ασκήσεις στη γραμματική και στο συντακτικό. (Κυριακούλα Παπαδημητρίου).
 7. α) Η γλώσσα της Μετάφρασης των Εβδομήκοντα. Επίλεκτα παραδείγματα. β) Ασκήσεις στη γραμματική και στο συντακτικό. (Ε. Δάφνη).
 8. α) Η γλώσσα των πατερικών και εκκλησιαστικών κειμένων Α΄. Επίλεκτα παραδείγματα από την πρώιμη βυζαντινή περίοδο. β) Ασκήσεις στη γραμματική και στο συντακτικό. (Συμεών Πασχαλίδης).
 9. α) Η γλώσσα των πατερικών και εκκλησιαστικών κειμένων Β΄. Επίλεκτα παραδείγματα από τη μέση βυζαντινή περίοδο. β) Ασκήσεις στη γραμματική και στο συντακτικό. (Σουλτάνα Λάμπρου).
 10. α) Η γλώσσα των πατερικών και εκκλησιαστικών κειμένων Γ΄. Επίλεκτα παραδείγματα από τη μεταβυζαντινή και νεότερη ελληνική περίοδο. β) Ασκήσεις στη γραμματική και στο συντακτικό. (Άννα Καραμανίδου).
 11. α) Η γλώσσα των αγιολογικών και υμνογραφικών κειμένων της βυζαντινής γραμματείας. Επίλεκτα παραδείγματα. β) Ασκήσεις στη γραμματική και στο συντακτικό. (Συμεών Πασχαλίδης).
 12. α) Παραβολή και σύγκριση της γλώσσας των βιβλικών κειμένων και της γλώσσας των εκκλησιαστικών κειμένων. β) Ασκήσεις για τη γλωσσική τους διάκριση. (Κυριακούλα Παπαδημητρίου).
 13. Η νέα Κοινή της Νεοελληνικής γλώσσας. Η διαμόρφωση και η σημασία της για τη μελέτη της Κοινής Ελληνιστικής της Καινής Διαθήκης. (Κυριακούλα Παπαδημητρίου).

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Geoffrey Horrocks, *Ελληνικά, ιστορία της γλώσσας και των ομιλητών της*, Εστία, Αθήνα 2014.

Κωδικός:	[Υ106]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ – ΥΜΝΟΛΟΓΙΑ		
Διδάσκων: π. Σπυρίδων Αντωνίου					
Είδος μαθήματος: Υποχρεωτικό		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 5	ΔΜ: 4
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
<p>Εισαγωγικά στην επιστήμη και τέχνη της Εκκλησιαστικής Μουσικής και της Υμνογραφίας. Σκιαγράφηση της βυζαντινής μουσικής έρευνας (ελληνικής και ξένης) και η εξέλιξη της Ψαλτικής Τέχνης. Παρουσίαση των βασικότερων μουσικολογικών όρων (Γένη, θέσις, μέλος, μελοποιός, μεγάλες υποστάσεις χειρονομίας, μετροφωνία, κ.λ.π.) Στοιχεία βυζαντινής μουσικής παλαιογραφίας και μελοποιίας. Ορολογία (καλλωπισμοί, συντμήσεις, κ.λ.π.). Μορφολογία του βυζαντινού μέλους. Η μετρική των ύμνων. Περίοδοι ανάπτυξης της βυζαντινής σημειογραφίας. Οι Εξηγήσεις της παλαιάς σημειογραφίας. Θεωρία, πράξη και άσκηση στην Ψαλτική Τέχνη (διατονικοί, χρωματικοί και εναρμόνιοι ήχοι). Η οκταηχία. Τροπαριακοί και ψαλμικοί ύμνοι. Οι σπουδαιότεροι μελωδοί και μελοποιοί. Παρουσίαση των υμνογραφικών όρων των κυρίων περιόδων της βυζαντινής υμνογραφίας (λ.χ. αντίφωνα, αναβαθμοί, αυτόμελα, καθίσματα, ιδιόμελα, προσόμοια, ειρμοί, κοντάκια, κ.λ.π.) και τα σχετικά ποιητικά και λειτουργικά βιβλία. Εξετάζεται η προέλευση και εξέλιξη της υμνογραφίας της αρχαϊκής Εκκλησίας, η γένεση του Κοντακίου και του ασματικού Κανόνα. Ο Ακάθιστος ύμνος. Παρουσιάζονται οι σπουδαιότεροι υμνογράφοι, οι εξηγητές και το έργο τους.</p>					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
<p>1. Γενικά περί της Βυζαντινής Μουσικολογίας. Σημασία και σκοπός. Ή Βυζαντινή Μελοποιία. Εισαγωγή στη Μουσική. Τα συστατικά του μέλους Οι φθόγγοι - Ή Μουσική κλίμακα. Διαστήματα - Τόνοι Ή γραφή τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς. Ασκήσεις. 2. Πηγές της εκ/κής Μουσικής, κύριες και</p>					

επικουρικές. Ορολογία. Θέσεις, Μεγάλες ύποστάσεις, Χειρονομία, Μέλος, Μετροφωνία. Περί Μαρτυριῶν τῶν φθόγγων. Χαρακτήρες ἢ σημεῖα ποσότητας Χαρακτήρες ποσότητας. Ἠανάγνωση τῶν χαρακτήρων ποσότητας Παραλλαγή - Μετροφωνία, Μέλος. Ασκήσεις. 3. Ἡ φωνητική ἐκτέλεση καὶ ἡ ἀναπνοή. Μέθοδοι καὶ Προθεωρίες Βυζαντινῆς συστηματικῆς θεωρητικῆς συγγραφῆς Μεταβυζαντινῆς θεωρητικῆς συγγραφῆς. Μορφολογία τοῦ Βυζαντινοῦ μέλους. Τα σχήματα πλοκῆς τοῦ μέλους. Οἱ μεταβολὲς τῶν ἤχων. 4. Ὀκταηχία. Οἱ ἤχοι καὶ τὰ Γένη τους. Περί τοῦ Διατονικοῦ γένους. Τὸ ἦθος τῶν ἤχων. Περίοδοι τῆς Βυζαντινῆς σημειογραφίας. Ἡ Νέα Μέθοδος τῆς Εκκλησιαστικῆς Μουσικῆς. Περί χρόνου. Χαρακτήρες χρόνου ἢ ἐγγχρονες ὑποστάσεις. Ἡ σιωπή - Παύση. Ασκήσεις. 5. Σύνθεση χαρακτήρων. Σώματα καὶ πνεύματα Μικτὰ σημαδόφωνα. Τὰ παρεστιγμένα. Ἡ Χρονικὴ ἀγωγή. Ασκήσεις. Περί τοῦ Χρωματικοῦ γένους. 6. Ἄχρονες Ὑποστάσεις. Χαρακτήρες Ποιότητας - Χειρονομικά σημάδια Χαρακτήρες ποιότητας. Ασκήσεις. Ονοματολογία καὶ περιεχόμενα μουσικῶν κωδίκων (Ασματικό, Ψαλτικό, Στιχηράριο, Παπαδική, Εἰρμολόγιο). Περί τοῦ Εναρμονίου γένους. 7. Χριστιανικὴ Ποίηση καὶ Ὑμνογραφία. Προέλευση καὶ ἐξέλιξη τῆς ὑμνογραφίας τῆς ἀρχαϊκῆς Εκκλησίας. Ἡ «ἐπιλύχνιος ευχαριστία». Κοινωνικοὶ Ὑμνοι τῆς Ἀρχαϊκῆς Εκκλησίας. Περί ρυθμοῦ καὶ Ρυθμοποιίας. Τὰ ἀρχαῖα ρυθμικά μέτρα. Ὁ ρυθμὸς τῶν ἐκκλησιαστικῶν μελῶν. Τονικὸς ρυθμὸς. Ἡ Μορφολογία Πολυελέων καὶ Τριαδικῶν. Καλλωπισμοὶ καὶ συντμήσεις. Ασκήσεις. Αυτόμελα Διατονικῶν ἤχων. 8. Ποιητὲς Ὁρθοσκευτικῶν Ποιημάτων. Οἱ ὑμνογραφικοὶ ὅροι τῶν κυρίων περιόδων τῆς βυζαντινῆς ὑμνογραφίας (ἀντίφωνα, ἀναβαθμοί, Ἀπολυτίκιο, καθίσματα, Ὑπακοή). Ψαλμικοὶ ὕμνοι. Τρισάγιος Ὑμνος, Ἀλληλουϊάρια. Ἡ Εξήγηση τῆς παλαιᾶς σημειογραφίας. Σημεῖα ἀλλοιώσεων. Ὑφέσεις καὶ Διέσεις Περί τῶν ἔλξεων. Πατριαρχικῆς Σχολῆς Ψαλτικῆς (ιε'-ιη'αι.). 9. Περί τῶν ἤχων. Τὰ Συστατικά. Περί Μουσικῶν Συστημάτων Οἱ ὑμνογραφικοὶ ὅροι τῶν κυρίων περιόδων τῆς βυζαντινῆς ὑμνογραφίας (Αυτόμελα, προσόμοια, ἐξαποστειλάρια) Ψαλμικοὶ ὕμνοι. Χερουβικά, Κοινωνικά Ἄσκηση σε Αυτόμελα Διατονικῶν ἤχων. 10. Τα γένη -εἶδη μελοποιίας. Τὸ Παπαδικὸ γένος-εἶδος μελοποιίας. Ψαλμικοὶ ὕμνοι. Ἀνοιξαντάρια. Μακάριος ἀνήρ. Ψαλμικοὶ ὕμνοι. Κεκραγάρια. Δοχές, Προκείμενα, Ἄμμος, Ἀντίφωνα. ἤχος Πρῶτος. Ασκήσεις. 11. Ἡ Ἀκμὴ τῆς Λειτουργικῆς Ὑμνογραφίας. Τὸ Κοντάκιο. Ρωμανὸς ὁ Μελωδός. Ὁ Ἀκάθιστος ὕμνος. Τὸ Κοντακάριον. Οἱ φθορὲς. ἤχος Πλάγιος τοῦ Τετάρτου. Ασκήσεις. Αυτόμελα χρωματικῶν ἤχων. Ἡ Τυπικὴ διάταξη τῆς Θεῆς Λειτουργίας. 12. Οἱ τροπαρατικοὶ ὕμνοι. Ἡ μετρικὴ τῶν ὕμνων. Ὑμνογραφικοὶ ὅροι τῶν κυρίων περιόδων τῆς βυζαντινῆς ὑμνογραφίας (Εγκώμια, Ἰδιόμελα, Στιχηρά, Δοξαστικά). Τὸ Στιχηραρικὸ γένος μελοποιίας. Τὸ Στιχηράριον. Ἄσκηση σε Αυτόμελα χρωματικῶν ἤχων. Τὸ Εἰρμολογικὸ Γένος Μελοποιίας. Οἱ Καταβασίεις Τὸ Προλογάριον. Ἄσκηση σε Αυτόμελα χρωματικῶν καὶ ἐναρμονίων ἤχων. ἤχος Πλάγιος τοῦ Πρώτου. Ασκήσεις. Οἱ χροές. Ψαλμῶδιση ἀπλῶν ὕμνων Βυζαντινῶν Λειτουργιῶν. 13. Ἄλλα συστήματα μουσικῆς σημειογραφίας Ἀλφαβητικά καὶ Πενταγράμμου. ἤχος Τέταρτος. Ασκήσεις. Ψαλμῶδιση ἀπλῶν ὕμνων Βυζαντινῶν Λειτουργιῶν. Γένεση τοῦ ασματικοῦ Κανόνα. Οἱ ἐννέα Ὠδές. Μεγάλοι Κανονογράφοι. Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός. Οἱ Κανόνες τοῦ. Ἀνδρέας Κρήτης. Ὁ Μέγας Κανὼν. Κοσμάς ὁ Μελωδός. Οἱ Κανόνες τοῦ.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Σπ. Ἀντωνίου, πρωτοπρεσβύτερος, *Εισαγωγή στη θεωρία καὶ μορφολογία τῆς ψαλτικῆς τέχνης καὶ στη βυζαντινὴ ὑμνογραφία*, εκδ. Ἀλτιντζή, Θεσσαλονίκη 2013.

Κωδικός:	[Υ201]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ		
Διδάσκοντες: Αθανάσιος Παπαρνάκης, Ευαγγελία Δάφνη					
Είδος μαθήματος: Υποχρεωτικό		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 5	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
<p>Ἡ γνωριμία με τὴν Παλαιὰ Διαθήκη καὶ ἐνημέρωση στα εἰσαγωγικά θέματα τῆς σύνθεσής τῆς (ιστορικά, φιλολογικά, γραμματολογικά) για τὸ σύνολο τῆς συλλογῆς καὶ για καθένα ἀπὸ τα 49 τῆς βιβλία ξεχωριστά. Εἰσαγωγή στο γνωστικὸ αντικείμενο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης: α) κατανόηση τῆς θέσης καὶ τῆς ἀξίας τῆς στη θεολογικὴ ἐπιστήμη καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴ θεολογία, β) ἐνημέρωση στα βασικά ἐπιστημονικά θέματα τῆς μελέτης τῆς, γ) κατανόηση τῶν βασικῶν ἐρευνητικῶν προβληματισμῶν, δ) παρακολούθηση τῶν βασικῶν σταθμῶν τῆς πορείας τῆς σύγχρονης ἐπιστημονικῆς ἐρευνας σε αὐτά καὶ ἀξιολόγηση τῶν πορισμάτων τῆς, ε) γνώση καὶ</p>					

κατανόηση των βασικών στοιχείων της διαμόρφωσής της και του περιεχομένου της.
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ
1. Εισαγωγικό. Ορολογία. Ορισμοί. Η επιστήμη της Εισαγωγής στην Π. Διαθήκη. Ιστορία του μαθήματος. 2. Γενική εισαγωγή: Η Παλαιά Διαθήκη ως ιστορία και αποκάλυψη 3. Η ιστορία του κανόνα της Παλαιάς Διαθήκης 4. Η ιστορία του κειμένου της Παλαιάς Διαθήκης. Αρχαίο κείμενο. 5. Η ιστορία του κειμένου της Παλαιάς Διαθήκης. Μεταφράσεις. Τα χειρόγραφα του Qumran 6. Η Μετάφραση των Ο΄: ιστορία, μέθοδος, σύγχρονη έρευνα 7. Ειδική εισαγωγή: Εισαγωγή στην Πεντάτευχο. Η σύνθεση της Πεντατεύχου 8. Τα βιβλία της Πεντατεύχου: συνθήκες συγγραφής, δομή, περιεχόμενο, διδασκαλία 9. Τα λοιπά ιστορικά βιβλία. 10. Τα ποιητικά βιβλία. 11. Τα προφητικά βιβλία I 12. Τα προφητικά βιβλία II 13. Τα προφητικά βιβλία III.
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
Σ. Καλαντζάκης, <i>Επιτομή. Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη</i> , εκδ. Γράφημα, Θεσσαλονίκη 2016.

Κωδικός:	[Υ202]	Τίτλος μαθήματος:	ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ ΙΙ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ 5ο ΩΣ ΤΟΝ 8ο ΑΙ.		
Διδάσκων: Πιτταράς Θεόδωρος					
Είδος μαθήματος: Υποχρεωτικό		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Διδάσκονται ο βίος, τα έργα και η θεολογία των Πατέρων της Εκκλησίας που έζησαν από τον 5 ^ο μέχρι και τον 8 ^ο αιώνα. Παρουσιάζονται εισαγωγικά ιστοριογραφματολογικά στοιχεία για τον κάθε ένα από τους Πατέρες και του έργου τους. Επεξηγούνται και αναλύονται βασικές θεολογικές θέσεις της διδασκαλίας τους.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Εισαγωγικό μάθημα σχετικό με τη σκέψη και τη διδασκαλία των πατέρων αυτής της περιόδου. 2. Αντιοχειανοί συγγραφείς με ιδιαίτερη αναφορά στον Νεστόριο Κων/πόλεως 3. Πρόκλος Κων/πόλεως: Τα κυριότερα σημεία του βίου, της εργογραφίας καθώς και εκτενή παρουσίαση της διδασκαλίας του. 4. Κύριλλος Αλεξανδρείας: Παρουσίαση του βίου, των συγγραμμάτων και της διδασκαλίας του. 5. Θεοδώρητος Κύρου: Βιογραφικά στοιχεία, γραμματεία και θεολογία. 6. Διονύσιος Αρεοπαγίτης (Ψευδο-Διονύσιος): Συγγραφέας, συγγράμματα και διδασκαλία των αρεοπαγητικών κειμένων. 7. Λεόντιος Βυζάντιος: Εξέταση του βίου, των συγγραμμάτων και της θεολογικής διδασκαλίας του. 8. Αναστάσιος Σιναίτες: Παρουσίαση βίου, εργογραφίας και της διδασκαλίας των. 9. Μάξιμος ο Ομολογητής I: Κύρια σημεία του βίου, των έργων και της διδασκαλίας του. 10. Μάξιμος ο Ομολογητής II: Εκτενέστερη παρουσίαση της θεολογίας του μέσα από κείμενα του ιερού πατρός. 11. Σωφρόνιος Ιεροσολύμων: Ο βίος, το συγγραφικό έργο και η θεολογία του. 12. Θεολόγοι της εικονομαχικής περιόδου: Ειδικότερα, βιογραφικά στοιχεία, συγγράμματα και διδασκαλία του Ιωάννη Δαμασκηνού. 13. Ο βίος, το συγγραφικό έργο και η διδασκαλία του Θεοδώρου Στουδίτη.					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Π. Χρήστου, <i>Ελληνική Πατρολογία τ. Ε΄</i> , εκδ. Κυρομάνος, Θεσ/νίκη 1992. Σ. Παπαδόπουλου, <i>Πατρολογία τ. Γ΄</i> , εκδ. Γρηγόρης, Αθήνα 2010.					

Κωδικός:	[Υ203]	Τίτλος μαθήματος:	ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
Διδάσκων: Κωνσταντίνος Χρήστου					
Είδος μαθήματος: Υποχρεωτικό		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Παρουσιάζεται η ιστορική εξέλιξη και αξιολογούνται τα πιο σημαντικά γεγονότα που αφορούν στον ιστορικό βίο της Εκκλησίας και συνδέονται με τη φύση και την αποστολή της στον κόσμο. Η επικράτηση του Χριστιανισμού εντός της ελληνορωμαϊκής οικουμένης και η διαμόρφωση των σχέσεων με την πολιτεία. Η εμφάνιση των αιρέσεων και η αντιμετώπισή τους. Η εξέλιξη του εκκλησιαστικού οργανισμού. Ο εκχριστιανισμός της Ευρώπης. Η διάσπαση του χριστιανικού κόσμου σε ανατολικό και δυτικό και οι απόπειρες επανένωσης.					

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

1. Η νομιμοποίηση του Χριστιανισμού και οι σχέσεις Εκκλησίας και πολιτείας. 2. Ο Αρειανισμός και οι δύο πρώτες Οικουμενικές Σύνοδοι. 3. Οι χριστολογικές έριδες. Η Δ' Οικουμενική Σύνοδος. 4. Αντιχαλκηδονισμός και νεοχαλκηδονισμός. Ε' Οικουμενική Σύνοδος. 5. Μονοενεργητισμός και μονοθελητισμός. 6. Εικονομαχία. 7. Η εξέλιξη του διοικητικού συστήματος της Εκκλησίας. 8. Ιεραποστολή. 9. Ρώμη και Κωνσταντινούπολη. 10. Το Σχίσμα του 1054. 11. Η Εκκλησία της Ανατολής. 12. Η Εκκλησία της Δύσης. 13. Η Σύνοδος της Φερράρας – Φλωρεντίας.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Βλ. Φειδάς, *Εκκλησιαστική Ιστορία*, τ. Β, Αθήνα 2002.

Κωδικός:	[Υ204]	Τίτλος μαθήματος:	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ, ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΠΡΕΣΒΥΓΕΝΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Διδάσκων: Ιωάννης Μπάκας			
Είδος μαθήματος: Υποχρεωτικό		Περίοδος τάξης: Εαρινή	ECTS: 4 ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<ul style="list-style-type: none"> - Η διαμόρφωση και εξέλιξη των εκκλησιαστικών διοικητικών θεσμών και της εκκλησιαστικής γεωγραφίας. - Το Πατριαρχικό σύστημα διοίκησης της Εκκλησίας ως εξέλιξη του μητροπολιτικού και εξαρχικού συστήματος. - Η θεωρία της «Πενταρχίας» των Πατριαρχών. - Η ιστορία του Οικουμενικού Πατριαρχείου, καθώς και των άλλων Πρεσβυγενών Πατριαρχείων (Αλεξανδρείας, Αντιοχείας, Ιεροσολύμων) καθώς και η ιστορία της Εκκλησίας της Ελλάδος. 			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
<p>1. Εισαγωγή στη διοικητική οργάνωση του Ρωμαϊκού κράτους και της χριστιανικής Εκκλησίας. 2. Το Μητροπολιτικό σύστημα διοίκησης. Οργάνωση, πλεονεκτήματα, προβλήματα. 3. Το ενδιάμεσο σύστημα της «Εξαρχίας». Η Εκκλησία της Κύπρου. 4. Το «Πατριαρχικό» σύστημα διοίκησης. Η θεωρία της Πενταρχίας των Πατριαρχών. 5. Όρια και δικαιοδοσίες των εκκλησιαστικών διοικήσεων. 6. Αποστολικότητα Ανδρέου και Ιωάννου στον Θρόνο της Κωνσταντινούπολης. 7. Πρεσβεία του θρόνου Κωνσταντινουπόλεως. Ο 28^{ος} κανών της Χαλκηδόνας. 8. Η εκκλησιαστική γεωγραφία της Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως. 9. Η Εκκλησία Αλεξανδρείας από την Α' στην Δ' Οικουμενική Σύνοδο. 10. Η Εκκλησία Αντιοχείας κατά τους πέντε πρώτους αιώνες. 11. Η διοικητική προαγωγή της Εκκλησίας των Ιεροσολύμων σε «Πατριαρχείο». 12. Ιστορία της Εκκλησίας στον ελλαδικό χώρο. 13. Η Εκκλησία της Ελλάδος.</p>			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
<p>Β. Κουκουσάς-Δ. Βαλαής, <i>Θέματα Εκκλησιαστικής Ιστορίας</i>, τ. Β, εκδ. Μπαρμπουνάκης, Θεσσαλονίκη 2011.</p> <p>Β. Κουκουσάς, <i>Πτυχές της Βυζαντινής και Εκκλησιαστικής Ιστορίας</i>, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2014.</p>			

Κωδικός:	[Υ205]	Τίτλος μαθήματος:	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ
Διδάσκων: π. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης			
Είδος μαθήματος: Υποχρεωτικό		Περίοδος τάξης: Εαρινή	ECTS: 4 ΔΜ: 2
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<p>Περιγραφή βασικών θεμάτων της λατρείας. Κατανόηση και καλύτερη συμμετοχή στα τελούμενα στη θεία λατρεία. Παροχή εφοδίων για περαιτέρω εμβάθυνση και έρευνα πάνω στην ιστορική εξέλιξη και ερμηνεία των λατρευτικών μορφών.</p>			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
<p>1. Ορισμός της Λειτουργικής, αντικείμενο του μαθήματος, μέθοδος ερεύνης, σχέσεις με άλλους συγγενείς και βοηθητικούς κλάδους. 2. Σύντομη ιστορία της θείας λατρείας. 3. Ο Χριστιανικός Ναός (ο Ναός στην Π.Δ., στην Κ.Δ., Ναός και Εκκλησία, εγκαίνια Ναού). 4. Λειτουργικά Σκεύη, ιερά</p>			

άμφια, λειτουργικά βιβλία. 5. Ακολουθίες του νυχθημέρου (Εσπερινός, Απόδειπνο, Μεσονυκτικό, Όρθρος, Ώρες). 6. Εορτολόγιο (γενικά περί του εκκ/κού ημερολογίου, εορτή της Κυριακής, δεσποτικές εορτές, θεομητορικές εορτές, εορτές των αγίων Αγγέλων και του Τιμίου Σταυρού, μνήμες αγίων). 7. Η θεία λειτουργία στην αρχαία Εκκλησία (η θεία λειτουργία τους τρεις πρώτους αιώνες, η θεία λειτουργία μετά τον 4^ο αιώνα, λειτουργικοί τύποι). 8. Λειτουργίες βυζαντινού λειτουργικού τύπου, λειτουργία Προηγιασμένων Δώρων. 9. Τα ιερά μυστήρια γενικά. Τα μυστήρια της χριστιανικής μυσσεως (Βάπτισμα, Χρίσμα, Ευχαριστία). 10. Μετάνοια, Εξομολόγηση, ιερό Ευχέλαιο. 11. Γάμος, χειροτονία, χειροθεσίες. 12. Μ. Αγιασμός, περιστατικές ακολουθίες, ευχές σε διάφορες περιστάσεις. 13. Λειτουργικό λεξιλόγιο.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Κ. Καραϊσαρίδης, πρωτοπρεσβύτερος, *Ο χριστιανικός ναός*, εκδ. Σταμούλη, Αθήνα 2007.

Κωδικός:	[Υ206]	Τίτλος μαθήματος:	ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ
Διδάσκουσα: Αγγελική Τριβυζαδάκη			
Είδος μαθήματος:	Υποχρεωτικό	Περίοδος τάξης:	Εαρινή
		ECTS:	4
		ΔΜ:	3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Παρουσίαση των μνημείων και των βασικότερων εκπροσώπων της βυζαντινής, μεταβυζαντινής και νεοελληνικής εκκλησιαστικής τέχνης. Εκμάθηση του τρόπου περιγραφής και τεκμηρίωσης ενός μνημείου του παρελθόντος.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Εισαγωγή στην χριστιανική τέχνη και την μελέτη της, 2. Τέχνη των τάφων και των κατακομβών, 3. Ναοδομία της παλαιοχριστιανικής περιόδου, 4. Ζωγραφική της παλαιοχριστιανικής περιόδου, 5. Η τέχνη της εικονομαχίας, 6. Μεσοβυζαντινή ναοδομία, 7. Μεσοβυζαντινή ζωγραφική, 8. Υστεροβυζαντινή ναοδομία, 9. Υστεροβυζαντινή ζωγραφική, 10. Μεταβυζαντινή ζωγραφική, 11. Η χριστιανική τέχνη της εποχής της Τουρκοκρατίας, 12. Νεοελληνική χριστιανική τέχνη, 13. Ανασκόπηση των σημαντικότερων σταθμών της χριστιανικής τέχνης.			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Ι. Στουφή-Πουλημένου, <i>Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη</i> , εκδ. Παρρησία, Αθήνα 2011.			

Κωδικός:	[Υ207Π]	Τίτλος μαθήματος:	ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
Διδάσκοντες: Αθανάσιος Παπαρνάκης, Ευστράτιος Μουρατίδης, Ελένη Αντωνοπούλου			
Είδος μαθήματος:	Υποχρεωτικό	Περίοδος τάξης:	Εαρινή
		ECTS:	5
		ΔΜ:	3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Το μάθημα περιλαμβάνει μία επισκόπηση των επιμέρους προσεγγίσεων που σχετίζονται με την εισαγωγή και την ενσωμάτωση των σύγχρονων τεχνολογιών που αποκαλούνται με τον όρο Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών γενικότερα στο χώρο της θεολογικής επιστήμης και της έρευνας και ειδικότερα στη διδασκαλία του μαθήματος των θρησκευτικών στην εκπαίδευση. Οι φοιτητές, αφού κατανοήσουν τη σημασία και το ρόλο της Πληροφορικής και των Νέων Τεχνολογιών στη μαθησιακή διαδικασία θα μπορούν αφενός να ερευνούν στο χώρο της θεολογικής επιστήμης με τη βοήθεια και τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών και αφετέρου θα εκπαιδευτούν για να μπορούν να χρησιμοποιούν αργότερα, ως εκπαιδευτικοί, στην διδακτική διαδικασία τις εποπτικές και τις ερευνητικές δυνατότητες που τους παρέχει ο χώρος της Πληροφορίας και της εκπαιδευτικής Τεχνολογίας (πολυμέσα, εκπαιδευτικό λογισμικό, διαδραστικός πίνακας, powerpoint, μάθηση και εκπαίδευση από απόσταση κ.ά).			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Εισαγωγικά. Οι νέες τεχνολογίες στη θεολογία και στην εκπαίδευση. Γένεση-εξέλιξη-σύγχρονη κατάσταση. 2. Συστήματα-εργαλεία πληροφορικής κατάλληλα για εφαρμογές στην εκπαίδευση			

(γενική θεώρηση, είδη). 3. Επεξεργασία κειμένου ποικίλης μορφής (μαθήματα, φυλλάδια, σχολικές εφημερίδες κλπ.). 4. Εργαλεία ΤΠΕ για την υποστήριξη της εποπτικής διδασκαλίας (powerpoint). 5. Διαδραστικός πίνακας. 6. Εκπαίδευση από απόσταση: Μορφές και εργαλεία ασύγχρονης εκπαίδευσης. 7. Εκπαίδευση από απόσταση: Μορφές και εργαλεία σύγχρονης εκπαίδευσης. 8. Εκπαιδευτικό λογισμικό για το μάθημα των Θρησκευτικών. 9. Εργαλεία σχεδίασης μαθημάτων με τη χρήση ΤΠΕ για τη διδασκαλία και για την αξιολόγηση των μαθητών. 10. Η χρήση του διαδικτύου στην μαθησιακή διαδικασία. 11. Πρακτική Άσκηση - Εφαρμογές Ι. 12. Πρακτική Άσκηση - Εφαρμογές ΙΙ. 13. Αποτίμηση: Οφέλη, προβλήματα και κίνδυνοι από την χρησιμοποίηση ΤΠΕ στην εκπαίδευση.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Η. Ρεράκης – Ε. Πεπές, *Θεολογική Παιδεία και εκπαιδευτική τεχνολογία*, εκδ. Δέσποινα Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2015.

Κωδικός:	[Υ301]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ		
Διδάσκουσες: Κυριακούλα Παπαδημητρίου, Αικατερίνη Τσαλαμπούνη					
Είδος μαθήματος: Υποχρεωτικό		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 5	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
<p>Το μάθημα της Ερμηνείας της Καινής Διαθήκης πληροφορεί για το αντικείμενο, τη μεθοδολογία και τον σκοπό της επιστήμης της Ερμηνείας, και διαιρείται σε δύο μέρη: α) Ερμηνεία Επιστολών της Καινής Διαθήκης, και β) Ερμηνεία Συνοπτικών Ευαγγελίων.</p> <p>ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ:</p> <p>Το πρώτο μέρος επικεντρώνεται στην προς Γαλάτας Επιστολή. Παρουσιάζονται τα εισαγωγικά θέματα της Επιστολής και τα κοινωνικο-ιστορικά δεδομένα της εποχής, στα οποία εντάσσεται η κατάσταση των παραληπτών και τα οποία σχετίζονται με τα θέματα της Επιστολής. Γίνεται εξήγηση του κειμένου και παράλληλα ερμηνεία και θεολογική ανάπτυξη των νοημάτων του. Για την ερμηνεία χρησιμοποιούνται κατά βάση η παραδοσιακή πατερική ερμηνευτική μέθοδος σε συνδυασμό με σύγχρονες ερμηνευτικές μεθόδους, ανάλογα με την περίπτωση.</p> <p>ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΥΝΟΠΤΙΚΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ</p> <p>Το δεύτερο μέρος του μαθήματος επικεντρώνεται στην ερμηνεία επιλεγμένων περικοπών των συνοπτικών ευαγγελίων. Εξέταση / σύγκριση των ιδιομορφιών (από άποψης γλώσσας και ύφους, παραδόσεων και θεολογικών ενδιαφερόντων) των τριών συνοπτικών. Αξιοποίηση κατά την εξήγηση των επιμέρους περικοπών της πατερικής ερμηνευτικής παράδοσης και των σύγχρονων τάσεων στην ερμηνεία της Κ.Δ.</p>					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ					
<p>1. «Γενικά για το μάθημα της Ερμηνείας της Καινής Διαθήκης. Η επιστολή ως γραμματειακό είδος. Εισαγωγικά ζητήματα της προς Γαλάτας Επιστολής. 2. Αρχή της επιστολής, Γαλ. 1:1-5. Αποστολέας, παραλήπτες, χαιρετισμός. Αιτία συγγραφής της επιστολής, Γαλ. 1:6-11. 3. Διήγηση των συμβάντων που συνδέονται με την αιτία της συγγραφής, Γαλ. 1:13-2:14. Αυτοβιογραφία, Αποστολική Σύνοδος, σύγκρουση με τον Πέτρο στην Αντιόχεια. 4. Τα σημεία συμφωνίας και διαφωνίας με τους αντιπάλους του Παύλου, Γαλ. 2:15-21. Άρνηση εκ μέρους του αποστόλου της κατηγορίας εναντίον του. 5. Επιχειρηματολογία του αποστόλου, Γαλ. 3:1-4:31. Η μαρτυρία της εμπειρίας και η μαρτυρία των Γραφών. Η αλληγορία/τυπολογία της Σάρρας και της Άγαρ. 6. Προτροπή προς τους Γαλάτες να δεχθούν τη χάρη του Χριστού, που ελευθερώνει, Γαλ. 5:1-6:10. 7. Τέλος της επιστολής, Γαλ. 6:11-18. Ανακεφαλαίωση, οργή κατά των αντιπάλων, αυτο-περιγραφή του αποστόλου ως εκπροσώπου του εσταυρωμένου Χριστού, έκκληση προς τους Γαλάτες να ζουν σύμφωνα με τον κανόνα του Χριστού.</p>					
ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΥΝΟΠΤΙΚΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ					
<p>1. Εξηγητικά βήματα - πορεία ερμηνείας μίας ευαγγελικής περικοπής. Διαχρονικές και συγχρονικές προσεγγίσεις του κειμένου. Παραδείγματα - άσκηση. 2. Οι πρόλογοι των τριών συνοπτικών. Η θέση τους στην αφηγηματική δομή των τριών ευαγγελίων κι η θεολογική τους σημασία. 3. Οι παραβολές στους τρεις συνοπτικούς: ιδιαίτερα γνωρίσματα, ιστορία της ερμηνείας. 4. Τρία</p>					

ερμηνευτικά παραδείγματα: παραβολή σπορέως, παραβολή των δυο γιων, παραβολή του Ασώτου. 5. Τα θαύματα στη συνοπτική παράδοση: ιδιαίτερα γνωρίσματα και είδη. Ερμηνευτικά παραδείγματα (ανάσταση της κόρης του Ιαείρου και θεραπεία της αιμορροούσας, κατάπαυση της τρικυμίας). 6. Η επί του όρους ομιλία στο κατά Ματθαίον. 7. Το τέλος των τριών ευαγγελίων – Η περιγραφή του Πάθους και της Ανάστασης στους τρεις συνοπτικούς.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Κυριακούλα Παπαδημητρίου, *Τα λεξιλόγια του Αποστόλου Παύλου*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2017.

Σημειώσεις σε ηλεκτρονική μορφή.

Κωδικός:	[Υ302]	Τίτλος μαθήματος:	ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ ΙΙΙ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ 9 ^ο ΩΣ ΤΟΝ 15 ^ο ΑΙ.
Διδάσκουσα: Σουλτάνα Λάμπρου			
Είδος μαθήματος:	Υποχρεωτικό	Περίοδος τάξης:	Χειμερινή
ECTS: 5		ΔΜ: 3	
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<p>Παρουσιάζονται ο βίος, τα συγγράμματα και η διδασκαλία των Πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων, που έδρασαν κατά την περίοδο από τον 9^ο μέχρι και τον 15^ο αιώνα, και αντιμετωπίζονται τα σχετικά φιλολογικά και θεολογικά προβλήματα. Πρακτική άσκηση στη χρήση των πηγών της Πατρολογίας με βάση τις κλείδες και τα άλλα βοηθήματα.</p>			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
<p>1. Εισαγωγικά της γραμματείας της περιόδου από τον 9^ο έως τον 15^ο αιώνα. 2. Μέγας Φώτιος, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. 3. Συμεών Μεταφραστής, το αγιολογικό του έργο. Ιωσήφ ο υμνογράφος, Θεοφάνης ο Γραπτός, Κασσιανή η Γυνωδός και τα λατρευτικά τους κείμενα. 4. Μυστική Θεολογία: Συμεών ο Νέος Θεολόγος, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Νικήτας Στηθάτος, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. 5. Το Σχίσμα μεταξύ Εκκλησίας Ανατολής και Δύσεως. Μιχαήλ Κηρουλάριος, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Θεοφύλακτος Αχρίδος, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Το ερμηνευτικό του έργο. 6. Διαλεκτική και Θεολογία: Ιωάννης Μαυρόπουλος, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Μιχαήλ Ψελλός, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Ιωάννης Ιταλός, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Ευστράτιος Νικαίας, Μύρων Συκιδίτης, Σωτήριχος Παντεύγενος: βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. 7. Δογματικοί της εποχής των Κομνηνών: Ευθύμιος Ζυγαβηνός, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Νείλος Δοξαπατρός, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Νικόλαος Μεθώνης, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. 8. Φιλολογία και Θεολογία κατά την εποχή των Κομνηνών: Ευστάθιος Θεσσαλονίκης, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Μιχαήλ και Νικήτας Χωνιάτες, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. 9. Θεολόγοι του 15^{ου} αιώνα: Νικηφόρος Βλεμμύδης, Θεόδωρος Β΄ Λάσκαρις, Ιωάννης Βέκκος, Γρηγόριος Β΄ Κύπριος: βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. 10. Μυστική θεολογία και ησυχασμός. Γρηγόριος Σιναΐτης, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Γρηγόριος Παλαμάς, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. 11. Ιωάννης Καντακουζηνός, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Φιλόθεος Κόκκινος, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Νείλος Καβάσιλας, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Νικόλαος Καβάσιλας, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. 12. Αντιησυχαστές θεολόγοι (Βαρλαάμ Καλαβρός, Γρηγόριος Ακίνδυνος, Νικηφόρος Γρηγοράς, Ιωάννης Κυπαρισσιώτης, Δημήτριος και Πρόχορος Κυδώνης, Μανουήλ Καλέκας: βίος-συγγράμματα-διδασκαλία). 13. Συμεών Θεσσαλονίκης, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Ιωσήφ Βρυνένιος, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Μάρκος Ευγενικός, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία. Γεννάδιος Σχολάριος, βίος-συγγράμματα-διδασκαλία.</p>			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
<p>Π. Χρήστου, <i>Ελληνική Γραμματολογία</i>, τόμ. Β΄, εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2016. Αρχιμ. Νικολάου Ιωαννίδη, <i>Θεολογία και γραμματεία από τον 9^ο αιώνα και εξής</i>, εκδ. Μπαλιάτσας Δ, Αθήνα 2014.</p>			

Κωδικός:	[Υ303]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑ
Διδάσκων: Απόστολος Κραλίδης			

Είδος μαθήματος: Υποχρεωτικό	Περίοδος τάξης: Χειμερινή	ECTS: 4	ΔΜ: 2
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Το μάθημα παρουσιάζει α) την επιστήμη της Θρησκειολογίας, όπως αυτή αναπτύχθηκε μετά τα μέσα του 19 ^{ου} αι. και εξής (ιστορική παρουσίαση, σχολές, τάσεις) β) αναπτύσσει βασικές αρχές και θέσεις αναφορικά με το φαινόμενο της θρησκείας, τις κατευθύνσεις της Θρησκειολογίας και των επιμέρους κλάδων της Ιστορίας Θρησκειών, Συγκριτικής Θρησκειολογίας και Φαινομενολογίας της Θρησκείας.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Η Θρησκειολογία ως Επιστήμη. Εισαγωγικά. 2. Η μελέτη της θρησκείας διαχρονικά. Μεθοδολογικές προσεγγίσεις. 3. Η προσέγγιση της θρησκείας ως φαινομένου του πολιτισμού από την αρχαιότητα έως τον 19 ^ο αιώνα. Παραδοσιακές προοπτικές. 4. Μελετώντας την πολυσημία της θρησκείας μέσα στις τοπικές κοινωνίες: ανθρωπολογικές, κοινωνιολογικές, πολιτικές και οικονομικές προσεγγίσεις. 5. Η σύγχρονη μορφή της Θρησκειολογίας. Τάσεις και προοπτικές. 6. Κλάδοι της Θρησκειολογίας: α. Ιστορία θρησκειών. β. Συγκριτική Θρησκειολογία. γ. Φαινομενολογία της θρησκείας. 7. Το πρόβλημα του ορισμού της θρησκείας. 8. Ταξινόμηση-Τύποι θρησκειών. 9. Πώς οι άνθρωποι βιώνουν τη θρησκεία. Προοπτικές στη μελέτη της θρησκείας: α. φαινομενολογικές προσεγγίσεις. β. ψυχολογικές προσεγγίσεις. 10. Κρίνοντας τη θρησκεία: Κρίσιμες προοπτικές και αξιολογήσεις. 11. Μελετώντας τη ίδια τη θρησκεία: Προοπτικές και συμπεράσματα. α. Ιστορικές προσεγγίσεις. β. Συγκριτικές προσεγγίσεις. 12. Τελετουργία (έννοια και σημασία) 13. Η έννοια του ιερού στις θρησκείες.			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
E.J. Sharpe, <i>Συγκριτική θρησκειολογία: Ιστορική εισαγωγή</i> , Άρτος Ζωής, Αθήνα 2008. Καρυώτογλου Α., <i>Σπουδή στη Θρησκειολογία</i> , εκδ. Γρηγόρης, Αθήνα 2006. R. Crawford, <i>Τι είναι θρησκεία</i> , εκδ. Σαββάλας, Αθήνα 2004			

Κωδικός:	[Υ304]	Τίτλος μαθήματος:	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ
Διδάσκοντες: Κωνσταντίνος Χρήστου, Ιωάννης Μπάκας			
Είδος μαθήματος: Υποχρεωτικό	Περίοδος τάξης: Χειμερινή	ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Η δημιουργία, διαμόρφωση και εξέλιξη της βυζαντινής πολιτιστικής σύνθεσης. Η επιβίωση της ανατολικής αυτοκρατορίας κατά την διάρκεια της κρίσης της ύστερης αρχαιότητας. Η εποχή του Ιουστινιανού Α'. Η κρίση του 7 ^{ου} αιώνα και η επιβίωση του κράτους. Η διαμόρφωση και η εσωτερική εξέλιξη του Βυζαντινού Κράτους κατά την μεσοβυζαντινή περίοδο και το απόγειο της ακμής του Βυζαντίου. Η κατάρρευση του 11ου αιώνα και η αναδιοργάνωση των Κομνηνών. Ο 13 ^{ος} και ο 14 ^{ος} αιώνας. Ο Ελληνισμός κατά την Τουρκοκρατία. Η οργάνωση του γένους και η Εκκλησία.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Η διαμόρφωση του πρώιμου Βυζαντινού Κράτους και της βυζαντινής κοινωνίας. 2. Ιουστινιανός. 3. Ο 7 ^{ος} αιώνας και η περίοδος των Ισαύρων Επιβίωση και αλλαγή. 4. Η διαμόρφωση του βυζαντινού πολιτισμού. 5. Το απόγειο της βυζαντινής δύναμης. Νικηφόρος Φωκάς, Ιωάννης Τσιμισκής, Βασίλειος Β'. 6. Η διάλυση του κρατικού μηχανισμού και η κατάρρευση του Κράτους. Η αποκατάσταση της βυζαντινής ισχύος επί Κομνηνών. 7. Η Φραγκοκρατία και η παλινόρθωση της αυτοκρατορίας (1204-1282). 8. Παρακμή και πτώση. 9. Η βυζαντινή επίδραση και κληρονομιά 10. Η τρίσημη ενότητα του Ελληνισμού: Αρχαιότητα, Βυζάντιο, Νέος Ελληνισμός. 11. Η οργάνωση του γένους και η επιβίωσή του κατά την οθωμανική κυριαρχία. 12. Το κοινωνικό και παιδευτικό έργο της Εκκλησίας. 13. Επισκόπηση του Ελληνισμού κατά περιοχές.			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Κ. Γιαννακόπουλος, <i>Μεσαιωνικός Δυτικός Πολιτισμός και οι κόσμοι του Βυζαντίου και του Ισλάμ</i> , Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 1993.			

Κωδικός:	[Υ305]	Τίτλος μαθήματος:	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΙΙ. ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ
-----------------	--------	--------------------------	--

Διδάσκων: Αρχιμ. Νικόδημος Σκρέττας			
Είδος μαθήματος: Υποχρεωτικό	Περίοδος τάξης: Χειμερινή	ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Διδάσκονται εισαγωγικά ζητήματα της επιστήμης της Λειτουργικής. Πηγές της Λειτουργικής. Ιστορική εξέλιξη της θ. λατρείας. Λειτουργικοί τύποι της Ανατολής και της Δύσεως. Θέματα λειτουργικής θεολογίας. Πρακτική άσκηση στη Λειτουργική.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Εισαγωγικά ζητήματα της επιστήμης της Λειτουργικής. 2. Έμμεσες και κύριες πηγές της Λειτουργικής. 3. Η θ. λατρεία στην Καινή Διαθήκη. 4. Ιστορική εξέλιξη της λατρείας από τον Β΄ μέχρι τον Ζ΄ αιώνα. 5. Η θ. λατρεία από τον Η΄ αιώνα μέχρι σήμερα. 6. Λειτουργικοί Τύποι της Ανατολής. 7. Λειτουργικοί Τύποι της Δύσεως. 8. Βυζαντινός Λειτουργικός Τύπος. 9. Η θεολογία του μυστηρίου της θ. Ευχαριστίας και οι διαφορές της Ορθοδόξου Ευχαριστιολογίας προς τις αιρετικές ευχαριστιακές αντιλήψεις. 10. Γενικές και ειδικές προϋποθέσεις συμμετοχής στο μυστήριο της θ. Ευχαριστίας. 11. Η ημέρα της Κυριακής στην εκκλησιαστική παράδοση και τη λειτουργική πράξη. 12. Τα προνόμια της Κυριακής έναντι των άλλων ημερών της εβδομάδος. 13. Μνημόσυνα και Κυριακή. Κυριακή και Ευχαριστία.			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Αρχιμ. Νικ. Σκρέττας, <i>Η Θεία Ευχαριστία και τα προνόμια της Κυριακής κατά τη διδασκαλία των Κολλυβάδων</i> [Σειρά: Κανονικά και Λειτουργικά 7], εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2008.			

Κωδικός:	[Υ306]	Τίτλος μαθήματος:	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ
Διδάσκων: Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος			
Είδος μαθήματος: Υποχρεωτικό	Περίοδος τάξης: Χειμερινή	ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Εννοιολογική ανάπτυξη της Επιστήμης της Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού. Σχέσεις Ακαδημαϊκής Θεολογίας και Κοινωνιολογίας. Η κοινωνική διδασκαλία του Χριστιανισμού και η στάση του στα σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα. Κοινωνιολογία του δόγματος της ηθικής και της λατρείας της Εκκλησίας. Ο διαλογικός χαρακτήρας του χριστιανισμού σε Οικουμενικό επίπεδο.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Η εμφάνιση του Χριστιανισμού στην Κοινωνία του Ιουδαϊσμού και Ρωμαϊκού περιβάλλοντος. 2. Σχέσεις Διδασκάλου και Μαθητών. 3. Η αρχική μορφή της Εκκλησίας. 4. Η διαμόρφωση των εκκλησιαστικών λειτουργημάτων. 5. Η μετάβαση στην Παγκόσμια Εκκλησία. 6. Παράδοση, Παρόν και Μέλλον του Χριστιανισμού. 7. Η εκκοσμίκευση. 8. Χριστιανισμός και Ουτοπία. 9. Θρησκεία και πολιτική. 10. Σχέσεις Εκκλησίας- Πολιτείας και πολυπολιτισμικότητας 11. Σύγκρουση πολιτισμών και Χριστιανισμός. 12. Κοινωνική διδασκαλία του Χριστιανισμού. 13. Χριστιανική Φιλανθρωπία και Κοινωνική Πρόνοια.			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Κ. Κωτσιόπουλος, <i>Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού</i> , εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2017			

Κωδικός:	[Υ401]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΠΑΛΙΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ
Διδάσκουσα: Ευαγγελία Δάφνη			
Είδος μαθήματος: Υποχρεωτικό	Περίοδος τάξης: Εαρινή	ECTS: 5	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
«Αποκάλυψη Ησαΐου (Ησ. 24-27)» από το α΄ μέρος του βιβλίου του προφήτη Ησαΐου, εν συγκρίσει προς παράλληλα κείμενα από την Πεντάτευχο, τους Ψαλμούς και τα λοιπά προφητικά και ποιητικά βιβλία.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Εισαγωγικά I: Ιστορία έρευνας, ορολογία, μέθοδοι, βιβλιογραφία. 2. Εισαγωγικά II: Το βιβλίο του Ησαΐα. Ιστορικά, φιλολογικά και θεολογικά προβλήματα. 3. Γλωσσική Ανάλυση 4. Κριτική της			

Μεταφράσεως 5. Φιλολογική Κριτική 6. Μορφοκριτική και Μορφοϊστορία 7. Κριτική και Ιστορία των Προφορικών Παραδόσεων 8. Κριτική και Ιστορία των Γραπτών Παραδόσεων 9. Κριτική και Ιστορία της Συντάξεως 10. Προσδιορισμός του Ιστορικού Τόπου 11. Θεολογική Εξήγηση και Ερμηνεία 12. Κριτική και Ιστορία της Επιδράσεως και της Προσλήψεως I: Καινή Διαθήκη 13. Κριτική και Ιστορία της Επιδράσεως και της Προσλήψεως II: Πατερική Γραμματεία.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Π. Τρεμπέλας, *Υπόμνημα εις τον Προφήτην Ησαΐαν*, εκδ. Σωτήρ, Αθήνα 1990.

Κωδικός:	[Y402]	Τίτλος μαθήματος:	ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΛΩΣΗ ΧΡΟΝΩΝ		
Διδάσκουσα: Άννα Καραμανίδου					
Είδος μαθήματος: Υποχρεωτικό		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
<p>Οικείωση με την Εκκλησιαστική Γραμματεία της Μεταβυζαντινής περιόδου μέχρι σήμερα. Το μάθημα αποβλέπει στην εμπέδωση του βίου, του έργου και της διδασκαλίας των Πατέρων και των Εκκλησιαστικών Συγγραφέων της περιόδου μετά την Άλωση (από το 1453 και εξής) Διδάσκονται ο βίος, τα συγγράμματα και η διδασκαλία των Πατέρων και των Εκκλησιαστικών συγγραφέων που έδρασαν στα μετά την Άλωση της Κωνσταντινουπόλεως χρόνια μέχρι σήμερα. Αντιμετωπίζονται τα σχετικά ιστορικά, φιλολογικά και κυρίως τα θεολογικά προβλήματα ανοίγοντας για την έρευνα νέες προοπτικές και σημαντικές αναθεωρήσεις. Επιχειρείται η εμπειριστατωμένη ανάλυση και ανατομία της σκέψεως των πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων κάτω από την οποία αναπτύχθηκε η θεολογική σκέψη και η εξέλιξή της, σε σύγκριση με τους προγενέστερους πατέρες και εκκλησιαστικούς συγγραφείς.</p>					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
<p>1. «Επόμενοι τοις θείοις Πατράσι». Εισαγωγή στη Χριστιανική Γραμματεία από το 1453 έως σήμερα. 2. Ομοιότητες και διαφορές της Χριστιανικής Γραμματείας της Τουρκοκρατίας σε σύγκριση με την ιστορία της υστεροβυζαντινής θεολογίας. 3. Η επιρροή της διδασκαλίας των προγενέστερων Πατέρων και του αγίου Γρηγορίου Παλαμά, στην Μεταβυζαντινή περίοδο. 4. Η ανάπτυξη της Χριστιανικής Γραμματείας της μεταρρυθμίσεως, της αντιμεταρρυθμίσεως, του ευσεβισμού και του διαφωτισμού. Εκπρόσωποι της Προτεσταντικής Θεολογίας (βίος – έργο – διδασκαλία). 5. Εκπρόσωποι της Ρωμαιοκαθολικής Θεολογίας (βίος – έργο – διδασκαλία). 6. Εκπρόσωποι του ευσεβισμού. Θεολογία των χρόνων του διαφωτισμού. 7. Ελληνική Θεολογία. Δογματικοί του ΙΣΤ΄ αι. (βίος – έργο – διδασκαλία). Ενωτικοί (βίος – έργο – διδασκαλία). 8. Ο αγώνας των Ομολογιών (1590-1752). Συγγραφείς των Ομολογιών (βίος – έργο – διδασκαλία). Εθναπόστολοι (βίος – έργο – διδασκαλία). 9. Οι από έδρας Θεολόγοι του ΙΖ΄ αι. (βίος – έργο – διδασκαλία). Ορθολογιστές ΙΣΤ΄ - ΙΘ΄ αι. (βίος – έργο – διδασκαλία). Αγιορείτες (βίος – έργο – διδασκαλία). 10. Ελληνική Θεολογία του ΙΘ΄ αι. 11. Ερμηνεία Πατερικών Κειμένων της Τουρκοκρατίας. 12. Ερμηνεία Πατερικών Κειμένων της Τουρκοκρατίας. 13. Ανακεφαλαίωση – Συμπεράσματα – Προοπτικές.</p>					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Podskalsky G., <i>Ελληνική θεολογία επί Τουρκοκρατίας 1453-1821</i> , εκδ. ΜΙΕΤ, Αθήνα 2005.					

Κωδικός:	[Y403]	Τίτλος μαθήματος:	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΣΛΑΒΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ		
Διδάσκων: Μιχαήλ Τρίτος					
Είδος μαθήματος: Υποχρεωτικό		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
<p>Η ιστορία και η σημερινή κατάσταση των Ορθοδόξων Εκκλησιών της Βορείου και Νοτιοανατολικής Ευρώπης, σλαβικών και μη σλαβικών (Αλβανίας, Γεωργίας, Φιλανδίας, Εσθονίας και Ρουμανίας).</p>					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
<p>1. Γενικά περί της Ορθοδόξου Εκκλησίας στα Βαλκάνια 2. Η Εκκλησία της Ρωσίας 3. Η Εκκλησία της</p>					

Σερβίας 4. Η Εκκλησία της Αλβανίας. 5. Η Εκκλησία της Ρουμανίας. 6. Η Εκκλησία της Βουλγαρίας 7. Η Εκκλησία της Φιλανδίας. 8. Η Εκκλησία της Πολωνίας. 9. Η Εκκλησία της Εσθονίας. 10. Η Εκκλησία της Τσεχίας. 11. Τα προβλήματα της Ορθοδοξίας στα Βαλκάνια. 12. Η Εκκλησία της Ρουμανίας. 13. Οικουμενικό Πατριαρχείο και Σλαβικές Εκκλησίες.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Μιχ. Γ. Τρίτου, *Ιστορία και σύγχρονος βίος των σλαβικών και λοιπών Ορθοδόξων Εκκλησιών*, εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2015.

Κωδικός:	[Y405]	Τίτλος μαθήματος:	ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ Ι. ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ		
Διδάσκων: Θεόδωρος Γιάγκου					
Είδος μαθήματος: Υποχρεωτικό		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Οι φοιτητές διδάσκονται τα κεφάλαια που αναφέρονται στο γενικό μέρος του Κανονικού Δικαίου.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Η έννοια του Κανονικού Δικαίου. Σχέσεις Δικαίου και Θεολογίας. Το Κανονικό Δίκαιο στη σύγχρονη έρευνα. 2. Θεμελιώδεις πηγές του Κανονικού Δικαίου (Αγία Γραφή, Ιερά Παράδοση, Ιεροί Κανόνες). 3. Η συγκρότηση των πρώτων κανονικών συλλογών. Το corpus canonum της Εκκλησίας. 4. Οι νομοκανονικές συλλογές: Νομοκάνονας σε ν' τίτλους, Νομοκάνονας σε ιδ' τίτλους. 5. Συμπληρωματικές πηγές. Ενδημούσα Σύνοδος Κωνσταντινουπόλεως. 6. Τα ερμηνευτικά υπομνήματα. 7. Κανονικές αποκρίσεις 8. Εξομολογητάρια. 9. Υστεροβυζαντινές κανονικές πηγές 10. Κανονικές πηγές της Τουρκοκρατίας. Το κανονικό έργο των Κολλυβάδων. 11. Μοναστηριακά Τυπικά και Μοναχικοί Κανόνες. 12. Σύγχρονοι Καταστατικοί Χάρτες των Εκκλησιών. 13. Το Κανονικό Δίκαιο σε θέματα Πανορθόδοξου ενδιαφέροντος.					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Παντελεήμονος Ροδοπούλου, Μητροπολίτου Τυρολόης και Σερεντίου, <i>Επιτομή Κανονικού Δικαίου</i> , Μυθονία, Θεσσαλονίκη 2005.					

Κωδικός:	[Y406Π]	Τίτλος μαθήματος:	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ		
Διδάσκουσα: Μαρία Ράντζου (κατ' ανάθεση)					
Είδος μαθήματος: Υποχρεωτικό		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 5	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Το μάθημα περιλαμβάνει γνώσεις, δεξιότητες, ικανότητες, στάσεις, αξίες, ιδέες και θεωρίες, που προσφέρονται ως προτάσεις στον εκπαιδευτικό, προκειμένου να αποκτήσει μια ικανή εποπτεία του επιστημονικού και επαγγελματικού του πεδίου και να μπορεί έτσι, αφενός να συμπεριφέρεται με όσο το δυνατό πιο παιδαγωγικό και αποτελεσματικό τρόπο και αφετέρου να αντιμετωπίζει με μεγαλύτερη ευχέρεια προβλήματα και δυσκολίες που εμφανίζονται είτε γενικότερα στη σχολική ζωή είτε ειδικότερα στη διδακτική του πράξη.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Παιδαγωγική ψυχολογία. Δάσκαλος – διδασκαλία. 2. Η ανάπτυξη του ανθρώπου- Προσωπική ανάπτυξη. 3. Η ανάπτυξη του ανθρώπου- Γνωστική ανάπτυξη. 4. Η ανάπτυξη του ανθρώπου- Κοινωνική ανάπτυξη. 5. Η ανάπτυξη του ανθρώπου- Ηθική ανάπτυξη. 6. Κληρονομικότητα και περιβάλλον. 7. Ωρίμανση και μάθηση. 8. Νοημοσύνη. 9. Μάθηση-Θεωρίες μάθησης. 10. Κίνητρα μάθησης. 11. Σχολική τάξη-Διαπροσωπικές σχέσεις στην τάξη. 12. Διαχείριση τάξης. 13. Εκπαιδευτική Αξιολόγηση.					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Αχ. Καψάλης, <i>Παιδαγωγική Ψυχολογία</i> , έκδ. 4η, εκδ. Αφοί Κυριακίδη εκδόσεις Α.Ε., Θεσσαλονίκη 2015.					

Κωδικός:	[Y407]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ (ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ)		
-----------------	--------	--------------------------	--	--	--

Διδάσκοντες: Θεόδωρος Γιάγκου, π. Αθανάσιος Γκίκας, Μιλτιάδης Βάντσος, Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος, Γεώργιος Γκαβαρδίνας, Δημήτριος Νικολακάκης

Είδος μαθήματος: Υποχρεωτικό

Περίοδος τάξης: Εαρινή

ECTS: 4

ΔΜ: 2

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η εκκλησιαστική ζωή υπό την πνευματική καθοδήγηση των ποιμένων της Εκκλησίας συνιστά έκφραση της θεολογίας της, ακολουθουμένων και των κανόνων της συμβίωσης των ανθρώπων. Οι θεσμοί και η προοπτική τους στο σύγχρονο κόσμο είναι το αντικείμενο του σεμιναριακού μαθήματος το οποίο θα εξετάσει πτυχές του Κανονικού Δικαίου, της Ποιμαντικής, της Ηθικής και της Κοινωνιολογίας. Το Σεμινάριο είναι διαθεματικό.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

1. Εξατομικευμένη ποιμαντική φροντίδα. 2. Ποιμαντική και φιλανθρωπία. Διαχείριση κρίσεων. 3. Ποιμαντική φροντίδα για τη σύγχρονη Οικογένεια. 4. Ποιμαντική προσέγγιση των διαφυλικών σχέσεων. 5. Ποιμαντική και εξαρτήσεις (από ουσίες). 6. Ενοριακή Νομοθεσία. 7. Κανόνες και Ενοριακή πράξη. 8. Θέματα της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου. 9. Το γνήσιο και το νόθο στους ιερούς κανόνες 10. Οικολογική Ηθική 11. Η αξιοπρέπεια του ανθρώπου. 12. Θεολογία και Πολιτική στη σύγχρονη Κοινωνία. 13. Χριστιανισμός και σύγχρονη οικονομική κρίση.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Θεοδώρου Γιάγκου, πρωτ. Αθανασίου Γκίκας, Μιλτιάδη Βάντσου, Κωνσταντίνου Κωτσιόπουλου, Δημητρίου Νικολακάκη, Γεώργιου Γκαβαρδίνας, Θεολογία και σύγχρονη εκκλησιαστική ζωή, εκδ. Μυγδονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκης 2014.

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Κωδικός:	[ΥΕ01]	Τίτλος μαθήματος:	ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ		
Διδάσκων: Αθανάσιος Παπαρνάκης					
Είδος μαθήματος: ΥΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
<p>Συστηματική έκθεση και ανάλυση βασικών θεολογικών ιδεών και θεμάτων της Παλαιάς Διαθήκης, που άπτονται της θεολογίας, ανθρωπολογίας, χριστολογίας, σωτηριολογίας, εκκλησιολογίας, εσχατολογίας της και συνιστούν το περιεχόμενο της υπερφυσικής θείας αποκαλύψεώς της. Σκοπός είναι η εξοικείωση με τη θεολογική σκέψη της Παλαιάς Διαθήκης, τους θεολογικούς προβληματισμούς, τις θρησκευτικές αντιλήψεις και το κοσμοείδωλο του αρχαίου Ισραήλ και των λαών και πολιτισμών της εποχής του, καθώς και η ενσωμάτωσή της στη θεολογία της Κ. Διαθήκης και της δογματικής θεολογίας της Εκκλησίας.</p>					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
<p>1. Εισαγωγικό. Περιγραφή του μαθήματος και του προγράμματος διδασκαλίας. Βασική ορολογία. 2. Η ιστορία της εξέλιξης της Θεολογίας της Παλαιάς Διαθήκης. Θεματολογία και προβληματισμοί στη σύγχρονη έρευνα 3. Κοσμολογία. Η εξαήμερη δημιουργία του κόσμου I. Εισαγωγικά στη διήγηση. Ερμηνεία 1,1-2 4. Κοσμολογία. Η εξαήμερη δημιουργία του κόσμου II. Ερμηνεία του κειμένου 1,3-2,4 5. Κοσμολογία. Η εξαήμερη δημιουργία του κόσμου και τα κοσμολογικά μοντέλα της σύγχρονης Φυσικής 6. Ανθρωπολογία. Η δημιουργία του ανθρώπου I. Εισαγωγικά στη διήγηση. Ερμηνεία 1,26-28 7. Ανθρωπολογία. Η δημιουργία του ανθρώπου II. Ερμηνεία 2,7 8. Ανθρωπολογία. Η καταγωγή του άνθρωπου και η επιστήμη της Βιολογίας 9. Ανθρωπολογία-Οικολογία. Οι πρωτόπλαστοι και ο παράδεισος. Ερμηνεία 2,8-17 10. Σωτηριολογία. Η πτώση των πρωτοπλάστων I. Ερμηνεία 2,18-3,7 11. Σωτηριολογία. Η πτώση των πρωτοπλάστων II. Ερμηνεία 3,8-24 12. Θεολογία. Το πρόσωπο του Θεού Γιαχβέ 13. Λατρεία. Η επίκληση του Ονόματος του Θεού στη λατρεία του Ισραήλ.</p>					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Στ. Καλαντζάκης, <i>Η Θεολογία της Δημιουργίας στην Παλαιά Διαθήκη</i> , εκδ. Γράφημα, Θεσσαλονίκη 2016.					

Κωδικός:	[ΥΕ02]	Τίτλος μαθήματος:	ΠΑΤΕΡΕΣ – ΓΡΑΦΗ – ΠΑΡΑΔΟΣΗ (ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ)		
Διδάσκοντες: Συμεών Πασχαλίδης, Αθανάσιος Παπαρνάκης, Κυριακούλα Παπαδημητρίου, π. Χρήστος Φιλιώτης-Βλαχάβας, Άννα Καραμανίδου, Σουλτάνα Λάμπρου, Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, Θεόδωρος Πιτταράς					
Είδος μαθήματος: ΥΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 5	ΔΜ: 2
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
<p>Σεμιναριακό μάθημα το οποίο πραγματοποιείται με τη μορφή διαλέξεων από πατρολόγους, βιβλικούς και συστηματικούς θεολόγους. Στις διαλέξεις αυτές παρουσιάζεται η δυναμική διαπλοκή των σχέσεων των Πατέρων της Εκκλησίας με την Αγία Γραφή και την εκκλησιαστική Παράδοση. Οι Πατέρες, ακόμη και μέσα στο πλαίσιο των θεολογικών τους αγώνων για την προάσπιση του ορθόδοξου δόγματος, λειτούργησαν κυρίως ως ερμηνευτές της Γραφής, αφού μέσα στα κείμενα της Γραφής διατυπώθηκε το περιεχόμενο της πίστεως. Ωστόσο, η Γραφή δεν απετέλεσε το μοναδικό φορέα της Παράδοσης της Εκκλησίας. Εξίσου σημαντικός, τουλάχιστον κατά τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες φορέας της αλήθειας της πίστεως καθίσταται και η άγραφη παράδοση, την οποία επικαλούνται τόσο οι Αλεξανδρινοί θεολόγοι όσο και οι Καππαδόκες πατέρες. Στο Σεμινάριο αυτό γίνεται αναφορά τόσο σε βασικά μεθοδολογικά ζητήματα (ερμηνευτικές αρχές και προϋποθέσεις των Πατέρων της Εκκλησίας) όσο και σε ειδικά θέματα που σχετίζονται με το τρίπτυχο Πατέρες-Γραφή-Παράδοση και αναπτύσσονται σε διαφορετικές περιόδους, από τους πρώτους αιώνες ως την περίοδο της Τουρκοκρατίας.</p>					

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

1. Εισαγωγικά ζητήματα του Σεμιναρίου. Οι πατέρες της Εκκλησίας και οι δύο μορφές της Παράδοσης. 2. Βασικές ερμηνευτικές προϋποθέσεις στη σκέψη των πατέρων της Εκκλησίας. 3. Ο Ωριγένης κι η αλληγορική ερμηνεία των Γραφών. 4. Αγιογραφικά χωρία ερμηνευόμενα από Πατέρες και Εκκλησιαστικούς συγγραφείς στο πλαίσιο της αντιρρητικής γραμματείας, Α΄. 5. Το ζήτημα της Παράδοσης κατά την Αρειανική έριδα. 6. Αρχές της πατερικής ερμηνευτικής κατά τον 4^ο αιώνα: Μ. Αθανάσιος. 7. Διάλογος της σύγχρονης με την πατερική Ερμηνευτική. Από τον άγιο Ιωάννη Χρυσόστομο και τη λειτουργική πράξη στις θεωρίες των γλωσσικών πράξεων και την επιτελεστική ανάλυση. 8. Αγιογραφικά χωρία ερμηνευόμενα από Πατέρες και Εκκλησιαστικούς συγγραφείς στο πλαίσιο της αντιρρητικής γραμματείας, Β΄. 9. Η Θεοτόκος στην παράδοση της Εκκλησίας μέσα από πατερικά κείμενα. 10. Ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης ως ερμηνευτής των Επιστολών του Απ. Παύλου. 11. Οι βυζαντινές ερμηνευτικές σειρές (catenae) ως παράδειγμα πρόσληψης της Αγίας Γραφής. Το παράδειγμα της catena στο κατά Μάρκον Ευαγγέλιο. 12. Ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης ως ερμηνευτής των Καθολικών Επιστολών.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Σ. Αγουρίδης, *Ερμηνευτική των Ιερών Κειμένων*, εκδ. Άρτος Ζωής, Αθήνα 2008.
Χρ. Αραμπατζής, *Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Ερμηνευτικής*, Ostracon, Θεσσαλονίκη 2014.

Κωδικός:	[ΥΕ03]	Τίτλος μαθήματος:	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΔΟΓΜΑΤΩΝ		
Διδάσκων: π. Χρήστος Φιλιώτης-Βλαχάβας					
Είδος μαθήματος: ΥΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
<p>Η εποχή που ξεκινά από την αρχή του δευτέρου αιώνα μέχρι και το τέλος των οικουμενικών συνόδων είναι καθοριστική για την ανάπτυξη των χριστιανικών δογμάτων. Ειδικότερα, η διδασκαλία του συγκεκριμένου μαθήματος καλύπτει την εποχή μέχρι και την τέταρτη οικουμενική σύνοδο, εποχή κατά την οποία αναπτύχθηκαν κυρίως τα βασικά δόγματα, το τριαδολογικό και χριστολογικό σε μία αντιπαραβολή με τις μεγάλες αιρέσεις, όπως για παράδειγμα ο αρειανισμός και ο νεστοριανισμός. Τα δόγματα, καρπός κυρίως της συνοδικής πράξης της Εκκλησίας, αποσκοπούν στη διασφάλιση της σωτηρίας του ανθρώπου και του σύμπαντος κόσμου. Έχοντας ως προϋπόθεση τα κείμενα και τη διδασκαλία της Αγίας Γραφής, εξετάζεται το θρησκευτικό και πολιτιστικό περιβάλλον εντός του οποίου γεννήθηκε και αναπτύχθηκε η χριστιανική πίστη (ιουδαϊσμός, ελληνική σκέψη, ρωμαϊκή αυτοκρατορία). Οδηγός για τη διδασκαλία αποτελεί αναμφίβολα η κειμενική παράδοση της Εκκλησίας, που εκκινεί από τα κείμενα της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης, συνεχίζεται με τους αποστολικούς και τους απολογητές πατέρες, με τον άγιο Ειρηναίο, το Μ. Αθανάσιο, τους Καππαδόκες Πατέρες, τον Κύριλλο Αλεξανδρείας κ. α.</p>					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
<p>1) Γενική εισαγωγή: α) ορισμός του δόγματος β) έννοια, χαρακτήρας και μέθοδος της ιστορίας των δογμάτων. Το περιβάλλον στο οποίο αναπτύχθηκε η χριστιανική πίστη (Ιουδαϊκός κόσμος, ελληνική παράδοση, imperium romanum) 2) Χριστιανική Αποκάλυψη και Ιστορία. Αγία Γραφή, Εκκλησία, Παράδοση. 3) Το πρόσωπο και το κήρυγμα του Χριστού (Ιωάννης, Αποστολικοί Πατέρες, Απολογητές). 4) Πρώτες νοθεύσεις της χριστιανικής δογματικής διδασκαλίας (Γνωστικισμός και δυαρχικά συστήματα). Η θεολογική συμβολή του αγίου Ειρηναίου. 5) Το τριαδικό δόγμα κατά τους τρεις πρώτους αιώνες. Μοναρχιανισμός. Αντίδραση κατά του Μοναρχιανισμού - Ωριγένης. 6) Το φαινόμενο του Αρειανισμού. Η θεολογία του Αρείου. Διάσπαση του αρειανισμού. Πνευματομάχοι. 7) Εκκλησιαστική και θεολογική αντιμετώπιση του Αρειανισμού. Η τριαδολογία των πατέρων του τετάρτου αιώνα (Μ. Αθανάσιος-Καππαδόκες πατέρες). 8) Συνοδική πράξη της Εκκλησίας για την αντιμετώπιση του Αρειανισμού: Το σύμβολο Νικαίας-Κωνσταντινουπόλεως. 9) Το χριστολογικό δόγμα - Αντιοχειανός και Αλεξανδρινός χριστολογικός τύπος. Απολλινάριος. 10) Χριστολογία Θεοδώρου Μομφουεστίας και Νεστορίου. Γένεση της νεστοριανής έριδας. 11) Η Χριστολογία του αγίου Κυρίλλου Αλεξανδρείας και η τρίτη</p>					

Οικουμενική Σύνοδος. 12). Ο Μονοφυσιτισμός του Ευτυχούς και η αντιμετώπισή του. Η τέταρτη Οικουμενική Σύνοδος. 13). Όρος της Χαλκηδόνας και προεκτάσεις του χριστολογικού δόγματος.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Σκουτέρη Κ., *Ιστορία Δογμάτων*. Τόμος Β', Αθήνα 2004.

Κωδικός:	[ΥΕ04]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΔΟΓΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ Ι		
Διδάσκων: Βασίλειος Τσίγκος					
Είδος μαθήματος: ΥΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 2
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Συστηματική ερμηνεία των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας των τριών πρώτων Οικουμενικών Συνόδων, ήτοι ερμηνεία των Συμβόλων, εισαγωγικών θεμάτων της Εκθέσεως των Διαλλαγών του 433 και των κανόνων δογματικού ενδιαφέροντος των τριών πρώτων Οικουμενικών Συνόδων.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Η σημασία της Αγίας Γραφής ως περιγραφής ιερών γεγονότων. 2. Αποκάλυψη και ερμηνεία. 3. Δόγμα, φυσικό σύμβολο, παραβολική και παραστατική σημασία των ιερών κειμένων. 4. Από την Αγία Γραφή στις αποστολικές βαπτισματικές διατυπώσεις. -Τα πρώιμα βαπτιστήρια Σύμβολα Πίστεως και η λειτουργική πράξη. 5. Από τα βαπτιστήρια Σύμβολα πίστεως στα συνοδικά Σύμβολα. 6. Αίτια και διεξαγωγή της Συνόδου της Νικαίας (Α' Οικουμενικής) – Αρειανικές διατυπώσεις. 7-9 . Ανάλυση του Συμβόλου Πίστεως της Νικαίας. 10-11. Αίτια και διεξαγωγή της Συνόδου της Κωνσταντινουπόλεως (Β' Οικουμενικής). – Θεματολογία. 12. Οι ιεροί κανόνες δογματικού ενδιαφέροντος των Οικουμενικών Συνόδων Νικαίας – Κωνσταντινουπόλεως. 13. Οι απαρχές των Χριστολογικών διατυπώσεων και η σύγκληση της Γ' Οικουμενικής Συνόδου στην Έφεσο.					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Δέσπω Αθ. Λιάλιου, <i>Ερμηνεία Δογματικών και Συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας</i> , τόμ. Α', εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2016. Ι. Κουρεμπελής, <i>Η ομιλία του Πατριάρχη Πρόκλου «εις την Παναγίαν Θεοτόκον» και η απάντηση του Νεστόριου</i> , εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2004.					

Κωδικός:	[ΥΕ05]	Τίτλος μαθήματος:	ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ ΑΙΡΕΣΕΙΣ		
Διδάσκων: π. Βασίλειος Γεωργόπουλος					
Είδος μαθήματος: ΥΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 2
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Εισαγωγικά περί Αιρέσεων. Το ιστορικοθεολογικό πλαίσιο εμφάνισής τους. Αρχές, προέλευση, ανάπτυξη, παρουσία και κριτική των διαφόρων αιρετικών και παραχριστιανικών κινήσεων.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Εισαγωγικά περί αιρέσεων και παραχριστιανικών κινήσεων. 2. Το ιστορικό - δογματικό πλαίσιο εμφάνισης των αιρέσεων. 3. Η προέλευση των προτεσταντικών αιρέσεων. 4. Οι Μάρτυρες του Ιεχωβά Ι. 5. Οι Μάρτυρες του Ιεχωβά ΙΙ 6. Οι Αντβεντιστές της Ζ' Ημέρας. 7. Η Πεντηκοστιανική - Χαρismaticή κίνηση. 8. Οι Μορμόνοι. 9. Η Χριστιανική Επιστήμη. 10. Το σκηνικό των αιρέσεων στην Ελλάδα Ι. 11 Το σκηνικό των αιρέσεων στην Ελλάδα ΙΙ 12. Προσηλυτιστικές μέθοδοι και τρόποι. 13. Ορθόδοξη αντιμετώπιση του φαινομένου.					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Πρωτ. Αντ. Αλεβιζόπουλος, <i>Εγχειρίδιο Αιρέσεων και Παραχριστιανικών ομάδων</i> , εκδ. Διάλογος - ΠΕΓ, Αθήνα 1994.					

Κωδικός:	[ΥΕ06]	Τίτλος μαθήματος:	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΙΙΙ. ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ		
-----------------	--------	--------------------------	--	--	--

Διδάσκων: π. Χρυσόστομος Νάσσης			
Είδος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος τάξης: Χειμερινή	ECTS: 4	ΔΜ: 2
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<p>Η συνολική παρουσίαση του ισχύοντος λειτουργικού συστήματος της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Γνωριμία με τη λειτουργική παράδοση των βασικών λειτουργικών κέντρων στη διαμόρφωση του βυζαντινού λειτουργικού τύπου (Ιεροσόλυμα, μονή Στουδίου, Κωνσταντινούπολη, Άγιον Όρος). Περαιτέρω γνωριμία με τα εν χρήσει λειτουργικά βιβλία της Ορθόδοξου Εκκλησίας και τη συγκρότησή τους. Σκιαγράφιση της διαχρονικής πορείας των τελετουργικών εξελίξεων της χριστιανικής λατρείας και μελέτη της ισχύουσας τάξεως των ακολουθιών του νυχθημέρου (εσπερινού και όρθρου) και του λειτουργικού έτους.</p>			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
<p>1. Εισαγωγή. Η έννοια του όρου «λειτουργικός τύπος» -- οι λειτουργικοί τύποι της Ανατολής 2. Ο βυζαντινός λειτουργικός τύπος. Καταβολές-σταθμοί-ιστορικές φάσεις 3. Τα λειτουργικά βιβλία I. Ψαλτήριον, Ωρολόγιον, Προφητολόγιον 4. Τα λειτουργικά βιβλία II: Πραξαπόστολος, Ιερών Ευαγγέλιον, Ευχολόγιον 5. Τα λειτουργικά βιβλία III. Παρακλητική, Τριώδιον, Πεντηκοστάριον, Μηναιόν 6. Εισαγωγή στις ακολουθίες του νυχθημέρου -- το τυπικόν 7. Ο εσπερινός 8. Ο όρθρος της Κυριακής και του Σαββάτου 9. Ακολουθίες του Μηναιού 10. Ακολουθίες του Τριωδίου 11. Ακολουθίες του Πεντηκοσταρίου 12. Σύγχρονα προβλήματα της θείας λατρείας 13. Γενική συζήτηση – ανακεφαλαίωση.</p>			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Σημειώσεις			

Κωδικός:	[ΥΕ08]	Τίτλος μαθήματος:	ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΙΙ. ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ
Διδάσκων: Γεώργιος Γκαβαρδίνας			
Είδος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος τάξης: Χειμερινή	ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<p>Το κύρος και η εφαρμογή των Ιερών Κανόνων. Ερμηνεία των Ιερών Κανόνων. Κατάργηση των Ιερών Κανόνων. Η σχέση κληρικών και λαϊκών. Κληρικοί – Μοναχοί. Τα όργανα της εκκλησιαστικής εξουσίας (Οικουμενικές Σύνοδοι – Τοπικές ή Επαρχιακές Σύνοδοι). Το επισκοπικό επαρχιακό πολίτευμα. Η διδακτική, η ιερατική και η διοικητική εξουσία στην Ορθόδοξη Εκκλησία. Το εκκλησιαστικό ποινικό δίκαιο. Η εκκλησιαστική περιουσία. Ζητήματα οικογενειακού δικαίου (γάμος – διαζύγιο). Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας.</p>			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
<p>1. Ο Εκκλησιαστικός οργανισμός. Σχέση κληρικών και λαϊκών. 2. Κληρικοί. Κτήση της ιδιότητας του κληρικού. Προσόντα του χειροτονούντος. Προσόντα του χειροτονουμένου. Αποτελέσματα της χειροτονίας. 3. Μοναχοί – Μοναχές. Ιερές Μονές. 4. Τα όργανα της εκκλησιαστικής εξουσίας. Οικουμενικές Σύνοδοι – Τοπικές Σύνοδοι. 5. Το επισκοπικό επαρχιακό πολίτευμα. Επίσκοποι – Μητροπολίτες – Έξαρχοι/Πατριάρχες – Αρχιεπίσκοποι – Χωρεπίσκοποι και Βοηθοί Επίσκοποι. 6. Εκλογή των επισκόπων. Οι συνέπειες της χειροτονίας των επισκόπων. Η χρεία της επισκοπής. Πρεσβύτεροι. Διάκονοι. 7. Η διδακτική, η ιερατική και η διοικητική εξουσία της Εκκλησίας. 8. Τα εκκλησιαστικά δικαστήρια. 9. Το δίκαιο της εκκλησιαστικής περιουσίας. 10. Ο γάμος. Το διαζύγιο. 11. Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας (Α). 12. Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας (Β). 13. Οι θεσμοί διοικήσεως του Οικουμενικού Πατριαρχείου και η Καταστατική νομοθεσία της Εκκλησίας στην Ελληνική Επικράτεια.</p>			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
<p>Κ. Παπαγεωργίου, <i>Εκκλησιαστικό δίκαιο. Θεωρία και νομολογία</i>, Εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2013. Γ. Πούλης, <i>Εκκλησιαστικό ποινικό δίκαιο</i>, Εκδ. Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη 2008.</p>			

Κωδικός:	[ΥΕ09]	Τίτλος μαθήματος:	ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΗΘΙΚΗ
-----------------	--------	--------------------------	---------------------------------------

Διδάσκων: Μιλτιάδης Βάντσος			
Είδος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος τάξης: Χειμερινή	ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<p>Στο μάθημα αυτό εξετάζεται ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που καλύπτει τις βασικές θεματικές περιοχές της χριστιανικής ηθικής. Πιο συγκεκριμένα μελετάται το χριστιανικό ήθος στις διάφορες εκφάνσεις της πνευματικής ζωής και της σχέσης του ανθρώπου με το Θεό και το συνάνθρωπο, στις διάφορες εκδηλώσεις της κοινωνικής ζωής και, τέλος, στις σύγχρονες ηθικές προκλήσεις από το χώρο της ιατρικής επιστήμης και της βιοτεχνολογίας. Υπό αυτή την προοπτική εξετάζονται θέματα, όπως είναι η αρετή, η αμαρτία, η προσευχή, ο γάμος, η οικογένεια, η εργασία, ο πλούτος, η εξουσία, η βία, καθώς και θέματα βιοηθικής, όπως είναι η ευθανασία και η έκτρωση.</p>			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
<p>1. Η γνώση του αγαθού. 2. Το κακό και τα πάθη. 3. Ο απόλυτος χαρακτήρας και η προσαρμοστικότητα της χριστιανικής ηθικής 4. Θέματα της πνευματικής ζωής: η καλλιέργεια των αρετών. 5. Θέματα της πνευματικής ζωής: η μετάνοια, η πίστη και η ελπίδα. 6. Θέματα της πνευματικής ζωής: η αγάπη και η ελευθερία. 7. Θέματα κοινωνικής ηθικής: ο γάμος, η εργασία, ο πλούτος και η φτώχεια. 8. Θέματα κοινωνικής ηθικής: τα κοινωνικά προβλήματα και η φιλανθρωπία. 9. Θέματα κοινωνικής ηθικής: η εξουσία, η βία και ο πόλεμος. 10. Βιοηθική: η προσέγγιση της χριστιανικής ηθικής. 11. Βιοηθική: το ζήτημα της ευθανασίας (ο σύγχρονος προβληματισμός). 12. Βιοηθική: το ζήτημα της ευθανασίας (η χριστιανική θεώρηση). 13. Βιοηθική: το ζήτημα της έκτρωσης.</p>			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
<p>Μιλτιάδης Βάντσος, <i>Η ιερότητα της ζωής</i>, εκδ. Δ. Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2010. Γεώργιος Μαντζαρίδης, <i>Χριστιανική Ηθική</i>, Ιερά Μονή Βατοπεδίου Αγίου Όρους, Άγιος Όρος 2015.</p>			

Κωδικός:	[ΥΕ11]	Τίτλος μαθήματος:	ΘΕΟΛΟΓΙΑ, ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ (ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ)
Διδάσκουσες: Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, Ελένη Αντωνοπούλου			
Είδος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος τάξης: Χειμερινή	ECTS: 5	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<p>Το μάθημα αποβλέπει στην επαφή της Ορθόδοξης Θεολογίας με τις υπόλοιπες επιστήμες, ιδιαίτερα τις θετικές επιστήμες και την οικολογία, με στόχο την ανάπτυξη μιας μορφής διεπιστημονικού διαλόγου. Κάθε χρόνο εξετάζεται ένα συγκεκριμένο θέμα, από τη σκοπιά διαφόρων επιστημών, ώστε ο φοιτητής να αποκτά μια ολοκληρωμένη εικόνα του θέματος αυτού. Με τον τρόπο αυτό, θα λαμβάνει τις σχετικές πληροφορίες απευθείας από τους ειδικούς επιστήμονες, και θα είναι σε θέση να διαμορφώσει ενημερωμένη άποψη.</p> <p>Για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος κεντρικό θέμα θα είναι ο χρόνος και τη θέση του στις διάφορες επιστήμες αλλά κι η σημασία που αυτός έχει στη χριστιανική θεολογία. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στον τρόπο που ο χρόνος, η ιστορία αλλά και το τέλος του κατανοούνται από τις φυσικές επιστήμες και τη φιλοσοφία αλλά και στη σημασία του χρόνου ως ιστορία της σωτηρίας κι ως έσχατα στη ζωή των μελών της Εκκλησίας.</p>			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
<p>1. Διεπιστημονικότητα. 2. Γεωλογικός χρόνος. 3. Χρόνος και δημιουργία. 4. Βιολογικός χρόνος. 5. Ο χρόνος στην πατερική γραμματεία. 6. Ο χρόνος στη Φυσική και στην Αστρονομία. 7. Η έννοια του χρόνου στις θρησκείες. 8. Φιλοσοφική προσέγγιση του χρόνου. 9. Βιβλική κατανόηση της Ιστορίας. 10. Αρχή και τέλος του χρόνου στις Βιο-Γεωλογικές επιστήμες: Υπάρχει σημείο Ω ή «ην αεί και εστίν και εσταί...»; 11. Ο χρόνος στην ορθόδοξη παράδοση. 12. Τα έσχατα στην ορθόδοξη παράδοση. 13. Παρουσίαση εργασιών.</p>			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
<p>Ν. Ματσούκας, <i>Επιστήμη Φιλοσοφία και Θεολογία στην Εξαήμερο του Μ. Βασιλείου</i>, Εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2016.</p>			

Κωδικός:	[ΥΕ21Π]	Τίτλος	ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ
-----------------	---------	---------------	---

		μαθήματος:	
Διδάσκων: Ηρακλής Ρεράκης			
Είδος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος τάξης: Χειμερινή	ECTS: 5	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<p>Το μάθημα αφορά στην εκπαίδευση και κατάρτιση των φοιτητών στη Διδακτική και ειδικότερα στη Διδακτική των θεολογικών μαθημάτων του σχολείου. Ιδιαίτερα βάρος δίνεται στην απόκτηση γνώσεων και εμπειριών των φοιτητών σε θεωρητικό πλαίσιο, όσον αφορά την εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων και αρχών διδασκαλίας στη διδακτική διαδικασία του σχολείου γενικότερα και ειδικότερα στη διδακτική διαδικασία των θρησκευτικών. Σ' αυτό συντελεί η μεθοδική εξοικείωσή τους με τη διδακτική πράξη, η εφαρμογή των παιδαγωγικών κανόνων στην σχολική τάξη, η σύνδεση της διδακτικής με τα πολυμέσα και τη σύγχρονη τεχνολογία.</p>			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
<p>1. Εισαγωγή στη διδακτική μεθοδολογία. 2. Εισαγωγή στη διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών. 3. Ο διδάσκων και ο διδασκόμενος ως παράγοντες διδασκαλίας. 4. Διδακτικές αρχές. 5. Διδακτικές μέθοδοι. 6. Προγράμματα Σπουδών και σχολικά βιβλία. 7. Σχεδιασμός πραγματοποίησης της διδασκαλίας. 8. Ο ρόλος της Αξιολόγησης της διδασκαλίας. 9. Η σημασία της εποπτείας και της εκπαιδευτικής Τεχνολογίας στη διδακτική. 10. Η διαπολιτισμική αγωγή και το μάθημα των Θρησκευτικών. 11. Σύγχρονες μορφές διδακτικής (ομαδοσυνεργατική, μέθοδος project, διαθεματικότητα). 12. Διδακτικά Σενάρια. 13. Βιωματική διδασκαλία και μάθηση.</p>			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
<p>Η. Ρεράκης, Διδακτική των Θεολογικών Μαθημάτων στο ελληνικό σχολείο, εκδ. Δ. Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2015.</p>			

Κωδικός:	[ΥΕ23]	Τίτλος μαθήματος:	ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ. ΘΕΩΡΙΑ
Διδάσκοντες: π. Αθανάσιος Γκίκας, Μιλτιάδης Βάντσος, Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος			
Είδος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος τάξης: Χειμερινή	ECTS: 5	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<p>Το ποιμαντικό έργο και η διακονία της Εκκλησίας στην κοινωνία αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της εκκλησιαστικής ζωής και παράδοσης. Στο πλαίσιο του μαθήματος εξετάζονται οι θεολογικές προϋποθέσεις του ποιμαντικού και κοινωνικού έργου της Εκκλησίας και οι επιμέρους μορφές που αυτό λαμβάνει προς αντιμετώπιση των σύγχρονων πνευματικών και κοινωνικών αναγκών του ανθρώπου. Στη συνάφεια αυτή εξετάζονται θέματα, όπως είναι η πνευματική πατρότητα, ο επανευαγγελισμός του ποιμνίου, η φιλανθρωπία, η ψυχαγωγία, η παγκοσμιοποίηση και η θρησκευτική ελευθερία.</p>			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
<p>1. Ποιμαντική και διάλογος στο σύγχρονο κόσμο 2. Ο ποιμένας και οικογένεια (ποιμαντική του γάμου) 3. Πνευματική πατρότητα 4. Ο ποιμένας και τα ψυχικά προβλήματα 5. Ο ποιμένας και επανευαγγελισμός του ποιμνίου 6. Πρόσωπο και κοινωνία: η κοινωνική ηθική της ορθόδοξης θεολογίας 7. Ελεημοσύνη και φιλανθρωπία: θεολογική θεώρηση 8. Υπογονιμότητα, ατεκνία και υιοθεσία 9. Σύγχρονες μορφές ψυχαγωγίας 10. Χριστιανισμός και πολιτική οικονομία 11. Παγκοσμιοποίηση και χριστιανική παγκοσμιότητα 12. Πολιτική και Χριστιανισμός 13. Θρησκευτική ελευθερία και κοινωνία πιστών – πολιτών.</p>			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
<p>Α. Σταυρόπουλου, Ορθόδοξη Συμβουλευτική Ποιμαντική, εκδ. Γ. Χατζηακώβου, Αθήνα 2017.</p>			

Κωδικός:	[404]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ
Διδάσκων: Αθανάσιος Στογιαννίδης (το μάθημα προσφέρεται από το Τμήμα Θεολογίας)			
Είδος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος τάξης: Εαρινή	ECTS: 5	ΔΜ: 4
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<p>Στο εν λόγω μάθημα γίνεται αναφορά στα βασικά στοιχεία της Παιδαγωγικής Επιστήμης, δίνοντας</p>			

έμφαση στους παρακάτω άξονες:

- Ο επιστημονικός χαρακτήρας της Παιδαγωγικής Επιστήμης.
- Το αντικείμενό της καθώς και η σχέση της τόσο με τις επιστήμες της αγωγής όσο και με άλλες ανθρωπιστικές επιστήμες.
- Η μεθοδολογία της αλλά και τα μεθοδολογικά προβλήματα που σχετίζονται με την έρευνα, η οποία διεξάγεται στους κόλπους της.

Επιπλέον, επιχειρείται μια ιστορική ανασκόπηση στο φαινόμενο της αγωγής, όπως απαντάται σε λαούς και θρησκείες, αλλά και σε ρεύματα ή τάσεις και ιδεώδη που κυριάρχησαν κατά καιρούς μέχρι τις μέρες μας. Προσεγγίζονται, ακόμη, ορισμένες θεμελιώδεις συνιστώσες της Παιδαγωγικής επιστήμης:

- Η δυνατότητα και η αναγκαιότητα της αγωγής.
- Οι κυριότεροι παιδαγωγικοί όροι. -Το παιδαγωγικό ζεύγος «Παιδαγωγούμενος και Παιδαγωγός».
- Ο σκοπός της παιδείας, της αγωγής και της εκπαίδευσης.
- Μορφωτικά αγαθά, μέθοδοι και μέσα αγωγής και διδασκαλίας.
- Οι βασικότεροι φορείς της αγωγής.
- Σύγχρονα παιδαγωγικά προβλήματα.
- Ειδική αγωγή.
- Δια βίου παιδεία και δια βίου εκπαίδευση.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Κογκούλης, Ι. (2014). Εισαγωγή στην Παιδαγωγική. Θεσσαλονίκη: Δέσποινα Κυριακίδη.
Ξωχέλλης, Π. (2010). Εισαγωγή στην Παιδαγωγική. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.
Πυργιωτάκης, Ι. Ε. (2011). Εισαγωγή στην Παιδαγωγική. Αθήνα: Πεδίο.

Κωδικός:	[ΥΕ07]	Τίτλος μαθήματος:	ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΟΜΙΛΗΤΙΚΗ
Διδάσκων: Τρύφων Τσομπάνης			
Είδος μαθήματος: ΥΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή	ECTS: 5 ΔΜ: 4
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Το περιεχόμενο του μαθήματος διαμορφώνεται στα βασικότερα σημεία που αφορούν στις ενότητες: Εισαγωγή στην Ομιλητική, Ιστορία του χριστιανικού κηρύγματος, Χαρακτηριστικά, έννοια και σκοπός του κηρύγματος. Ο διάκονος του κηρύγματος. Είδη και μορφή του κηρύγματος. Συγγραφή και εκφώνηση κηρύγματος. Αισθητική του λόγου και των λειτουργικών τεχνών, ναού, σκευών, αμφίων, ζωγραφικής.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Εισαγωγικά περί της Ομιλητικής. 2. Ιστορία του κηρύγματος (α΄-ίαιώνας) 3. Ιστορία του κηρύγματος (ια΄- κ΄αιώνας) 4. Το κήρυγμα σήμερα. Προβλήματα και προβληματισμοί. 5. Έννοια και σκοπός του κηρύγματος. 6. Χαρακτηριστικά του κηρύγματος. 7. Θέματα και πηγές του κηρύγματος. 8. Είδη του κηρύγματος. 9. Συγγραφή και εκφώνηση του κηρύγματος. Αισθητική του λόγου. 10. Αισθητική της θείας λατρείας. 11. Ζητήματα αισθητικής (Ναός) 12. Ζητήματα αισθητικής (σκεύη-άμφια) 13. Ζητήματα αισθητικής (εικόνες-διάκοσμος-τυπικό λατρείας και αισθητική).			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Τρύφωνος Τσομπάνη, Ευτάκτως και ομοτίμως, εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2017.			

Κωδικός:	[ΥΕ12]	Τίτλος μαθήματος:	ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ
Διδάσκουσα: Αικατερίνη Τσαλαμπούνη			
Είδος μαθήματος: ΥΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή	ECTS: 4 ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Στη διάρκεια του εξαμήνου θα διδαχθούν: η ιστορία της έρευνας και τάσεις στο χώρο της Θεολογίας της ΚΔ, οι θεολογικές τάσεις που ανέπτυξαν συγκεκριμένες ομάδες του αρχέγονου Χριστιανισμού (π.χ. ελληνοιστές ή οι παύλειες κοινότητες), επιμέρους θεολογικά ζητήματα (π.χ.			

χριστολογία, σωτηριολογία) και η πρόσληψη της θεολογικής διδασκαλίας της ΚΔ από τους Πατέρες.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

1) Εισαγωγικά - ιστορία της έρευνας 2) Το κήρυγμα του Ιησού κι η παράδοση για αυτόν 3) Οι ελληνοιστές κι η αραμαϊκή κοινότητα της Ιερουσαλήμ 4) Παύλος: χριστολογία, σωτηριολογία, ανθρωπολογία 5) Παύλος: εκκλησιολογία, εσχολογία 6) Παύλος: ευαγγέλιο και Νόμος 7) Θεολογική διδασκαλία του κατά Λουκάν 8) Ιωάννεια θεολογία (χριστολογία, πνευματολογία) 9) Ιωάννεια θεολογία (εκκλησιολογία, εσχολογία) 10) Θεολογία των Πράξεων των Αποστόλων 11) Θεολογία της προς Εβραίους 12) Θεολογία Α' Πέτρου 13) Πρόσληψη της διδασκαλίας της ΚΔ από τους Πατέρες.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Χ. Ατματζίδη, Θεολογία της Καινής Διαθήκης, Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2014.
Ε. Lohse, Επίτομη θεολογία της Καινής Διαθήκης, εκδ. Άρτος Ζωής, Θεσσαλονίκη 2010.
Σημειώσεις σε ηλεκτρονική μορφή.

Κωδικός:	[ΥΕ13]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ		
Διδάσκουσα: Κυριακούλα Παπαδημητρίου					
Είδος μαθήματος: ΥΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 3	ΔΜ: 2
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
<p>Το μάθημα της Ερμηνευτικής των βιβλικών κειμένων πληροφορεί για το αντικείμενο, τη μεθοδολογία και τον σκοπό της Ερμηνευτικής επιστήμης. Γίνεται παρουσίαση, εφαρμογή και αποτίμηση των αρχαίων και των νεότερων ερμηνευτικών μεθόδων της Βίβλου, προσδιορισμός και κατανόηση των ιστορικοκοινωνικών, φιλοσοφικών και θεολογικών προϋποθέσεων τους. Ειδικότερα, εξετάζεται η γλώσσα ως μέσο ερμηνείας των βιβλικών κειμένων. Γίνεται παρουσίαση και αποτίμηση σύγχρονων γλωσσολογικών και γραμματολογικών θεωριών ερμηνείας, και διδάσκεται η εφαρμογή τους στα βιβλικά κείμενα.</p>					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
<p>1. Ορισμός της επιστήμης της Ερμηνευτικής. Σχέση γλώσσας και ερμηνείας. 2. Η ερμηνεία στον αρχαίο κόσμο, ελληνικό και ιουδαϊκό. 3. Η Καινή Διαθήκη ερμηνεύει την Παλαιά. 4. Η ερμηνεία της Γραφής στην αρχαία Εκκλησία. 5. Η ερμηνεία της Γραφής στον Μεσαίωνα. 6. Η πατερική ερμηνευτική παράδοση. Θεολογία, Ερμηνεία και Ερμηνευτική. Εκκλησία και Ερμηνευτική. 7. Ερμηνευτικές μέθοδοι των νεότερων χρόνων. Ιστορικοφιλολογική, μορφοϊστορική και συντακτική μέθοδος. 8. Ρητορική, αφηγηματολογική και στρουκτουραλιστική μέθοδος. 9. Πρόσληψη και διακειμενικότητα. Μέθοδος ανταπόκρισης του αναγνώστη. 10. Πολιτισμική και συγκριτολογική μέθοδος. Κοινωνιολογική μέθοδος. Θεματικές μέθοδοι: φεμινιστική, φυλετική, αποικιοκρατική, πολιτική, κ.ά. 11. Σημασιολογική, ιστορικοκοινωνική και πραγματολογική μέθοδος. 12. Λειτουργική και επιτελεστική μέθοδος. Ασκητική ερμηνευτική. 13. Βήματα της ερμηνευτικής διαδικασίας. Αξιοποίηση των πορισμάτων των ανθρωπιστικών επιστημών. Αξιοποίηση των μέσων τεχνολογίας και ηλεκτρονικής πληροφόρησης.</p>					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Κυριακούλα Παπαδημητρίου, Πριν τη θεωρία. Προδρομική πατερική ερμηνευτική, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2017.					

Κωδικός:	[ΥΕ14]	Τίτλος μαθήματος:	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΙΑΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ		
Διδάσκων: Απόστολος Κραλίδης					
Είδος μαθήματος: ΥΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
<p>Το μάθημα παρουσιάζει α) την ιστορία και διδασκαλία των θρησκειών της Ευρώπης (αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή), της εγγύς Ανατολής (Μ. Ασία, Παλαιστίνη, Μεσοποταμία, Αίγυπτο) και της Ασίας (Βεδισμός, Ινδουϊσμός, Βραχμανισμός, Βουδισμός, Λαμαϊσμός, Κινεζικές και Ιαπωνικές</p>					

θρησκείες) β) τον Διαθρησκευτικό διάλογο μεταξύ των θρησκειών (Ιουδαϊσμός, Χριστιανισμός, Ισλάμ, λοιπές θρησκείες) τόσο κατά το παρελθόν, όσο και σήμερα.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

1. Η Ιστορία των Θρησκειών ως κλάδος της Θρησκευολογίας. Οι θρησκείες του κόσμου. Εισαγωγικά. 2. Οι θρησκείες της Αν. Μεσογείου α': Αρχαία ελληνική θρησκεία. Παρευξείνιος χώρος, Μ. Ασία, Μ. Ελλάδα. 3. Οι θρησκείες της Αν. Μεσογείου β': Ρωμαϊκή θρησκεία. Θρησκείες της Συρίας και Παλαιστίνης. Αιγυπτιακή θρησκεία. 4. Οι θρησκείες της Μεσοποταμίας. Ιρανικές θρησκείες. Μαγεία, Ζωροαστρισμός. 5. Ινδικά θρησκευόμενα α': Προβεδική, Βεδική θρησκεία. Πρώιμος Ινδουϊσμός. Βισνουϊσμός, Σιβαϊσμός, Σακτισμός. 6. Ινδικά θρησκευόμενα β': Μεταγενέστερος και σύγχρονος Ινδουϊσμός. Γιόγκα. Τζαϊνισμός. 7. Βουδισμός. Θιβητικός Βουδισμός. 8. Κινεζικές θρησκείες. Κομφουκιανισμός. Ταοϊσμός. Κινεζικός Βουδισμός. 9. Ιαπωνικές θρησκείες: Σίντο. Ιαπωνικός Βουδισμός. 10. Ισλάμ α': Μωάμεθ ο ιδρυτής και Προφήτης. Η περίοδος των κατακτήσεων. Το Κοράνι. Σουνιτικό και Σιιτικό Ισλάμ. 11. Ισλάμ β': Κορανική θεολογία και διδασκαλία. Θεοκρατία. Σαρία. Τζιχάντ. Σούφι. Σύγχρονη κατάσταση. 12. Διαθρησκευτικός Διάλογος α': Ιστορική αναδρομή. Χριστιανισμός και Ιουδαϊσμός. Η πρώιμη περίοδος του διαλόγου Χριστιανισμού και Ισλάμ (Βυζάντιο-Δύση). 13. Διαθρησκευτικός Διάλογος β': Η σύγχρονη περίοδος του διαλόγου ανάμεσα στις τρεις μονοθεϊστικές θρησκείες. Ο Διάλογος μεταξύ και άλλων θρησκειών. Προοπτικές.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Σ. Παπαλεξανδρόπουλος, Ανατολικές Θρησκείες, εκδ. Gutenberg, Αθήνα 2016.

Κωδικός:	[YE15]	Τίτλος μαθήματος:	ΑΓΙΟΛΟΓΙΑ – ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΑ		
Διδάσκων: Συμεών Πασχαλίδης					
Είδος μαθήματος: ΥΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
<p>Παρουσιάζονται οι πηγές και τα είδη της πρώιμης χριστιανικής και βυζαντινής αγιολογίας και η βασική αγιολογική ορολογία. Γίνεται διεξοδική αναφορά στους σημαντικότερους συγγραφείς αγιολογικών κειμένων και στους κυριότερους σταθμούς της αγιολογίας της βυζαντινής και μεταβυζαντινής περιόδου. Αναλύονται οι «χοροί» των αγίων, η «παρρησία» και οι πρεσβείες τους προς το Θεό. Προσεγγίζονται θεολογικά τα θαύματα και εξετάζονται οι σχετικές συλλογές. Παρουσιάζεται η θεολογική κατοχύρωση της τιμής των αγίων και των ιερών λειψάνων, καθώς και η ιστορία και η σύγχρονη κανονική πράξη της Ορθόδοξης Εκκλησίας για την αναγνώριση νέων αγίων. Τέλος, δίνεται ένα ιστορικό περίγραμμα του εκκλησιαστικού εορτολογίου.</p>					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
<p>1. Εισαγωγικά για τον επιστημονικό κλάδο της Αγιολογίας, τη θέση του στην επιστήμη της Θεολογίας και τη συνάφειά του με άλλες ανθρωπιστικές επιστήμες. Η ιστορία των αγιολογικών σπουδών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. 2. Ειδολογική κατάταξη των αγιολογικών κειμένων: Πράξεις και Μαρτύρια, αρχαίες μαρτυρολογικές Συλλογές, απόκρυφες αγιολογικές πηγές, Βίοι και Εγκώμια 3. Ειδολογική κατάταξη των αγιολογικών κειμένων: Ασκητικο-αγιολογικές συλλογές, Συναξάρια και Μηνολόγια, Ψυχωφελείς Διηγήσεις, Συλλογές θαυμάτων, Αποκαλύψεις 4. Ιστορικοφιλολογική επισκόπηση της αγιολογικής γραμματείας (2^{ος}-7^{ος} αι.) 5. Ιστορικοφιλολογική επισκόπηση της αγιολογικής γραμματείας (8^{ος}-15^{ος} αι.) 6. Ιστορικοφιλολογική επισκόπηση της μεταβυζαντινής αγιολογίας 7. Ο όρος «άγιος» και η εξέλιξη της τιμής προς τους αγίους κατά τη βυζαντινή περίοδο 8. Οι «χοροί» των αγίων στη βυζαντινή παράδοση 9. Οι Νεομάρτυρες και το θεολογικό πλαίσιο της τιμής προς τους νέους αγίους 10. Η διαδικασία αναγνώρισης νέων αγίων στην Ορθόδοξη και Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία 11. Η τιμή των ιερών λειψάνων στην ορθόδοξη παράδοση. Θεολογία, χρήσεις και καταχρήσεις 12. Η παρρησία, οι πρεσβείες και τα θαύματα των αγίων 13. Το χριστιανικό εορτολόγιο και η εξέλιξή του.</p>					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Σ. Πασχαλίδης, Βυζαντινή και μεταβυζαντινή αγιολογία, εκδ. Αλτιντζής, Θεσσαλονίκη 2017					

Κωδικός:	[ΥΕ16]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΔΟΓΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΙΙ
Διδάσκων: Βασίλειος Τσίγκος			
Είδος μαθήματος: ΥΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή	ECTS: 4 ΔΜ: 2
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<p>Συστηματική ερμηνεία των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας των Γ', Δ', Ε', ΣΤ', Ζ' Οικ. Συνόδων, ήτοι ερμηνεία των όρων και των κανόνων δογματικού ενδιαφέροντος των αντιστοίχων Οικουμενικών Συνόδων. Συνδυαστική χρήση πατερικών κειμένων, (χρήσεων) και Συνοδικών Ανθολογίων των Αγ. Κυρίλλου, Πρόκλου Κωνσταντινουπόλεως, Αναστασίου Σιναΐτη, Μαξίμου Ομολογητή και Ιωάννου Δαμασκηνού.</p>			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
<p>1. Χριστολογικές αιρέσεις προ της Συνόδου της Εφέσου. 2. Οι Επιστολές του Αγ. Κυρίλλου προς Νεστόριο. 3. Τα αίτια συγκλήσεως της Γ' Οικουμενικής Συνόδου και η διεξαγωγή της. 4. Κειμενική παραγωγή κατά τη διάρκεια της Συνόδου. 5. Αρχική Συμφωνία, η Αναφορά. 6. Η Έκθεση των Διαλλαγών 7- 8 Η Β' Επιστολή του Αγ. Κυρίλλου προς Νεστόριο 9-10 Η Γ' Επιστολή του Αγ. Κυρίλλου προς Νεστόριο 11. Ο Όρος της Δ' Οικουμενικής Συνόδου 12. Μεταχαλκηδόνια συνοδικά κείμενα και Όροι 13. Αποσπάσματα από το έργο Έκδοσις Ακριβής της Ορθοδόξου Πίστεως.</p>			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
<p>Δέσπας Αθ. Λιάλιου, <i>Ερμηνεία Δογματικών και Συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας</i>, τόμ. Β', εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2017. Β. Τσίγκου, <i>Περιχώρησις</i>, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2015</p>			

Κωδικός:	[ΥΕ17]	Τίτλος μαθήματος:	ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
Διδάσκων: Βασίλειος Τσίγκος			
Είδος μαθήματος: ΥΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή	ECTS: 5 ΔΜ: 4
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<p>Εισαγωγικά στη Δογματική της Ορθοδόξου Εκκλησίας και ακριβής έκθεση του περιεχομένου της ορθόδοξης πίστεως με την παρουσίαση και ερμηνεία των κυριότερων δογμάτων της: Θεολογία-Τριαδολογία, Κοσμολογία, Ανθρωπολογία, χριστολογικό δόγμα και οι σωτηριολογικές του προεκτάσεις, Πνευματολογία, Εκκλησιολογία, η περί μυστηρίων διδασκαλία, εσχατολογική προοπτική και τελείωση.</p>			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
<p>1) Ερμηνευτικές αρχές και προϋποθέσεις, θεολογικά κριτήρια και κλειδιά της Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας. Σύνδεση Θεολογίας, Κοσμολογίας και Ανθρωπολογίας (Θεός: κόσμος - άνθρωπος). 2) Περιεχόμενο και ιστορική επισκόπηση του ορθοδόξου δόγματος και της Δογματικής της Ορθοδόξου Εκκλησίας μέχρι σήμερα. Έννοια, πηγές, διαμόρφωση και ουσία του ορθοδόξου δόγματος. 3) Η διπλή θεολογική μέθοδος των Ελλήνων Πατέρων και οι συνέπειες εφαρμογής της. Επιστημονική θεολογία και χαρισματική θέωση-εμπειρική θεολογία. 4) Προλεγόμενα στη θεολογική γνωσιολογία. Ο Ένας συγχρόνως και τριαδικός Θεός. 5) Ενώσεις και διακρίσεις στην Αγία Τριάδα. Διάκριση ουσίας και ενεργειών του Θεού. Η ενεργειακή σχέση Θεού και κτίσης-ανθρώπου. 6) Δημιουργία εκ του μη όντος. Κτιστό και άκτιστο. Το κατ' εικόνα και το καθ' ομοίωσιν του ανθρώπου. 7) Ερμηνεία του προπατορικού αμαρτήματος και οι συνέπειές του στην κτίση και τον άνθρωπο. Η Τριαδολογία, η Χριστολογία και η Εκκλησιολογία στην πατερική παράδοση και τη σύγχρονη θεολογική σκέψη. 8) Το Μυστήριο της ένσαρκης Οικονομίας και ο σκοπός της Ενανθρώπησης. Χριστολογία και Ανθρωπολογία. Θεάνθρωπος, ο αυθεντικός άνθρωπος. 9) Οι πρώτες χριστολογικές αιρέσεις, η αντιμετώπισή τους και ο τρόπος ενώσεως των δύο φύσεων στο πρόσωπο του Χριστού. Το χριστολογικό δόγμα της Χαλκηδόνας. 10) Συνέπειες της υποστατικής ενώσεως των δύο φύσεων του Χριστού. Θεοτόκος και ορθόδοξο δόγμα. Τα δύο φυσικά θελήματα και οι δύο φυσικές ενέργειες του Χριστού. 11) Τα τρία αξιώματα του Χριστού. Η εν Χριστώ ανακαίνιση της ανθρώπινης φύσεως. Ο ανακαινισμός του όλου ανθρώπου ως τριαδική ενέργεια. Δημιουργία - Εκκλησία - Βασιλεία. Η Εκκλησία σώμα Χριστού. 12) Το Άγιο Πνεύμα και η</p>			

Εκκλησία. Το αλάθητο και τα όρια της Εκκλησίας. Τα χαρίσματα, τα λειτουργήματα και η θεσμική οργάνωση της Εκκλησίας. Η Εκκλησία ως χαρισματικό σώμα. 13) Τα μυστήρια της Εκκλησίας ως μέσα και τρόπος ανακαινισμού, θεραπείας και σωτηρίας του ανθρώπου ή λόγος Περί της εν Χριστώ ζωής του κόσμου. Η ενότητα της Εκκλησίας στη Θεία Ευχαριστία και τον επίσκοπο. Ιστορία και έσχατα. Εσχατολογική προοπτική και τελείωση (παράδεισος και κόλαση).

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Β. Τσίγκου, *Δογματική της Ορθόδοξου Εκκλησίας*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2017.

Κωδικός:	[ΥΕ18]	Τίτλος μαθήματος:	ΣΥΜΒΟΛΙΚΗ – ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ – ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ
Διδάσκων: Μητρ. Προύσης Ελπιδοφόρος Λαμπруνιάδης			
Είδος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4 ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Διδάσκονται στοιχεία από τη ζωή και τη θεολογία της Ρωμαιοκαθολικής και Προτεσταντικής Εκκλησίας. Επιχειρείται η σύγκριση με την Ορθόδοξη δογματική διδασκαλία. Παρουσιάζονται σημαντικά στοιχεία των διαχριστιανικών σχέσεων καθώς και των διορθόδοξων σχέσεων. Αναδεικνύονται οι βασικοί προβληματισμοί που ανακύπτουν από τη σύγχρονη πορεία της Οικουμενικής Κίνησης.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1) Γενική Εισαγωγή. Παρουσίαση της προβληματικής και των θεματικών ενοτήτων. Παρουσίαση σχετικής βιβλιογραφίας. 2) Ανατολή και Δύση. Ενότητα και Διάσπαση. Θεολογικές προϋποθέσεις για τη διαίρεση της αρχέγονης και ενιαίας Εκκλησίας. Το σχίσμα του 1054. 3) Γένεση και διαμόρφωση του Προτεσταντισμού. 4) Σχέσεις της Μεταρρύθμισης με τη Ρωμαιοκαθολική και την Ορθόδοξη Εκκλησία. 5) Δογματικές διαφορές της Ορθόδοξης Εκκλησίας με τις άλλες Χριστιανικές Ομολογίες Α' (Θεία Αποκάλυψη). 6) Δογματικές διαφορές της Ορθόδοξης Εκκλησίας με τις άλλες Χριστιανικές Ομολογίες Β' (Θεολογία, Filioque). 7) Δογματικές διαφορές της Ορθόδοξης Εκκλησίας με τις άλλες Χριστιανικές Ομολογίες Γ' (Ανθρωπολογία, Προπατορικό αμάρτημα). 8) Δογματικές διαφορές της Ορθόδοξης Εκκλησίας με τις άλλες Χριστιανικές Ομολογίες Δ' (Χριστολογία, Εκκλησιολογία). 9) Δογματικές διαφορές της Ορθόδοξης Εκκλησίας με τις άλλες Χριστιανικές Ομολογίες Ε' (Μυστήρια, Θεία Λατρεία, Εσχατολογία). 10) Ο διάλογος της Ορθόδοξης με τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία. 11) Ο διάλογος της Ορθόδοξης με την Προτεσταντική Εκκλησία. 12) Οικουμενικό Πατριαρχείο και Οικουμενική Κίνηση. 13) Διορθόδοξες Σχέσεις.			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Ν. Ματσούκας, <i>Οικουμενική Κίνηση</i> , εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2016. Δ. Τσελεγγίδης, <i>Δυτική Θεολογία και πνευματικότητα (Blackboard pdf)</i> , Θεσσαλονίκη.			

Κωδικός:	[ΥΕ19]	Τίτλος μαθήματος:	ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΙΙΙ. ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ
Διδάσκων: Δημήτριος Νικολακάκης			
Είδος μαθήματος: ΥΕ	Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4 ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Το εσωτερικό δίκαιο της Ορθόδοξης εκκλησίας. Το δίκαιο που διέπει τις σχέσεις της Πολιτείας και των θρησκευτικών κοινοτήτων γενικά, ιδιαίτερα δε τις σχέσεις της Πολιτείας και της Εκκλησίας της Ελλάδος. Η θρησκευτική ελευθερία. Το δίκαιο της Εκκλησίας της Ελλάδος και τα ιδιαίτερα εκκλησιαστικά καθεστώτα στην ελληνική επικράτεια.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Έννοια, πηγές και σκοπός του εκκλησιαστικού δικαίου, 2. Θρησκευτική ελευθερία, 3. Προϋποθέσεις εκκλησιαστικής αυτοδιοικήσεως. Αυτοκέφαλες και αυτόνομες εκκλησίες, 4. Τα μέλη της εκκλησίας (λαϊκοί, κληρικοί, μοναχοί), 5. Η κεντρική οργάνωση της εκκλησίας της Ελλάδος, 6. Η περιφερειακή οργάνωση της εκκλησίας της Ελλάδος, 7. Η ιερατική εξουσία (τελετουργική-διδασκτική – διοικητική), 8. Η ιδιαίτερη νομική μεταχείριση κληρικών και μονάχων,			

9. Εκκλησιαστικά αδικήματα-εκκλησιαστικές ποινές, 10. Εκκλησιαστικά δικαστήρια – εκκλησιαστική δικονομία, 11. Το νομοκανονικό καθεστώς του Οικουμενικού Πατριαρχείου στην ελληνική επικράτεια, 12. Τα ιδιαίτερα εκκλησιαστικά καθεστώτα του Αγίου Όρους, της εκκλησίας της Κρήτης και της Δωδεκανήσου, 13. Η ορθόδοξη διασπορά.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Ι. Κονιδάρης, *Εγχειρίδιο εκκλησιαστικού δικαίου*, εκδ. Σάκκουλα Α.Ε., Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2016.

Κωδικός:	[ΥΕ20]	Τίτλος μαθήματος:	ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ – ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ		
Διδάσκων: π. Αθανάσιος Γκίκας					
Είδος μαθήματος: ΥΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 5	ΔΜ: 4
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
<p>Ετυμολογική και εννοιολογική προσέγγιση ποιμαντικών όρων. Ιστορία και πηγές της Ποιμαντικής. Σχέσεις της Ποιμαντικής με άλλες επιστήμες και κλάδοι που προκύπτουν. Ορισμός, Ιστορία και Πηγές της Ποιμαντικής Ψυχολογίας. Ακαδημαϊκή Θεολογία και Ποιμαντική Ψυχολογία. Σχέση Ψυχολογίας και πνευματικής ζωής. Ποιμαντική Θεολογία, ενορία και ιερωσύνη. Περί της προσωπικότητας του ποιμένα. Ο ποιμαντικοψυχολόγος ερευνητής. Ψυχολογία του Βάθους και Πνευματική καθοδήγηση των πιστών. Αγιαστικό, διδακτικό και διοικητικό έργο του ποιμένα. Τα μυστήρια. Ψυχική σύγκρουση η δομή και η λύση της. Ενοχή και επιθετικότητα σε σχέση με την ιδεατή εικόνα του ατόμου. Εφηβεία και θρησκευτικότητα. Η γλώσσα της επικοινωνίας της Εκκλησίας με το σύγχρονο κόσμο. Πρακτική άσκηση που περιλαμβάνει επισκέψεις και ενημέρωση σε χώρους ενοριακής δράσης και κοινωνικής διακονίας.</p>					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
<p>1. Ετυμολογική και εννοιολογική προσέγγιση ποιμαντικών όρων. Ιστορία και πηγές της Ποιμαντικής. 2. Σχέσεις της Ποιμαντικής με άλλες επιστήμες και κλάδοι που προκύπτουν. 3. Ορισμός, Ιστορία και Πηγές της Ποιμαντικής Ψυχολογίας. 4. Ακαδημαϊκή Θεολογία και Ποιμαντική Ψυχολογία. Σχέση Ψυχολογίας και πνευματικής ζωής. 5. Ποιμαντική Θεολογία, ενορία και ιερωσύνη. 6. Περί της προσωπικότητας του ποιμένα. Ο ποιμαντικοψυχολόγος ερευνητής. 7. Ψυχολογία του Βάθους και Πνευματική καθοδήγηση των πιστών. 8. Αγιαστικό, διδακτικό και διοικητικό έργο του ποιμένα. 9 Τα μυστήρια. 10. Ψυχική σύγκρουση η δομή και η λύση της. 11. Ενοχή και επιθετικότητα σε σχέση με την ιδεατή εικόνα του ατόμου. 12. Εφηβεία και θρησκευτικότητα. 13. Η γλώσσα της επικοινωνίας της Εκκλησίας με το σύγχρονο κόσμο.</p>					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Αθ. Γκίκας, (πρωτοπρεσβυτέρος), <i>Μαθήματα Ποιμαντικής</i> , εκδ. Μυγδονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκης 2005.					

Κωδικός:	[ΥΕ22Π]	Τίτλος μαθήματος:	ΜΙΚΡΟΔΙΔΑΣΚΑΛΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ		
Διδάσκων: Ηρακλής Ρεράκης					
Είδος μαθήματος: ΥΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 6	ΔΜ: 4
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
<p>Οι Μικροδιδασκαλίες προσφέρουν στους φοιτητές εντός του Εργαστηρίου Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής τη δυνατότητα να εφαρμόσουν τη θεωρία της Διδακτικής Επιστήμης και να έχουν την πρώτη τους εμπειρία ως διδάσκοντες ενώπιον των συμφοιτητών τους, εντός του πανεπιστημιακού χώρου.</p> <p>Η πρακτική Άσκηση στο σχολείο στοχεύει να συμβάλει στην ομαλή μετάβαση των μελλοντικών εκπαιδευτικών από το Πανεπιστήμιο στον εργασιακό χώρο των μελλοντικών και στην ουσιαστικότερη σύνδεση της Δευτεροβάθμιας με την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, στο πλαίσιο της παιδαγωγικής και διδακτικής ανατροφοδότησης.</p> <p>Η Πρακτική Άσκηση αρχίζει με την ομαδική εξάσκηση των φοιτητών μέσα από τις Μικροδιδασκαλίες που πραγματοποιούνται στο Εργαστήριο Παιδαγωγικής σε εικονική τάξη με ακροατές τους συμφοιτητές και προχωρά στην Πρακτική εξάσκηση των φοιτητών στα σχολεία</p>					

της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης με παρακολούθηση πραγματικών διδασκαλιών που γίνονται από τους καθηγητές των σχολείων και στη συνέχεια με διδασκαλίες των ίδιων των φοιτητών τους σε πραγματική τάξη με όλες τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για τη διδασκαλία και αξιολόγηση.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

1. Εισαγωγή στις Μικροδιδασκαλίες και την Πρακτική Άσκηση. 2. Μοντέλα Μικροδιδασκαλιών και Πρακτικής Άσκησης. 3. Οι Μικροδιδασκαλίες και το Μάθημα των Θρησκευτικών. 4. Η Πρακτική Άσκηση και το Μάθημα των Θρησκευτικών. 5. Σχεδιασμός Μικροδιδασκαλιών. 6. Σχεδιασμός Πρακτικής Άσκησης. 7. Μικροδιδασκαλίες στο Εργαστήριο Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής Ι. 8. Μικροδιδασκαλίες στο Εργαστήριο Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής ΙΙ. 9. Μικροδιδασκαλίες στο Εργαστήριο Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής ΙΙΙ. 10. Πρακτική Άσκηση σε σχολεία Ι. 11. Πρακτική Άσκηση σε σχολεία ΙΙ. 12. Πρακτική Άσκηση σε σχολεία ΙΙΙ. 13. Συνολική αξιολόγηση.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Η. Ρεράκης – Ε. Πεπές, *Πρακτική Άσκηση και Μικροδιδασκαλίες. Θεωρία και Πράξη*, εκδ. Δέσποινα Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2016.

Κωδικός:	[ΥΕ24]	Τίτλος μαθήματος:	ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ		
Διδάσκοντες: π. Αθανάσιος Γκίκας, Μιλτιάδης Βάντσος, Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος					
Είδος μαθήματος: ΥΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 6	ΔΜ: 4
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Το ποιμαντικό και κοινωνικό έργο της Εκκλησίας, ως έκφραση ανιδιοτελούς αγάπης των μελών της, μπορεί να λαμβάνει ποικίλες μορφές. Στο πλαίσιο του μαθήματος αυτού εξετάζονται συστηματικά οι εφαρμογές του ποιμαντικού και κοινωνικού έργου προς πνευματική οικοδομή και ανακούφιση του πάσχοντος συνανθρώπου. Στη συνάφεια αυτή πραγματοποιούνται επισκέψεις σε δομές κοινωνικής αρωγής και εξετάζεται η πρακτική αντιμετώπιση προβλημάτων, όπως είναι οι διάφορες μορφές εξαρτήσεων, η ασθένεια, η βία και ο κοινωνικός αποκλεισμός.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Το φιλανθρωπικό έργο στην ενορία 2. Ποιμαντική αντιμετώπιση των εξαρτημένων 3. Ποιμαντικό και κατηχητικό έργο στην ενορία 4. Ποιμαντική στα νοσηλευτικά ιδρύματα 5. Ποιμαντική και σωφρονιστικό σύστημα 6. Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και βία 7. Ηθική θεώρηση της εργασίας 8. Ο εθισμός στη χρήση του διαδικτύου 9. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και η επίδραση της 10. Κοινότητα και κοινωνικό έργο της Εκκλησίας 11. Θρησκευτική βία και χριστιανισμός 12. Ανθρώπινα δικαιώματα και εκκλησιαστική διακονία (το πρόβλημα της μετανάστευσης) 13. Κοινωνική οικονομία και φιλανθρωπία.					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Εμμ. Κλάφης, <i>Ορθόδοξες Εκκλησίες σε έναν πλουραλιστικό κόσμο</i> , εκδ. Αθ. Καστανιώτη, Αθήνα 2006.					

2. Κατάλογος Μαθημάτων Ελεύθερης Επιλογής

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ			
ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ECTS
X81	ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	π. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΚΙΚΑΣ, ΕΛΕΝΗ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ	4
X112	ΘΕΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ ΤΟΥ ΑΙΜΟΥ	ΜΙΧΑΗΛ ΤΡΙΤΟΣ	4
X113	ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΣΥΜΕΩΝ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ	4
X142	Η ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΣΤΗ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ Α΄	ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ ΜΟΥΡΑΤΙΔΗΣ	4
X162	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ Α΄	ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΗΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δρ Θεολογίας	4
X177	Η ΝΟΕΡΑ ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ	Αρχιμ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΣΚΡΕΤΤΑΣ	4
X198	ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ	ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΤΡΙΒΥΖΑΔΑΚΗ	4
X221	ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ. ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΩΤΣΙΟΠΟΥΛΟΣ	4
X227	ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΚΑΚΗΣ	4
X235	Ο ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΣ 7 ^{ος} ΑΙΩΝΑΣ ΩΣ ΕΠΟΧΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ	4
X241	ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ	π. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΝΑΣΣΗΣ	4
X248	ΕΒΡΑΪΚΑ Ι	ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΔΑΦΝΗ	4
X251	ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ	ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΙΤΤΑΡΑΣ	4
X253	ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΤΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ Α΄	ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ ΜΟΥΡΑΤΙΔΗΣ	4
X259	Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΣΤΟΥΣ ΑΠΟΛΟΓΗΤΕΣ ΤΟΥ 2 ^{ου} μ.Χ. ΑΙΩΝΑ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΟΖΙΝΗΣ	4

Χ262	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ Β΄	Αρχιμ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΣΚΡΕΤΤΑΣ	4
Χ263	Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΙΕΡΕΜΙΑΣ. ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ	ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΡΝΑΚΗΣ	4
Χ265	Ο ΑΓΙΟΣ ΣΙΛΟΥΑΝΟΣ Ο ΑΘΩΝΙΤΗΣ	ΑΝΝΑ ΚΑΡΑΜΑΝΙΔΟΥ	4
Χ270	ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ ΑΓΙΟ ΠΝΕΥΜΑ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΟΛΟΓΙΑ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΤΣΙΓΚΟΣ	4
Χ274	ΤΟ ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΩΝ ΚΟΛΛΥΒΑΔΩΝ. ΣΤΑΘΜΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΝΕΩΣΗΣ	ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΙΑΓΚΟΥ	4
Χ278	ΘΕΜΑΤΑ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΗΘΙΚΗΣ	ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΑΝΤΣΟΣ, ΕΛΕΝΗ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ	4
Χ280	ΘΕΟΛΟΓΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ Ι	ΕΛΕΝΗ ΧΡΥΣΑΦΗ	4
Χ282	ΙΣΤΟΡΙΚΟΚΑΝΟΝΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ (ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΑ ΚΑΙ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ)	ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΚΑΒΑΡΔΙΝΑΣ	4
Χ283	ΠΕΡΙ ΔΑΙΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΑΓΓΕΛΩΝ	ΕΛΕΝΗ ΧΡΥΣΑΦΗ	4
Χ287	ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ: ΙΣΤΟΡΙΑ, ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΘΕΣΜΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΛΩΣΗ	ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΑΚΑΣ	4
Χ289	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΚΑΙ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ Ι	ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΤΡΙΒΥΖΑΔΑΚΗ	4
Χ290Π	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ	ΜΑΡΙΑ ΡΑΝΤΖΟΥ	4
Χ291	ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΩΤΣΙΟΠΟΥΛΟΣ	4
Χ295	ΘΕΜΑΤΑ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΒΙΟΗΘΙΚΗΣ	ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΑΝΤΣΟΣ	4
Χ297	ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΗ	ΗΡΑΚΛΗΣ ΡΕΡΑΚΗΣ	4
Χ298	ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑ	ΕΛΕΝΗ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ	4
Χ299	ΘΡΗΣΚΕΙΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΡΑΛΙΔΗΣ, ΕΛΕΝΗ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ	4
Χ300	ΟΙ ΘΡΗΣΚΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΟΡΩΜΑΪΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΡΑΛΙΔΗΣ	4
Χ301	ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΘΟΛΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ: Η	ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ	4

	ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΑΚΩΒΟΥ	ΤΣΑΛΑΜΠΟΥΝΗ	
Χ302	ΛΑΤΙΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ	ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	4
Χ303	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΑ ΑΓΙΟΛΟΓΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	π. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΪΣΑΡΙΔΗΣ	4
Χ304	Η ΑΓΙΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ, ΚΡΗΤΗ 2016	Μητρ. ΠΡΟΥΣΣΗΣ ΕΛΠΙΔΟΦΟΡΟΣ ΛΑΜΠΡΥΝΙΑΔΗΣ	4
Χ305	ΧΟΡΩΔΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΧΟΡΩΔΙΑΣ, ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ, ΙΣΟΚΡΑΤΗΜΑ)	π. ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΑΝΤΩΝΙΟΥ	4
Χ306	ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ: ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΥΚΟΥΣΑΣ	4
Χ307	ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ: ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΔΡΑΣΗ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΥΚΟΥΣΑΣ	4
Χ308	ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ Β' ΣΧΟΛΑΡΙΟΣ: ΠΡΟΣΩΠΟ ΚΑΙ ΕΡΓΑ	ΛΑΜΠΡΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΑ	4
Χ309	ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΔΑΦΝΗ	4
Χ310	ΘΕΟΛΟΓΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ	ΑΝΝΑ ΚΑΡΑΜΑΝΙΔΟΥ	4
Χ311	1517-2017: 500 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ. ΙΣΤΟΡΙΑ, ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΥ	π. ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΙΩΤΗΣ- ΒΛΑΧΑΒΑΣ, π. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ	4
Χ312Π	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΗΡΑΚΛΗΣ ΡΕΡΑΚΗΣ	4
Χ313	ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΘΡΗΣΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ Η ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ	ΗΡΑΚΛΗΣ ΡΕΡΑΚΗΣ	4
ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ			
ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ECTS

Θ73	ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΤΙΚΗ	π. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΚΙΚΑΣ	4
Θ150	ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΗ ΤΟΥ ΑΙΜΟΥ	ΒΑΪΟΣ ΚΥΡΙΤΣΗΣ Δρ Θεολογίας	4
Θ151	ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ: ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΕΣΧΑΤΩΝ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΤΣΙΓΚΟΣ	4
Θ154	ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ	π. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΪΣΑΡΙΔΗΣ	4
Θ168	Η ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΣΤΗ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ Β'	ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ ΜΟΥΡΑΤΙΔΗΣ, ΕΛΕΝΗ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ	4
Θ171	ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΗ. ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΩΤΣΙΟΠΟΥΛΟΣ	4
Θ184	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ Γ'	ΤΡΥΦΩΝΑΣ ΤΣΟΜΠΑΝΗΣ	4
Θ215	ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΤΡΙΒΥΖΑΔΑΚΗ	4
Θ218	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ Ι. ΠΑΤΕΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΡΝΑΚΗΣ	4
Θ237	ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΚΑΚΗΣ	4
Θ238	ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΑΙΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ	π. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ	4
Θ239	ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΤΕΡΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ	ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΙΤΤΑΡΑΣ	4
Θ242	ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΟ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ	ΗΡΑΚΛΗΣ ΡΕΡΑΚΗΣ	4
Θ257	Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ	π. ΧΡΥΣΤΟΣΤΟΜΟΣ ΝΑΣΣΗΣ	4
Θ263	ΕΒΡΑΪΚΑ ΙΙ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΔΑΦΝΗ	4
Θ265	ΚΟΛΜΥΒΑΔΕΣ ΚΑΙ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΕΣ: ΑΓΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΜΑΡΤΥΡΙΟΥ	ΣΥΜΕΩΝ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ	4
Θ268	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΩΤΣΙΟΠΟΥΛΟΣ	4
Θ269	ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΠΛΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΤΗ	ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ	4

	ΘΕΟΛΟΓΙΑ Β'	ΜΟΥΡΑΤΙΔΗΣ	
Θ272	Ο ΜΙΧΑΗΛ ΨΕΛΛΟΣ ΚΑΙ Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ	4
Θ274	Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΟΖΙΝΗΣ	4
Θ276	Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗ ΤΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΚΑΒΑΡΔΙΝΑΣ	4
Θ279	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ Δ' – ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΨΗΦΙΔΩΤΟΥ	ΤΡΥΦΩΝΑΣ ΤΣΟΜΠΑΝΗΣ	4
Θ280	ΟΙ ΛΑΤΡΕΙΕΣ ΣΤΗ ΡΩΜΑΪΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΜΕΧΡΙ ΤΟΝ 4 ^ο ΑΙΩΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΡΑΛΙΔΗΣ	4
Θ282	ΙΣΛΑΜ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΡΑΛΙΔΗΣ, ΣΥΜΕΩΝ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ	4
Θ283	Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΑΝΤΙΡΡΗΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΑ' – ΙΕ' ΑΙΩΝΑ	ΣΟΥΛΤΑΝΑ ΛΑΜΠΡΟΥ	4
Θ284	Ο ΙΕΡΟΣ ΦΩΤΙΟΣ. ΠΡΟΣΩΠΟ ΚΑΙ ΕΡΓΟ	ΣΟΥΛΤΑΝΑ ΛΑΜΠΡΟΥ	4
Θ288	ΘΕΟΛΟΓΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ ΙΙ	ΕΛΕΝΗ ΧΡΥΣΑΦΗ	4
Θ289	Η ΚΑΝΟΝΙΚΗ ΤΑΞΗ ΤΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ	ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΙΑΓΚΟΥ	4
Θ293	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΗ	ΣΥΜΕΩΝ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ	4
Θ298	ΤΑ ΑΠΟΚΡΥΦΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΤΣΑΛΑΜΠΟΥΝΗ	4
Θ299	ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ Α) ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ, ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ	ΑΝΝΑ ΚΑΡΑΜΑΝΙΔΟΥ	4
Θ301	Η ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ 4 ^ο ΕΩΣ ΤΟΝ 6 ^ο μ.Χ. ΑΙΩΝΑ	ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΑΚΑΣ ΕΛΕΝΗ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ	4
Θ302	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΓΕΩΡΓΑΦΙΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΚΑΙ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ ΙΙ	ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΤΡΙΒΥΖΑΔΑΚΗ	4
Θ 305	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΕΛΕΝΗ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ	4

Θ306	ΗΘΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗΣ	ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΑΝΤΣΟΣ	4
Θ307	ΑΓΙΟ ΟΡΟΣ: ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΗ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΥΚΟΥΣΑΣ	4
Θ310	ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΝΑΤΟΛΗ ΚΑΙ ΤΗ ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΔΥΣΗ: ΑΠΟ ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ ΣΤΟ ΔΥΤΙΚΟ ΜΕΣΑΙΩΝΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΙΤΑΛΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ	ΕΛΕΝΗ ΧΡΥΣΑΦΗ	4
Θ311	ΙΣΤΟΡΙΑ ΧΡΟΝΩΝ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ	ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΤΣΑΛΑΜΠΟΥΝΗ	4
Θ312	EARLY AND MEDIEVAL CHRISTIAN THESSALONIKI	π. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΝΑΣΣΗΣ, ΣΥΜΕΩΝ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ, Μητρ. ΠΡΟΥΣΗΣ ΕΛΠΙΔΟΦΟΡΟΣ ΛΑΜΠΡΥΝΙΑΔΗΣ, ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΡΝΑΚΗΣ, ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΡΑΛΙΔΗΣ, ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΤΣΑΛΑΜΠΟΥΝΗ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΑΚΑΣ	4
Θ313	ΣΗΜΕΙΩΤΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΒΛΟΣ	ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	4
Θ314	Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ, Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ Η ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟ	Μητρ. ΠΡΟΥΣΗΣ ΕΛΠΙΔΟΦΟΡΟΣ ΛΑΜΠΡΥΝΙΑΔΗΣ	4
Θ315	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΚΟΣΜΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΓΕΩΛΟΓΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΡΑΛΙΔΗΣ	4
Θ316	ΘΕΜΑΤΑ ΧΩΡΩΔΙΑΣ ΚΑΙ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΨΑΛΤΙΚΗΣ	π. ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΑΝΤΩΝΙΟΥ	4
Θ317	ΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΟΥ ΕΘΝΟΦΥΛΕΤΙΣΜΟΥ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΥΚΟΥΣΑΣ	4
Θ318	Η ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΤΡΙΩΔΙΟΥ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΔΑΦΝΗ	4

Θ319	ΤΟ ΑΓΙΟ ΠΝΕΥΜΑ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΣΕ ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΗ ΜΕ ΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣΥΝΗ	π. ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΙΩΤΗΣ – ΒΛΑΧΑΒΑΣ, π. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ	4
Θ320Π	Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ Η ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	ΗΡΑΚΛΗΣ ΡΕΡΑΚΗΣ	4
Θ321	ΘΕΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΗΘΙΚΗΣ	ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΑΝΤΣΟΣ	4

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

ΔΜ = Διδακτικές μονάδες

ECTS = Ευρωπαϊκές πιστωτικές μονάδες

ΕΕ = Ελεύθερης επιλογής

Χ = Χειμερινό εξάμηνο

Ε = Εαρινό εξάμηνο

Κωδικός:	[Χ81]	Τίτλος μαθήματος:	ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ
Διδάσκοντες: π. Αθανάσιος Γκίκας, Ελένη Αντωνοπούλου			
Είδος μαθήματος:	ΕΕ	Περίοδος τάξης:	Χειμερινή
		ECTS:	4
		ΔΜ:	3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<p>Το μάθημα σε κάθε ακαδημαϊκό έτος περιλαμβάνει ένα ή δύο διαφορετικά θέματα από λίστα αντικειμένων όπως: Ενοριακή ζωή (ποιμαντική των μυστηρίων). Γάμος και οικογένεια. Ποιμαντική προς τους εξαρτημένους, Ποιμαντική προς τους μετανάστες. Ποιμαντική προς άτομα με ειδικές ανάγκες. Ποιμαντική προς τους ασθενείς. Ποιμαντική και θέματα βιοηθικής. Εθελοντισμός. Προσκυνηματικός τουρισμός κ.ά. Για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος (2016-17) το θέμα θα είναι: α) η ποιμαντική προσέγγιση του ζητήματος της ομοφυλοφυλίας και β) σύγχρονα περιβαλλοντικά ζητήματα: μεταλλαγμένα τρόφιμα – φάρμακα.</p>			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
<p>1. Εισαγωγικά περί του περιεχομένου και του σκοπού του μαθήματος. Εκσυγχρονισμός του ποιμαντικού έργου. Σχέση της Ποιμαντικής Θεολογίας προς το σύγχρονο κόσμο. 2. Ορισμοί, έννοιες και περιεχόμενο του ζητήματος της ομοφυλοφυλίας. 3. Διαχρονική πορεία του ζητήματος. Στους αρχαίους πολιτισμούς της Εγγύς Ανατολής, αρχαία Ελλάδα, Ρώμη, Βυζάντιο και νεώτεροι χρόνοι. 4. Έρως – παιδεραστία – γυναικεία ομοφυλοφυλία. 5. Βιβλικές αναφορές και πατερικές θέσεις. 6. Ψυχοκοινωνικές προσεγγίσεις του φαινομένου. 7. Θεολογία – ετερότητα – φύλο. 8. Θεολογία – χριστιανική ανθρωπολογία. 9. Ποιμαντική φροντίδα και βοήθεια. 10. Ομοφυλοφυλία – γάμος. 11. Μεταλλαγμένα τρόφιμα. 12. Φάρμακα. 13. Φυτοφάρμακα – παρασιτοκτόνα.</p>			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Αθ. Γκίκας, πρωτοπρεσβύτερου, Ομοφυλοφυλία. Μια σύγχρονη ποιμαντική πρόκληση, εκδ. Μυδονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκης 2016.			

Κωδικός:	[Χ112]	Τίτλος μαθήματος:	ΘΕΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ ΤΟΥ ΑΙΜΟΥ
Διδάσκων: Μιχαήλ Τρίτος			
Είδος μαθήματος:	ΕΕ	Περίοδος τάξης:	Χειμερινή
		ECTS:	4
		ΔΜ:	3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Ενημέρωση για τα εθνικά θέματα που σχετίζονται με τις χώρες του χερσονήσου του Αίμου.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
<p>1. Βορειοηπειρωτικό ζήτημα. 2. Μακεδονικό ζήτημα. 3. Τσάμηδες. 4. Κουτσοβλαχικό ζήτημα. 5. Οι Βλάχοι της Βαλκανικής. 6. Κυπριακό ζήτημα. 7. Μουσουλμανικό ζήτημα. 8. Πρόβλημα Γκαγκαούζων. 9. Το πρόβλημα της σχισματικής Εκκλησίας των Σκοπίων. 10. Ανάμειξη των Βαλκανικών Εκκλησιών σε εθνικιστικά κινήματα. 11. Καταγωγή Αλβανών. 12. Σχέση Αλβανίας και Ιλλυρίας. 13. Το πρόβλημα του εθνικισμού στα Βαλκάνια.</p>			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Μιχ. Γ. Τρίτου, Βλάχοι των Βαλκανίων και Ορθοδοξία, εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2017.			

Κωδικός:	[Χ113]	Τίτλος μαθήματος:	ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
Διδάσκων: Συμεών Πασχαλίδης			
Είδος μαθήματος:	ΕΕ	Περίοδος τάξης:	Χειμερινή
		ECTS:	4
		ΔΜ:	3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<p>Παρουσιάζονται σε ενότητες οι άγιοι της Θεσσαλονίκης, με αφετηρία τους Αγίους του αποστολικού της παρελθόντος και κατακλείδα τους αγίους της νεότερης ιστορικής περιόδου. Καταγράφονται τα νεότερα ερευνητικά πορίσματα για τις επιμέρους ομάδες των αγίων της Θεσσαλονίκης. Γίνεται διεξοδική αναφορά στους αγίους που σχετίζονται με την αποστολική ίδρυση της Εκκλησίας της Θεσσαλονίκης, στους Θεσσαλονικείς μάρτυρες, οι οποίοι αποτελούν την πολυπληθέστερη ομάδα μαρτύρων, μετά από εκείνη των μαρτύρων της Ρώμης, στους</p>			

επισκόπους της που εντάχθηκαν στο αγιολόγιο της Εκκλησίας ως προασπιστές του ορθόδοξου δόγματος και εκφραστές της βυζαντινής θεολογικής παράδοσης, στους οσίους που σχετίζονται με τον επί αιώνες ακμαίο βυζαντινό μοναχισμό εντός και εκτός των τειχών της πόλης, στους νεομάρτυρες της εποχής της Τουρκοκρατίας και στους νέους αγίους του 18ου και 19ου αιώνας. Τέλος, καθοδηγούνται οι φοιτητές για τη σύνταξη της εργασίας τους στο πλαίσιο του μαθήματος.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

1. Εισαγωγικά για την κατάσταση της έρευνας γύρω από τους Αγίους της Θεσσαλονίκης 2. Εισαγωγικά για την ιστορία του Χριστιανισμού στη Θεσσαλονίκη 3. Το αποστολικό υπόβαθρο της Εκκλησίας της Θεσσαλονίκης και οι Άγιοι της Αποστολικής περιόδου 4. Η εποχή των διωγμών και οι Μάρτυρες της Θεσσαλονίκης 5. Η εμβληματική μορφή του Αγίου Δημητρίου και η σχετική γραμματεία 6. Οι Αρχιεπίσκοποι της Θεσσαλονίκης κατά τους οκτώ πρώτους αιώνες: Αγιότητα και δογματική αλήθεια 7. Οι Θεσσαλονικείς Όσιοι και ο αστικός μοναχισμός στη βυζαντινή Θεσσαλονίκη 8. Η Θεσσαλονίκη ως κέντρο του Βυζαντινού Ησυχασμού και οι Θεσσαλονικείς Ησυχαστές Πατέρες 9. Η διεδρική βάση της Εκκλησίας της Θεσσαλονίκης κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας: Επίσκοποι και νέοι μάρτυρες 10. Οι Νεομάρτυρες της Θεσσαλονίκης 11. Οι νέοι Θεσσαλονικείς Άγιοι του 18ου και 19ου αιώνα 12. Η τιμή των Αγίων της Θεσσαλονίκης: Θεώρηση της αγιολογικής και υμνογραφικής γραμματείας 13. Σύνοψη – Συμπεράσματα – έλεγχος γραπτών εργασιών.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Πασχαλίδης Συμεών, Οι Άγιοι της Θεσσαλονίκης, Αλτιντζής, Θεσσαλονίκη 2013.

Κωδικός:	[Χ142]	Τίτλος μαθήματος:	Η ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΣΤΗ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ Α'		
Διδάσκων: Ευστράτιος Μουρατίδης					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Εισαγωγή στη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών- εκμάθηση λογισμικού Microsoft Word, PowerPoint, Excel.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Βασικές έννοιες πληροφορικής, Ιστορική εξέλιξη Η/Υ, κατηγορίες Η/Υ, υλικό (hardware), λογισμικό (software), περιφερειακές συσκευές 2. Υγιεινό περιβάλλον εργασίας Η/Υ, εισαγωγή στο τυφλό σύστημα δακτυλογράφησης 3. Τυφλό σύστημα δακτυλογράφησης (II)-Πρακτική εξάσκηση 4. Windows 7-10(I) 5. Windows 7-10 (II) 6. Επεξεργασία κειμένου. Microsoft Word (I) 7. Επεξεργασία κειμένου. Microsoft Word (II) 8. Επεξεργασία κειμένου. Microsoft Word (III) 9. Ειδικά θέματα επεξεργασίας κειμένου. Χρήση πολυτονικού συστήματος, δημιουργία/διαχείριση εγγράφων σε μορφή .pdf 10. Λογισμικό παρουσιάσεων. Microsoft PowerPoint (I) 11. Λογισμικό παρουσιάσεων. Microsoft PowerPoint (II) 12. Λογισμικό φύλλο. Microsoft Excel (I) 13. Λογισμικό φύλλο. Microsoft Excel (II).					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Κ. Ξαρχάκος - Δ. Καρολίδης, Μαθαίνετε εύκολα Microsoft Office 2016, εκδ. Άβακας, Αθήνα 2016.					

Κωδικός:	[Χ162]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ Α'		
Διδάσκων: Ιωάννης Σαρηγιαννίδης Δρ Θεολογίας					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Μέσα από την θεωρητική και πρακτική άσκηση στο εργαστήριο ζωγραφικής, επιχειρείται μια προσωπική σχέση του φοιτητή με την τέχνη, διερευνώνται οι δυνατότητές τους στην εξάσκηση στο σχέδιο και στο χρώμα, και επιχειρείται να αποκτήσει ο φοιτητής την εμπειρία της δημιουργίας ενός έργου αγιογραφίας, σύμφωνα με τους κανόνες της ζωγραφικής τέχνης.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Αρχές της ορθόδοξης αγιογραφίας. 2. – 3. Θεωρία της αγιογραφίας. 4. Σχολές και ρεύματα. 5. Η					

αγιογραφία σήμερα, εργαστήρια και τεχνικές. 6. – 12. Μαθήματα σχεδίου. 13. άσκηση προσωπογραφίας.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Γ. Κορδης, Αυγοτέμπερα με υποζωγράφιση, εκδ. Αρμός, Θεσσαλονίκη 2006.

Κωδικός:	[Χ177]	Τίτλος μαθήματος:	Η ΝΟΕΡΑ ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ
Διδάσκων: Αρχιμ. Νικόδημος Σκρέττας			
Είδος μαθήματος:	ΕΕ	Περίοδος τάξης:	Χειμερινή
		ECTS:	4
		ΔΜ:	3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<p>Η αδιάλειπτος νοερά προσευχή της ορθόδοξου παραδόσεως εξετάζεται όχι μόνο ως μία νηπτική αρετή αλλά εντάσσεται στο πλαίσιο της καθόλου λατρείας. Ερευνώνται οι απ' αρχές και τα βιβλικά θεμέλια. Επισημαίνονται οι εμβρυϊκές μορφές του αδιαλείπτου, στους τρόπους των ασκητών ή στις μονές των ακοιμήτων. Καταγράφονται οι προϋποθέσεις, τα εμπόδια, τα εξελικτικά στάδια και οι πνευματική καρποφορία της ευχής του Ιησού. Αναδεικνύεται η σχέση της νοεράς προσευχής με την κοινή λατρεία και την ευχαριστιακή ζωή.</p>			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
<p>1. Θεσμός και χάρισμα στην ορθόδοξη παράδοση. 2. Βιβλικές θεμελιώσεις περί της αδιαλείπτου προσευχής. 3. Η ακοιμητή δοξολογία του Θεού. 4. Ο αγιασμός δια των μυστηρίων και της νηπτικής προσευχητικής εργασίας. 5. Δημοτελείς συνάξεις και νοερά προσευχή. 6. Ο λαός του Θεού και η νοερά προσευχή. 7. Η νοερά προσευχή ως αέναη αληθής λατρεία Θεού. 8. Ανώνυμος Αγιορείτης Ησυχαστής και Γέρων Ιωσήφ εργάτες της νοεράς προσευχής. 9. Περί της μεθόδου της νοεράς προσευχής γενικά. 10. Οι προϋποθέσεις της νοεράς προσευχής. 11. Τα εμπόδια προς την επίτευξη της νοεράς προσευχής. 12. Οι καρποί της νοεράς προσευχής. 13. Αναφορά ερμηνευτικής στα πηγαία κείμενα.</p>			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
<p>Αρχιμ. Νικ. Σκρέττας, Η νοερά προσευχή. Έκφραση αληθούς λατρείας Θεού. [Σειρά: Κανονικά και λειτουργικά 2], εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2006.</p>			

Κωδικός:	[Χ198]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
Διδάσκουσα: Αγγελική Τριβυζαδάκη			
Είδος μαθήματος:	ΕΕ	Περίοδος τάξης:	Χειμερινή
		ECTS:	4
		ΔΜ:	3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<p>Το μάθημα ασχολείται με την εξέταση της εικονογραφίας του Χριστού και της Θεοτόκου.</p>			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
<p>Το μάθημα ασχολείται με την εξέταση της εικονογραφίας του Χριστού και της Θεοτόκου. 1) Βασικές έννοιες της χριστιανικής εικονογραφίας 2) Αχειροποίητες εικόνες 3) εικονογραφία Χριστού I 4) εικονογραφία Χριστού II 3) εικονογραφικά θέματα από τη ζωή του Χριστού I 4) εικονογραφικά θέματα από τη ζωή του Χριστού II 5) εικονογραφικά θέματα προεικονίσεων του Χριστού 6) εικονογραφικά θέματα για τον Χριστό και τον βίο του από τα απόκρυφα κείμενα 7) εικονογραφία Θεοτόκου I 8) εικονογραφία Θεοτόκου II 9) εικονογραφικά θέματα από τη ζωή της Θεοτόκου I 10) εικονογραφικά θέματα από τη ζωή της Θεοτόκου II 11) εικονογραφικά θέματα προεικονίσεων της Θεοτόκου 12) εικονογραφικά θέματα για την Θεοτόκο και τον βίο της από τα απόκρυφα κείμενα 13) Η παράσταση της Δέησης.</p>			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
<p>Μ. Αχειμάστου – Ποταμιανού, Βυζαντινές τοιχογραφίες, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 2006.</p>			

Κωδικός:	[Χ221]	Τίτλος μαθήματος:	ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ. ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ
Διδάσκων: Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος			

Είδος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος τάξης: Χειμερινή	ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Αναλύονται βασικές κοινωνιολογικές δομές και κοινωνικές θεωρίες περί Κοινότητας, Θεολογίας της Κοινότητας. Επιπλέον μελετάται το φαινόμενο της Παγκοσμιοποίησης σε σχέση με την Κοινότητα.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Κοινωνικές θεωρίες περί της Κοινότητας. 2. Κοινωνικοποίηση, Κοινότητα και Κοινωνία. 3. Παράδοση και Κοινότητα. 4. Ορθόδοξη Εκκλησία και Κοινωνία. 5. Ορθόδοξη Κοινωνία και κοινοτική οργάνωση του κοσμικού βίου. 6. Μεταμοντερνισμός και Κοινοτισμός. 7. Παγκοσμιοποίηση και Κοινοτισμός. 8. Ουτοπία και Κοινοτισμός. 9. Επανάσταση και Κοινοτισμός. 10. Κοινότητα και Κοινωνία στη Δύση και στην Ανατολή. 11. Τουρκοκρατία και Κοινότητες. 12. Άτομο και Κοινότητα. 13. Πολιτικός Φιλελευθερισμός και Κοινοτισμός.			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Κ. Κωτσιόπουλος, <i>Η Κοινότητα</i> . Συμβολή στην κοινωνιολογική διερεύνηση του Χριστιανισμού, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2009.			
Γ. Κοντογιώργης, <i>Κοινωνική δυναμική και πολιτική αυτοδιοίκηση</i> , εκδ. Νέα Σύνορα, Αθήνα 1982.			

Κωδικός: [Χ227]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	
Διδάσκων: Δημήτριος Νικολακάκης			
Είδος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος τάξης: Χειμερινή	ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Το δικαίωμα της Εκκλησίας προς απόκτηση περιουσίας. Προέλευση και δημιουργία της εκκλησιαστικής περιουσίας. Το κανονικό καθεστώς διαχείρισης και διάθεσης της εκκλησιαστικής περιουσίας. Ο βιοπορισμός του κλήρου.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Έννοια και πηγές του Εκκλησιαστικού Περιουσιακού Δικαίου. 2. Θεολογική και νομοκανονική τεκμηρίωση της περιουσίας ως εκκλησιαστικού αγαθού. 3. Νομοθεσία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας για την εκκλησιαστική περιουσία. 4. Νομοθεσία του ελληνικού κράτους για την εκκλησιαστική περιουσία. 5. Το αναπαλλοτρίωτο της εκκλησιαστικής περιουσίας. 6. Διοίκηση και διαχείριση της εκκλησιαστικής περιουσίας Ι. 7. Διοίκηση και διαχείριση της εκκλησιαστικής περιουσίας ΙΙ. 8. Μοναστηριακή περιουσία. 9. Περιουσιακό καθεστώς εκκλησιαστικών ιδρυμάτων και οργανισμών. 10. Ο βιοπορισμός του κλήρου Ι. 11. Ο βιοπορισμός του κλήρου ΙΙ. 12. Καθεστώς μισθοδοσίας και συνταξιοδοτήσεως κληρικών (ιερέων και επισκόπων). 13. Κληρονομικό δίκαιο των κληρικών και των μοναχών.			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Ι. Κονιδάρη, <i>Εγχειρίδιο εκκλησιαστικού δικαίου</i> , εκδ. Σάκουλα Α.Ε., Αθήνα-Κομοτηνή 2016.			

Κωδικός: [Χ235]	Τίτλος μαθήματος:	Ο ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΣ 7^{ος} ΑΙΩΝΑΣ ΩΣ ΕΠΟΧΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ	
Διδάσκων: Κωνσταντίνος Χρήστου			
Είδος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος τάξης: Χειμερινή	ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Ο 7 ^{ος} αιώνας αποτελεί το τέλος της ύστερης αρχαιότητας και την έναρξη της περιόδου των λεγομένων Σκοτεινών Αιώνων. Η Βυζαντινή Αυτοκρατορία έχει περιέλθει σε δεινή κρίση εξαιτίας των εξωτερικών απειλών και της απώλειας σημαντικών εδαφών. Ως εκ τούτου, ξεκινά μία σειρά μεταρρυθμίσεων, οι οποίες οφείλουν να καταστήσουν το κράτος ικανό να επιβιώσει της κρίσης. Εξετάζονται τα κομβικά γεγονότα της εποχής, αλλά και τα επιμέρους πλαίσια εντός των οποίων διαμορφώθηκαν οι κοσμοϊστορικές αλλαγές της περιόδου.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Το ιστορικό υπόβαθρο. 2. Το υστερορωμαϊκό κράτος. 3. Οι διάδοχοι του Ιουστινιανού. 4. Ο τελευταίος περσικός πόλεμος. 5. Η αραβική επίθεση. 6. Εκκλησία και Πολιτεία. 7. Ορθοδοξία και			

αίρεση. 8. Η σύγκρουση. 9. Άνθρωπος και Θεία Πρόνοια κατά τις αντιλήψεις της εποχής. 10. Βασιλεία και Κράτος. 11. Η ιστορία στον δρόμο προς τα έσχατα. 12. Η πολιτιστική σύνθεση του 7ου αιώνα. 13. Συμπεράσματα.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Κ. Π. Χρήστου, *Εκκλησιαστικοί συγγραφείς του 7^{ου} αιώνα ως μάρτυρες της εποχής τους*, Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2010.

Κωδικός:	[Χ241]	Τίτλος μαθήματος:	ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ		
Διδάσκων: π. Χρυσόστομος Νάσσης					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Η μελέτη της ιστορικής εξελίξεως και σύγχρονης τελεστικής πράξεως των Μυστηρίων της Εκκλησίας.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Εισαγωγή στο μάθημα. Οι προβαπτισματικές πράξεις και ευχές. 2. Χρόνος και ημέρες τελέσεως του Βαπτίσματος. Η προετοιμασία για το Βάπτισμα και οι καταβολές της Μ. Τεσσαρακοστής. 3. Το Βάπτισμα – ιστορικοτελετουργική θεώρηση Α΄. 4. Το Βάπτισμα – ιστορικοτελετουργική θεώρηση Β΄. 5. Τα μνήστρα και ο γάμος. 6. Το ευχέλαιο – ιστορικοτελετουργική θεώρηση. 7. Η κοινωνία των ασθενών (προετοιμασία – διατήρηση – μετάδοση της θ. κοινωνίας). 8. Νεκρώσιμα τελετουργικά. 9. Αγιασμός (μικρός και μεγάλος). 10. Τάξη των χειροτονιών (διακόνου - πρεσβυτέρου - επισκόπου). 11. Τάξη εγκαινίων ναού. 12. Η μυστηριακή ζωή της Εκκλησίας και τα μέσα μαζικής ενημερώσεως. 13. Γενική συζήτηση, ανακεφαλαίωση.					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Ι. Μ. Φουντούλη, <i>Τελετουργικά θέματα. «Ευσημόνως και κατά τάξιν»</i> , τόμος Α΄ [Λογική Λατρεία 12], Αποστολική Διακονία, Αθήνα 2009.					

Κωδικός:	[Χ248]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΒΡΑΪΚΑ Ι		
Διδάσκουσα: Ευαγγελία Δάφνη					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Ανάλυση σημαντικών γραμματικών φαινομένων, εκμάθηση βασικού λεξιλογίου και θεολογικών όρων, μετάφραση απλών προτάσεων από την Εβραϊκή στην Ελληνική και αντιστρόφως.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Εισαγωγή: Ιστορία της Εβραϊκής Γλώσσας, βασική βιβλιογραφία 2. Το εβραϊκό αλφάβητο Ι 3. Το εβραϊκό αλφάβητο ΙΙ 4. Άρθρο, Σύνδεσμοι, Προθέσεις 5. Αντωνυμίες 6. Αντωνυμικά Επιθήματα 7. Αριθμητικά 8. Ουσιαστικά Ι 9. Ουσιαστικά ΙΙ 10. Επίθετα 11. Ρήματα Ι 12. Ρήματα ΙΙ 13. Ρήματα ΙΙΙ.					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
W. Rudolph-K. Elliger (εκδ.), <i>Biblia Hebraica Stuttgartensia</i> , Ελληνική Βιβλική Εταιρεία, Αθήνα 1997.					

Κωδικός:	[Χ251]	Τίτλος μαθήματος:	ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ		
Διδάσκων: Θεόδωρος Πιτταράς					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Παρουσιάζονται εκτενώς και αναλύονται ο βίος, τα έργα και η διδασκαλία του Θεοδότου Αγκύρας, με ιδιαίτερη έμφαση στα ζητήματα αυτής της περιόδου και στη θεολογική αντιμετώπιση από τον εν λόγω επίσκοπο.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Εισαγωγικά περί του βίου, των συγγραμμάτων και των προϋποθέσεων της διδασκαλίας του					

Θεοδότου. 2. Περί της θείας φύσεως κατά τον Θεόδοτο. 3. Περί των προσώπων της αγίας Τριάδος, του ομοουσίου και της συνεργίας αυτών στην οικονομία. 4. Για τη δημιουργία του ανθρώπου, το κακό και την πτώση. 5. Για τον σκοπό της θείας ενανθρώπησης και την αναγκαιότητα αυτής για τον άνθρωπο σύμφωνα με τον Θεόδοτο. 6. Η θεία ενανθρώπηση-σάρκωση ως κατ' ακρίβειαν ένωση σε αντιπαράθεση με τη διδασκαλία του Νεστορίου. 7. Ο τρόπος της θείας ενανθρώπησης και η αναφορά της ύπαρξης του Λόγου με την αντωνυμία «εαυτώ». 8. Το πρόσωπο του Χριστού βάσει αυτής της ένωσης. 9. Η ενότητα του Χριστού και το πάθος αυτού. 10. Το πρόσωπο της Θεοτόκου συνεπεία της θείας ενανθρώπησης. Το αιετάρθενο και η μητροπαρθενία αυτής στον Θεόδοτο. 11. Η δυτική σκέψη και η διδασκαλία του Θεοδότου περί της Θεοτόκου και ανάρτηση κακονοιών. 12. Πως πραγματώνεται η εν Χριστώ σωτηρία του ανθρώπου σύμφωνα με τον Θεόδοτο. 13. Οι αναφορές του Θεοδότου σε μυστήρια της Εκκλησίας, όπως το βάπτισμα και τη θεία Ευχαριστία.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Θ. Πιτταρά, Θεόδοτος Αγκύρας, εκδ. Διώτη Μ., Αθήνα 2010.

Κωδικός:	[Χ253]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΤΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ Α'		
Διδάσκων: Ευστράτιος Μουρατίδης					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Παρουσιάζονται βασικές έννοιες πληροφορικής (αριθμητικά συστήματα, κωδικοποίηση, επεξεργασία εικόνας, ήχου και βίντεο, ψηφιοποίηση, υλικό και λογισμικό υπολογιστών).					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Εισαγωγή στην πληροφορική, Ιστορική εξέλιξη, Κατηγορίες υπολογιστών, Υλικό (hardware) και λογισμικό (software) υπολογιστών, Περιφερειακές συσκευές. 2. Αριθμητικά συστήματα, κωδικοποίηση αλφαριθμητικών χαρακτήρων, κωδικοποίηση εικόνων. 3. Συστήματα κωδικοποίησης (διανυσματικά-ψηφιογραφικά), συμπίεση εικόνας (απωλεστική και μη απολεστική). 4. Διαμορφώσεις (format) εικόνας, επεξεργασία εικόνας (παραδείγματα, πρακτική άσκηση). 5. Δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και εικόνες-φωτογραφίες, συκοφαντική δυσφήμιση, διαπίστωση γνησιότητας εικόνων. 6. Ψηφιοποίηση ήχου-διαδικασία και περιπτωσιακή ανάλυση, βίντεο (τεχνικές δυνατότητες-προβλήματα). 7. Ψηφιοποίηση και μακροπρόθεσμη διατήρηση πολιτιστικού περιεχομένου (σχεδιασμός έργου ψηφιοποίησης, επιλογή περιεχομένου, διαδικασία, διατήρηση). 8. Μεταδεδομένα, ενέργειες ανάδειξης-προβολής, πνευματικά δικαιώματα, διαχείριση έργων ψηφιοποίησης, πρότυπα. 9. Διαδικασία ψηφιοποίησης (σάρωση, ψηφιακή φωτογράφιση-τεχνικές έννοιες, αρχές λειτουργίας, χαρακτηριστικά), χρωματικά συστήματα, πρακτική άσκηση. 10. Υλικό υπολογιστών-hardware (κύρια και βοηθητική μνήμη, κεντρική μονάδα επεξεργασίας, συσκευές εισόδου και εξόδου, τεχνολογίες αποθηκευτικών μέσων ψηφιακού υλικού). 11. Λογισμικό υπολογιστών, λειτουργικά συστήματα και περιβάλλοντα εφαρμογών, άδειες χρήσης λογισμικού. 12. Ιδιόκτητο και ελεύθερο λογισμικό, Γενική Άδεια Δημόσιας Χρήσης GNU- General Public License, άδειες Creative Commons, νομική προστασία λογισμικού, βάσεις δεδομένων. 13. Ηλεκτρονικά έγγραφα (ορισμός, διακρίσεις, χρήση, αποδεικτική δύναμη, περιπτωσιακή ανάλυση).					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Διαφάνειες - Σημειώσεις μαθήματος.					

Κωδικός:	[Χ259]	Τίτλος μαθήματος:	Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΣΤΟΥΣ ΑΠΟΛΟΓΗΤΕΣ ΤΟΥ 2^{ου} μ.Χ. ΑΙΩΝΑ		
Διδάσκων: Κωνσταντίνος Μποζίνης					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Στα πλαίσια του μαθήματος εξετάζονται οι φιλοσοφικές απηγήσεις στο κείμενο της Καινής Διαθήκης και, αναλυτικότερα, στις απολογίες του 2 ^{ου} αιώνα μ.Χ. που προέρχονται από το χέρι					

λόγιων εκκλησιαστικών ανδρών – του Ιουστίνου, του Αθηναγόρα, του Τατιανού, του Θεόφιλου Αντιοχείας και του Κλήμη Αλεξανδρείας. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στις πνευματικές ζυμώσεις που σημειώνονται στον ελληνорωμαϊκό κόσμο τους πρώτους αιώνες μ.Χ. και στον διάλογο που εγκαινιάζεται ανάμεσα σε εθνικούς και χριστιανούς την εποχή των Αντωνίωνων.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

1. Η δίκη του Ιησού και η δίκη του Σωκράτη: μία αντιπαραβολή του χαρακτήρα τους και των απώτερων συνεπειών τους 2. Έγώ άνθρωπος μέν είμι Ίουδαίος, Ταρσεύς τής Κιλικίας (Πρξ 21, 39): το ελληνιστικό υπόβαθρο της προσωπικότητας του αποστόλου Παύλου 3. Η ομιλία του Παύλου στον Άρειο Πάγο των Αθηνών μπροστά σε ένα κοινό επικούρειων και στωικών φιλοσόφων (Πρξ 17, 22-33) 4. Απηχήσεις φιλοσοφικών ιδεών στην παύλεια επιστολογραφία της Καινής Διαθήκης (φύσει νόμος, αὐτάρκεια, συνείδησις κ.ά.) 5. Ο χριστιανισμός με τα μάτια ενός ειδωλολάτρη: Τάκιτος, Σουετώνιος, Πλίνιος, Γαληνός, Λουκιανός, Κέλσος 6. Αντιπαγανιστική κριτική στους χριστιανούς απολογητές του 2ου μ.Χ. αιώνα 7. Η αμφισβήτηση των θεϊκών και θεογονικών μύθων στην αρχαιότητα (ή οι φιλόσοφοι ενάντια στην εθνική θρησκεία) 8. Προς μία τυπολογία του φιλοσόφου στην αρχαιότητα 9. Η διδασκαλία σχετικά με τον σπερματικὸν λόγον του φιλόσοφου και μάρτυρα Ιουστίνου 10. Οι άλλοι απολογητές της Εκκλησίας (Αριστείδης, Κοδράτος, Τατιανός, Αθηναγόρας, Θεόφιλος Αντιοχείας, επιστολή Πρὸς Διόγνητον) 11. Τίτος Φλάβιος Κλήμης ο Αλεξανδρέας 12. Οι Στρωματεῖς του Κλήμεντα και οι απαρχές μιας «χριστιανικής φιλοσοφίας» 13. Συμπεράσματα και επισκόπηση της σύγχρονης βιβλιογραφία.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

N. Τζιράκης, Απολογητές. Συμβολή στη σχέση των Απολογιών με την αρχαία ελληνική γραμματεία, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2003.

W. Windelband - H. Heimsoeth, Εγχειρίδιο Ιστορίας της Φιλοσοφίας, τόμ. Α' (Η Φιλοσοφία των Αρχαίων Ελλήνων, η Φιλοσοφία των ελληνιστικών και ρωμαϊκών χρόνων), μτφ. από τα γερμανικά, ΜΙΕΤ, Αθήνα 2001.

Κωδικός:	[Χ262]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ Β'		
Διδάσκων:	Αρχιμ. Νικόδημος Σκρέττας (κατ' ανάθεση λόγω άδειας του διδάσκοντος)				
Είδος μαθήματος:	ΕΕ	Περίοδος τάξης:	Χειμερινή	ECTS:	4
ΔΜ:	3				
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Μέσα από την θεωρητική και πρακτική άσκηση στο εργαστήριο ζωγραφικής, επιχειρείται μια προσωπική σχέση του φοιτητή με την τέχνη, διερευνώντας οι δυνατότητές τους στην εξάσκηση στο σχέδιο και στο χρώμα, και επιχειρείται να αποκτήσει ο φοιτητής την εμπειρία της δημιουργίας ενός έργου αγιογραφίας, σύμφωνα με τους κανόνες της ζωγραφικής τέχνης.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. - 4. Σπουδή στην προσωπογραφία. 5. - 8. Σχεδιασμός μελών του σώματος. 9. Φορητή εικόνα. 10. - 11. Προετοιμασία της εικόνας. 12. - 13. Χρύσωμα της εικόνας.					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Γ. Κόρδης, Αυγοτέμπερα με υποζωγράφιση, εκδ. Αρμός, Θεσσαλονίκη 2006.					

Κωδικός:	[Χ263]	Τίτλος μαθήματος:	Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΙΕΡΕΜΙΑΣ. ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ		
Διδάσκων:	Αθανάσιος Παπαρνάκης				
Είδος μαθήματος:	ΕΕ	Περίοδος τάξης:	Χειμερινή	ECTS:	4
ΔΜ:	3				
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Ερμηνευτική ανάλυση και θεολογική εμβάθυνση στο βιβλίο του προφήτη Ιερεμία με την αξιοποίηση της πατερικής παράδοσης και της σύγχρονης ερμηνευτικής βιβλιογραφίας.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Εισαγωγή στο βιβλίο του προφήτη Ιερεμία Ι 2. Εισαγωγή στο βιβλίο του προφήτη Ιερεμία ΙΙ 3. Η κλήση του προφήτη. Κλήσεις των εκλεκτών του Θεού στην Π. Διαθήκη 4. Προφητείες κατά του Ισραήλ και του Ιούδα Ι 5. Προφητείες κατά του Ισραήλ και του Ιούδα ΙΙ 6. Προφητείες κατά του					

Ισραήλ και του Ιούδα III 7. Προφητείες κατά των εθνών I 8. Προφητείες κατά των εθνών II 9. Παραμυθητικές προφητείες 10. Ιστορικά περιστατικά την περίοδο της δράσης του προφήτη I 11. Ιστορικά περιστατικά την περίοδο της δράσης του προφήτη II 12. Θεολογικές ιδέες του προφήτη I 13. Θεολογικές ιδέες του προφήτη II

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

A. Παπαρνάκης, *Ερμηνεία κειμένων της Παλαιάς Διαθήκης κατά τους Πατέρες της Εκκλησίας*. Τόμος A. εκδ. Γράφημα, Θεσσαλονίκη 2009.

Κωδικός:	[Χ265]	Τίτλος μαθήματος:	Ο ΑΓΙΟΣ ΣΙΛΟΥΑΝΟΣ Ο ΑΘΩΝΙΤΗΣ		
Διδάσκουσα: Άννα Καραμανίδου					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Το μάθημα ασχολείται με τον βίο, το συγγραφικό έργο και τη διδασκαλία μίας μεγάλης σύγχρονης φυσιογνωμίας, του αγιορείτικου και γενικότερα του ορθόδοξου μοναχισμού, του αγίου Σιλουανού του Αθωνίτη.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Εισαγωγή και γενική παρουσίαση των ασκητικών μορφών του Αγίου Όρους. 2. Ο βιογράφος του αγίου Σιλουανού, γέροντας Σωφρόνιος. 3. Άγιος Σιλουανός και το Άγιον Όρος. 4. Ο βίος του αγίου. 5. Πνευματικότητα του αγίου Σιλουανού. 6. Πατερική παράδοση στη διδασκαλία του αγίου Σιλουανού. 7. Παράδοση και προσωπική εμπειρία στη ζωή του αγίου Σιλουανού. 8. Το θέλημα του Θεού και η ελευθερία κατά τον άγιο Σιλουανό. 9. Ασκητικές εμπειρίες του αγίου Σιλουανού. 10. Η οικουμενικότητα της διδασκαλίας του. 11. Παρουσίαση εργασιών. 12. Παρουσίαση εργασιών. 13. Παρουσίαση εργασιών.					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Σωφρ. Ζαχάρωφ, <i>Ο άγιος Σιλουανός ο Αθωνίτης</i> , έκδ. Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου, Έσσεξ Αγγλίας, 2013.					

Κωδικός:	[Χ270]	Τίτλος μαθήματος:	ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ ΑΓΙΟ ΠΝΕΥΜΑ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΟΛΟΓΙΑ		
Διδάσκων: Βασίλειος Τσίγκος					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Παρουσίαση και ερμηνεία ειδικών θεμάτων της ορθόδοξης πίστεως, που σχετίζονται με τη σύνδεση της Χριστολογίας και Πνευματολογίας με την Εκκλησιολογία και τη σύγχρονη διορθόδοξη περί Εκκλησίας συζήτηση.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1) Η Χριστοκεντρική Εκκλησιολογία της πατερικής θεολογίας. 2) Η περί Χριστού και Εκκλησίας συζήτηση στη σύγχρονη θεολογία. 3) Πατερικές και σύγχρονες περιγραφές, εικόνες και σχήματα (models) περί Εκκλησίας. 4) Η εν Χριστώ Θεία Οικονομία και το έργο του Αγίου Πνεύματος. 5) Το ζήτημα των “δύο Οικονομιών” στους Πατέρες και τη νεώτερη θεολογία. 6) Η ενότητα Χριστολογίας και Πνευματολογίας στην Ορθόδοξη Εκκλησιολογία. 7) Το ζήτημα της εκκλησιαστικής αυθεντίας κατά τους Πατέρες και τη σύγχρονη θεολογική συζήτηση. 8) Έννοια και πηγή της εκκλησιαστικής αυθεντίας. 9) Φορείς της εκκλησιαστικής αυθεντίας. 10) Η αυθεντία του επισκόπου και τα όρια αυτής. 11) Η συνοδική αυθεντία. Σύγχρονοι προβληματισμοί για τη συνοδικότητα. 12) Η θέση του πρώτου στην ορθόδοξη θεολογία και ζωή. 13) Η Εκκλησιολογία της κοινωνίας.					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
B. Τσίγκος, <i>Χάρισμα και Θεσμός στην περί Εκκλησίας διδασκαλία του ιερού Χρυσόστομου</i> , εκδ. Ostracon, Θεσσαλονίκη 2016.					

Κωδικός:	[Χ274]	Τίτλος μαθήματος:	ΤΟ ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΩΝ ΚΟΛΛΥΒΑΔΩΝ. ΣΤΑΘΜΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΝΕΩΣΗΣ
Διδάσκων: Θεόδωρος Γιάγκου			
Είδος μαθήματος:	ΕΕ	Περίοδος τάξης: Χειμερινή	ECTS: 4 ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Εξετάζεται η συμβολή των Αγιορειτών μοναχών του λεγομένου φιλοκαλικού κινήματος στην ανανέωση των κανονικών πηγών της Εκκλησίας.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Οι προγενέστερες νομοκανονικές συλλογές κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας. 2. Το γνήσιο και το νόθο στις νομοκανονικές συλλογές της Τουρκοκρατίας. Οι συνέπειες του νόθου στην εκκλησιαστική ζωή. 3. Η απαίτηση για ανανέωση. 4. Οι συλλογές του Διονυσίου Πιπεριώτη και του Θεοκλήτου Καρατζά. 5. Επιτομή Κανόνων Νεοφύτου Κausοκαλυβίτη. Η συλλογή κανόνων του Αγαπίου Λεονάρδου. 6. Το Πηδάλιον (πρόβλημα πατρότητας, πηγές και περιεχόμενο). 7. Τα σχόλια του Πηδαλίου. 8. Το Κανονικό του Χριστοφόρου Προδρομίτη. 9. Το corpus canonum στο Πηδάλιον και στο Κανονικόν. 10. Οι χειροτονίες των αιρετικών κατά τον Νικόδημο τον Αγιορείτη και τον Χριστοφόρο Προδρομίτη. 11. Το βάπτισμα κατά τον Νικόδημο τον Αγιορείτη και τον Χριστοφόρο Προδρομίτη. 12. Το γνήσιον και το παρανοημένον στην κανονική πράξη. Η περίπτωση του Πηδαλίου. 13. Το Εξομολογητάριο του αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτου.			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Θ. Γιάγκου, Κανονικόν Προδρομίτου Χριστοφόρου, εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2007.			

Κωδικός:	[Χ278]	Τίτλος μαθήματος:	ΘΕΜΑΤΑ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΗΘΙΚΗΣ
Διδάσκοντες: Μιλτιάδης Βάντσος, Ελένη Αντωνοπούλου			
Είδος μαθήματος:	ΕΕ	Περίοδος τάξης: Χειμερινή	ECTS: 4 ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Στο μάθημα αυτό εξετάζονται οι σύγχρονες προτάσεις μοντέλων οικολογικής ηθικής, οι οποίες έχουν στόχο την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων της σημερινής εποχής. Παρουσιάζεται, επίσης, η αντιμετώπιση της σύγχρονης οικολογικής κρίσης από την άποψη της χριστιανικής ηθικής. Οι φοιτητές θα έχουν την ευκαιρία να δούνε πώς εφαρμόζονται κάποια από τα ζητήματα αυτά στην πράξη.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Σύγχρονα περιβαλλοντικά προβλήματα – αίτια. 2. Εισαγωγικά στοιχεία - Γενικές έννοιες της περιβαλλοντικής ηθικής. 3. Ανθρωποκεντρική ηθική - προβληματισμοί. 4. Βιοκεντρική και οικοκεντρική ηθική. 5. Βαθιά οικολογία. 6. Οικοφεμινισμός – κοινωνική θεολογία. 7. Βιώσιμη ανάπτυξη – τα δικαιώματα των επόμενων γενεών. 8. Οικονομία του περιβάλλοντος. 9. Ορθόδοξη χριστιανική παράδοση. 10. Το παράδειγμα του Οικουμενικού Πατριαρχείου. 11. Άλλα δόγματα και θρησκείες. 12. Παρουσίαση εργασιών. 13. Παρουσίαση εργασιών.			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Α. Γεωργόπουλος, Περιβαλλοντική ηθική, εκδ. Gutenberg, Αθήνα 2002.			

Κωδικός:	[Χ280]	Τίτλος μαθήματος:	ΘΕΟΛΟΓΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ Ι
Διδάσκουσα: Ελένη Χρυσάφη			
Είδος μαθήματος:	ΕΕ	Περίοδος τάξης: Χειμερινή	ECTS: 4 ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Το μάθημα εξετάζει τα κείμενα της θεολογικής παραγωγής στα οποία επισημαίνονται στοιχεία χριστιανικής τέχνης.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Θεολογικό δοκίμιο Ι. 2. Θεολογικό δοκίμιο ΙΙ. 3. Θεολογικό δοκίμιο ΙΙΙ. 4. Θεολογικό δοκίμιο ΙV. 5. Θεολογικό δοκίμιο V. 6. Είδος των στοιχείων που αναζητούνται. 7. Πρόθεση του συγγραφέα. 8.			

Χρήση στοιχείων τέχνης σε σχέση με τον στόχο του δοκιμίου. 9. Ένταξη των κειμένων στο ιστορικό τους χρόνο. 10. Αναζήτηση ιστορικότητας στα στοιχεία τέχνης που παρατίθενται. 11. Σύγκριση με μνημεία και κειμήλια (αν υπάρχουν). 12. Συμπεράσματα του μαθήματος I. 13. Συμπεράσματα του μαθήματος II.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Σημειώσεις της διδάσκουσας

Κωδικός:	[Χ282]	Τίτλος μαθήματος:	ΙΣΤΟΡΙΚΟΚΑΝΟΝΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ (ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΑ ΚΑΙ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ)		
Διδάσκων: Γεώργιος Γκαβαρδίνας					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Σχέση κανόνων και πολιτειακών διατάξεων στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία. Η παρακμή της νομοθετικής παραγωγής εκ μέρους του κράτους και η σταδιακή ανάληψη της αρμοδιότητας αυτής εκ μέρους της Εκκλησίας. Η απονομή δικαίου και οι πηγές του κατά την περίοδο της Οθωμανικής κυριαρχίας. Η Θεσσαλονίκη νομοκανονική γραμματεία του 14 ^{ου} αιώνα. Οι δικαιοκρινείς περιεχομένου πατριαρχικές και συνοδικές αποφάσεις και η απονομή δικαιοσύνης από την πατριαρχική σύνοδο Κωνσταντινουπόλεως και τα επί μέρους εκκλησιαστικά όργανα. Ζητήματα οικογενειακού και κληρονομικού δικαίου. Σχέσεις Οθωμανικού κράτους και Εκκλησίας στις τουρκοκρατούμενες περιοχές. Τα κανονικά δικαιώματα του οικουμενικού πατριαρχείου στον τουρκοκρατούμενο βορειοελλαδικό και στον ευρύτερο μακεδονικό χώρο.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Η κατάσταση του δικαίου από τον 12 ^ο μέχρι και τον 14 ^ο αιώνα. 2. Η νομοκανονική παραγωγή στη Θεσσαλονίκη κατά τον 14 ^ο αιώνα. 3. Ο Ματθαίος Βλάσταρης, ο Κωνσταντίνος Αρμενόπουλος και το νομοκανονικό τους έργο. 4. Ο δικαιοδοτικός ρόλος της Εκκλησίας στην απονομή δικαίου από τον 14 ^ο αιώνα και εξής. 5. Η επίδραση του κανονικού δικαίου στη διαμόρφωση δικαιοκρινών θεσμών κατά τη μεταβυζαντινή περίοδο. 6. Πατριαρχικές αποφάσεις και απονομή δικαίου στον τουρκοκρατούμενο βορειοελλαδικό χώρο. 7. Οι νομοκανονικές συλλογές των Παραδουνάβιων . Πηγές και περιεχόμενο. 8. Η Επαρχιακή Μητροπολιτική Σύνοδος Θεσσαλονίκης. Δικαιοδοσία, αρμοδιότητες, κανονικές αποφάσεις. 9. Το δίκαιο της μνηστείας και του γάμου στον τουρκοκρατούμενο βορειοελλαδικό χώρο. 10. Οι θρησκευτικού περιεχομένου διατάξεις των οθωμανικών βερατίων και φερμανίων και η σημασία τους για τη διοίκηση των ορθοδόξων καθιδρυμάτων. 11. Το επιτίμιο του αφορισμού. Δίκαιο και πρακτική. 12. Νομοκανονικές διατάξεις και θεσμοί κληρονομικού δικαίου. 13. Τα πατριαρχικά δίκαια στον τουρκοκρατούμενο Μακεδονικό χώρο.					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Γ. Γκαβαρδίνας, <i>Εκκλησία – δίκαιο και ιστορία</i> , εκδ. Μέθεξις, Θεσσαλονίκη 2014.					

Κωδικός:	[Χ283]	Τίτλος μαθήματος:	ΠΕΡΙ ΔΑΙΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΑΓΓΕΛΩΝ		
Διδάσκουσα: Ελένη Χρυσάφη					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Γενική θεώρηση του κακού και της πτώσεως εξ απόψεως τέχνης και Ορθοδόξου Θεολογίας, ως παρυστάσεως της εκ του μη όντος αγαθής δημιουργίας του κόσμου και του ανθρώπου.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Γενική προσέγγιση περί της υπάρξεως του κακού στον κόσμο. 2. Η θεώρηση του σύμπαντος κόσμου ως κτίσης εξ απόψεως Ορθοδόξου Θεολογίας. 3. Η σημασία της ελευθερίας ως επιλογής και προαγωγής της κτίσεως (άνθρωποι και άγγελοι). 4. Η πτώση εξ απόψεως Ορθοδόξου Θεολογίας (δαίμονες και άνθρωποι). 5. Οι συνέπειες της πτώσεως. 6. Οι άγγελοι στη θεολογική και λατρευτική παράδοση από την ειδωλολατρία στο χριστιανισμό-Οι θεολογικές προϋποθέσεις της απεικόνισης των αγγέλων στη χριστιανική τέχνη. 6. Η διαμόρφωση της εικονογραφίας των					

αγγέλων στη χριστιανική τέχνη– Η βίωση της πτώσης στις χριστιανικές παραδόσεις. 7. Η θεραπεία της κτίσης. 8. Νίψη και φωτισμός. 9. Η εικονογραφία των αγγέλων στη βυζαντινή τέχνη. 10. Η εικονογραφία των δαιμόνων στη βυζαντινή τέχνη. 11. Η Δευτέρα παρουσία ως καιρός των εσχάτων. 12. Αποκατάσταση και Αγαθοτοπία. 13. Θεολογική κτισιολογία και σύγχρονος κόσμος.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Ν. Ματσούκας, *Δογματική και συμβολική θεολογία Δ', Ο σατανάς*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2016.

Κωδικός:	[Χ287]	Τίτλος μαθήματος:	ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ: ΙΣΤΟΡΙΑ, ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΘΕΣΜΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΛΩΣΗ		
Διδάσκων: Ιωάννης Μπάκας					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
<p>Το μάθημα ασχολείται με την έρευνα και μελέτη βασικών σημείων της εκκλησιαστικής ιστορίας, διοίκησης και θεσμικής λειτουργίας του Οικουμενικού Πατριαρχείου μετά την Άλωση και ως τον 20^ο αιώνα. Θα μπορέσουν έτσι οι φοιτητές να κατανοήσουν το ιστορικό πλαίσιο και τις συνθήκες που διαμορφώθηκαν για τη Μεγάλη Εκκλησία, κατά την παραπάνω χρονική περίοδο, και ανέδειξαν το ρόλο του Οικουμενικού Πατριαρχείου ως θεσμού με διαχρονική εμβέλεια και ιδιαίτερη ιστορική σημασία. Η διεύρυνση της διοικητικής δικαιοδοσίας και των αρμοδιοτήτων του Πατριαρχείου συνέβαλε ουσιαστικά στο να δοθεί ένας προοδευτικός προσανατολισμός στον πατριαρχικό θεσμό. Μετά την Άλωση, το Οικουμενικό Πατριαρχείο, αποκτά έναν πολύ μεγάλο χώρο δράσης, που εκτείνεται σε ολόκληρο τον οθωμανικό χώρο. Παράλληλα, ασκεί και πολιτικές λειτουργίες, σημαντικότερη των οποίων είναι η οργάνωση της εκπαίδευσης.</p>					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
<p>1. Εκκλησιαστικές εξελίξεις μετά την Άλωση. 2. Οθωμανική διοίκηση και Οικουμενικό Πατριαρχείο. Τα «Προνόμια». 3. Η δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Γεωγραφικός χώρος και διοικητική διάρθρωση. 4. Η τοπογραφία της Κωνσταντινούπολης μετά την Άλωση. Χριστιανικές συνοικίες - δημογραφία. 5. Η γεωγραφία του χριστιανικού πληθυσμού της Βαλκανικής. Εξισλαμισμοί - Κρυπτοχριστιανοί. 6. Οικονομική κατάσταση της Εκκλησίας. Δικαστικές αρμοδιότητες. 7. Οικουμενικό Πατριαρχείο και Παιδεία. 8. Οικουμενικό Πατριαρχείο και εκκλησιαστικά ζητήματα (Προσκυνηματικό, Κολλυβαδικό). 9. Πατριαρχικές μονές – Πατριαρχικές Εξαρχίες. Η γεωγραφία τους. 10. Εκκλησιαστική διοίκηση. Ο θεσμός του «Γεροντισμού». Μεταρρύθμιση. 11. Προνομιακό ζήτημα (Α' φάση 1883-1884 και Β' φάση 1887-1891). 12. Οικουμενικό Πατριαρχείο και φυλετισμός. 13. Οικουμενικό Πατριαρχείο και Συνθήκη της Λωζάννης.</p>					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Δ. Βαλαής, <i>Εκκλησιαστική Ιστορία: Ζητήματα της Β' χιλιετίας</i> , εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2017.					

Κωδικός:	[Χ289]	Τίτλος μαθήματος:	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΚΑΙ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ Ι		
Διδάσκουσα: Αγγελική Τριβυζαδάκη					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
<p>Στο πλαίσιο του μαθήματος εξετάζονται τα μνημεία που διαμόρφωσαν τη θρησκευτική γεωγραφία της Θεσσαλονίκης κατά τη βυζαντινή και οθωμανική περίοδο. Πιο συγκεκριμένα, με αναφορές σε πληροφορίες που προέρχονται από κείμενα και με προσεγγίσεις των μνημείων/μαρτύρων που σώζονται από το παρελθόν επιχειρείται η παρουσίαση του τρόπου που οι τρεις κύριοι θρησκευτικοί πληθυσμοί της πόλης (χριστιανικός, εβραϊκός, μουσουλμανικός) άφησαν το στίγμα τους στην ιστορική πορεία της Θεσσαλονίκης.</p>					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
<p>1. Ίδρυση της Θεσσαλονίκης. Ιστορία και μνημεία, 2. Το ρωμαϊκό παρελθόν της πόλης μέσα από τα μνημεία της, 3. Η επίσκεψη του Αποστόλου Παύλου στη Θεσσαλονίκη και η εδραίωση του</p>					

χριστιανισμού, όπως μπορεί να περιγραφεί με βάση τις γραπτές πηγές και να αποδειχθεί από τα αρχαιολογικά ευρήματα, 4. Η Θεσσαλονίκη μέσα από τα μνημεία της μέσης και ύστερης βυζαντινής περιόδου. Γενικό περίγραμμα, 5. Η Θεσσαλονίκη μέσα από τα μνημεία της μέσης και ύστερης βυζαντινής περιόδου. Ο χριστιανικός πληθυσμός της Θεσσαλονίκης, 6. Η Θεσσαλονίκη μέσα από τα μνημεία της μέσης και ύστερης βυζαντινής περιόδου. Τα μοναστήρια της Θεσσαλονίκης, 7. Η Θεσσαλονίκη κατά την οθωμανική περίοδο, 8. Ο εβραϊκός πληθυσμός της Θεσσαλονίκης, 9. Εβραϊκές συνοικίες και συναγωγές στη Θεσσαλονίκη, 10. Χριστιανικές συνοικίες, ναοί και μοναστήρια στην οθωμανική Θεσσαλονίκη, 11. Μουσουλμανικές συνοικίες και τζαμιά στην οθωμανική Θεσσαλονίκη, 12. Θρησκευτική γεωγραφία της Θεσσαλονίκης τον 19^ο αιώνα, 13. Απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης. Χρήση των θρησκευτικών τόπων στην ελληνική πόλη.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Ε. Χεκίμογλου, *Τα μυστήρια της Θεσσαλονίκης*, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2001.

Κωδικός:	[Χ290Π]	Τίτλος μαθήματος:	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ		
Διδάσκουσα: Μαρία Ράντζου (κατ' ανάθεση)					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Το μάθημα περιλαμβάνει γνώσεις που συνδέουν τη χριστιανική θρησκευτική αγωγή με ολόκληρο το πλαίσιο που αφορά την οντολογία του προσώπου. Ερευνάται η συμβολή της θρησκευτικής αγωγής στις στάσεις των νέων ανθρώπων έναντι του πλησίον τους, με άλλα λόγια στη διαμόρφωση της ταυτότητας και της ετερότητας (του εαυτού και του ετέρου), που προσδιορίζει την ποιότητα της αποδοχής και του σεβασμού του οιοδήποτε «άλλου».					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Η διαφορετικότητα στην αρχαία ελληνική αγωγή. 2. Η διαφορετικότητα στην Παλαιά Διαθήκη 3. Η διαφορετικότητα στην Καινή Διαθήκη. 4. Η διαφορετικότητα στην ορθόδοξη πατερική θεολογία. 5. Η διαφορετικότητα στην αγωγή του ευρωπαϊκού Διαφωτισμού. 6. Ο άλλος ως αδελφός στο πλαίσιο της εκκλησιαστικής κοινότητας. 7. Η διαφορετικότητα στο σύγχρονο σχολείο. 8. Πλουραλισμός, θρησκευτική αγωγή και διαφορετικότητα. 9. Παγκοσμιοποίηση, θρησκευτική αγωγή και διαφορετικότητα. 10. Η διαφορετικότητα στο πλαίσιο μίας ατομικιστικής κοινωνίας. 11. Η διαφορετικότητα στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής τεχνολογίας και της κοινωνίας της πληροφορίας. 12. Η διαφορετικότητα στο πλαίσιο μίας μεταμοντέρνας πολυθρησκευτικής πνευματικότητας. 13. Η διαφορετικότητα στο πλαίσιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της θρησκευτικής ελευθερίας.					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Η. Ρεράκης, <i>Η ετερότητα του «άλλου» στην ελληνική παιδεία. Ορθόδοξη χριστιανοπαιδαγωγική θεώρηση</i> , εκδ. Δ. Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2016.					

Κωδικός:	[Χ291]	Τίτλος μαθήματος:	ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ		
Διδάσκων: Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Στο πλαίσιο του μαθήματος διαπιστώνεται η αναγκαιότητα θεσμικής συνύπαρξης Εκκλησίας Πολιτείας, η οποία αφίσταται τόσο από τα άκρα της πολιτειοκρατίας όσο και της θεοκρατίας. Κατ' αυτόν τον τρόπο επισημαίνεται η διαφορετική οπτική της δυτικής θεολογικής και φιλοσοφικής σκέψης, ενώ ταυτόχρονα διαπιστώνεται η οικουμενική αντίληψη της βυζαντινής πολιτειολογίας, καθώς και η ορθόδοξη «πολιτική θεολογία» σε αντίθεση με αντίστοιχα δυτικά κινήματα επαναστατικής θεολογίας.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Εισαγωγικό μάθημα 2. Πολιτική και εξουσία 3. Θεσμοί και εξουσία 4. Θρησκεία, Πολιτική και Πολιτισμός 5. Πολιτική και Ηθική 6. Βυζαντινή Πολιτική Θεωρία 7. Επαναστατικός Χιλιασμός και					

Ουτοπισμός στον Μεσαίωνα και την πρώιμη νεωτερικότητα 8. Λούθηρος και Καλβίνος για το Κράτος και την εξουσία 9. Θρησκεία και Πολιτική Θεωρία στους Th. Hobbes, J. Locke, J.J. Rousseau, G. Hegel, J. Fichte. 10. Θρησκευτικός Φονταμενταλισμός και Νεωτερικότητα 11. Η θεωρία της σύγκρουσης των Πολιτισμών 12. Η Πολιτική Θεολογία 13. Οικουμενικό Πατριαρχείο. Οικουμενική Κίνηση και Πολιτική.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Σ. Ζουμπουλάκης, *Θρησκεία και πολιτική*, εκδ. Άρτος Ζωής, Αθήνα 2016.

Κωδικός:	[Χ295]	Τίτλος μαθήματος:	ΘΕΜΑΤΑ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΒΙΟΗΘΙΚΗΣ		
Διδάσκων: Μιλτιάδης Βάντσος					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
<p>Η βιοηθική επέχει το ρόλο γέφυρας που επιχειρεί να συνδέει και να φέρνει σε αρμονία το επιστημονικά εφικτό με το ηθικά ορθό. Και όσο περισσότερο το επιστημονικά εφικτό επεκτείνεται σε επεμβάσεις που αφορούν ακόμα και στις πλέον ευαίσθητες εκφάνσεις της ζωής του ανθρώπου, τόσο περισσότερο γίνεται κατανοητή η ανάγκη μιάς ηθικής αξιολόγησης των επεμβάσεων αυτών. Στο παρόν μάθημα παρουσιάζεται η προσέγγιση της Ορθόδοξης Βιοηθικής και διερευνάται η συμβολή της στο σύγχρονο διεπιστημονικό διάλογο για τη βιοηθική.</p>					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
<p>1. Ο διεπιστημονικός προβληματισμός για τη βιοηθική 2. Η σημασία της ορολογίας στη βιοηθική 3. Η προσέγγιση της Ορθόδοξης Βιοηθικής 4. Πρόσωπο και αξιοπρέπεια 5. Έκτρωση 6. Προγεννητική και προεμφυτευτική διάγνωση 7. Υποβοηθούμενη αναπαραγωγή: εξωσωματική γονιμοποίηση 8. Υποβοηθούμενη αναπαραγωγή: δανεική μητρότητα 9. Αναπαραγωγική κλωνοποίηση 10. Θεραπευτική κλωνοποίηση 11. Ευθανασία 12. AIDS 13. Ταφή ή καύση των νεκρών;</p>					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
<p>Μ. Βάντσος, <i>Το επιστημονικά εφικτό και το ηθικά ορθό. Προσεγγίσεις Ορθόδοξης Βιοηθικής</i>, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2016.</p>					

Κωδικός:	[Χ297]	Τίτλος μαθήματος:	ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ		
Διδάσκων: Ηρακλής Ρεράκης					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
<p>Στο μάθημα ερευνώνται και εξετάζονται θέματα που έχουν σχέση με την κατάσταση της κατηχητικής διδασκαλίας σήμερα, την ιστορική της διαδρομή, διά μέσου των αιώνων, την αναγκαιότητά της στο χώρο της Εκκλησίας και τον τρόπο με τον οποίο είναι δυνατό να διδαχθεί στην εποχή μας, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες του χριστιανικού πληρώματος και κυρίως των παιδιών και των εφήβων. Εξετάζεται, επίσης, η αλλαγή του τρόπου ζωής και, ιδιαίτερα, η ασφυκτική πίεση που υφίστανται οι νέοι τα τελευταία χρόνια με την εντατικοποίηση των σπουδών και τη μείωση του ελεύθερου χρόνου τους.</p>					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
<p>1. Κατηχητική διδασκαλία της Εκκλησίας: Ιστορική αναδρομή. Σταθμοί. 2. Η κατήχηση στην Ελλάδα (παρελθόν, παρόν και μέλλον). 3. Σκοπός της Κατηχήσεως. 4. Περιεχόμενο της Κατηχήσεως. 5. Σύγχρονα προβλήματα του έργου της Κατηχήσεως. 6. Η Κατήχηση στην παιδική ηλικία. 7. Η Κατήχηση στην εφηβική ηλικία. 8. Η εννορία και η Κατήχηση. 9. Η οικογένεια και η Κατήχηση. 10. Ο ρόλος του διδασκάλου της Κατήχησης. 11. Η ανανέωση της Κατηχήσεως κατά την ορθόδοξη παράδοση. 12. Η σύγχρονη εκπαιδευτική τεχνολογία στο έργο της Κατηχήσεως. 13. Παρουσίαση υποδειγματικών κατηχητικών διδασκαλιών από φοιτητές.</p>					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
<p>Ιω. Κογκούλης, <i>Κατηχητική και χριστιανική παιδαγωγική</i>, εκδ. Δ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2014.</p>					

Κωδικός:	[Χ298]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑ
Διδάσκουσα: Ελένη Αντωνοπούλου			
Είδος μαθήματος:	ΕΕ	Περίοδος τάξης: Χειμερινή	ECTS: 4 ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιάσει στους φοιτητές τις σχέσεις μεταξύ επιστήμης και χριστιανικής θρησκείας στην πορεία του χρόνου, από τους αρχαίους χρόνους μέχρι σήμερα. Κατά τη διάρκεια των διαλέξεων, θα παρουσιαστούν τα σημεία σύγκλισης καθώς και τα σημεία προστριβών και θα αναζητηθούν τα αίτια αυτών. Τέλος, θα γίνει προσπάθεια να εντοπιστούν και να φωτιστούν οι πιο γνωστοί μύθοι που περιβάλλουν τις σχέσεις επιστήμης και θρησκείας.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Επιστήμη: Ορισμός – μέθοδος – ιστορία. 2. Γενική θεώρηση των σχέσεων επιστήμης και θρησκείας. 3. Αρχαίος κόσμος. 4. Επιστημονική επανάσταση. 5. Η δίκη του Γαλιλαίου. 6. Μηχανοκρατία. 7. Φυσική θεολογία. 8. Διαφωτισμός. 9. Η θεωρία της εξέλιξης. 10. Ορθόδοξη Εκκλησία και επιστήμη: Η περίοδος του Βυζαντίου. 11. Ορθόδοξη Εκκλησία και επιστήμη: Οθωμανική κυριαρχία – νεότεροι χρόνοι. 12. Σύγχρονος κόσμος. 13. Παρουσίαση των εργασιών			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
J.H. Brooke, <i>Επιστήμη και Θρησκεία. Μια ιστορική προσέγγιση</i> . Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2005.			

Κωδικός:	[Χ299]	Τίτλος μαθήματος:	ΘΡΗΣΚΕΙΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
Διδάσκοντες: Απόστολος Κραλίδης, Ελένη Αντωνοπούλου			
Είδος μαθήματος:	ΕΕ	Περίοδος τάξης: Χειμερινή	ECTS: 4 ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Στο μάθημα παρουσιάζεται η σχέση των διαφόρων θρησκειών με το περιβάλλον διαχρονικά από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Ακόμη, προσεγγίζονται μία σειρά από σύγχρονα οικολογικά ζητήματα.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Θρησκεία και περιβάλλον, μια αμφίδρομη σχέση. 2. Οι θρησκείες για το περιβάλλον. 3. Οι θρησκείες της Αν. Μεσογείου για το περιβάλλον I (Αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή θρησκεία). 4. Οι θρησκείες της Αν. Μεσογείου για το περιβάλλον II (Λατρείες της Μ. Ασίας, λατρείες της Βαλκανικής και του Ευξείνου Πόντου, λατρείες της Μ. Ανατολής, αρχαίοι Αιγύπτιοι). 5. Ιουδαϊσμός και περιβάλλον. 6. Λαοί της Μεσοποταμίας (Ασσύριοι, Βαβυλώνιοι, Πέρσες). 7. Ανατολικές θρησκείες I (Βεδισμός, Ινδουϊσμός, Τζαϊνισμός, Βουδισμός). 8. Ανατολικές θρησκείες II (Κομφουκιανισμός, Ταοϊσμός, Σιντοϊσμός). 9. Λαοί της υποσαχάριας Αφρικής, Ινδιάνοι της Αμερικής, Αβορίγινες της Ωκεανίας. 10. Ισλάμ και περιβάλλον. 11. Σύγχρονα θέματα θρησκείας και οικολογίας. 12. Διεθνή κινήματα για την οικολογία. Σχέση με τις θρησκείες. 13. Παρουσίαση εργασιών.			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Σημειώσεις			

Κωδικός:	[Χ300]	Τίτλος μαθήματος:	ΟΙ ΘΡΗΣΚΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΟΡΩΜΑΪΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ
Διδάσκων: Απόστολος Κραλίδης			
Είδος μαθήματος:	ΕΕ	Περίοδος τάξης: Χειμερινή	ECTS: 4 ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Μελετώνται λατρείες, δοξασίες και θρησκευτικές αντιλήψεις των λαών της Μικράς Ασίας, Συρίας και Παλαιστίνης κατά τους ελληνιστικούς και ρωμαϊκούς χρόνους.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Οι λατρείες και δοξασίες στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου στο τέλος της κλασικής εποχής. Μια αποτύπωση. 2. Οι τοπικές λατρείες και δοξασίες στην Ανατολική Μεσόγειο, λίγο πριν από τις κατακτήσεις του Μ. Αλεξάνδρου. 3. Οι λατρείες στην ευρύτερη περιοχή των Μικρασιατικών			

παραλίω κατά τους ελληνιστικούς χρόνους (περίοδος Μ. Αλεξάνδρου- διαδόχων). 4. Οι λατρείες και δοξασίες της Μ. Ασίας μετά τη ρωμαϊκή κατάκτηση, μέχρι τα μέσα του 4^{ου} αι. 5. Οι λατρείες της Συρίας και Παλαιστίνης κατά τους ελληνιστικούς χρόνους. 6. Οι λατρείες της Συρίας και Παλαιστίνης στην περίοδο της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας (τέλη 4^{ου} αι.). 7. Λατρείες και δοξασίες στον ελλαδικό χώρο και στην Κύπρο κατά τους ελληνιστικούς και ρωμαϊκούς χρόνους. 8. Η αιγυπτιακή λατρεία κατά την ελληνιστική και ρωμαϊκή περίοδο. 9. Ανατολικές λατρείες στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου μέχρι τον 4^ο αι. 10. Η ανάπτυξη της αυτοκρατορικής λατρείας στην Μ. Ασία, Συρία και Παλαιστίνη. 11. Οι λατρείες του ρωμαϊκού στρατού στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου. 12. Η παρουσία του Ιουδαϊσμού στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου. 13. Η μετάβαση προς τον Χριστιανισμό και το τέλος της Ύστερης αρχαιότητας.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Π. Παχής, *Η λατρεία της Ίσιδας και του Σαραπι. Από την τοπική στην οικουμενική κοινωνία*, εκδ. Μπαρμπουνάκης, Θεσσαλονίκη 2010.

Κωδικός:	[Χ301]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΘΟΛΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ: Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΑΚΩΒΟΥ		
Διδάσκουσα: Αικατερίνη Τσαλαμπούνη					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Στη διάρκεια του μαθήματος θα μελετηθεί η Επιστολή του Ιακώβου εφαρμόζοντας κυρίως την ιστορικοκριτική μέθοδο, αλλά αξιοποιώντας ταυτόχρονα την ιστορία της ερμηνείας/πρόσληψής της (κυρίως στους Πατέρες). Επιπλέον, θα αξιοποιηθούν τα στοιχεία της επιστολής προκειμένου να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα τόσο για την κοινότητα/κοινότητες που απευθύνεται η επιστολή όσο και για τις ιουδαιοχριστιανικές κοινότητες γενικότερα.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1) Εισαγωγικά Α': η επιστολή Ιακώβου και η πρόσληψή της, 2) Εισαγωγικά Β': Ιουδαιοχριστιανισμός κι η επιστολή Ιακώβου, 3) 1,1-27: εσωτερικοί και εξωτερικοί πειρασμοί, 4) 2,1-26: πίστη και έργα, 5) 3,1-12: η δύναμη κι ο κίνδυνος των λόγων, 6) 3,13-4,12: έργα της σοφίας κι ο κόσμος, 7) 4,13-5,6: η κρίση του Θεού επί των πλουσίων Α', 8) 4,13-5,6: η κρίση του Θεού επί των πλουσίων Β', 9) 5,7-11: υπομονή των πιστών και το έλεος του Θεού, 10) 5,12-20: έργα και λόγοι των μελών της κοινότητας, 11) το <i>Sitz im Leben</i> της κοινότητας του Ιακώβου, 12) επιστολή Ιακώβου κι η σχέση της με τη σοφολογική γραμματεία και την ιουδαϊκή παράδοση, 13) παρουσίαση εργασιών					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Σ. Αγουρίδη, <i>Υπόμνημα στην επιστολή του Αγίου Ιακώβου</i> , εκδ. Άρτος ζωής, Θεσσαλονίκη 2012. Σημειώσεις σε ηλεκτρονική μορφή.					

Κωδικός:	[Χ302]	Τίτλος μαθήματος:	ΛΑΤΙΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ		
Διδάσκουσα: Κυριακούλα Παπαδημητρίου					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Σκοπός του μαθήματος είναι η οικείωση με τη Λατινική γλώσσα και η δυνατότητα μελέτης λατινικών χριστιανικών κειμένων, όπως η <i>Vulgata</i> . Παράλληλα, παρουσιάζεται η προβληματική της βιβλικής μετάφρασης.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Βίβλος και μετάφραση: εισαγωγικά ζητήματα (θεοπνευστία, πιστότητα). Σύγχρονες μεταφραστικές θεωρίες και βιβλική μετάφραση. 2. Η μετάφραση της αρχαίας ελληνικής γραμματείας στη λατινική Δύση. Αντιπροσωπευτικά παραδείγματα από κλασικά λατινικά κείμενα. 3. Ιστορία των λατινικών μεταφράσεων της Βίβλου. Οι βασικές μεταφραστικές αρχές της βιβλικής μετάφρασης. 4. Η λατινική μετάφραση της Βίβλου ως κείμενο της Εκκλησίας. Η θέση της στον θεολογικό διάλογο Ανατολής και Δύσης. 5. Επιλεγμένα κείμενα λατινικών μεταφράσεων της					

Βίβλου σε αντιπαραβολή μεταξύ τους και με το πρωτότυπο: γλωσσική και ερμηνευτική προσέγγιση (1). 6. Επιλεγμένα κείμενα λατινικών μεταφράσεων της Βίβλου σε αντιπαραβολή μεταξύ τους και με το πρωτότυπο: γλωσσική και ερμηνευτική εξέταση (2). 7. Επιλεγμένα κείμενα από τη Vulgata: γλωσσική, φιλολογική ανάλυση και βιβλική ερμηνεία (1). 8. Επιλεγμένα κείμενα από τη Vulgata: φιλολογική, γλωσσική ανάλυση και βιβλική ερμηνεία (2). 9. Επιλεγμένα κείμενα από τη Vulgata: φιλολογική, γλωσσική ανάλυση και βιβλική ερμηνεία (3). 10. Επιλεγμένα κείμενα από τη Vulgata: φιλολογική, γλωσσική ανάλυση και βιβλική ερμηνεία (4). 11. Επιλεγμένα κείμενα από τη Vulgata: φιλολογική, γλωσσική ανάλυση και βιβλική ερμηνεία (5). 12. Επιλεγμένα κείμενα από τη Vulgata: φιλολογική, γλωσσική ανάλυση και βιβλική ερμηνεία (6). 13. Επιλεγμένα κείμενα από τη Vulgata: φιλολογική, γλωσσική ανάλυση και βιβλική ερμηνεία (7).

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Άννα Κόλτσιου-Νικήτα. Μεταφραστικά ζητήματα στην ελληνόφωνη και λατινόφωνη χριστιανική γραμματεία, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2009.

Κωδικός:	[Χ303]	Τίτλος μαθήματος:	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΑ ΑΓΙΟΛΟΓΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ
Διδάσκων: π. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης			
Είδος μαθήματος:	ΕΕ	Περίοδος τάξης:	Χειμερινή
		ECTS:	4
		ΔΜ:	3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<p>Το μάθημα αυτό επιδιώκει να εξετάσει το αγιολογικά κείμενα κάτω από ένα συγκεκριμένο οπτικό πεδίο. Και τούτο διότι οι βίοι των αγίων, συν τοις άλλοις, περιέχουν γενικά πολύτιμες πληροφορίες για τη λειτουργική ζωή της Εκκλησίας και ειδικά όσον αφορά τα ιερά μυστήρια, τις εκκλησιαστικές εορτές, τις διάφορες λειτουργικές παραδόσεις τοπικού η γενικού χαρακτήρα. Ακόμη, μερικές φορές, οι βίοι των αγίων μας δίδουν ανάγλυφη εικόνα περι του πώς έγινε προσωπικό ή συλλογικό βίωμα η λειτουργική ζωή της Εκκλησίας. Όλα τα ως άνω θα αποτελέσουν το πεδίο έρευνας του μαθήματος.</p>			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
<p>1. Εισαγωγικά. Γενικά περί των αγιολογικών πηγών. 2. Η αξία των αγιολογικών κειμένων για την ιστορία και θεολογία της Λατρείας. 3. Λειτουργικά στοιχεία στα Μαρτύρια της αρχαίας Εκκλησίας. 4. Λειτουργικά στοιχεία στις μοναστικές Βιογραφίες Α' (πρωτοβυζαντινή περίοδος). 5. Λειτουργικά στοιχεία στις μοναστικές Βιογραφίες Β' (μεσοβυζαντινή περίοδος). 6. Λειτουργικά στοιχεία στις μοναστικές Βιογραφίες Γ' (υστεροβυζαντινή περίοδος). 7. Λειτουργικά στοιχεία στα Αποφθέγματα Πατέρων (Γεροντικά, Μητερικά). 8. Λειτουργικά στοιχεία στις συναξαριακές και μηνολογιακές συλλογές. 9. Λειτουργικά στοιχεία στις Συλλογές Θαυμάτων. 10. Ζητήματα λειτουργικής και κανονικής ευταξίας στα αγιολογικά κείμενα. 11. Τα ιερά Μυστήρια στα αγιολογικά κείμενα. 12. Μαρτυρίες για ιδιάζουσες λειτουργικές πρακτικές στα αγιολογικά κείμενα. 13. Ανακεφαλαίωση-Ανάγνωση και αξιολόγηση εργασιών.</p>			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Σ. Πασχαλίδης, Οι άγιοι της Θεσσαλονίκης. Ιστορία-Γραμματεία-Κείμενα, εκδ. Αθ. Αλτιντζή, Θεσσαλονίκη 2013.			

Κωδικός:	[Χ304]	Τίτλος μαθήματος:	Η ΑΓΙΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ, ΚΡΗΤΗ 2016
Διδάσκων: Μητρ. Προυσης Ελπιδοφόρος Λαμπρυνιάδης			
Είδος μαθήματος:	ΕΕ	Περίοδος τάξης:	Χειμερινή
		ECTS:	4
		ΔΜ:	3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<p>Η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος, που πραγματοποιήθηκε στην Κρήτη το 2016, υπήρξε ένα ιστορικό γεγονός για όλη την Ορθόδοξη Εκκλησία. Αντικείμενο του μαθήματος είναι η παρουσίαση της προετοιμασίας και της διεξαγωγής της, καθώς και η αναλυτική προσέγγιση των κειμένων και της διδασκαλίας της.</p>			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Η συνοδική παράδοση της Ορθόδοξης Εκκλησίας. 2. Οι Πατριαρχικές και Συνοδικές Εγκύκλιοι			

των ετών 1902 και 1904 ως θεμέλια της διορθόδοξης συνεργασίας Α΄. 3. Οι Πατριαρχικές και Συνοδικές Εγκύκλιοι των ετών 1902 και 1904 ως θεμέλια της διορθόδοξης συνεργασίας Β΄. 4. Η προετοιμασία της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου (Πανορθόδοξο Συνέδριο του 1923 και Προκαταρκτική Επιτροπή των Ορθοδόξων Εκκλησιών του 1930) Α΄. 5. Η προετοιμασία της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου (Πανορθόδοξες Διασκέψεις, Προσυνοδικές Πανορθόδοξες Διασκέψεις) Β΄. 6. Ανάλυση των κείμενων της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου Α΄. 7. Ανάλυση των κείμενων της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου Β΄. 8. Ανάλυση των κείμενων της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου Γ΄. 9. Ανάλυση των κείμενων της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου Δ΄. 10. Ανάλυση των κείμενων της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου Ε΄. 11. Ανάλυση των κείμενων της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου ΣΤ΄. 12. Ανάλυση των κείμενων της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου Ζ΄. 13. Η αποδοχή και η ποιμαντική αξιοποίηση των αποφάσεων της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Ν. Ματσούκας, *Οικουμενική Θεολογία*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2016.

Κωδικός:	[Χ305]	Τίτλος μαθήματος:	ΧΟΡΩΔΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΧΟΡΩΔΙΑΣ, ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ, ΙΣΟΚΡΑΤΗΜΑ)
Διδάσκων: π. Σπυρίδων Αντωνίου			
Είδος μαθήματος:	ΕΕ	Περίοδος τάξης: Χειμερινή	ECTS: 4 ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<p>Σκοπός του μαθήματος είναι να αποκτήσουν οι φοιτητές τη γνώση της φύσης και της λειτουργίας της λειτουργικής Μουσικής, και να καταστούν ικανοί να χρησιμοποιούν τη γνώση αυτή ως εργαλείο για τη διδασκαλία σε Σχολεία και για τη γνωριμία τους με τους βυζαντινούς μουσικούς κώδικες, καθώς και για την ερμηνεία των λειτουργικών κειμένων.</p> <p>Η τέχνη της διεύθυνσης Χορού Ψαλτών. Κατά τη διδασκαλία εξετάζονται και εφαρμόζονται οι σύγχρονες μουσικολογικές απόψεις. Οι φοιτητές εκπαιδεύονται στη χρήση ειδικών για τη εκκλησιαστική μουσική, συστημάτων, λεξικών και στη σύνταξη σχετικών εργασιών.</p>			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
<p>1. Θεωρία και Πράξη. Βυζαντινά και Μεταβυζαντινά Θεωρητικά μουσικής καί μέθοδοι Ψαλτικής Τέχνης. Η Οκταηχία. Ιδιώματα των οκτώ ήχων. Απηχήματα των ήχων. 2. Θεωρία και Πράξη. Τα γένη καί είδη της Βυζαντινής Μελοποιίας. Το Άναστασιματάριον. Κεκραγάρια Ηχος α΄ και πλ. α΄. 3. Θεωρία και Πράξη. Πατριαρχικές Σχολές Ψαλτικής (ιε΄-ιη΄αι.). Το Άναστασιματάριον. Κεκραγάρια. Ηχος δ΄ και πλ. δ΄. 4. Θεωρία και Πράξη. Η εκφώνηση των αναγνωσμάτων καί η εκφωνητική σημειογραφία. Το Άναστασιματάριον. Κεκραγάρια. Ηχος γ΄ και βαρύς. 5. Θεωρία και Πράξη. Η Νέα Μέθοδος της Εκκλησιαστικής Μουσικής. Άλλα σημειογραφικά συστήματα. Το Άναστασιματάριον Κεκραγάρια. Ηχος β΄ και πλ.β΄. 6. Θεωρία και Πράξη. Το Άναστασιματάριον Τα Δογματικά Θεοτοκία. Ήχος α΄ και πλ.α΄ Οι ύμνοι των βυζαντινών Λειτουργιών καί ακολουθιών της Θείας Λατρείας. 7. Θεωρία και Πράξη. Το Άναστασιματάριον Τα Δογματικά Θεοτοκία. Ηχος δ΄ και πλ.δ΄ Οι ύμνοι των βυζαντινών Λειτουργιών καί ακολουθιών της Θείας Λατρείας. 8. Θεωρία και Πράξη. Το Άναστασιματάριον Τα Δογματικά Θεοτοκία. Ηχος γ΄ και βαρύς. 9. Θεωρία και Πράξη. Το Άναστασιματάριον Τα Δογματικά Θεοτοκία. Ηχος β΄ και πλ.β΄. 10. Θεωρία και Πράξη. Η κατάρτιση χοροῦ ψαλτών Τὰ Εωθινὰ Δοξαστικά Α΄, Ε΄, Θ΄. 11. Θεωρία και Πράξη. Τὰ Εωθινὰ Δοξαστικά Γ΄, Ζ΄. 12. Θεωρία και Πράξη. Τὰ Εωθινὰ Δοξαστικά Δ΄, Η΄, ΙΑ΄. 13. Θεωρία και Πράξη. Τὰ Εωθινὰ Δοξαστικά Β΄, ΣΤ΄, Ι΄.</p>			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Σπ. Αντωνίου, πρωτοπρεσβύτερος, <i>Λειτουργική ψαλτική ήτοι ψάλματα Θείων Λειτουργιών, ακολουθιών και τελετών</i> , εκδ. Αλτιντζή, Θεσσαλονίκη 2015.			

Κωδικός:	[Χ306]	Τίτλος μαθήματος:	ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ: ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
Διδάσκων: Βασίλειος Κουκουσάς			
Είδος μαθήματος:	ΕΕ	Περίοδος τάξης: Χειμερινή	ECTS: 4 ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			

Οι φοιτητές/τριες θα γνωρίσουν την πορεία των σχέσεων του Αγίου Όρους με τις βυζαντινές και οθωμανικές αρχές. Ιδιαίτερη σημασία θα δοθεί στη νομική θέση του Αγίου Όρους στο σύγχρονο Ελληνικό Κράτος, όπως και στο καθεστώς που διέπει τις σχέσεις του με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Τέλος, θα πληροφορηθούν για το πώς διοικείται το Άγιον Όρος.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

1. Το καθεστώς του Αγίου Όρους κατά τη βυζαντινή περίοδο 2. Το καθεστώς του Αγίου Όρους κατά την οθωμανική περίοδο 3. Η ενσωμάτωση του Αγίου Όρους στο Ελληνικό Κράτος 4. Η Συνταγματική προστασία του Αγίου Όρους 5. Η καταστατική νομοθεσία του Αγίου Όρους 6. Άλλα νομοθετήματα του Ελληνικού Κράτους που αφορούν στο Άγιον Όρος 7. Ευρωπαϊκή Ένωση και Άγιον Όρος 8. Διοικητική οργάνωση - Το αυτοδιοίκητο του Αγίου Όρους 9. Τα διοικητικά όργανα 10. Η Ιερά Κοινότητα - Ιερά Επιστασία 11. Ο πολιτικός διοικητής 12. Το άβατο 13. Πολιτιστική κληρονομιά- κειμήλια.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Κ. Παπαγεωργίου, *Εκκλησιαστικό δίκαιο, θεωρία και νομολογία, σχέσεις κράτους και Εκκλησίας, θρησκευτική ελευθερία, διοίκηση οργάνωση θρησκευμάτων*, εκδ. Μπαρμπουνάκης, Θεσσαλονίκη 2013.

Κωδικός:	[Χ307]	Τίτλος μαθήματος:	ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ: ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΔΡΑΣΗ		
Διδάσκων: Βασίλειος Κουκουσάς					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Οι φοιτητές/τριες θα γνωρίσουν την πορεία του Ελληνισμού στον Νέο Κόσμο. Θα πληροφορηθούν για την εκκλησιαστική και κοινοτική του οργάνωση, καθώς και για τους Ελληνοαμερικανούς που διέπρεψαν σε πολιτιστικό, πολιτικό και οικονομικό επίπεδο.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Μεταναστεύσεις Ελλήνων στην Αμερική 2. Κοινοτική οργάνωση 3. Σωματεία 4. Τύπος 5. Προσωπικότητες 6. Εκκλησιαστική οργάνωση 7. Ίδρυση της Αρχιεπισκοπής Αμερικής 8. Αρχιεπίσκοπος Αλέξανδρος 9. Αρχιεπίσκοπος Αθηναγόρας 10. Αρχιεπίσκοπος Μιχαήλ 11. Αρχιεπίσκοπος Ιάκωβος 12. Αρχιεπίσκοπος Δημήτριος 13. Δυναμική και προοπτικές του Ελληνισμού της Αμερικής.					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Β. Κουκουσά, <i>Η Ορθόδοξη Εκκλησία στην Αμερική</i> , εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2014.					

Κωδικός:	[Χ308]	Τίτλος μαθήματος:	ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ Β΄ ΣΧΟΛΑΡΙΟΣ: ΠΡΟΣΩΠΟ ΚΑΙ ΕΡΓΑ		
Διδάσκουσα: Σουλτάνα Λάμπρου					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Παρουσιάζεται ο βίος, το συγγραφικό έργο και η διδασκαλία του Πατριάρχη Γενναδίου Β΄ Σχολαρίου. Αναδεικνύεται η προσωπικότητα του τελευταίου διδασκάλου και συγγραφέα της καταλυθείσας ελληνικής ανατολικής αυτοκρατορίας και πρώτου παιδαγωγού και εθνάρχη του νεώτερου ελληνισμού. Εξετάζεται, ωσαύτως, και το πρόβλημα της νόθευσης των συγγραμμάτων του με σκοπό τη δημιουργία σύγχυσης για το πρόσωπο και το έργο αυτού.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Εισαγωγικά. 2. Η περί του Γενναδίου εικόνα στις πηγές και στην έρευνα. 3. Ο βίος του Γενναδίου (καταγωγή-σπουδές-επάγγελμα). 4. Από τη σύνοδο Φερράρας-Φλωρεντίας μέχρι της ανόδου του στον πατριαρχικό θρόνο. 5. Ο Σχολάριος ως πατριάρχης και εθνάρχης. 6. Το συγγραφικό του έργο γενικά. 7. Τα γνήσια, αμφιβαλλόμενα και νόθα έργα του Α΄. 8. Τα γνήσια, αμφιβαλλόμενα και νόθα έργα του Β΄. 9. Η διδασκαλία του Σχολαρίου και οι βάσεις αυτής. 10. Θεολογικά, ηθικά και ανθρωπολογικά θέματα στη διδασκαλία του Σχολαρίου Α΄. 11. Θεολογικά, ηθικά και					

ανθρωπολογικά θέματα στη διδασκαλία του Σχολαρίου Β'. 12. Απολογητικές θέσεις του Σχολαρίου. 13. Εκκλησιολογικές απόψεις του Σχολαρίου.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Θ. Ζήσης, Γεννάδιος Β' Σχολάριος. Βίος – Συγγράμματα – Διδασκαλία, ΑΒ 30, εκδ. Πατριαρχικόν Ίδρυμα Πατερικών Μελετών, Θεσσαλονίκη 1988.

Κωδικός:	[Χ309]	Τίτλος μαθήματος:	ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ		
Διδάσκουσα: Ευαγγελία Δάφνη					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Παρέχεται επισκόπηση της δομής, του περιεχομένου και των κεντρικών θεμάτων ενοτήτων της Παλαιάς Διαθήκης οι οποίες αφορούν στη βασιλεία του Θεού και τα βασίλεια των ανθρώπων. Οι φοιτητές καθοδηγούνται και βοηθούνται στην ερμηνεία και κατανόηση του περιεχομένου εκλεκτών περικοπών της Παλαιάς Διαθήκης. Απαιτείται εντατική προετοιμασία και παρακολούθηση.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Εισαγωγή. 2. Ησαΐου 10 3. Ησαΐου 14 Α'. 4. Ησαΐου 14 Β'. 5. Ιεζεκιήλ 28 Α'. 6. Ιεζεκιήλ 28 Β'. 7. Ιεζεκιήλ 29. 8. Ιεζεκιήλ 32. 9. Ιεζεκιήλ 31 Α'. 10. Ιεζεκιήλ 31 Β'. 11. Οι βασιλικοί Ψαλμοί Α'. 12. Οι βασιλικοί Ψαλμοί Β'. 13. Οι βασιλικοί Ψαλμοί Γ'.					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
G.D. Preuss (μετάφρ. Ι. Μούρτζιος), Θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης, τόμ. Α-Β, εκδ. Κυριακίδης, Θεσσαλονίκη 2016.					

Κωδικός:	[Χ310]	Τίτλος μαθήματος:	ΘΕΟΛΟΓΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ		
Διδάσκουσα: Άννα Καραμανίδου					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Το μάθημα αποβλέπει στη διαμόρφωση σαφέστερης εικόνας για την εκκλησιαστική κατάσταση της εποχής, τις θεολογικές ζυμώσεις και τα διάφορα φιλοσοφικά και θεολογικά ρεύματα, που αναπτύχθηκαν στο χώρο της Ορθόδοξης Χριστιανικής Ανατολής και επί πλέον στην προσέγγιση των επιμέρους προβλημάτων, που σχετίζονται με την εκκλησιαστική, αλλά και γενικότερα την κοινωνική ζωή των υπόδουλων Ρωμιών.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Εισαγωγή 2. Ιδιότυπη σχέση Εκκλησίας και Κοινωνίας στην Τουρκοκρατία 3. Βασικά Θεολογικά ρεύματα 4. Θεολογικές στρεβλώσεις στη Δύση και ο αντίκτυπός τους στην Ανατολή 5. Φιλοκαλία στην Ανατολή 6. Κρυπτοχριστιανισμός 7. Ομολογίες Πίστεως 8. Λαϊκοί διδάχοι 9. Το πλαίσιο διαμόρφωσης της ηθικής διδασκαλίας της Εκκλησίας στην Τουρκοκρατία 10. Η χρήση του Δεκαλόγου 11. Απαρχές της νεοελληνικής θεολογία 12. Παρουσίαση εργασιών 13. Παρουσίαση εργασιών.					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Γ. Καρράς, Ιστορία και φιλοσοφία των επιστημών στον ελληνικό χώρο 17ος-18ος αι., εκδ. Μεταίχιμο, Αθήνα 2003.					

Κωδικός:	[Χ311]	Τίτλος μαθήματος:	1517-2017: 500 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ. ΙΣΤΟΡΙΑ, ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΥ		
Διδάσκοντες: π. Χρήστος Φιλιώτης – Βλαχάβας, π. Βασίλειος Γεωργόπουλος					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					

Το Επιλεγόμενο αυτό μάθημα με τίτλο 1517-2017. 500 χρόνια από τη Μεταρρύθμιση. Ιστορία, Διδασκαλία και εξέλιξη του Προτεσταντισμού αναλύει τα αίτια που διαίρεσαν τη Δυτική Χριστιανιστική και οδήγησαν στο Β' σχίσμα που γνώρισε ο χριστιανικός κόσμος μεταξύ Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας και Μεταρρύθμισης (Προτεσταντισμού). Τα αίτια ήταν ασφαλώς θεολογικά (συγχωροχάρτια, πρωτείο, εξουσιαστική δομή του Ρωμαιοκαθολικισμού κ.α), αλλά και κοινωνικοπολιτικά (χειραφέτηση των κρατών της Δύσης από την εξουσία της Ρωμαιοκαθολικής εξουσίας). Στη συνέχεια εξετάζεται η διδασκαλία των βασικών εκπροσώπων της Μεταρρύθμισης (solus Christus, sola scriptura, sola fidei, sola gratia) καθώς και η μετεξέλιξη του Προτεσταντισμού. Η αντίδραση της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας και οι πρώτες επαφές Προτεσταντισμού και Ορθόδοξης Εκκλησίας αποτελούν επίσης ενότητες της διδασκαλίας του μαθήματος. Τέλος εξετάζεται η διεξόδυση του Προτεσταντισμού στον ελλαδικό χώρο.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

1. Μεταβατικά στάδια που οδήγησαν στην Μεταρρύθμιση του Λουθήρου Α' 2. Μεταβατικά στάδια που οδήγησαν στην Μεταρρύθμιση του Λουθήρου Α' 3. Γενικές Αρχές του Προτεσταντισμού Α' 4. Γενικές Αρχές του Προτεσταντισμού Β' 5. Ο Λούθηρος 6. Οι άλλοι Μεταρρυθμιστές Α' (Σβίγγλιος) 7. Οι άλλοι Μεταρρυθμιστές Β' (Καλβίνος) 8. Οι πρώτες επαφές το Προτεσταντισμού με την Ορθόδοξη Εκκλησία 9. Η Αντιμεταρρύθμιση και οι σχέσεις Ρωμαιοκαθολικισμού και Προτεσταντισμού 10. Νεότεροι κλάδοι του Προτεσταντισμού 11. Ο Προτεσταντισμός στην Ελλάδα Α' (Ελληνική Ευαγγελική Εκκλησία) 12. Ο Προτεσταντισμός στην Ελλάδα Β' (Κοινωνία Ελεύθερων Ευαγγελικών Εκκλησιών) 13. Ο Προτεσταντισμός στην Ελλάδα Γ' (Πεντηκοστιανικές Κινήσεις, Ευαγγελικαλικοί).

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Ν. Ματσούκας, *Ο Προτεσταντισμός*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2016

Κωδικός:	[Χ312Π]	Τίτλος μαθήματος:	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ		
Διδάσκων: Ηρακλής Ρεράκης					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
<p>Το μάθημα εξετάζει βασικούς σταθμούς της ιστορίας της θρησκευτικής εκπαίδευσης στο πλαίσιο της ιστορίας της εκπαίδευσης στο ελληνικό κράτος. Μελετά τα βασικά παιδαγωγικά ρεύματα, τα οποία επηρέασαν την ελληνική εκπαίδευση γενικότερα και τη θρησκευτική αγωγή ειδικότερα. Διερευνά τις απόψεις μεγάλων Ελλήνων παιδαγωγών για θέματα που άπτονται της θρησκευτικής αγωγής στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Μελετά, επίσης, τις αλλαγές που κομίζει ο ευρωπαϊκός και ελληνικός Διαφωτισμός κατά τους 17^ο και 18^ο αιώνες. Φωτίζει διάφορες πτυχές της θρησκευτικής εκπαίδευσης κατά τον 19^ο αιώνα. Μελετά, επιπλέον, τις μεταβολές της κατά την περίοδο του αγώνα της ανεξαρτησίας. Αναλύει τη θέση και το περιεχόμενό της κατά την περίοδο του πρώτου ελληνικού κράτους, καθώς και κατά την περίοδο της Βαυαροκρατίας. Αναδεικνύει τις βασικούς ιστορικούς σταθμούς της θρησκευτικής εκπαίδευσης κατά τον 19^ο και 20^ο αιώνα, τις θέσεις του Εκπαιδευτικού Ομίλου για τη θρησκευτική εκπαίδευση και τέλος, αναδεικνύει τη θέση και τον προσανατολισμό της κατά την περίοδο της μεταπολίτευσης.</p>					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
<p>1. Εισαγωγή στην ιστορία της εκπαίδευσης. 2. Γνωριμία με τα κυριότερα παιδαγωγικά ρεύματα που επηρεάζουν την ελληνική εκπαίδευση. 3. Διερεύνηση των απόψεων μεγάλων Ελλήνων παιδαγωγών. 4. Εισαγωγή στην ιστορία της θρησκευτικής εκπαίδευσης. 5. Θρησκευτική εκπαίδευση και Ευρωπαϊκός Διαφωτισμός (17^ο και 18^ο αι.). 6. Η Θρησκευτική εκπαίδευση και Νεοελληνικός Διαφωτισμός (17^ο και 18^ο αι.). 7. Η θρησκευτική εκπαίδευση κατά τις πρώτες δεκαετίες του 19ου αιώνα. 8. Η Θρησκευτική εκπαίδευση κατά τον αγώνα της ανεξαρτησίας. 9. Η Θρησκευτική εκπαίδευση στο πρώτο ελληνικό κράτος. 10. Η Θρησκευτική εκπαίδευση κατά την περίοδο της Βαυαροκρατίας. 11. Η θρησκευτική εκπαίδευση και τα εκπαιδευτικά γεγονότα στον 19^ο και στις αρχές του 20^{ου} αι. 12. Εκπαιδευτικός Όμιλος και Θρησκευτική εκπαίδευση. 13. Η Θρησκευτική εκπαίδευση κατά την περίοδο της μεταπολίτευσης.</p>					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
1. Κογκούλη, <i>Ιστορία της σχολικής θρησκευτικής εκπαίδευσης στη νεότερη Ελλάδα</i> , εκδ. Κυριακίδη,					

Θεσσαλονίκη 2017.

Κωδικός:	[Χ313]	Τίτλος μαθήματος:	ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ Η ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ
Διδάσκων: Ηρακλής Ρεράκης			
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Χειμερινή	ECTS: 4 ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<p>Το μάθημα εξετάζει την επίδραση του σχολικού μαθήματος των Θρησκευτικών στις κοινωνικές δομές του μαθητή. Το μάθημα των Θρησκευτικών αποτελεί ένα από τα ξεχωριστά διδακτικά εργαλεία του σχολείου, που διδάσκει τρόπους κοινωνικής συμβίωσης και ανάπτυξης και συμβάλλει στην καλλιέργεια και στη λειτουργία ενός αληθινού προτύπου κοινωνικότητας. Η χριστιανική αγωγή, γενικότερα, μέσω των αρετών, των προτύπων και του τρόπου ζωής που εμπνέει, συμβάλλει στην πραγμάτωση του παιδαγωγικού στόχου του σχολείου που είναι η δόμηση ενός ολοκληρωμένου ανθρώπου, πολύπλευρα κατηρτισμένου, ο οποίος να μπορεί να έχει ορθόδοξες σχέσεις με τον Θεό και τον πλησίον και να εντάσσεται έτσι ομαλά, γόνιμα και δημιουργικά στην κοινωνία, συμβάλλοντας στην κοινωνικοποιητική της δυναμική.</p>			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
<p>1. Οι κοινωνικές δομές στην ελληνορθόδοξη αγωγή 2. Οι κοινωνικές σχέσεις στη χριστιανική παράδοση 3. Οι κοινωνικές αφετηρίες της ορθόδοξης σχολικής θρησκευτικής αγωγής 4. Το ανθρωπολογικό όραμα της χριστιανικής πίστεως 5. Οι κοινωνικοηθικές διαστάσεις του ορθόδοξου μαθήματος στο σχολείο 6. Η επίδραση του ευρωπαϊκού Διαφωτισμού στην μετατροπή του κοινωνικού οράματος της Ορθοδοξίας, στο πλαίσιο της ελληνικής παιδείας. 7. Τα νέα πρότυπα της κοινωνικής ανάπτυξης 8. Οι κοινωνικές σχέσεις μέσα από την επίδραση του ατομικισμού της νεωτερικότητας. 9. Ο σχετικισμός των αρετών και των αξιών του ελληνοισμού, μέσω της μετανεωτερικότητας. 10. Οι αρετές της χριστιανικής πίστεως ως πρότυπα της κοινωνικής αγωγής των μαθητών 11. Τα πρότυπα ζωής της Παγκοσμιοποίησης και οι επιδράσεις τους στην κοινωνικότητα των μαθητών 12. Η σχέση του μαθητή με το «διαφορετικό» στην ελληνική παιδεία μέσω της κυριαρχίας αντιφατικών κοινωνικών προτύπων 13. Οι κοινωνικές σχέσεις στο σχολείο και τα αντικοινωνικά πρότυπα του περιβάλλοντος.</p>			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
<p>Η. Ρεράκης, <i>Η ετερότητα του «Άλλου» στην ελληνική παιδεία. Ορθόδοξη χριστιανοπαιδαγωγική θεώρηση</i>, εκδ. Δ. Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2016.</p>			

Κωδικός:	[Θ73]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΤΙΚΗ
Διδάσκων: π. Αθανάσιος Γκίκας			
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή	ECTS: 4 ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<p>Το μάθημα αναφέρεται στο Μυστήριο της Μετανοίας. Ιστορία και εξέλιξη του Μυστηρίου. Εννοιολογική προσέγγιση όρων (αμαρτία, μετάνοια, ενοχή, απώθηση περιδεής συνείδηση, καταλλαγή, λύτρωση, επιτίμια, ακρίβεια/οικονομία). Στάδια της μετανοίας. Πνευματικός Πατέρας (ειδικές προϋποθέσεις, καθιέρωση, επιλογή). Πνευματικός και εξομολογούμενος.</p>			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
<p>1. Εισαγωγικά περί του περιεχομένου και του σκοπού του μαθήματος. 2. Ιστορία και εξέλιξη του μυστηρίου. Βιβλιογραφική ενημέρωση. 3. Εννοιολογική προσέγγιση όρων (αμαρτία, μετάνοια, ενοχή, απώθηση, περιδεής συνείδηση, καταλλαγή, λύτρωση, επιτίμια, ακρίβεια/οικονομία). 4. Πνευματικός Πατέρας. Περί πατρότητας, σαρκικός-πνευματικός πατέρας, καθιέρωση, επιλογή. 5. Ειδικές προϋποθέσεις περί πνευματικής πατρότητας. 6. Καθιέρωση και επιλογή πνευματικού πατέρα. 7. Ο πνευματικός κατά το μυστήριο της εξομολόγησης 8. Ο πνευματικός και τα επιτίμια. 9. Κανόνες και μετάνοια. Ακρίβεια και οικονομία. 10. Ο εξομολογούμενος κατά το μυστήριο της εξομολόγησης. 11. Ο ποιμαντικός διάλογος. Στάδια και αρχές. 12. Η ψυχανάλυση και το μυστήριο</p>			

της μετάνοιας. 13. Ο πνευματικός πατέρας και ο διάλογος με ψυχικά πάσχοντες.
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
Αθ. Γκίκας (πρωτοπρεσβύτερος), Ο πνευματικός και το μυστήριο της μετάνοιας, Εκδόσεις Μυγδονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκης 2002.

Κωδικός:	[Θ150]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ ΤΟΥ ΑΙΜΟΥ
Διδάσκων: Βάιος Κυρίτσης Δρ Θεολογίας			
Είδος μαθήματος:	ΕΕ	Περίοδος τάξης:	Εαρινή ECTS: 4 ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Προβάλλονται οι κυριότερες εκκλησιαστικές προσωπικότητες των Εκκλησιών της Χερσονήσου του Αίμου.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Κύριλλος και Μεθόδιος. 2. Άγιος Σάββας. 3. Κοσμάς ο Αιτωλός. 4. Νεκτάριος Τέρπος. 5. Μάξιμος Γραικός. 6. Γρηγόριος Σιναΐτης. 7. Άγιος Νήφων. 8. Νεομάρτυρες Βουλγαρίας. 9. Σέρβοι Νεομάρτυρες. 10. Κλεώπας Ιλίε. 11. Ρουμάνοι Άγιοι 12. Άγιοι της Φινλανδίας. 13. Νεομάρτυς Νικόδημος εξ Ελμπασάν.			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Μιχ. Γ. Τρίτος, Κοσμάς ο Αιτωλός, Αποστολική Διακονία, Αθήνα 2000.			

Κωδικός:	[Θ151]	Τίτλος μαθήματος:	ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ: ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΕΣΧΑΤΩΝ
Διδάσκων: Βασίλειος Τσίγκος			
Είδος μαθήματος:	ΕΕ	Περίοδος τάξης:	Εαρινή ECTS: 4 ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Παρουσιάζονται και ερμηνεύονται ειδικά θέματα της ορθόδοξης πίστεως, που σχετίζονται με πτυχές της περί εσχάτων διδασκαλίας της Εκκλησίας.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Η Εκκλησία ως εσχατολογική κοινότητα και η ζωή της στην προοπτική των εσχάτων. 2. Ο άνθρωπος και ο χωροχρόνος. 3. Το ζήτημα του χρόνου στην ορθόδοξη αντίληψη. 4. Η εσχατολογία κατά την πατερική περίοδο. 5. Ο Χριστός, ο πρώτος και ο έσχατος, αρχή και τέλος. 6. Η εσχατολογική φύση της Εκκλησίας. 7. Τα έσχατα στην καθημερινή ζωή του ανθρώπου. 8. Η βίωση των εσχάτων στη λειτουργική πράξη της Εκκλησίας. 9. Θεία Ευχαριστία: πρόγευση-κοινωνία εσχάτων. 10. Η εικονολογική μορφή διδασκαλίας περί κολάσεως και παραδείσου. 11. Ερμηνευτικές προσεγγίσεις στο θέμα παράδεισος και κόλαση. 12. Το μυστήριο του θανάτου. “Προσδοκώ ανάστασιν νεκρών και ζωήν του μέλλοντος αιώνος”. 13. Ανακεφαλαίωση και αγαθοτοπία στην ορθόδοξη θεολογία.			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Β. Τσίγκου, Περιχώρησις, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2015.			

Κωδικός:	[Θ154]	Τίτλος μαθήματος:	ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΙΕΡΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ
Διδάσκων: π. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης			
Είδος μαθήματος:	ΕΕ	Περίοδος τάξης:	Εαρινή ECTS: 4 ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Δίνεται το θεολογικό περιεχόμενο των μυστηρίων.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Τα ιερά μυστήρια και το βαθύτερο νόημά τους. 2. Σχέση ιερών μυστηρίων και ιερουργιών. 3. Χριστολογικός χαρακτήρας των ιερών μυστηρίων. 4. Πνευματολογικός χαρακτήρας των ιερών μυστηρίων. 5. Εκκλησιολογικός χαρακτήρας των ιερών μυστηρίων. 6. Τα μυστήρια της χριστιανικής μυστικής γενικά. 7. Βάπτισμα 8. Χρίσμα 9. Θεία Ευχαριστία 10. Γάμος 11. Ιερό Ευχέλαιο			

12. Σύμβολα και πραγματικότητα στη θεία λειτουργία 13. Κοσμική διάσταση στη θεολογία των ιερών μυστηρίων.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Κ. Καραϊσαρίδης, πρωτοπρεσβύτερος, *Αναβαθμοί λειτουργικής ζωής*, εκδ. Άθως, Αθήνα 2008.

Κωδικός:	[Θ168]	Τίτλος μαθήματος:	Η ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΣΤΗ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ Β'
Διδάσκοντες: Ευστράτιος Μουρατίδης, Ελένη Αντωνοπούλου			
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή	ECTS: 4 ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Η ενημέρωση και η εξάσκηση στη χρήση των βάσεων δεδομένων επιστημονικού υλικού και αξιοποίησή τους στο έργο της θεολογικής επιστημονικής έρευνας. Εθνικές και διεθνείς βάσεις δεδομένων. Ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες. Ηλεκτρονικές υπηρεσίες βιβλιοθήκης ΑΠΘ.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Διεξαγωγή επιστημονικής έρευνας - Ηλεκτρονικές πηγές. 2. Μέσα κοινωνικής δικτύωσης επιστημονικού περιεχομένου. 3. Ηλεκτρονικές πηγές - Εργασία. 4. Εισαγωγή στις Βάσεις Δεδομένων I. 5. Εισαγωγή στις Βάσεις Δεδομένων II. 6. Διαδικτυακές Βάσεις Δεδομένων. 7. Βελτιστοποίηση αναζητήσεων κατά τη χρήση μηχανών αναζήτησης, Πρότυπα βιβλιογραφικής αναφοράς, Πνευματική ιδιοκτησία. 8. Δημιουργία διαδικτυακών ερωτηματολογίων για χρήση στη Θεολογική Έρευνα με χρήση Wordpress. 9. Συστήματα διαχείρισης διαδικτυακού περιεχομένου (Γενικά, εισαγωγή στο Wordpress). 10. Συστήματα διαχείρισης διαδικτυακού περιεχομένου - Wordpress I. 11. Συστήματα διαχείρισης διαδικτυακού περιεχομένου - Wordpress II. 12 Συστήματα διαχείρισης διαδικτυακού περιεχομένου - Wordpress III. 13. Συστήματα διαχείρισης διαδικτυακού περιεχομένου - Wordpress IV – Εργασία			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Διαφάνειες-Σημειώσεις			

Κωδικός:	[Θ171]	Τίτλος μαθήματος:	ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΗ. ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ
Διδάσκων: Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος			
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή	ECTS: 4 ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Πολιτισμός, Θρησκεία και Ευρώπη. Ευρωπαϊκό Σύνταγμα και Εκκλησιαστική πολιτική. Διάλογοι Ορθοδοξίας και Ευρωπαϊκών Κομμάτων. Οι θέσεις του Οικουμενικού Πατριαρχείου για την Ενωμένη Ευρώπη.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Η θέση της Ευρώπης στο παγκόσμιο γίνεσθαι του επόμενου αιώνα. 2. Η Συνθήκη του Schengen. 3. Διαπολιτισμική σύγκρουση και Ευρωπαϊκή ενότητα. 4. Ο πολιτισμός στις Διεθνείς Σχέσεις. 5. Ευρωπαϊκό Σύνταγμα και Σχέσεις Εκκλησίας- Πολιτείας. 6. Ευρωπαϊκό Σύνταγμα και Θρησκευτική Εκπαίδευση. 7. Ευρωπαϊκό Σύνταγμα και Θρησκευτική Ελευθερία. 8. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο διαλέγεται με Ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα. 9. Η διεύρυνση της Ε.Ε. προς Ανατολάς και η σημασία της για το Οικουμενικό Πατριαρχείο. 10. Εγκύκλιοι και Ανακοινώσεις της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος σχετικά με την Ε. Ε. 11. Άγιον Όρος και Ευρώπη. 12. Επίσημα κείμενα του Οικουμενικού Πατριαρχείου για την Ε.Ε. 13. Ευαγγελικές αξίες, Βυζαντινή Παράδοση και Ειρήνη στον Ευρωπαϊκό πολιτισμό.			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Κ. Κωτσιόπουλου, <i>Ορθοδοξία και Ευρώπη</i> , Θεσσαλονίκη 1998.			

Κωδικός:	[Θ184]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ Γ'
-----------------	--------	--------------------------	--

Διδάσκων: Τρύφωνας Τσομπάνης			
Είδος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος τάξης: Εαρινή	ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Μέσα από την θεωρητική και πρακτική άσκηση στο εργαστήριο ζωγραφικής, επιχειρείται μια προσωπική σχέση του φοιτητή με την τέχνη, διερευνώντας οι δυνατότητές τους στην εξάσκηση στο σχέδιο και στο χρώμα, και επιχειρείται να αποκτήσει ο φοιτητής την εμπειρία της δημιουργίας ενός έργου αγιογραφίας, σύμφωνα με τους κανόνες της ζωγραφικής τέχνης.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Σπουδή στο χρώμα. 2. – 3. Προπλασμοί. 4. – 5. Γραψίματα. 6. – 7. Φωτίσματα. 8. – 9. Σαρκώματα. 10. Γλυκασμοί. 11. Επιγραφές. 12. – 13. Γραμματοσειρές.			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Γ. Κόρδη, Αυγοτέμπερα με υποζωγράφιση, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2009.			

Κωδικός: [Θ215]	Τίτλος μαθήματος:	ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	
Διδάσκουσα: Αγγελική Τριβυζαδάκη			
Είδος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος τάξης: Εαρινή	ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Το μάθημα ασχολείται με θέματα της χριστιανικής τοπογραφίας της Θεσσαλονίκης. Κάθε εβδομάδα πραγματοποιείται επίσκεψη σε μία ομάδα ναών της πόλης (ανάλογα με το ωράριο των ναών και τις δυνατότητες πρόσβασης) ενώ οι φοιτητές επισκέπτονται το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού και το Μουσείο του Λευκού Πύργου.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
Περιηγήσεις σε ναούς της Θεσσαλονίκης.			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Μ. Ι. Καζαμία-Τσέρνου, <i>Μνημειακή Τοπογραφία της Χριστιανικής Θεσσαλονίκης. Οι ναοί: Α' 4^{ος} – 8^{ος}</i> , εκδ. Γράφημα, Θεσσαλονίκη 2009.			

Κωδικός: [Θ218]	Τίτλος μαθήματος:	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ Ι. ΠΑΤΕΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	
Διδάσκων: Αθανάσιος Παπαρνάκης			
Είδος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος τάξης: Εαρινή	ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Μελέτη της ιστορίας της ερμηνείας της Παλαιάς Διαθήκης από τον β' έως τον ε' αι. Αρχές και μέθοδοι.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Εισαγωγικό. Περιγραφή μαθήματος. Εξέλιξη και σύγχρονη κατάσταση του επιστημονικού πεδίου της ιστορίας της ερμηνείας της Π. Διαθήκης. 2. Περίοδοι ερμηνείας της Παλαιάς Διαθήκης (ενδοβιβλική ερμηνεία, περίοδος του δευτέρου Ναού, Κουμράν και αποκαλυπτική γραμματεία, Κ. Διαθήκη) 3. Η ερμηνεία της Π. Διαθήκης τον β' αι. (απολογητές, Ιουστίνος) 4. Η ερμηνεία της Π. Διαθήκης τον γ' αι. (Ωριγένης) 5. Η ερμηνεία της Π. Διαθήκης τον δ'-ε' αι. (Μ. Αθανάσιος) 6. Η ερμηνεία της Π. Διαθήκης τον δ'-ε' αι. (Καππαδόκες) 7. Η ερμηνεία της Π. Διαθήκης τον δ'-ε' αι. (Ιω. Χρυσόστομος) 8. Η ερμηνεία της Π. Διαθήκης τον δ'-ε' αι. (Κύριλλος Αλεξανδρείας) 9. Μελέτη περίπτωσης: Γεν. 6,1-4 I 10. Μελέτη περίπτωσης: Γεν. 6,1-4 II 11. Μελέτη περίπτωσης: Γεν. 6,1-4 III 12. Μελέτη περίπτωσης: Γεν. 6,1-4 IV 13. Μελέτη περίπτωσης: Γεν. 6,1-4 V			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Αθ. Παπαρνάκη, <i>Θέματα εισαγωγής στην Παλαιά Διαθήκη κατά τους Πατέρες της Εκκλησίας</i> . 1. Μ. Αθανάσιος, εκδ., ΓΡΑΦΗΜΑ, Θεσσαλονίκη 2008.			

Κωδικός: [Θ237]	Τίτλος μαθήματος:	ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΟ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ	
------------------------	--------------------------	---------------------------------	--

Διδάσκων: Δημήτριος Νικολακάκης			
Είδος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος τάξης: Εαρινή	ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Περίγραμμα της ιστορίας του Αγίου Όρους. Πηγές δικαίου του Αγίου Όρους. Η οργάνωση του μοναχικού βίου. Η διοικητική οργάνωση του Αγίου Όρους. Η ιδιαίτερη νομική μεταχείριση των αγιορειτών μοναχών. Το δίκαιο των πραγμάτων. Η απονομή δικαιοσύνης στο Άγιο Όρος.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Ιστορική εισαγωγή. 2. Το Άγιον Όρος κατά τη βυζαντινή περίοδο. 3. Το Άγιον Όρος κατά την οθωμανική περίοδο. 4. Η συνταγματική προστασία του καθεστώτος του Αγίου Όρους. 5. Ο καταστατικός χάρτης του Αγίου Όρους. 6. Άγιον Όρος και Ευρωπαϊκή Ένωση. 7. Η κεντρική οργάνωση του Αγίου Όρους. 8. Η περιφερειακή οργάνωση του Αγίου Όρους. 9. Το άβατον. 10. Το δίκαιο των προσώπων στο Άγιον Όρος. 11. Η ιδιαίτερη νομική μεταχείριση των αγιορειτών μοναχών. 12. Περιουσιακό δίκαιο στο Άγιον Όρος. 13. Απονομή της δικαιοσύνης στο Άγιον Όρος.			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
1. Κονιδάρης, <i>Ιδιαίτερα εκκλησιαστικά καθεστάτα στην ελληνική επικράτεια</i> , Εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2017.			

Κωδικός: [Θ238]	Τίτλος μαθήματος:	ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΑΙΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ	
Διδάσκων: π. Βασίλειος Γεωργόπουλος			
Είδος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος τάξης: Εαρινή	ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Ερμηνεία, ανάλυση της χρήσης της Αγίας Γραφής στις διάφορες αιρετικές και παραχριστιανικές κινήσεις.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Η Αγία Γραφή εξ' επόψεως Ορθόδοξου. 2. Εκκλησιαστικοί όροι ερμηνείας Αγίας Γραφής και αιρετικές πρακτικές. 3. Αιρετικοί και Αγία Γραφή σύμφωνα με τους Πατέρες της Εκκλησίας. Διαχρονικές επισημάνσεις. 4. Σύγχρονες μη ορθόδοξες έντυπες εκδόσεις Αγίας Γραφής (Επισημάνσεις αλλοιώσεων κειμένου). 5. – 6. Οι θέσεις των Μαρτύρων του Ιεχωβά για την Αγία Γραφή. 7. Οι θέσεις των Πεντηκοστιανών για την Αγία Γραφή. 8. Οι θέσεις των Μορμόνων για την Αγία Γραφή. 9. Οι θέσεις της Χριστιανικής Επιστήμης για την Αγία Γραφή. 10. Οι θέσεις των Αντβεντιστών της Ζ' Ημέρας για την Αγία Γραφή. 11. Ο Προτεσταντικός Φονταμενταλισμός και η Αγία Γραφή. 12. – 13. Τρόποι χρήσης της Αγίας Γραφής από αιρετικές κινήσεις. (Πρακτικά παραδείγματα).			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Πρωτ. Βασ. Γεωργόπουλου, <i>Η περί της Αγίας Γραφής διδασκαλία των συγχρόνων αιρετικών κινήσεων</i> , Θεσσαλονίκη 2013.			

Κωδικός: [Θ239]	Τίτλος μαθήματος:	ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΤΕΡΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ	
Διδάσκων: Θεόδωρος Πιτταράς			
Είδος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος τάξης: Εαρινή	ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Διδάσκονται ειδικότερα θέματα πατερικής θεολογίας, όπως ανέκυψαν στις υπό εξέταση περιόδους. Επεξηγούνται και αναλύονται βασικές θεολογικές θέσεις της πατερικής διδασκαλίας, καθώς παρουσιάζονται οι θέσεις των Πατέρων σε συνάρτηση πάντα με τα ανακύπτοντα ζητήματα.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Εισαγωγικό μάθημα περί της περιόδου προ της Οικουμενικής Συνόδου στην Έφεσο ώστε να κατανοηθούν σχετικά θέματα της διδασκαλίας των Πρόκλου Κων/πόλεως και Κυρίλλου Αλεξανδρείας. 2. Η σχέση χριστολογίας και σωτηριολογίας στον Πρόκλο. 3. Η σχέση θανάτου και			

αμαρτίας ένεκα της πτώσης του πρώτου ανθρώπου. 4. Η διά της αντιπροσωπευτικής θυσίας του Χριστού σωτηρία του ανθρώπου σύμφωνα με τον Πρόκλο. 5. Οι ονομασίες του μυστηρίου της θείας ευχαριστίας κατά τον Κύριλλο Αλεξανδρείας και οι διάφορες προτυπώσεις του μυστηρίου. 6. Αγιογραφική θεμελίωση της σύστασης και παράδοσης της θείας ευχαριστίας. 7. Ο μυστηριακός και θυτήριος χαρακτήρας του μυστηρίου της ευχαριστίας στον Κύριλλο. 8. Οι προϋποθέσεις και οι καρποί της ευχαριστίας για τον άνθρωπο. 10. Η σχέση ευχαριστίας και εκκλησιολογίας στον Κύριλλο. 11. Η θεία ευχαριστία στη νεστοριανική έριδα, η κακοδοξία του Νεστορίου και η απάντηση του Κυρίλλου αναφορικά με το μυστήριο αυτό. 12. Η περί της Θεοτόκου διδασκαλία του Νεστορίου και η αντίστοιχη του Πρόκλου, διακρίνοντας τη θεοτοκία από τη θεοποίηση της Παρθένου. 13. Θεολογούμενες απόψεις και ανταλλαγή επιχειρημάτων και συζήτηση.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Θ. Πιτταράς, *Ειδικά Θέματα Πατερικής Θεολογίας*, Διώτη Μ., Αθήνα 2010.

Κωδικός:	[Θ242]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΟ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ		
Διδάσκων: Ηρακλής Ρεράκης					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
<p>Το μάθημα περιλαμβάνει ειδικές θεωρητικές γνώσεις, πρακτικές δεξιότητες και πληροφορίες που αφορούν στο φαινόμενο του θρησκευτικού - προσκυνηματικού τουρισμού και συγκεκριμένα: τα διακριτικά του χαρακτηριστικά, τη σχέση του με τη θεολογία και άλλες επιστήμες, τη συμβολή του στην ανάδειξη της ελληνικής παράδοσης, των θρησκευτικών μνημείων και των ορθόδοξων προσκυνημάτων, τη συνεισφορά του στην τοπική και εθνική οικονομική ανάπτυξη, την προοπτική αναβάθμισής του στην Ελλάδα. Στο πλαίσιο του μαθήματος, επίσης, παρουσιάζονται θρησκευτικά μνημεία, τόσο της Ελλάδας, όσο και του εξωτερικού, με τη χρήση της εφαρμογής Power Point.</p>					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
<p>1. Εισαγωγικές έννοιες. Θεός, άνθρωπος, θρησκεία, φιλοσοφία, ταξίδι. Το φαινόμενο και η έννοια του Θρησκευτικού Τουρισμού. Θρησκευτικές – Προσκυνηματικές περιηγήσεις. 2. Ο Θρησκευτικός Τουρισμός στην Ελλάδα. Οργάνωση, υλοποίηση, μεγέθη. 3. Ορθόδοξα χριστιανικά μνημεία στην Ελλάδα – 1^ο μέρος. 4. Ορθόδοξα χριστιανικά μνημεία στην Ελλάδα – 2^ο μέρος. 5. Ορθόδοξα χριστιανικά μνημεία στην Ελλάδα – 3^ο μέρος. 6. Ο μοναχισμός ως πόλος θρησκευτικών και προσκυνηματικών περιηγητών. Η περίπτωση του Αγίου Όρους. 7. Ορθόδοξα χριστιανικά μνημεία στο εξωτερικό. 8. Άλλα χριστιανικά μνημεία στο εξωτερικό. 9. Τα κυριότερα θρησκευτικά μνημεία άλλων θρησκειών. 10. Σύγχρονοι προβληματισμοί γύρω από το Θρησκευτικό Τουρισμό. 11. Η προοπτική επαγγελματικής οργάνωσης του Θρησκευτικού Τουρισμού στην Ελλάδα. Ο ρόλος του θεολόγου. 12. Η συμβολή του Κράτους και της Εκκλησίας στην ανάπτυξη του Θρησκευτικού Τουρισμού. 13. Εκπαιδευτική Εκδρομή. Παρουσίαση των προς επίσκεψη μνημείων από Ομάδες Εργασίας Φοιτητών.</p>					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Φάκελος σημειώσεων.					

Κωδικός:	[Θ257]	Τίτλος μαθήματος:	Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ		
Διδάσκων: π. Χρυσόστομος Νάσσης					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
<p>Η μελέτη των καταβολών, της εξελίξεως, των παραλλαγών, της δομής, της θεολογίας και της τελεστικής πράξεως των τριών βυζαντινών λειτουργιών (Βασιλείου, Χρυσοστόμου και Προηγιασμένων). Πρόθεσις – Μεγάλη Είσοδος – Αναφορά – Μετάληψη. Επισκόπηση ζητημάτων όπως η πατρότητα των Λειτουργιών, το συλλείτουργο, ο τρόπος εκφοράς της Ευχής της αναφοράς κ.α.</p>					

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

1. Εισαγωγή στο μάθημα. Οι καταβολές της ευχαριστιακής πράξεως της Εκκλησίας. 2. Οι Λειτουργία(-ες) του Μ. Βασιλείου. Πατρότητα. Χρόνος και ημέρες τελέσεώς της. 3. Η Λειτουργία του Ιωάννου του Χρυσοστόμου. Πατρότητα. Καταβολές – Εξέλιξη – Δομή. 4. Η Ακολουθία της προθέσεως. 5. Η «προ-Αναφορά». 6. Η Μεγάλη Είσοδος. 7. Η Αναφορά. Ο καθαγιασμός των Τιμίων Δώρων. 8. Η Μετάληψη. 9. Η Προηγιασμένη. Πατρότητα. Καταβολές – Χαρακτήρας – Χρόνος και ημέρες τελέσεώς της. 10. Δομή και τελετουργική θεώρηση της Προηγιασμένης. 11. Ο καιρός της θείας Λειτουργίας. 12. Το συλλείτουργο. Ο Τρόπος εκφοράς της ευχαριστιακής Ευχής της αναφοράς. 13. Γενική συζήτηση, ανακεφαλαίωση.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Γ.Ν. Φίλιας, *Λειτουργική Θεία Ευχαριστία (μέχρι τον 15^ο αιώνα)*, τ. Β', εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2016.

Κωδικός:	[0263]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΒΡΑΪΚΑ II
-----------------	--------	--------------------------	-------------------

Διδάσκουσα: Ευαγγελία Δάφνη

Είδος μαθήματος: ΕΕ **Περίοδος τάξης:** Εαρινή **ECTS:** 4 **ΔΜ:** 3

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ανάλυση γραμματικών, συντακτικών, υφολογικών και σημασιολογικών δομών, αναγνώριση σημαντικών τεχνικών όρων, μετάφραση σύνθετων κειμένων, κατά περίπτωση σύγκριση με ανάλογες δομές της Νέας Ελληνικής και της Ivrit, προκειμένου να καταστή δυνατή η συγκριτική μελέτη παλαιοδιαθηκικών κειμένων από το Εβραϊκό πρωτότυπο και τη Μετάφραση των Εβδομήκοντα (Ο') και να αναλυθεί η μεταφραστική τεχνική της.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

1. Εισαγωγή: Ιστορία της Εβραϊκής Λογοτεχνίας 2. Προτάσεις: όροι, ακολουθία των όρων, είδη 3. Ονοματικές προτάσεις I 4. Ονοματικές προτάσεις II 5. Ρηματικές προτάσεις 6. Ακολουθία των χρόνων 7. Η έκφραση του αντικειμένου – Επιθετικοί & εμπρόθετοι συνδυασμοί λέξεων 8. Η σύνταξη του απαρεμφάτου 9. Η σύνταξη του ρηματικού ονόματος 10. Επιρρηματικές εκφράσεις 11. Σύνθετες προτάσεις 12. Αναφορικές προτάσεις 13. Υποθετικός λόγος.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Μ. Κωνσταντίνου - Δ. Δόικος, *Στοιχεία βιβλικής εβραϊκής γλώσσας – Γλωσσική ανάλυση της Πεντατεύχου, Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2008.*

Κωδικός:	[0265]	Τίτλος μαθήματος:	ΚΟΛΛΥΒΑΔΕΣ ΚΑΙ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΕΣ: ΑΓΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΜΑΡΤΥΡΙΟΥ
-----------------	--------	--------------------------	--

Διδάσκων: Συμεών Πασχαλίδης

Είδος μαθήματος: ΕΕ **Περίοδος τάξης:** Εαρινή **ECTS:** 4 **ΔΜ:** 3

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Παρουσιάζεται το υμναγολογικό έργο των Κολλυβάδων ή πατέρων της Φιλοκαλικής αναγέννησης, το οποίο συνιστά το αποκορύφωμα της πνευματικής ακμής του υπόδουλου Ελληνισμού κατά το 18^ο αιώνα. Το έργο αυτό διαρθρώνεται στη συλλογή, μετάφραση και έκδοση αγιολογικών και υμνογραφικών κειμένων για παλαιούς ή νέους αγίους. Ειδικό ενδιαφέρον παρουσιάζει η επικέντρωση του έργου των Κολλυβάδων στην ομάδα των Νεομαρτύρων, την οποία ιδιαίτερα προέβαλαν, και μάλιστα την κατηγορία των εξ αρνησιχρίστων Νεομαρτύρων. Το έργο αυτό δεν περιορίστηκε μόνο στη συγγραφή και έκδοση των σχετικών νεομαρτυρολογικών κειμένων, αγιολογικών και υμνογραφικών, αλλά εδράζεται και στην αλειπτική τους δραστηριότητα για να ενισχύσουν και να προετοιμάσουν πνευματικά κάποιους αρνησιχρίστους για το μαρτύριο της πίστης. Εξετάζεται σύνολη η αγιολογική και νεομαρτυρολογική γραμματεία που προήλθε από τους Κολλυβάδες και πρόσωπα του περιβάλλοντός τους, καθώς και η θεολογία της αγιότητας και του μαρτυρίου που αναδεικνύεται μέσα από τα κείμενα αυτά. Τέλος, παρουσιάζεται ο τρόπος συγγραφής των σχετικών φοιτητικών εργασιών.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

1. Το ιστορικό πλαίσιο της Κολλυβαδικής έριδας και της πνευματικής αναγέννησης του 18^{ου} και 19^{ου}

αίωνα 2. Κολλυβάδες και Αντικολλυβάδες - Θεολογικά κριτήρια και ανάπτυξη της φιλοκαλικής παράδοσης 3. Ο άγιος Μακάριος Νοταράς, το αλειπτικό και το αγιολογικό έργο του 4. Ο όσιος Νικόδημος ο Αγιορείτης και το συγγραφικό έργο του για τους Νέους μάρτυρες και τους νέους Αγίους 5. Ο άγιος Αθανάσιος ο Πάριος και το υμναγιολογικό έργο του 6. Άλλοι Κολλυβάδες συνεργοί του συγγραφικού έργου των πρωτεργατών του φιλοκαλικού κινήματος 7. Οι Κολλυβάδες και οι εξ αρνησιχρίστων νεομάρτυρες: ένα μείζον ζήτημα και η αντιμετώπισή του 8. Οι ομάδες των Νεομαρτύρων 9. Χειρόγραφες νεομαρτυρολογικές συλλογές I: Οι συλλογές του Μανουήλ Κορινθίου και του Ιωάννη Καρυοφύλλη 10. Χειρόγραφες νεομαρτυρολογικές συλλογές II: Οι συλλογές του παπα-Ιωάνά, του Καισαρίου Δαπόντε και η Ξενοφωντινή Συλλογή 11. Έντυπες νεομαρτυρολογικές συλλογές (Νέον Μαρτυρολόγιον, Νέον Λειμωνάριον κ.ά.) 12. Θεολογικά ζητήματα γύρω από την ακρίβεια και την οικονομία για το μαρτύριο των εξ αρνησιχρίστων Νεομαρτύρων 13. Οι Νεομάρτυρες στην ιστορία και το παρόν της χριστιανικής παράδοσης.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Συμεών Πασχαλίδης, *Κολλυβάδες και Νεομάρτυρες αγιότητα και θεολογία του Μαρτυρίου*, εκδ. Αλτιντζής, Θεσσαλονίκη 2017

Συμεών Πασχαλίδης, *Νεομαρτυρολογικά Σύμμεικτα Α': Η αυτόγραφη Νεομαρτυρολογική Συλλογή του μοναχού Καισαρίου Δαπόντε (1713-1784)*, εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2010.

Κωδικός:	[Θ268]	Τίτλος μαθήματος:	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ		
Διδάσκων: Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Θρησκείες, Παγκοσμιοποίηση και Παγκοσμιότητα. Η Οικουμενικότητα και η Παγκοσμιότητα της Ορθοδοξίας έναντι της Παγκοσμιοποίησης. Η Παγκοσμιοποίηση ως κοινωνικό, πολιτικό, πολιτιστικό και οικονομικό πρόβλημα.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Ορθοδοξία και Παγκοσμιοποίηση 2. Θρησκεία και Παγκοσμιοποίηση 3. Ανατολικές Θρησκείες και Παγκοσμιοποίηση 4. Παγκοσμιοποίηση, Ευρώπη και παραθρησκευτικές οργανώσεις 5. Παπισμός και Παγκοσμιοποίηση 6. Ορθοδοξία και Διεθνείς Σχέσεις 7. Παγκοσμιοποίηση και Παγκοσμιότητα 8. Σύγκρουση πολιτισμών και παγκοσμιοποίηση 9. Σύγκρουση πολιτισμών και παγκοσμιοποίηση 10. Θρησκευτική ελευθερία και παγκοσμιοποίηση 11. Πολιτισμός, Παγκοσμιότητα και Παγκοσμιοποίηση 12. Βυζαντινή Οικουμενικότητα, Ανεξιθρησκεία και Παγκοσμιοποίηση 13. Θεοκρατία, Θεοκεντρικότητα, Θρησκευτική ελευθερία και Παγκοσμιοποίηση.					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Κ. Κωτσιόπουλος, <i>Ανεξιθρησκεία. Τα ανθρώπινα δικαιώματα στον ευρωπαϊκό και νεοελληνικό διαφωτισμό. Το παράδειγμα του J. Locke και του Ευγένιου Βούλγαρη</i> , εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2008.					

Κωδικός:	[Θ269]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΤΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ Β'		
Διδάσκων: Ευστράτιος Μουρατίδης					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Εισαγωγή στο διαδίκτυο και στις διαδικτυακές τεχνολογίες.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Βασικές αρχές των δικτύων Η/Υ- Διαδίκτυο (ιστορική αναδρομή, εξέλιξη). 2. Χαρακτηριστικά και είδη δικτύων Η/Υ. 3. Ανάλυση τρόπου λειτουργίας δικτύων Η/Υ. 4. Σύστημα Ονομάτων Χώρου-Domain Name System (DNS) (Τρόπος λειτουργίας, εφαρμογές, παραδείγματα χρήσης). 5. Σύστημα Ονομάτων Χώρου (διαχειριστικές αρχές, παράδοξα-κίνδυνοι, κανονιστικά-νομικά θέματα). 6. Ηλεκτρονικές υπογραφές και πιστοποιητικά (ιστορική αναδρομή, κρυπτογραφία, συστήματα					

κρυπτογραφίας). 7. Τρόπος λειτουργίας και παραδείγματα χρήσης ηλεκτρονικών υπογραφών και πιστοποιητικών. 8. Αρχές πιστοποίησης, Υποδομή δημοσίου κλειδιού-PKI. 9. Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (Τρόπος λειτουργίας, πρωτόκολλο SMTP). 10. Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (πρωτόκολλα IMAP, POP, χαρακτηριστικά, ιδιότητες, εφαρμογές). 11. WWW (World Wide Web)- Τρόπος λειτουργίας. 12. Ιστοσελίδες (δομή, κατασκευή, φιλοξενία). 13. Πρωτόκολλο http, ασφαλής περιήγηση στο διαδίκτυο.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Διαφάνειες - Σημειώσεις.

Κωδικός:	[Θ272]	Τίτλος μαθήματος:	Ο ΜΙΧΑΗΛ ΨΕΛΛΟΣ ΚΑΙ Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ		
Διδάσκων: Κωνσταντίνος Χρήστου					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
<p>Ο Μιχαήλ Ψελλός υπήρξε ένας από τους σημαντικότερους, αν όχι ο σημαντικότερος, λόγιος της βυζαντινής περιόδου και βέβαια ο κορυφαίος εκπρόσωπος της αναγέννησης του 11^{ου} αιώνα. Φιλόσοφος, ιστοριογράφος και ρήτορας, προσπάθησε, και σε μεγάλο βαθμό κατάφερε, να κατακτήσει το σύνολο της γνώσης του καιρού του. Ο Ψελλός επιστρέφει στην αττική γλώσσα και στην αρχαιοελληνική φιλοσοφική σκέψη. Είναι ο κορυφαίος βυζαντινός κλασικιστής και ουμανιστής. Το έργο του και βεβαίως η προσωπικότητα του ερμηνεύονται και αξιολογούνται με διαφορετικό τρόπο και προκαλούν διαφωνίες μεταξύ των ερευνητών.</p>					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
<p>1. Το ιστορικό πλαίσιο του 11^{ου} αιώνα. 2. Ο πολιτιστικός περίγυρος της εποχής. 3. Η βιογραφία του Μιχαήλ Ψελλού. 4. Ο Ψελλός ως φιλόσοφος. Μεταφυσική. 5. Ηθική και πολιτική Θεωρία. 6. Ο Ψελλός ως ιστορικός. 7. Ρητορική. 8. Αποκρυφισμός και επιστήμη. 9. Κλασικισμός και χριστιανικός ουμανισμός. 10. Η διδακτική του δραστηριότητα. 11. Κοινωνία και πολιτική. 12. Ο Ψελλός και οι λόγιοι της εποχής του. 13. Αποτίμηση κα επίδραση.</p> <p>1. Η εποχή του Μιχαήλ Ψελλού. 2. Βίος και εκπαίδευση. 3. Η σταδιοδρομία του. 4. Η ρητορική 5. Η χρονογραφία. Εισαγωγή και σύνθεση 6. Η χρονογραφία ως ιστορική πηγή της εποχής. 7. Το φιλοσοφικό έργο του Ψελλού. Ο Θεός και ο νοητός κόσμος. 8. Το φιλοσοφικό έργο του Ψελλού. Ο κόσμος της γενέσεως και της φθοράς. 9. Ο Ψελλός και η θεολογία. 10. Οι επιστήμες. 11. Ο ουμανισμός του Μιχαήλ Ψελλού. Κλασική και χριστιανική παράδοση. 12. Αποτίμηση της προσωπικότητός. 13. Η επίδρασή του.</p>					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
J. N. Ljubarskij, <i>Η προσωπικότητα και το έργο του Μιχαήλ Ψελλού</i> , Κανάκης, Αθήνα 2004.					

Κωδικός:	[Θ274]	Τίτλος μαθήματος:	Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ		
Διδάσκων: Κωνσταντίνος Μποζίνης					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
<p>Στα πλαίσια του μαθήματος περιγράφεται η γένεση της πολιτικής σκέψης στην ελληνική αρχαιότητα με τη λεπτομερή εξέταση των ιδεών σχετικά με το κράτος και τη δημόσια ζωή που περιέχουν τα έπη του Ομήρου και του Ησίοδου, η ελεγειακή ποίηση της αρχαϊκής εποχής, τα αποσπάσματα των Προσωκρατικών, η ιστοριογραφία του 5^{ου} αιώνα π.Χ., τα έργα των Σοφιστών και, κυρίως, οι φιλοσοφικές πραγματείες του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη.</p>					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
<p>1. Η ομηρική πόλη 2. Η ιδέα της θείας δικαιοσύνης στα έπη του Ησίοδου 3. Πολιτικές ιδέες στην ελεγειακή ποίηση και τη φιλοσοφία των αρχαϊκών χρόνων (Τυρταίος, Θέογνις, Σόλωνας, Αναξίμανδρος, Ηράκλειτος, Πυθαγόρας) 4. Η νέα ελευθερία: η αφύπνιση του δημοκρατικού ιδεώδους μετά τους μηδικούς πολέμους (Ηρόδοτος και Αισχύλος) 5. "Φύσις" και "Νόμος": η</p>					

ριζοσπαστική διδασκαλία των σοφιστών για τα κοινά και ο Σωκράτης 6. Ο διάλογος "Γοργίας" του Πλάτωνα 7. Ο διάλογος "Πολιτεία" του Πλάτωνα 8. Ο διάλογος "Πολιτικός" του Πλάτωνα 9. Ο διάλογος "Νόμοι" του Πλάτωνα 10. Τα "Πολιτικά" του Αριστοτέλη (Μέρος Α΄) 11. Τα "Πολιτικά" του Αριστοτέλη (Μέρος Β΄) 12. Τα "Ηθικά Νικομάχεια" του Αριστοτέλη 13. Συμπεράσματα και επισκόπηση της σύγχρονης βιβλιογραφίας.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

T.A. Sinclair, *Ιστορία της Ελληνικής Πολιτικής Σκέψευς*, Παπαζήσης, Αθήνα 1973.

Κωδικός:	[Θ276]	Τίτλος μαθήματος:	Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗ ΤΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ		
Διδάσκων: Γεώργιος Γκαβαρδίνας					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
<p>Η συμμετοχή του λαού στην εκλογή εκκλησιαστικών λειτουργών στην αρχαία Χριστιανική Εκκλησία. Σύγκριση πολιτειακών εκλογών αναδείξεως κρατικών αξιωματούχων και εκκλησιαστικών εκλογών αναδείξεως εκκλησιαστικών λειτουργών. Η συμμετοχή του λαού στην εκλογή επισκόπων κατά τις κανονικού περιεχομένου μαρτυρίες των ανωνύμων κωδικοποιητικών έργων των πρώτων μ.Χ. αιώνων (Διδασκαλία των Αποστόλων, Κανόνες Εκκλησιαστικοί των αγίων Αποστόλων, Διαταγαί των Αγίων Αποστόλων, Αποστολική Παράδοσις του Ιππολύτου, Διαθήκη του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, Κανόνες του Ιππολύτου). Η συμμετοχή του λαού στην εκλογή των επισκόπων κατά την κανονική διδασκαλία των οικουμενικών και των τοπικών συνόδων της Ορθοδόξου Εκκλησίας (παρουσίαση και σχολιασμός των σχετικών ιερών κανόνων). Η συμμετοχή του λαού στην εκλογή προκαθημένων και επισκόπων στην Ορθόδοξη Εκκλησία κατά τις νομοκανονικές διατάξεις της βυζαντινής και μεταβυζαντινής περιόδου (παρουσίαση και σχολιασμός των σχετικών διατάξεων). Η συμμετοχή των λαού στην εκλογή προκαθημένων και επισκόπων στην Ορθόδοξη Εκκλησία από την πτώση της Οθωμανικής αυτοκρατορίας έως σήμερα.</p>					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
<p>1. Η συμμετοχή του λαού στην εκλογή εκκλησιαστικών λειτουργών στην αρχαία Χριστιανική Εκκλησία (Αγία Γραφή – Αποστολικοί Πατέρες –Μαρτυρίες εκκλησιαστικών πατέρων μέχρι και τον 5^ο μ.Χ. αιώνα). 2. Η συμμετοχή λαϊκών στην εκλογή επισκόπων κατά τις κανονικού περιεχομένου μαρτυρίες των ανωνύμων κωδικοποιητικών έργων των πρώτων μ.Χ. αιώνων. 3. Η συμμετοχή των λαϊκών στην εκλογή επισκόπων κατά την κανονική διδασκαλία των Οικουμενικών Συνόδων. 4. Η συμμετοχή των λαϊκών στην εκλογή των επισκόπων κατά την κανονική διδασκαλία των Τοπικών Συνόδων. 5. Νομοκανονικές διατάξεις της βυζαντινής περιόδου περί της συμμετοχής του λαού στην εκλογή των επισκόπων. 6. Νομοκανονικές διατάξεις της μεταβυζαντινής περιόδου περί της συμμετοχής του λαού στην εκλογή των επισκόπων. 7. Εκλογή των επισκόπων στο Οικουμενικό πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως. 8. Εκλογή των επισκόπων στα πατριαρχεία Αλεξανδρείας και Αντιοχείας. 9. Εκλογή των επισκόπων στο πατριαρχείο Ιεροσολύμων και στην Εκκλησία της Ρωσσίας. 10. Εκλογή των επισκόπων στις Εκκλησίες Σερβίας, Ρουμανίας και Βουλγαρίας. 11. Εκλογή των επισκόπων στην Εκκλησία της Κύπρου. 12. Εκλογή των επισκόπων στις Εκκλησίες Ελλάδος, Πολωνίας, Αλβανίας, Τσεχίας και Σλοβακίας, Φιλανδίας, Εσθονίας. 13. Εκλογή των επισκόπων στην Εκκλησία της Κρήτης.</p>					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Σ. Τρωϊανός – Σ. Πούλης, <i>Εκκλησιαστικό δίκαιο</i> , Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη 2016.					

Κωδικός:	[Θ279]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ Δ΄ – ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΨΗΦΙΔΩΤΟΥ		
Διδάσκων: Τρύφωνας Τσομπάνης					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Μέσα από την θεωρητική και πρακτική άσκηση στο εργαστήριο ζωγραφικής, επιχειρείται μια					

προσωπική σχέση του φοιτητή με την τέχνη, διερευνώνται οι δυνατότητές τους στην εξάσκηση στο σχέδιο και στο χρώμα, και επιχειρείται να αποκτήσει ο φοιτητής την εμπειρία της δημιουργίας ενός έργου αιογραφίας, σύμφωνα με τους κανόνες της ζωγραφικής τέχνης.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

1. Βερνίκωμα εικόνας. 2. – 5. Σπουδή στο σχέδιο σώματος. 6. Πολυπρόσωπες παραστάσεις. 7. – 10. Σχεδιασμός συνθέσεως. 11. Εικονογραφία και φυσικό περιβάλλον. 12. Αρχιτεκτονική του βυζαντινού σχεδίου. 13. Στοιχεία τοιχογραφικού διακόσμου.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Γ. Κόρδης, *Αυγοτέμπερα με υποζωγράφιση*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2009.

Κωδικός:	[Θ280]	Τίτλος μαθήματος:	ΟΙ ΛΑΤΡΕΙΕΣ ΣΤΗ ΡΩΜΑΪΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΜΕΧΡΙ ΤΟΝ 4^ο ΑΙΩΝΑ		
Διδάσκων: Απόστολος Κραλίδης					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Ιστορική παρουσίαση και διδασκαλία των θρησκειών και λατρειών στην Ρωμαϊκή αυτοκρατορία από τον 2 ^ο αι. π.Χ. μέχρι τον 4 ^ο αι. μ.Χ.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Εισαγωγικά. Η εδραίωση της ρωμαϊκής κυριαρχίας μετά τον 2 ^ο αι. π.Χ. 2. Η Ρωμαϊκή θρησκεία (πατρώες αντιλήψεις και λατρείες). 3. Οι λατρείες των λαών στις ρωμαϊκές επαρχίες της Δύσης (Ιβηρική χερσόνησος, Γαλατία, Βρετανία, Γερμανία, Ιταλική χερσόνησος) μέχρι τον 4 ^ο αι. μ.Χ. 4. Η ελληνική θρησκεία εντός της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. 5. Οι λατρείες των λαών της Βαλκανικής χερσονήσου και του Ευξείνου Πόντου. 6. Οι λατρείες της Μ. Ασίας, της Συρίας και της Παλαιστίνης. 7. Η αιγυπτιακή θρησκεία κατά τη ρωμαϊκή περίοδο. 8. Η έξαρση του θρησκευτικού συγκρητισμού. 9. Οι ανατολικές λατρείες στην ρωμαϊκή αυτοκρατορία. 10. Η λατρεία του Μίθρα. 11. Η λατρεία του Sol Invictus και η Ηλιολατρία. 12. Η λατρεία του ρωμαίου αυτοκράτορα. 13. Παγανιστικός Ενοθεϊσμός, Ιουδαϊσμός και Χριστιανισμός στην ρωμαϊκή αυτοκρατορία.					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Π. Παχής, <i>Οι ανατολικές λατρείες της ελληνορωμαϊκής εποχής</i> , εκδόσεις Μπαρμπουνάκης, Θεσσαλονίκη 2010.					

Κωδικός:	[Θ282]	Τίτλος μαθήματος:	ΙΣΛΑΜ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ		
Διδάσκοντες: Απόστολος Κραλίδης, Συμεών Πασχαλίδης					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Παρουσίαση των θεολογικών κειμένων που συντάχθηκαν από βυζαντινούς συγγραφείς για το Ισλάμ με αφετηρία την ιστορική εμφάνισή του και κατακλείδα την περίοδο της Τουρκοκρατίας.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Εισαγωγικά. Η ιστορική εμφάνιση του Ισλάμ στην Αραβική χερσόνησο. 2. Η πρώτη περίοδος των ισλαμικών κατακτήσεων. Οι ανακατατάξεις στην Παλαιστίνη και στην Συρία. 3. Τα κείμενα της πρώιμης περιόδου (μέσα 7 ^{ου} αι.). Επιγραμματικές αναφορές στο Ισλάμ. 4. Τα πρώτα κείμενα βυζαντινών θεολόγων για το Ισλάμ. Ιωάννης Δαμασκηνός, Θεόδωρος Αβουκαράς (τέλη 7 ^{ου} – 8 ^{ος} αι.). 5. Η Βυζαντινή Θεολογία του 8 ^{ου} και 9 ^{ου} αι. για το Ισλάμ α'. Πραγματείες, επιστολές, αγιολογικά κείμενα. 6. Η Βυζαντινή Θεολογία του 8 ^{ου} και 9 ^{ου} αι. για το Ισλάμ β'. Το έργο του Νικήτα Βυζαντίου. 7. Η Βυζαντινή Θεολογία του 10 ^{ου} και 11 ^{ου} αι. για το Ισλάμ. Πραγματείες, επιστολές, αγιολογικά κείμενα. 8. Η Βυζαντινή Θεολογία του 12 ^{ου} και 13 ^{ου} αι. για το Ισλάμ. Πραγματείες, επιστολές, αγιολογικά κείμενα. 9. Η εμφάνιση των Οθωμανών Τούρκων. Η σταδιακή απώλεια μεγάλου τμήματος της Βυζαντινής αυτοκρατορίας και οι βίαιοι εξισλαμισμοί μεγάλων χριστιανικών πληθυσμών. 10. Η Βυζαντινή Θεολογία του 14 ^{ου} αι. για το Ισλάμ, α'. Γρηγόριος Παλαμάς. 11. Η Βυζαντινή Θεολογία του 14 ^{ου} αι. για το Ισλάμ, β'. Μανουήλ Παλαιολόγος. 12. Η Βυζαντινή Θεολογία του 15 ^{ου} αι. για το Ισλάμ. Πραγματείες, επιστολές, αγιολογικά κείμενα. 13.					

Επιλεγόμενα. Γενική θεώρηση της Βυζαντινής Γραμματείας και Θεολογίας για το Ισλάμ.
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
Σ. Πασχαλίδης – Α. Κραλίδης, <i>Ορθόδοξη θεολογία και Ισλάμ</i> , εκδ. Αλτιτζής, Θεσσαλονίκη 2017.

Κωδικός:	[Θ283]	Τίτλος μαθήματος:	Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΑΝΤΙΡΡΗΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΑ΄ – ΙΕ΄ ΑΙΩΝΑ		
Διδάσκουσα: Σουλτάνα Λάμπρου					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Παρουσιάζεται η διάσπαση του Χριστιανικού κόσμου. Ειδικότερα εξετάζονται οι διάλογοι και τα αποτελέσματά τους, η προβληματική και η επιχειρηματολογία που αναπτύχθηκε από τους υποστηρικτές της ένωσης των Εκκλησιών και από τους αντιδρώντες σ' αυτή και τέλος αναλύονται και σχολιάζονται τα έργα των αντιρρητικών θεολόγων της γραμματείας από τον ΙΑ΄ έως τον ΙΕ΄ αι.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Εισαγωγικά. Ορθόδοξη αντιρρητική γραμματεία από τον 11 ^ο έως τον 15 ^ο αι. 2. Ειδικότερα. Σχίσμα (Αίτια-Χαρακτήρας). 3. Το Filioque και το πρωτείο εξουσίας. 4. Οι διάλογοι και τα αποτελέσματά τους. 5. Ορθόδοξη αντιρρητική γραμματεία του 9 ^{ου} αι. 6. Ορθόδοξη αντιρρητική γραμματεία του 11 ^{ου} αι. 7. Η σύνοδος της Λυών. Ο τόμος της συνόδου του 1273, η θεολογική του σημασία και οι συνέπειές του. 8. Ορθόδοξη αντιρρητική γραμματεία του 13 ^{ου} αι. 9. Ορθόδοξη αντιρρητική γραμματεία του 14 ^{ου} αι. 10. Η πατερική παράδοση στο έργο των αντιρρητικών και ησυχαστών πατέρων και συγγραφέων του 14 ^{ου} αι. 11. Παρουσίαση εργασιών. 12. Παρουσίαση εργασιών. 13. Παρουσίαση εργασιών.					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Χ. Αραμπατζής, <i>Θέματα εκκλησιαστικής γραμματολογίας και πατερικής ερμηνευτικής</i> , εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2016.					

Κωδικός:	[Θ284]	Τίτλος μαθήματος:	Ο ΙΕΡΟΣ ΦΩΤΙΟΣ. ΠΡΟΣΩΠΟ ΚΑΙ ΕΡΓΟ		
Διδάσκουσα: Σουλτάνα Λάμπρου					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Παρουσιάζεται η θεολογική σκέψη του Μεγάλου Φωτίου. Αναδεικνύεται η συμβολή του στα εκκλησιαστικά προβλήματα της εποχής του και αποτιμάται η δράση του.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Ο Φώτιος και η εποχή του. 2. Βιογραφικό σημείωμα του Φωτίου. 3. Ο Φώτιος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως. 4. Η εκκλησιαστική πολιτική του Φωτίου. 5. Το συγκρουσιακό πλαίσιο του βίου και της δράσης του Φωτίου Α΄. 6. Το συγκρουσιακό πλαίσιο του βίου και της δράσης του Φωτίου Β΄. 7. Φώτιος ο οικουμενικός. 8. Προσέγγιση της θεολογικής φυσιογνωμίας του ιερού Φωτίου. 9. Τα κριτήρια της θεολογικής σκέψης του Φωτίου. 10. Το κακό κατά τον ιερό Φώτιο Α΄. 11. Το κακό κατά τον ιερό Φώτιο Β΄. 12. Παρουσίαση εργασίας. 13. Παρουσίαση εργασίας.					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Π. Υφαντής, <i>Η απομύθωση του κακού. Σπουδή στη θεολογική σκέψη του Ι. Φωτίου</i> , εκδ. Αρμός, Θεσσαλονίκη 2015.					

Κωδικός:	[Θ288]	Τίτλος μαθήματος:	ΘΕΟΛΟΓΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ II		
Διδάσκουσα: Ελένη Χρυσάφη					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Το μάθημα είναι κατά βάση συνέχεια του μαθήματος Θεολογικό δοκίμιο και Τέχνη I που προσφέρθηκε στο χειμερινό εξάμηνο.					

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ
1. Παρουσίαση των συμπερασμάτων του μαθήματος "Θεολογικό δοκίμιο και Τέχνη Ι" 2. Διανομή θεμάτων στους φοιτητές και ένας μικρός σχολιασμός για την προβληματική του καθενός 3.-13. Κάθε εβδομάδα ζητάται από τους φοιτητές που τό παρακολουθούν, να παρουσιάσουν μια εργασία, στην οποία με αφορμή το ζήτημα που τους δόθηκε, θα έχουν αναπτύξει ένα θεολογικό δοκίμιο, όπου θα έχουν παραθέσει στοιχεία τέχνης.
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
Σημειώσεις

Κωδικός:	[0289]	Τίτλος μαθήματος:	Η ΚΑΝΟΝΙΚΗ ΤΑΞΗ ΤΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ		
Διδάσκων: Θεόδωρος Γιάγκου					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Η παρουσίαση της κανονικής νομοθεσίας για την τέλεση των Μυστηρίων (Βάπτισμα, Θεία Ευχαριστία, Χειροτονία, Γάμος, Κουρά) και οι κανονικές συνέπειες που απορρέουν από την τέλεσή τους.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Οι κανονικές διατάξεις για το Βάπτισμα και το Χρίσμα. 2. Το Βάπτισμα και η αποδοχή των αιρετικών και των σχισματικών. 3. Κανονικές πτυχές της τάξεως της χειροτονίας. Κωλύματα Ιερωσύνης 4. Οι χειροτονίες των αιρετικών. 5. Η κουρά μετά τη χειροτονία. 6. Κανονικές διατάξεις περί Θείας Ευχαριστίας. 7. Το Μοναχικό Σχήμα. Το ανεξάλειπτο. 8. Γυναικείος Μοναχισμός. 9. Ο Γάμος. Μικτοί γάμοι. 10. Το Διαζύγιο. 11. Η τάξη της εξομολόγησης. 12. Ο παιδαγωγικός χαρακτήρας των επιτιμιών. 13. Η συμπροσευχή με ετεροδόξους.					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Θ. Γιάγκου, Κανόνες και Λατρεία, εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2006.					

Κωδικός:	[0293]	Τίτλος μαθήματος:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΗ		
Διδάσκων: Συμεών Πασχαλίδης					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Παρουσιάζονται τα εισαγωγικά ζητήματα που αφορούν στην επιστήμη της ελληνικής παλαιογραφίας και της επιγραφικής. Εξετάζονται τα αρχαϊκά συστήματα γραφής που οδήγησαν στο ελληνικό αλφάβητο και παρουσιάζονται τα πρόχειρα και τα κατεργασμένα υλικά γραφής. Κυρίως γίνεται αναφορά στον πάπυρο, την περγαμνή και τον χάρτη, καθώς και στα σχήματα που έλαβαν αυτά τα υλικά κατά τη χρήση τους ως αποθηκευτικών μέσων των γραπτών κειμένων (ειλητάρια, κώδικες κλπ). Γίνεται επίσης διεξοδική παρουσίαση της μεγαλο-γράμματης γραφής στις διάφορες φάσεις της, καθώς και της μικρογράμματης που επικρατεί από τον 9ο αιώνα. Παρουσιάζονται, τέλος, τα ζητήματα που αφορούν στην αντιγραφή και στην ανάγνωση των χειρογράφων. Τα μαθήματα συνοδεύονται από ασκήσεις ανάγνωσης κειμένων από επιλεγμένους πίνακες χειρογράφων όλων των χρονικών περιόδων.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Εισαγωγικά για την παλαιογραφική επιστήμη και τους κλάδους της 2. Αρχαϊκά συστήματα γραφής και το ελληνικό αλφάβητο 3. Πρόχειρα και κατεργασμένα υλικά και όργανα γραφής 4. Οι αρχαίες επιγραφές και η γραφή τους. Οι μορφές των χειρογράφων 5. Η μεγαλογράμματη ή μεγαλόσχημη γραφή από τον 2 ^ο ως τον 6 ^ο αι.: Γενικά χαρακτηριστικά, Βακχυλίδεια και Ρωμαϊκή κεφαλαιογράμματη, Βιβλική μεγαλογράμματη 6. Η μεγαλογράμματη γραφή μετά τον 6ο αιώνα: Αλεξανδρινή ή κοπτική μεγαλογράμματη, όρθια και επικλινής οξυκόρυφη, λειτουργική στρογγυλόσχημη 7. Η επισεσυρμένη (ή συρτή) γραφή 8. Οι απαρχές της μικρογράμματης ή μικρόσχημης γραφής: από τον μεταχαρακτηρισμό του 9 ^{ου} αι. ως τα μέσα του 10 ^{ου} αι. 9. Τύποι μικρογράμματης γραφής: μαργαριτόπλεχτη, ανισοστρογγυλη, Κάτω Ιταλίας, Μονής Οδηγών κ.ά.					

10. Γραφείς και γραφές κατά την υστεροβυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο 11. Ζητήματα αντιγραφής ενός χειρογράφου: Γραφείας, διαδικασία αντιγραφής, χρονολόγηση-σημειώματα 12. Ανάγνωση ενός χειρογράφου: Σημεία στίξης, πνεύματα και τόνοι, αρίθμηση και κρυπτογραφία 13. Ανάγνωση ενός χειρογράφου: συντομογραφίες και συμπλέγματα, σημεία και σύμβολα.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Mioni Elpidio, *Εισαγωγή στην ελληνική παλαιογραφία*, εκδ. ΜΙΕΤ, Αθήνα 2009.

Κωδικός:	[Θ298]	Τίτλος μαθήματος:	ΤΑ ΑΠΟΚΡΥΦΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ
Διδάσκουσα: Αικατερίνη Τσαλαμπούνη			
Είδος μαθήματος:	ΕΕ	Περίοδος τάξης:	Εαρινή
		ECTS:	4
		ΔΜ:	3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Στο πλαίσιο του μαθήματος θα μελετηθούν τα σημαντικότερα απόκρυφα ευαγγέλια και θα εξετασθούν στο πλαίσιο της διαμόρφωσης της χριστιανικής παράδοσης:			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Εισαγωγικά για το μάθημα. Προφορική και γραπτή παράδοση του αρχέγονου Χριστιανισμού. Απόκρυφα και κανόνας 2. Άγραφα και αποσπάσματα σε παπύρους 3. Το Ευαγγέλιο του Θωμά 4. Ευαγγέλια της παιδικής ηλικίας του Ιησού Α' (Πρωτευαγγέλιο Ιακώβου). 5. Ευαγγέλια της παιδικής ηλικίας του Ιησού Β' (του Θωμά. 6. Ευαγγέλια της παιδικής ηλικίας του Ιησού Γ' (του Ψ-Ματθαίου). 7. Ευαγγέλιο Πέτρου 8. Ευαγγέλιο Νικοδήμου 9. Γνωστικά ευαγγέλια: το ευαγγέλιο του Φιλίππου 10. Γνωστικά ευαγγέλια: το ευαγγέλιο της Μαρίας 11. Γνωστικά ευαγγέλια: το ευαγγέλιο του Ιούδα 12. Νέες ανακαλύψεις και εκδόσεις ευαγγελίων 13. Η πρόσληψη των απόκρυφων ευαγγελίων στη χριστιανική παράδοση και σε εξωχριστιανικά κείμενα			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Σημειώσεις της διδάσκουσας.			

Κωδικός:	[Θ299]	Τίτλος μαθήματος:	ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ. Α) ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ, ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ
Διδάσκουσα: Άννα Καραμανίδου			
Είδος μαθήματος:	ΕΕ	Περίοδος τάξης:	Εαρινή
		ECTS:	4
		ΔΜ:	3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Αναλύεται και παρουσιάζεται ο βίος, το συγγραφικό έργο και η διδασκαλία ενός από τους πιο περιώνυμους λογίους της περιόδου της Τουρκοκρατίας, ο Πατριάρχης Ιεροσολύμων Νεκτάριος (1661-1669).			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Εισαγωγή και γενική παρουσίαση των πατριαρχών Ιεροσολύμων τον 17 ^ο αι. 2. Ο πατριάρχης Ιεροσολύμων Νεκτάριος και ο βιογράφος του Δοσίθεος Νοταράς, πατριάρχης Ιεροσολύμων. 3. Αναλυτικός βίος του Νεκταρίου Ιεροσολύμων. Η σχέση του με τους Σιναΐτες πατέρες. 4. Η συμβολή του Νεκταρίου στην παιδεία. 5. Ο Νεκτάριος έναντι των Λατίνων του Παναγίου Τάφου. 6. Ο πατριάρχης Νεκτάριος ως συγγραφέας. 7. Εγκώμιο "είς τήν Πόλιν Ίερουσαλήμ". 8. Τα βασικά γνωρίσματα της Θεολογίας του. 9. Περί αναβαπτισμού. 10. Περί φωτός. 11. Παρουσίαση εργασιών. 12. Παρουσίαση εργασιών. 13. Παρουσίαση εργασιών.			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Καραμανίδου Άννα, <i>Νεκταρίου Πατριάρχου Ιεροσολύμων, Ομιλιάριον</i> , εκδ. Μέθεξις, Θεσσαλονίκη 2015.			

Κωδικός:	[Θ301]	Τίτλος μαθήματος:	Η ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ 4^ο ΕΩΣ ΤΟΝ 6^ο μ.Χ. ΑΙΩΝΑ
Διδάσκοντες: Ιωάννης Μπάκας, Ελένη Αντωνοπούλου			
Είδος μαθήματος:	ΕΕ	Περίοδος τάξης:	Εαρινή
		ECTS:	4
		ΔΜ:	3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			

Το μάθημα ασχολείται με την έρευνα και μελέτη βασικών σημείων της εκκλησιαστικής γεωγραφίας από τον 4^ο έως τον 6^ο μ.Χ. αι. και το ιστορικό πλαίσιο όπως διαμορφώθηκε κατά την πρωτοβυζαντινή περίοδο με την εξάπλωση του Χριστιανισμού στην Ασία και την Αφρική. Η Εκκλησία χρησίμευσε ως δυναμικό όπλο στα χέρια του κράτους, για την εξυπηρέτηση της κρατικής του πολιτικής και του οικουμενικού οράματός του. Από τον 4^ο μ.Χ. αιώνα ο Χριστιανισμός σταδιακά ενσωματώθηκε στο πολιτικό και ιδεολογικό σύστημα της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας διαμορφώνοντας την οικουμενική πολιτική του Βυζαντίου.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

1. Πηγές και κείμενα της Εκκλησιαστικής γεωγραφίας. 2. Χριστιανική και εκκλησιαστική τοπογραφία. 3. Εισαγωγή στην Ιστορία του Ρωμαϊκού κράτους από τον 4^ο έως τον 6^ο αι. 4. Ο Χριστιανισμός και οι δρόμοι του εμπορίου 5. Ευσέβιος: Ο εισηγητής της πολιτικής θεολογίας. 6. Χριστιανική Οικουμένη και Βυζάντιο. «Θεία βασιλεία». 7. Η διαμόρφωση των εκκλησιαστικών δικαιοδοσιών και των ορίων τους. 8. Ο περσικός αντίποδας. Ο χριστιανισμός στη Σασσανιδική Περσία. 9. Η Εκκλησία στη Σασσανιδική Περσία. 10. Το Βυζάντιο και η διάδοση του Χριστιανισμού στους γύρω λαούς. 11. Το Βυζάντιο και οι γύρω χριστιανικοί λαοί (Αρμένιοι, Λαζοί, Ίβηρες, Άραβες). 12. Η Εκκλησιαστική πολιτική του Ιουστινιανού. 13. Η Εκκλησία Κωνσταντινουπόλεως από τον 4^ο έως τον 6^ο αι.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Ι. Μπάκας, *Η Εκκλησία πέρα από τον Ευφράτη. Ιστορία της εκκλησιαστικής οργάνωσης και διοίκησης της περιοχής κατά τον 5^ο αι.*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2015.

Μ. Κορδώσης, *Το Βυζάντιο και ο δρόμος προς την Ανατολή. Πρωτοβυζαντινή περίοδος (324-610 μ.Χ.)*, εκδ. Καραβία, Αθήνα 2002.

Κωδικός:	[0302]	Τίτλος μαθήματος:	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΚΑΙ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ II
-----------------	--------	--------------------------	--

Διδάσκουσα: Αγγελική Τριβυζαδάκη

Είδος μαθήματος: ΕΕ **Περίοδος τάξης:** Εαρινή **ECTS:** 4 **ΔΜ:** 3

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο πλαίσιο του μαθήματος εξετάζονται τα μνημεία που διαμόρφωσαν τη θρησκευτική γεωγραφία της Θεσσαλονίκης κατά τη βυζαντινή και οθωμανική περίοδο. Πιο συγκεκριμένα, με αναφορές σε πληροφορίες που προέρχονται από κείμενα και με προσεγγίσεις των μνημείων/μαρτύρων που σώζονται από το παρελθόν επιχειρείται η παρουσίαση του τρόπου που οι τρεις κύριοι θρησκευτικοί πληθυσμοί της πόλης (χριστιανικός, εβραϊκός, μουσουλμανικός) άφησαν το στίγμα τους στην ιστορική πορεία της Θεσσαλονίκης.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

1. Επίσκεψη στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Θεσσαλονίκης, 2. Επίσκεψη στο Βυζαντινό Μουσείο της Θεσσαλονίκης, 3. Επίσκεψη στο Εβραϊκό Μουσείο της Θεσσαλονίκης, 4. Επίσκεψη σε βυζαντινούς ναούς της Θεσσαλονίκης, 5. Επίσκεψη σε βυζαντινούς ναούς της Θεσσαλονίκης, 6. Επίσκεψη σε οθωμανικά μνημεία της Θεσσαλονίκης, 7. Επίσκεψη σε οθωμανικά μνημεία της Θεσσαλονίκης, 8. Η θρησκευτική γεωγραφία της Θεσσαλονίκης κατά τη βυζαντινή και οθωμανική περίοδο σε σωζόμενο αρχαιολογικό υλικό, 9. Η θρησκευτική γεωγραφία της Θεσσαλονίκης κατά τη βυζαντινή και οθωμανική περίοδο σε σωζόμενο αρχαιολογικό υλικό, 10. Η θρησκευτική γεωγραφία της Θεσσαλονίκης κατά τη βυζαντινή και οθωμανική περίοδο όπως παρουσιάζεται στον τύπο του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα, 11. Η θρησκευτική γεωγραφία της Θεσσαλονίκης κατά τη βυζαντινή και οθωμανική περίοδο όπως παρουσιάζεται στον τύπο του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα, 12. Η Θεσσαλονίκη στον Πέτρο Παπαγεωργίου, 13. Η Θεσσαλονίκη στον Πέτρο Παπαγεωργίου.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Ε. Χεκίμογλου, *Τα μυστήρια της Θεσσαλονίκης*, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2001.

Κωδικός:	[0305]	Τίτλος μαθήματος:	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ
-----------------	--------	--------------------------	---

Διδάσκουσα: Ελένη Αντωνοπούλου

Είδος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος τάξης: Εαρινή	ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τις έννοιες της περιβαλλοντικής διαχείρισης, προκειμένου να μπορούν αργότερα να τις εφαρμόσουν, τόσο προς όφελος του περιβάλλοντος όσο και προς οικονομικό όφελος.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Σύγχρονα περιβαλλοντικά προβλήματα. 2. Η ορθόδοξη χριστιανική άποψη. 3. Οφέλη της περιβαλλοντικής διαχείρισης – Αειφορία – Οικολογικό αποτύπωμα. 4. Πρότυπη διαχείριση οργανισμών (περιβαλλοντικά πρότυπα πιστοποίησης). 5. Πρακτικές ενέργειες I (καταγραφή αναγκών – στοχοθεσία – προετοιμασία σχεδίου δράσης). 6. Πρακτικές ενέργειες II (εφαρμογή σχεδίου δράσης – παρακολούθηση). 7. Πρακτικές ενέργειες III (ευαισθητοποίηση – παρακολούθηση - ο ρόλος του ιερέα). 8. Παραδείγματα ορθής περιβαλλοντικής διαχείρισης I (Άγιον Όρος). 9. Παραδείγματα ορθής περιβαλλοντικής διαχείρισης II (ελληνική επικράτεια). 10. Παραδείγματα ορθής περιβαλλοντικής διαχείρισης III (δράσεις σε παγκόσμιο επίπεδο). 11. Μελέτη περίπτωσης (case study). 12. Παρουσίαση εργασιών. 13. Παρουσίαση εργασιών.			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Σημειώσεις σε ηλεκτρονική μορφή.			

Κωδικός: [0306]	Τίτλος μαθήματος:	ΗΘΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗΣ	
Διδάσκων: Μιλτιάδης Βάντσος			
Είδος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος τάξης: Εαρινή	ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Στο μάθημα αυτό εξετάζεται ο ηθικός προβληματισμός για τη μεταμόσχευση ιστών και οργάνων με ιδιαίτερη έμφαση στην προσέγγιση της Ορθόδοξης Βιοηθικής.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Το ιστορικό πλαίσιο και η σύγχρονη κατάσταση 2. Η θεολογική επιχειρηματολογία κατά της δωρεάς οργάνου στη Δύση στα μέσα του 20 ^{ου} αι. 3. Η θεολογική επιχειρηματολογία υπέρ της δωρεάς οργάνου ως πράξη αγάπης 4. Αποτελεί η δωρεά οργάνου ηθικό καθήκον του Χριστιανού; Είναι ηθικά αποδεκτή και η δωρεά που έχει το χαρακτήρα αυτοθυσίας; 5. Το ιατρικό ήθος σε σχέση με τον υποψήφιο δότη και λήπτη. 6. Προϋποθέσεις της δωρεάς οργάνου: αυτονομία 7. Προϋποθέσεις της δωρεάς οργάνου: ενημέρωση 8. Είναι θεμιτοί οι περιορισμοί για τους ζώντες δότες; 9. Είναι θεμιτή η αποζημίωση ή η αμοιβή του ζώντα δότη; 10. Το ζήτημα της εμπορευματοποίησης της προσφοράς οργάνων. 11. Η εικαζόμενη συναίνεση στην περίπτωση του νεκρού δότη. 12. Το ζήτημα του εγκεφαλικού θανάτου. 13. Η θέση της Ορθόδοξης Εκκλησίας.			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Μ. Βάντσος – Ε. Νικολούση, <i>Η μεταμόσχευση του ιστού και του οργάνου από ζώντα δότη. Ιατρική και ηθική</i> , εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2016.			

Κωδικός: [0307]	Τίτλος μαθήματος:	ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ: ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΗ	
Διδάσκων: Βασίλειος Κουκουσάς			
Είδος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος τάξης: Εαρινή	ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Οι μαθητές θα γνωρίσουν την προσφορά και την ακτινοβολία του Αγίου Όρους στην Ελλάδα και το σύγχρονο κόσμο.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Ιστορία του Αγίου Όρους 2. Ιερές Μονές Μεγίστης Λαύρας και Βατοπαιδίου 3. Ιερές Μονές Ιβήρων και Χιλιανδαρίου 4. Ιερές Μονές Διονυσίου και Κουτλουμουσίου 5. Ιερές Μονές Παντοκράτορος και Ξηροποτάμου 6. Ιερές Μονές Ζωγράφου και Δοχειαρίου 7. Ιερές Μονές Καρακάλλου και Φιλοθέου 8. Ιερές Μονές Σιμωνόπετρας και Αγίου Παύλου 9. Ιερές Μονές Σταυρονικήτα και Ξενοφώντος 10. Ιερές Μονές Γρηγορίου και Εσφιγμένου 11. Ιερές Μονές Παντελεήμονος και Κωνσταμονίου 12.			

Σκήττες και κελιά του Αγίου Όρους 13. Άγιον Όρος και σύγχρονος κόσμος. Το καθεστώς του
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
Φ. Γιαγκιόζης, Άγιον Όρος, εκδόσεις Μπαρμπουνάκης, Θεσσαλονίκη 1987. Κ. Νιχωρίτη, Οι επιδράσεις της πνευματικής παράδοσης του Αγίου Όρους στο βίο και τον πολιτισμό των Σλάβων, εκδ. Μπαρμπουνάκης, Θεσσαλονίκη 2013. Αθ. Αγγελόπουλος, Εκκλησιαστική ιστορία. Η μοναχική πολιτεία του Αγίου Όρου. Ιστορία – τυπικά – ζωή, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2015

Κωδικός:	[Θ310]	Τίτλος μαθήματος:	ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΝΑΤΟΛΗ ΚΑΙ ΤΗ ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΔΥΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ ΣΤΟ ΔΥΤΙΚΟ ΜΕΣΑΙΩΝΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΙΤΑΛΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ
Διδάσκουσα: Ελένη Χρυσάφη			
Είδος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4 ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Γενική παρουσίαση των πολιτισμικών σχέσεων Ανατολικής και Δυτικής χριστιανοσύνης, με σκοπό να μελετηθούν οι διαφοροποιήσεις των δύο κόσμων, ώστε να γίνουν κατανοητές οι αλληλοεπιδράσεις με βάση τις Σταυροφορίες, την Αναγέννηση και τις θεολογικές διασπάσεις, που θα οδηγήσουν τη Δύση στη Μεταρρύθμιση.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Οι σχέσεις Βυζαντινών και Δυτικών στη διάρκεια του Μεσαίωνα σε γλωσσικό, θρησκευτικό και πολιτισμικό επίπεδο, 2. Η σημασία της κατάληψη της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους (1204) - Πολιτισμική ετερότητα, επαφές και αλληλοεπιδράσεις ανάμεσα στο Βυζάντιο και τη Δύση μετά το 1204, 3. Πνευματικές δοσοληψίες και πολιτισμικές ανταλλαγές στο περιθώριο της Συνόδου της Λυών (1274) και της Συνόδου Φερράρας-Φλωρεντίας (1438-1439) - Η συμβολή των λογίων-πρεσβευτών στην άρση της πολιτισμικής αποξένωσης και στη διαπολιτισμική προσέγγιση Βυζαντίου-Δύσης, 4. Το κίνημα του Ανθρωπισμού και η Ιταλική Αναγέννηση ως ιστορική και πολιτισμική οντότητα: από τη θεοκεντρική κοσμοθεωρία του Μεσαίωνα στην ανθρωποκεντρική της Αναγέννησης, 5. Η Κωνσταντινούπολη ως πόλος έλξης Ιταλών ουμανιστών και ως πρόσφορο έδαφος διαπολιτισμικών ανταλλαγών με την Αναγεννησιακή Ιταλία, 6. Η βυζαντινή τέχνη κατά τον 11° και 12° αι. και η ακτινοβολία της στη Δύση (Βενετία, κεντρική και νότια Ιταλία, Σικελία κ.ά., 7. Η βυζαντινή τέχνη της εποχής των Παλαιολόγων (1261-1453, 8. Η απήχηση της βυζαντινής τέχνης στην τέχνη της πρώιμης Ιταλικής Αναγέννησης (maniera greca - maniera latina), 9. Η αρχιτεκτονική της Ιταλικής Αναγέννησης: από τον Brunelleschi και τον Alberti στον Bramante και τον Palladio - Η γλυπτική της Ιταλικής Αναγέννησης: από τον Ghiberti και τον Donatello στον Verrocchio και τον Μιχαήλ Άγγελο, 10. Η ζωγραφική της Πρώιμης Ιταλικής Αναγέννησης: Διεθνές Γοτθικό Στυλ - Το εργαστήριο της Φλωρεντίας και της Σιένας, 11. Το εργαστήριο της Βενετίας και η σχέση του με τη βυζαντινή τέχνη, 12. Οι κορυφαίοι ζωγράφοι της Ωριμης Αναγέννησης και το έργο τους: Leonardo da Vinci - Ραφαήλ - Μιχαήλ Άγγελος, 13. Σχέσεις και αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στη μεταβυζαντινή τέχνη και στην ιταλική τέχνη της Αναγέννησης και του Μανιερισμού.			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
Α. Χαραλαμπίδης, Η Ιταλική Αναγέννηση. Αρχιτεκτονική-Γλυπτική-Ζωγραφική, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2014 Β. Θεοχάρης, Η πολιτιστική επιρροή του Βυζαντίου στη δυτική Ευρώπη, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2016			

Κωδικός:	[Θ311]	Τίτλος μαθήματος:	ΙΣΤΟΡΙΑ ΧΡΟΝΩΝ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ
Διδάσκουσα: Αικατερίνη Τσαλαμπούνη			
Είδος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4 ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Το μάθημα έχει ως σκοπό να δώσει χρήσιμες πληροφορίες για το πολιτικό, πολιτισμικό και			

κοινωνικό περιβάλλον των πρώτων χριστιανικών κοινοτήτων και των βιβλίων της Καινής Διαθήκης.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

1) Εισαγωγή: το μάθημα της Ιστορίας Χρόνων ΚΔ και η σημασία του, 2) Βασικά ιστορικά στοιχεία για την περίοδο 2^{ος} αι. π.Χ. - αρχ. 2^{ου} αι. μ.Χ., 3) Οικονομία της Παλαιστίνης, 4) Κοινωνική διαστρωμάτωση και οικογένεια, 5) Ναός και ιερατείο, 6) συναγωγή, 7) Ιουδαίοι της Διασποράς, 8) Πολιτική οργάνωση του ρωμαϊκού κόσμου, 9) ο αυτοκράτορας κι η λατρεία του, 10) Οικονομία, 11) Κοινωνική διαστρωμάτωση, 12) Οικογένεια και πόλη, 13) λατρείες και θίασοι

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Σημειώσεις

Κωδικός:	[Θ312]	Τίτλος μαθήματος:	EARLY AND MEDIEVAL CHRISTIAN THESSALONIKI*
-----------------	--------	--------------------------	--

Διδάσκοντες: π. Χρυσόστομος Νάσσης, Συμεών Πασχαλίδης, Μητρ. Προύσης Ελπιδοφόρος Λαμπρυνιάδης, Αθανάσιος Παπαρνάκης, Απόστολος Κραλίδης, Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, Ιωάννης Μπάκας

Είδος μαθήματος: ΕΕ	Περίοδος τάξης: Εαρινή	ECTS: 4	ΔΜ: 3
----------------------------	-------------------------------	----------------	--------------

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Thessaloniki, the capital of northern Greece and major port of the Balkans, is an ancient city which has found itself at the center of some of the most dramatic events in Christian and European history. Throughout the centuries, the city has been located along the “fault lines” at once dividing and uniting the Greek East, the Latin West and the Slavic North.

This Seminar Course, offered only in English and tailor-made for students from abroad studying in Thessaloniki (Erasmus, PAIDEIA etc.), provides a general survey of the great events and religious figures that fashioned the unique Christian heritage of the city. Spanning from the Roman period (168 BC–379AD) to the age of Venetian domination (1423–1430), the sessions of the course will especially focus on the Medieval (Byzantine) period, the history and legacy of which still characterize the prevailing, contemporary culture of the city and mind-set of its inhabitants.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

1. Via Egnatia: The Religious Background of Thessaloniki from the Roman Era to Late Antiquity. 2. “Grace to you and Peace.” Thessaloniki and Paul the Apostle. 3. The Religious and Political History of the City: The Medieval Period. 4. Cyril and Methodius and the Christianization of the Slavic World. 5. Political and Civil Unrest: The Zealot Revolt. 6. Holy Protectors of the City: The Cult of St Demetrios. 7. The Challenge of Western Christendom: Gregory Palamas and Hesychasm. 8. Athos: The Spiritual Hinterland of Thessaloniki. 9. UNESCO World Heritage Sites: Paleo-Christian and Byzantine Monuments of Thessaloniki. 10. Great Exponents of Liturgy: Nicholas Cabasilas and Symeon of Thessaloniki. 11. Jurists and Canonists: Constantine Harmenopoulos and Matthew Vlastaris. 12. The Bishopric of Thessaloniki: Jurisdictional Adaptations. 13. Jewish and Muslim Presence in the City throughout the Ages.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Σημειώσεις

*Το επιλεγόμενο μάθημα του εαρινού εξαμήνου, «Early and Medieval Christian Thessaloniki (Πρώιμη και Μεσαιωνική Χριστιανική Θεσσαλονίκη)» (Θ312), προσφέρεται στο πλαίσιο συμφωνίας διαπανεπιστημιακής συνεργασίας μεταξύ του Σχολείου Νέας Ελληνικής Γλώσσας (ΑΠΘ) και του Κέντρου Ελληνικών Σπουδών «ΠΑΙΔΕΙΑ» του University of Connecticut (ΗΠΑ) και θα ακολουθήσει τις ημερομηνίες έναρξης και λήξης του εξαμήνου, όπως ορίζονται από το πρόγραμμα της συμφωνίας.

Το μάθημα μπορούν να το επιλέξουν φοιτητές του Τμήματος, φοιτητές άλλων Τμημάτων του ΑΠΘ ως και φοιτητές ERASMUS ή και άλλων συμφωνιών ανταλλαγής. Δεδομένου ότι η διδασκαλία των μαθημάτων θα γίνει αποκλειστικά στην αγγλική γλώσσα, η επαρκής γνώση της αγγλικής κρίνεται απαραίτητη, για την παρακολούθηση του παρόντος επιλεγόμενου. Για φοιτητές της συμφωνίας ως και για φοιτητές ERASMUS, οι εξετάσεις θα διεξαχθούν στην αγγλική. Οι φοιτητές του ΑΠΘ, εναλλακτικά, θα μπορούν να εξεταστούν στην ελληνική, εφ’ όσον το επιθυμούν. Το ίδιο ισχύει για

τις τυχόν γραπτές εργασίες, που θα δοθούν κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

The spring semester elective of the School of Pastoral and Social Theology, “Early and Medieval Christian Thessaloniki” (Θ312), is a tailor-made course that is offered within the framework of the inter-institutional agreement between the School of Modern Greek Language of the Aristotle University of Thessaloniki and the Center of Hellenic Studies “ΠΑΙΔΕΙΑ” of the University of Connecticut (USA). Thus, the semester will commence and conclude in accordance with the general terms of the program agreement.

This course may be selected by students of the School of Pastoral and Social Theology and students from other Faculties or Schools of Aristotle University, as well as by ERASMUS and/or other exchange students. Inasmuch as the language of instruction for the course is exclusively English, competency in this language is required. All exchange students will be tested exclusively in English, whereas students of Aristotle University may be examined in Greek, if they so wish. The same holds true for any written assignments that may be given throughout the semester.

Κωδικός:	[Θ313]	Τίτλος μαθήματος:	ΣΗΜΕΙΩΤΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΒΛΟΣ		
Διδάσκουσα: Κυριακούλα Παπαδημητρίου					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Παρουσιάζεται το αντικείμενο της Σημειωτικής, η σημειωτική θεωρία και η βασική ορολογία της, και συζητούνται τα κύρια ζητήματα που θίγει κατά την εφαρμογή της. Ειδικότερα, διδάσκεται ο τρόπος σημειωτικής ανάλυσης των βιβλικών κειμένων και καθορίζονται τα επιστημολογικά πλαίσια μέσα στα οποία μπορεί αυτή να διεξάγεται επιτυχώς. Γίνονται ασκήσεις πρακτικής εξάσκησης της σημειωτικής μεθοδολογίας σε κείμενα της Βίβλου.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Η έννοια της Σημειωτικής. Ορισμοί. 2. Θεωρία των κωδίκων. 3. Θεωρία της παραγωγής σημείων. 4. Σημειωτική και βιβλική επιστήμη. Σημειωτική και θεολογία. 5. Αφηγηματική Σημειωτική. Βιβλικά παραδείγματα. 6. Επικοινωνιακή Σημειωτική. Βιβλικά παραδείγματα. 7. Ψυχο-σημειωτική. Βιβλικά παραδείγματα. 8. Σημειωτική ανάλυση κειμένων. Οι ερμηνευτικές προδιαγραφές των βιβλικών κειμένων. 9. Σημειωτική ανάλυση επίλεκτων βιβλικών κειμένων. 10. Σημειωτική ανάλυση επίλεκτων βιβλικών κειμένων. 11. Σημειωτική ανάλυση επίλεκτων βιβλικών κειμένων. 12. Σημειωτική ανάλυση επίλεκτων βιβλικών κειμένων. 13. Σημειωτική ανάλυση επίλεκτων βιβλικών κειμένων.					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Αλ.Φ. Λαγόπουλος – Κ. Boklund-Λαγοπούλου, Θεωρία Σημειωτικής, εκδ. Πατάκης, Θεσσαλονίκη 2016.					

Κωδικός:	[Θ314]	Τίτλος μαθήματος:	Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ, Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ Η ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟ		
Διδάσκων: Μητρ. Προύσης Ελπιδοφόρος Λαμπρυνιάδης					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος έχει αναδειχθεί σε μία από τις ηγετικές μορφές όχι μόνο του ορθόδοξου, αλλά και ολόκληρου του χριστιανικού κόσμου. Έχει σφραγίσει με την παρουσία του τη νεότερη και σύγχρονη ιστορία του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Αντικείμενο του μαθήματος είναι η σύγχρονη κατανόηση της Ορθοδοξίας μέσα από το λόγο του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο μέσα στην ιστορία Α΄ 2. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο μέσα στην ιστορία Β΄. 3. Βιογραφία του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου (Το εκκλησιαστικό και επιστημονικό έργο του). 4. Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος και η ομογένεια της					

Κωνσταντινούπολης. 5. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο εντός του ορθοδόξου κόσμου. Ο Οικουμενικός Πατριάρχης ως Πρώτος Α΄. 6. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο εντός του ορθοδόξου κόσμου. Ο Οικουμενικός Πατριάρχης ως Πρώτος Β΄. 7. Η διαχριστιανική διακονία του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Η συμβολή του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου Α΄. 8. Η διαχριστιανική διακονία του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Η συμβολή του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου Β΄. 9. Οικουμενικό Πατριαρχείο και διαθρησκευτικοί διάλογοι. Η συμβολή του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου στη συνάντηση με τις άλλες θρησκείες. 10. Οικουμενικό Πατριαρχείο και περιβάλλον. Ο “πράσινος Πατριάρχης”. 11. Η εικόνα του σύγχρονου κόσμου μέσα από τον πατριαρχικό λόγο (εκκοσμίκευση, παγκοσμιοποίηση, φανατισμός, εθνικισμός, ρατσισμός). 12. Οικουμενικό Πατριαρχείο και κοινωνικά προβλήματα. Η κοινωνική διάσταση του πατριαρχικού λόγου (κοινωνική δικαιοσύνη, φτώχεια, ανισότητα). 13. Οικουμενικό Πατριαρχείο και ανθρώπινα δικαιώματα (θρησκευτική ελευθερία, θρησκευτική ανοχή. Η περίπτωση της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης).

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Ν. Ματσούκας, *Δογματική και συμβολική θεολογία Γ΄*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2016.

Κωδικός:	[0315]	Τίτλος μαθήματος:	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΚΟΣΜΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΓΕΩΛΟΓΙΑ		
Διδάσκων: Απόστολος Κραλίδης					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιάσει στους φοιτητές τις απόψεις και θεωρίες που διατυπώθηκαν κατά καιρούς τόσο σχετικά με τη δημιουργία του κόσμου όσο και με ορισμένα γεωλογικά φαινόμενα, μέσα από τις οποίες ο άνθρωπος προσπαθούσε να βρει, μεταξύ άλλων, την προέλευσή του. Επιπλέον, μέσα από τη μελέτη των κοσμογονικών ιστοριών φωτίζονται πτυχές που περιγράφουν γεωλογικά φαινόμενα της εποχής στην οποία αναφέρονται. Τέλος, ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην προσέγγιση της Εξαήμερου του Μ. Βασιλείου, μέσα από την οπτική της σύγχρονης γεωλογικής επιστήμης.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Γεωλογία – ορισμός, αντικείμενο, ιστορική εξέλιξη, σχέση με τη θρησκεία. 2. Στοιχεία γεωλογίας στις θρησκευτικές κοσμογονίες. 3. Η δημιουργία του κόσμου σύμφωνα με την Εξαήμερο του Μ. Βασιλείου. 4. Η δημιουργία του ουρανού και της Γης. 5. Η γένεση του φωτός. 6. Η συναγωγή των υδάτων. 7. Η δημιουργία των αστερών. 8. Η δημιουργία των φυτών και των ζώων. 9. Θέματα θρησκευτικής κοσμογονίας και γεωλογίας: Η ηλικία της Γης. 10. Θέματα θρησκευτικής κοσμογονίας και γεωλογίας: Κατακλυσμός. 11. Θέματα θρησκευτικής κοσμογονίας και γεωλογίας: Σεισμοί, ηφαιστία. 12. Παρουσίαση εργασιών. 13. Παρουσίαση εργασιών.					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Μ. Δερμιτζάκης, <i>Γεωλογικές προσεγγίσεις στην Εξαήμερο του Μεγάλου Βασιλείου</i> , εκδ. Αρμός, Θεσσαλονίκη 2007					

Κωδικός:	[0316]	Τίτλος μαθήματος:	ΘΕΜΑΤΑ ΧΟΡΩΔΙΑΣ ΚΑΙ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΨΑΛΤΙΚΗΣ		
Διδάσκων: π. Σπυρίδων Αντωνίου					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Γνωριμία με τα σπουδαιότερα είδη μελωδημάτων και όρων της Βυζαντινής Μελοποιίας. Τα είδη – γένη Μελοποιίας. Η Ανάλυση της δομής των ποικίλων μορφών της Βυζ. Μελοποιίας.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Οι βασικοί σταθμοί στην εξέλιξη της σημειογραφίας της Βυζαντινής μουσικής. Ύμνοι της Θείας Λειτουργίας των Προηγιασμένων Δωρών. 2. Η βυζαντινή, μεταβυζαντινή και νεώτερη εκκλησιαστική μελοποιία. 3. Οι κυριότερες μουσικοθεωρητικές πηγές. 4. Οι εξηγητικές φάσεις της βυζαντινής σημειογραφίας. 5. Οι ερμηνευτικές μέθοδοι των Ελλήνων ερευνητών και των					

ερευνητών των Monumenta Musicae Byzantinae της Κοπεγχάγης. 6. Ἡ Μεταγραφή στὸ πεντάγραμμα. Ὕμνοι της Ακολουθίας της Παννυχίδος. 7. Τὸ Ἴσοκράτημα. Ὕμνοι της Ακολουθίας της Τριθέκτης. 8. Τα εἶδη –γένη Μελοποιίας. Ὕμνοι του Μοναχικοῦ Εσπερινοῦ. 9. Ὕμνοι της Θείας λειτουργίας Ἰακώβου του Αδελφοθέου. 10. Οι Μακαρισμοὶ των ὀκτώ ἤχων. Ὕμνοι της Θείας λειτουργίας των Αποστολικῶν Διαταγῶν. 11. Εἰρμὸι και Αυτόμελα. Διατονικοί ἤχοι. Ὕμνοι του Μεγάλου Κανόνα. 12. Εἰρμὸι και Αυτόμελα. Χρωματικοὶ ἤχοι. Ὕμνοι του Μοναχικοῦ Ὁρθρου. 13. Καλόφωνον Στιχηράριον. Οικηματάριον. Ὕμνοι του Ακαθίστου Ὕμνου.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Σπ. Αντωνίου, πρωτοπρεσβύτερος, *Εισαγωγή στη θεωρία και μορφολογία της ψαλτικῆς τέχνης και στη βυζαντινὴ υμνογραφία*, εκδ. Αλτιντζή, Θεσσαλονίκη 2013.

Κωδικός:	[Θ317]	Τίτλος μαθήματος:	ΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΟΥ ΕΘΝΟΦΥΛΕΤΙΣΜΟΥ		
Διδάσκων: Βασίλειος Κουκουσάς					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Θα εξεταστούν ο ρόλος και η θέση του Οικουμενικού Πατριαρχείου στην ύστερη οθωμανική αυτοκρατορία.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Η εκλογή του μητροπολίτη Θεσσαλονίκης Ιωακείμ Γ΄ στον πατριαρχικό θρόνο 2. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο κατά την περίοδο του Ιωακείμ Γ΄ 3. Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Κωνσταντίνος Ε΄ 4. Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Μελέτιος Μεταξάκης 5. Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Γρηγόριος Ε΄ 5. Οι Φαναριώτες 6. Εθνοφυλετισμός 7. Η καταδίκη του Εθνοφυλετισμού 8. Ελληνικοί Σύλλογοι στη Σμύρνη και την Κωνσταντινούπολη 9. Οι Νεομάρτυρες 10. Νεομάρτυρες της Κρήτης και της Κύπρου 11. Ο Πατριαρχικός Τόμος του 1850 12. Γενικοί Κανονισμοί 13. Η Εκκλησία της Κρήτης κατά τον 19ο αιώνα.					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Α. Νανάκης, <i>Το Οικουμενικό Πατριαρχείο στην ύστερη Οθωμανική αυτοκρατορία</i> , εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2010					

Κωδικός:	[Θ318]	Τίτλος μαθήματος:	Η ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΤΡΙΩΔΙΟΥ		
Διδάσκουσα: Ευαγγελία Δάφνη					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ					
Επι τη βάσει χαρακτηριστικών παραδειγμάτων εξετάζεται η σχέση του βιβλίου του Τριωδίου προς τη Μετάφραση των Ὁ΄ ως Παλαιά Διαθήκη όλων των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιῶν.					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ					
1. Εισαγωγή Α΄: Η Μετάφραση των Ὁ΄. 2. Εισαγωγή Β΄: Το βιβλίο του Τριωδίου. 3. Το Γενέσεως 1 στο βιβλίο του Τριωδίου Α΄. 4. Το Γενέσεως 1 στο βιβλίο του Τριωδίου Β΄. 5. Το Γενέσεως 1 στο βιβλίο του Τριωδίου Γ΄. 6. Το Γενέσεως 2 στο βιβλίο του Τριωδίου Α΄. 7. Το Γενέσεως 2 στο βιβλίο του Τριωδίου Β΄. 8. Το Γενέσεως 2 στο βιβλίο του Τριωδίου Γ΄. 9. Το Γενέσεως 3 στο βιβλίο του Τριωδίου Α΄. 10. Το Γενέσεως 3 στο βιβλίο του Τριωδίου Β΄. 11. Το Γενέσεως 3 στο βιβλίο του Τριωδίου Γ΄. 12. Ο νόμος του Θεού στο βιβλίο του Τριωδίου Α΄. 13. Ο νόμος του Θεού στο βιβλίο του Τριωδίου Β΄.					
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ					
Π. Τρεμπέλα, <i>Εκλογή ελληνικής ορθοδόξου υμνογραφίας</i> , εκδ. Σωτήρ, Αθήνα 2007.					

Κωδικός:	[Θ319]	Τίτλος μαθήματος:	ΤΟ ΑΓΙΟ ΠΝΕΥΜΑ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΣΕ ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΗ ΜΕ ΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣΥΝΗ		
Διδάσκοντες: π. Χρήστος Φιλιώτης – Βλαχάβας, π. Βασίλειος Γεωργόπουλος					
Είδος μαθήματος: ΕΕ		Περίοδος τάξης: Εαρινή		ECTS: 4	ΔΜ: 3

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
Το μάθημα δομείται με βάση τους παρακάτω τέσσερις άξονες που συνθέτουν το περιεχόμενο του: α) Αναπτύσσονται οι θεολογικές προϋποθέσεις για την περί Αγίου Πνεύματος διδασκαλία, β) ως αφετηρία και βάση αποτελεί η τριαδικότητα του Θεού, όπως αυτή αναδύεται μέσα από τα κείμενα των μεγάλων πατέρων της αρχαίας Εκκλησίας κατά των αντιτριαδικών αιρέσεων, γ) η σωτηριώδη αποστολή του Αγίου Πνεύματος στην Ιστορία της Θείας Οικονομίας και δ) η διδασκαλία του filioque.
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ
1. Οι Θεοφάνεις στην ιστορία της εκκλησιαστικής σώματος 2. Το μυστήριο του Τριαδικού Θεού Α΄ 3. Το μυστήριο του Τριαδικού Θεού Β΄. Η τριαδική ορολογία. 4. Το μυστήριο του τριαδικού Θεού Γ΄. Η τριαδική θεολογία. 5. Τριαδολογικές Αιρέσεις 6. Πνευματολογικές Αιρέσεις 7. Το Άγιο Πνεύμα στην αρχαία Εκκλησία Α΄. Οι βασικές αρχές της πατερικής θεολογίας της Ανατολής. 8. Το Άγιο Πνεύμα στην αρχαία Εκκλησία Β΄. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της θεολογίας των πατέρων της Ανατολής. 9. Εκκλησία και Άγιο Πνεύμα Β΄ 10. Εκκλησία και Άγιο Πνεύμα Β΄ 11. Η εκπόρευση του Αγίου Πνεύματος 12. Η διδασκαλία του Filioque Α΄ 13. Η διδασκαλία του Filioque Β΄.
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
N. Ματσούκας, <i>Δογματική και συμβολική θεολογία τ.Β΄ Έκθεση της ορθόδοξης πίστης σε αντιπαράθεση με τη δυτική χριστιανοσύνη</i> , εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2016.

Κωδικός:	[Θ320Π]	Τίτλος μαθήματος:	Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ Η ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ
Διδάσκων: Ηρακλής Ρεράκης			
Είδος μαθήματος:	ΕΕ	Περίοδος τάξης:	Εαρινή
		ECTS:	4
		ΔΜ:	3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Το μάθημα εξετάζει τρόπους κοινωνικών σχέσεων στο σχολείο και στην κοινωνία μέσα από τα πρότυπα, τις αρετές και τον τρόπο ζωής που εμπνέει η χριστιανική αγωγή, ως παράγοντας που συμβάλλει στη διαμόρφωση των πολιτισμικών και κοινωνικών προτύπων. Στην κατεύθυνση αυτή, ιδιαίτερο ρόλο διαδραματίζει η διά μέσου των αιώνων γνώση της δόμησης των κοινωνικών σχέσεων υπό τη διαλογική θέαση της χριστιανικής αγωγής.			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ			
1. Οι κοινωνικές σχέσεις στην αγωγή των νέων στην αρχαία Ελλάδα. 2. Η πνευματική επίδραση της διδασκαλίας της Παλαιάς Διαθήκης στη διαμόρφωση των κοινωνικών δομών. 3. Η πνευματική επίδραση της διδασκαλίας της Καινής Διαθήκης στη δόμηση των κοινωνικών και ηθικών προτύπων. 4. Η κοινωνική διδασκαλία των Πατέρων της Εκκλησίας. 5. Οι κοινωνικές σχέσεις στην αγωγή του ευρωπαϊκού διαφωτισμού. 6. Οι κοινωνικές σχέσεις στο πλαίσιο της μετανεωτερικότητας. 7. Η δόμηση των κοινωνικών σχέσεων στη νεότερη εκπαίδευση. 8. Η Κοινωνικοποίηση υπό το πρίσμα της χριστιανικής αγωγής. 9. Η επίδραση του θρησκευτικού φαινομένου στις κοινωνικές σχέσεις. 10. Τα πρότυπα ζωής της Παγκοσμιοποίησης και η κοινωνικότητα των μαθητών. 11. Η επίδραση της πίστεως στην κοινωνική ένταξη του μαθητή στο πλαίσιο της συμβίωσης με το διαφορετικό. 12. Οι κοινωνικές σχέσεις στο σχολείο και τα κοινωνικά πρότυπα του περιβάλλοντος. 13. Ο κοινωνικός ρόλος της θρησκευτικής αγωγής στο πλαίσιο του φαινομένου του ατομικισμού.			
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ			
H. Ρεράκης, <i>Διδακτική των θεολογικών μαθημάτων στο ελληνικό σχολείο</i> , Εκδ. Δ. Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2015.			

Κωδικός:	[Θ321]	Τίτλος μαθήματος:	ΘΕΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΗΘΙΚΗΣ
Διδάσκων: Μιλτιάδης Βάντσος			
Είδος μαθήματος:	ΕΕ	Περίοδος τάξης:	Εαρινή
		ECTS:	4
		ΔΜ:	3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Στο μάθημα αυτό εξετάζονται από θεμελιώδη θέματα ορθόδοξης κοινωνικής ηθικής.			

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

1. Η προβληματική και το περιεχόμενο της Κοινωνικής Ηθικής 2. Πρόσωπο και κοινωνία 3. Οι θεσμοί 4. Οι αρχές της κοινωνικής ηθικής 5. Ο γάμος 6. Η οικογένεια 7. Ο πολιτισμός 8. Οικονομική ηθική 9. Πλούτος και φτώχεια 10. Η φιλανθρωπία 11. Η εργασία 12. Ο αθλητισμός 13. Συμπεράσματα.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Απ. Νικολαΐδης, *Κοινωνική ηθική*, εκδ. Γρηγόρη, Θεσσαλονίκη 2009

Η.Τ. Engelhart, *Τα θεμέλια της βιοηθικής. Μια χριστιανική θεώρηση*, εκδ. Αρμός, Θεσσαλονίκη 2007

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΜΑΘΗΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΣΠΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΟ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

(X 176)

Το μάθημα διεξάγεται σε συνεργασία με το Οικονομικό Τμήμα και άλλα 19 τμήματα του ΑΠΘ. Το περιεχόμενο του μαθήματος σχετίζεται με γνώσεις και δεξιότητες που αφορούν στην ικανότητα των φοιτητών να μπορούν να δημιουργήσουν στο μέλλον μία επιχείρηση με καινοτομικά χαρακτηριστικά. Στο τέλος του εξαμήνου, και με βάση τις διδαχθείσες ενότητες εκπονείται και παραδίδεται ένα πλήρες Επιχειρηματικό Σχέδιο (Business Plan) βασισμένο σε μία επιχειρηματική ιδέα, που ειδικά για τους φοιτητές του Τμήματος, εντάσσεται στο θρησκευτικό και πολιτισμικό πλαίσιο. Στόχος του μαθήματος είναι η βασική κατάρτιση των φοιτητών που ενδιαφέρονται να δημιουργήσουν κάποια επιχείρηση, χρησιμοποιώντας τις θεολογικές και επιστημονικές γνώσεις που αποκτούν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.

Επιστημονικός Υπεύθυνος:

Ηρακλής Ρεράκης, καθηγητής

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΙΚΡΟΔΙΔΑΣΚΑΛΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΣΕ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ

Οι Μικροδιδασκαλίες σε συνδυασμό με την Πρακτική Άσκηση των Φοιτητών σε σχολικές μονάδες υλοποιείται, ως κατ' επιλογήν υποχρεωτικό μάθημα (ΥΕ022Π) στο Η' εξάμηνο σπουδών. Το μάθημα αυτό αποτελεί ένα από τα τρία κατ' επιλογήν υποχρεωτικά παιδαγωγικά μαθήματα, τα οποία επιλέγουν οι φοιτητές που επιθυμούν να αποκτήσουν το Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας.

α. Μικροδιδασκαλίες

Στο πλαίσιο της Πρακτικής Άσκησης, το Εργαστήριο παρέχει στους φοιτητές, ανά ομάδες, Πρόγραμμα Μικροδιδασκαλιών. Αρχικά, πραγματοποιείται μία υποδειγματική Μικροδιδασκαλία από το διδάσκοντα και τους επιστημονικούς συνεργάτες του Εργαστηρίου. Στη συνέχεια, σχεδιάζονται και πραγματοποιούνται (1-2) Μικροδιδασκαλίες από κάθε φοιτητή με τη χρήση ΤΠΕ, στο πλαίσιο εικονικής τάξης εντός του Εργαστηρίου, με ακροατήριο τους υπόλοιπους φοιτητές της ομάδας, και υπό την εποπτεία του υπεύθυνου

καθηγητή, των επιστημονικών συνεργατών του Εργαστηρίου και την επικουρία των μεταπτυχιακών φοιτητών Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής. Κατόπιν, διεξάγεται συζήτηση και αξιολόγηση επί της κάθε Μικροδιδασκαλίας, σχετικά με το σχεδιασμό και τη μέθοδο διεξαγωγής της. Οι Μικροδιδασκαλίες αποτελούν απαραίτητο και θεμελιακό παράγοντα για την κατάρτιση και την προετοιμασία των Φοιτητών, προκειμένου να είναι σε θέση να διδάξουν, με όσο το δυνατόν εγγύτερη παιδαγωγική και διδακτική πιστότητα, σε μία πραγματική τάξη κατά την πραγματοποίηση της Πρακτικής τους Άσκησης στις σχολικές μονάδες.

β. Πρακτική Άσκηση

Η Πρακτική Άσκηση στοχεύει στην εξοικείωση των φοιτητών με τους χώρους της μελλοντικής τους εργασίας, σε θέματα που αφορούν τη Γενική Παιδαγωγική Επιστήμη, καθώς και την Επιστήμη της Διδακτικής και ειδικότερα της Ειδικής Διδακτικής του Μαθήματος των Θρησκευτικών. Επιπλέον, το Πρόγραμμα έχει ως στόχο να συμβάλει στην ουσιαστικότερη και ταυτόχρονα δημιουργικότερη σύνδεση της Δευτεροβάθμιας με την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, στο πλαίσιο της παιδαγωγικής και διδακτικής ανατροφοδότησης.

Η Πρακτική Άσκηση πραγματοποιείται σε συνεργασία με ένα δίκτυο πενήντα (50) Σχολικών Μονάδων, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται Πειραματικά, Επαγγελματικά, Εσπερινά, Εκκλησιαστικά και Διαπολιτισμικά Σχολεία, καθώς και ένα Σχολείο Ειδικής Αγωγής, της ευρύτερης περιοχής της Θεσσαλονίκης. Η ποικιλία των Σχολείων προσβλέπει στην όσο το δυνατόν πληρέστερη αντιπροσώπευση όλων των μορφών των εκπαιδευτικών Μονάδων. Καθ' όλη τη διάρκεια του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης συντάσσονται εκθέσεις όλων των εμπλεκόμενων μερών. Ειδικότερα, συντάσσονται εκθέσεις από τους φοιτητές, τους θεολόγους εκπαιδευτικούς και τους διευθυντές των συνεργαζόμενων Σχολικών Μονάδων. Το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης πραγματοποιείται ως εξής:

Αρχικά, οι φοιτητές κατανέμονται σε ομάδες (3 – 4) ατόμων και εντάσσονται σε μία Σχολική Μονάδα της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης με την ευθύνη του Εργαστηρίου Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής του Τμήματος. Οι ομάδες Φοιτητών μεταβαίνουν στη Σχολική Μονάδα που έχουν ενταχθεί, όπου αρχικά ενημερώνονται τόσο για την παιδαγωγική λειτουργία όσο και για τις

παραμέτρους του διδακτικού έργου του Σχολείου, ενώ παράλληλα παρατηρούν στην πράξη φαινόμενα που αφορούν την παιδαγωγική διαδικασία. Ειδικότερα, παρατηρούν: Τη λειτουργία των κινήτρων στη διδακτική διαδικασία, τις μεθόδους για αυτενέργεια και ενεργοποίηση των μαθητών, τα μέσα αγωγής, τη διαθεματικότητα στο Μάθημα των Θρησκευτικών, τον τρόπο αξιολόγησης των μαθητών, την καλλιέργεια των διαπροσωπικών σχέσεων, τη διαχείριση κρίσεων στο Σχολικό περιβάλλον, την κοινωνικοποίηση του μαθητή στο χώρο του Σχολείου κ.ά.

Κατόπιν, οι ομάδες Φοιτητών, υπό την καθοδήγηση των εποπτών του Προγράμματος, των διευθυντών των Σχολείων και των θεολόγων εκπαιδευτικών, εντάσσονται πλήρως στο Σχολικό περιβάλλον και προσφέρουν, στην πράξη, έργο σχετικό με τη διοίκηση και τη λειτουργία των Σχολείων, όπως γραμματειακή υποστήριξη, συμμετοχή στην οργάνωση και υλοποίηση σχολικών δραστηριοτήτων, εορτών, εκδρομών, αρχείου, βιβλιοθήκης κ.ά.

Ταυτόχρονα, οι φοιτητές παρακολουθούν, υπό την ευθύνη και την εποπτεία του θεολόγου εκπαιδευτικού, τη διδασκαλία του μαθήματος των Θρησκευτικών από τον θεολόγο και αποκτούν παιδαγωγική και διδακτική εμπειρία.

Στη συνέχεια, οι φοιτητές σχεδιάζουν μία με δύο (1-2) διδασκαλίες, αξιοποιώντας τις γνώσεις που απέκτησαν στην παιδαγωγική και διδακτική επιστήμη με χρήση εποπτικών μέσων και με τη βοήθεια και εποπτεία που προσφέρεται από τους επιστημονικούς συνεργάτες του Εργαστηρίου Παιδαγωγικής και ακολούθως τις πραγματοποιούν σε τάξεις των Σχολικών Μονάδων που έχουν ενταχθεί. Μετά την πραγματοποίηση των διδασκαλιών, αξιολογούν μαζί με τους θεολόγους εκπαιδευτικούς και τους επόπτες τα αποτελέσματα της διδασκαλίας τους, παρακολουθώντας τη διδασκαλία των δύο επόμενων διδακτικών ενοτήτων, ενώ παράλληλα παρατηρούν σε ποιο βαθμό εμπέδωσαν οι μαθητές των τάξεων όσα εκείνοι δίδαξαν.

Επιστημονικός Υπεύθυνος Πρακτικής Άσκησης: Ηρακλής Ρεράκης, καθηγητής

Εργαστήριο Παιδαγωγικής-Χριστιανικής Παιδαγωγικής

Ώρες λειτουργίας για τους φοιτητές: 09.30 – 15.00

4^{ος} όροφος κτιρίου Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστημιούπολη ΑΠΘ

τηλ: 2310997103 fax: 2310997113, email: plab.past.auth.gr@gmail.com

www: plab.past.auth.gr

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΣΠΑ

Η Πρακτική Άσκηση εντάσσεται, ως πρόγραμμα, στο έργο “ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΑΠΘ» (ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ (ΕΣΠΑ) 2007-2013 – ΕΠΕΔΒΜ ΥΠΔΜΘ, ΠΡΑΞΗ 04.05.06.72.31.01 “ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΑΝΩΤΑΤΗΣ [ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ]”). Το Πρόγραμμα διεξάγει το Εργαστήριο Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής του Τμήματος και υλοποιείται σε συνεργασία με δίκτυο εύρους πενήντα (50) Σχολικών Μονάδων.

Δικαίωμα συμμετοχής έχουν οι φοιτητές που βρίσκονται στο 8ο εξάμηνο σπουδών. Τα κριτήρια επιλογής του Τμήματος για τη συμμετοχή των φοιτητών σε θέσεις Πρακτικής Άσκησης μέσω ΕΣΠΑ, σύμφωνα με απόφαση του Τμήματος (αρ. Συνέλευσης Τμήματος: 576/22.02.2017), είναι: 1) ο αριθμός των μαθημάτων που έχουν περάσει με επιτυχία κατά τα προηγούμενα εξάμηνα έως και την ημερομηνία της αίτησης. 2) Σε περίπτωση ίσου αριθμού περασμένων μαθημάτων, λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος βαθμολογίας όλων των μαθημάτων. Σημειώνεται ότι τα ως άνω κριτήρια και ο συντελεστής βαρύτητας θα ισχύσουν και κατά τη διαλογή των αιτήσεων των φοιτητών/τριών για την ένταξή τους στο σχολείο που θα πραγματοποιήσουν την Πρακτική τους Άσκηση.

Οι παραπάνω πληροφορίες είναι αναρτημένες και στον ακόλουθο σύνδεσμο:

<http://www.past.auth.gr/el/node/2141>

Σύμφωνα με το Πρόγραμμα, οι φοιτητές έρχονται σε φυσική επαφή με το σχολικό περιβάλλον, γνωρίζουν τη διοικητική, οργανωτική και παιδαγωγική λειτουργία της Σχολικής Μονάδας και λαμβάνουν μέρος στις δραστηριότητες της. Παράλληλα, παρακολουθούν τις διδασκαλίες του Μαθήματος των Θρησκευτικών στις σχολικές τάξεις, προετοιμάζονται με εικονικές διδασκαλίες εντός του Εργαστηρίου Παιδαγωγικής στο πλαίσιο των Μικροδιδασκαλιών του Τμήματος και προβαίνουν στην πραγματοποίηση δύο (2) διδασκαλιών ενώπιον των μαθητών, ενώ στα επόμενα μαθήματα ελέγχουν τα αποτελέσματα των διδασκαλιών τους. Το σύνολο των δραστηριοτήτων της Πρακτικής Άσκησης καταγράφεται και ταξινομείται σε σειρά εντύπων που συμπληρώνουν όλοι οι παράγοντές της (Φοιτητές, Θεολόγοι, Διευθυντές Σχολείων, Επόπτες, Επιστημονικός Υπεύθυνος) και αποτελεί, αφενός παραδοτέο υλικό προς τους

αρμόδιους Φορείς, και αφετέρου αντικείμενο ερευνητικής επεξεργασίας από τους Μεταπτυχιακούς Φοιτητές και τους Επιστημονικούς Συνεργάτες του Εργαστηρίου, με σκοπό την γνωριμία του μελλοντικού εργασιακού τους χώρου, την ανατροφοδότηση επιστημονικών στοιχείων μεταξύ Πανεπιστημίου και Σχολείου καθώς και την εν γένει βελτίωση της Πρακτικής Άσκησης.

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ηρακλής Ρεράκης, καθηγητής

Εργαστήριο Παιδαγωγικής-Χριστιανικής Παιδαγωγικής

Ώρες λειτουργίας για τους φοιτητές: 09.30 – 15.00

4^{ος} όροφος κτιρίου Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστημιούπολη ΑΠΘ

τηλ: 2310997103 fax: 2310997113, email: plab.past.auth.gr@gmail.com

2. ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ

Κάθε Πέμπτη πρωί (8.00-10.00 π.μ.) στον ναό της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ (4^{ος} όροφος) πραγματοποιείται υποχρεωτικό Φροντιστήριο Λειτουργικής (πρακτική άσκηση στη λατρεία, το κήρυγμα και την ψαλτική τέχνη), ενταγμένο στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών και των δύο Τμημάτων της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ. Το Φροντιστήριο τελεί υπό την διεύθυνση, οργάνωση και επίβλεψη των αρμοδίων καθηγητών του Τομέα Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης, σε συνεργασία με ομότεχνους συναδέλφους του Τμήματος Θεολογίας. Στην εβδομαδιαία αυτή λατρευτική σύναξη δίδεται πρωτίστως η ευκαιρία σε όλα τα μέλη της Σχολής (καθηγητές, φοιτητές, διοικητικό και λοιπό προσωπικό), αλλά και, ευρύτερα, στο σύνολο της πανεπιστημιακής κοινότητας, να βιώσουν εμπειρικά τη ζώσα λειτουργική παράδοση της Ορθόδοξης Εκκλησίας και να συνέρχονται «επί το αυτό» ενώπιον του εν Τριάδι Θεού σε κοινή προσευχή και ευχαριστία. Ταυτοχρόνως το Φροντιστήριο στοχεύει να δώσει την κατ' εφαρμογή εποπτεία των τριών υποχρεωτικών μαθημάτων της Λειτουργικής (Εισαγωγή και πηγές, Ιστορία και Θεολογία, Βυζαντινή λειτουργική παράδοση), ως επίσης και των συναφών μαθημάτων του προγράμματος (Ομιλητική, Εκκλησιαστική Μουσική-Υμνολογία, Αγιολογία-Εορτολογία). Το Φροντιστήριο αποτελεί λοιπόν φυτώριο και συνάμα πρότυπο για την ακριβή και εύτακτη τέλεση και μετοχή στην Ορθόδοξη λατρευτική πράξη, αλλά συγχρόνως και χώρο αφόρμησης εξειδικευμένου ερευνητικού προβληματισμού.

Ειδικότερα, το πρόγραμμα του Φροντιστηρίου περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

1. Την τέλεση των εν χρήσει Λειτουργιών του βυζαντινού λειτουργικού τύπου (Λειτουργία του Μεγάλου Βασιλείου, του ιερού Χρυσοστόμου, Προηγιασμένη).
2. Την ανάδειξη των αρχαίων Λειτουργιών (α) του δυτικού συριακού και (β) του αλεξανδρινού λειτουργικού τύπου (α. Λειτουργία και Προηγιασμένη Ιακώβου του Αδελφοθέου, Λειτουργία των «Αποστολικών Διαταγών» και β. Λειτουργία του αγίου Μάρκου και του Γρηγορίου του Θεολόγου).
3. Την γνωριμία με τις ασματικές και μοναχικές ακολουθίες (α) του νυχθημέρου και (β) του λειτουργικού έτους (α. Όρθρος, Ώρες, Εσπερινός, Μέγα και Μικρόν Απόδειπνον, Παννυχίς, Τριθέκτι και β. Μέγας Κανών, Παρακλητικοί Κανόνες, Χαιρετισμοί, Μεγάλη Εβδομάς του αγίου Δημητρίου).
4. Την μετ' επιγνώσεως μέθεξη στα Ιερά Μυστήρια και τις Ιεροπραξίες (Ευχέλαιο, Μικρός Αγιασμός, Μνημόσυνο).
5. Την επαφή με τη λειτουργική πράξη άλλων χριστιανικών κοινοτήτων στους χώρους λατρείας τους (Ρωμαιοκαθολική και Αρμενική παράδοση), με συνοδεία καθηγητών.
6. Τη συμμετοχή των φοιτητών στην αντιφωνική και καθ' υπακοήν ψαλμωδία και στην ψαλμώδηση ύμνων, συντόμων ή αργών, εκ του κλασσικού και νεωτέρου ρεπερτορίου, όλων των ειδών και γενών (παπαδικού, στιχηραρικού, ειρμολογικού).
7. Κήρυγμα από τους φοιτητές του τελευταίου έτους σπουδών, όλων των ομιλητικών ειδών (κατωτέρα ομιλία, ανωτέρα ομιλία, λόγος) και όλων των θεμάτων (περικοπές της Αγίας Γραφής, του λειτουργικού έτους, τις ακολουθίες κ.τ.λ.).

Οι Ακολουθίες, οι Λειτουργίες, τα Ιερά Μυστήρια και οι Ιεροπραξίες τελούνται βάσει των φυλλάδων της σειράς «Κείμενα Λειτουργικής» του μακαριστού καθηγητή της Λειτουργικής του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, Ιωάννου Φουντούλη. Η σειρά αριθμεί 20 φυλλάδες ως ακολούθως:

1. Τριθέκτη
2. Παννυχίς
3. Θεία Λειτουργία του αποστόλου Μάρκου
4. Χειροτονία πρεσβυτέρου

5. Θεία Λειτουργία Ιακώβου του Αδελφοθέου
6. Μοναχικός εσπερινός
7. Τάξις γινομένη επί Θεμελίω εκκλησίας
8. Λειτουργία προηγιασμένων δώρων
9. Μεγάλοι ώροι της παραμονής της αγίας Πεντηκοστής
10. Μοναχικός Όρθρος
11. Ακολουθία του μικρού αγιασμού
12. Βυζαντινά Θεία Λειτουργία Βασιλείου του Μεγάλου και Ιωάννου του Χρυσοστόμου
13. Θεία Λειτουργία των «Αποστολικών Διαταγών»
14. Ακολουθία εις φόβον σεισμού
15. Ακολουθία του ευχελαίου
16. Εικοσιτετράωρον Ωρολόγιον
17. «Μεγάλη Εβδομάς» του αγίου Δημητρίου
18. Θεία Λειτουργία της Αρμενικής Εκκλησίας
19. Λειτουργία προηγιασμένων δώρων Ιακώβου του Αδελφοθέου
20. Ακολουθία του μνημοσύνου

Οι φυλλάδες της σειράς «Κείμενα Λειτουργικής» έχουν εκδοθεί κατά ενότητες και σε τρία τεύχη-τόμους ως εξής:

1. ΤΕΥΧΟΣ 1: Ακολουθία του νυχθημέρου (φυλλάδες: 1, 2, 6, 9, 10, 16 και 17).
2. ΤΕΥΧΟΣ 2: Θέματα Ευχολογίου (φυλλάδες: 4, 7, 11, 14, 15 και 20).
3. ΤΕΥΧΟΣ 3: Αι Θεία Λειτουργία (φυλλάδες: 3, 5, 8, 12, 13, 18, 19).

Επιστημονικά Υπεύθυνοι:

- αρχιμ. Νικόδημος Σκρέττας, αναπλ.καθηγητής
- πρωτοπρ. ΚωνσταντίνοςΚαραϊσαρίδης, επίκ.καθηγητής
- πρωτοπρ. Σπυρίδων Αντωνίου, αναπλ. καθηγητής
- ΤρύφωνΤσομπάνης, επίκ. Καθηγητής
- Πρωτοπρ. Χρυσόστομος Νάσης, επίκ. καθηγητής

3. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗ ΨΑΛΤΙΚΗ-ΧΟΡΩΔΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Η Βυζαντινή Χορωδία της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης απαρτίζεται από ταλαντούχους προπτυχιακούς και

μεταπτυχιακούς φοιτητές και υποψηφίους Διδάκτορες του τομέα Βυζαντινής Μουσικολογίας και Ψαλτικής Τέχνης, οι οποίοι ασκούνται στη Βυζαντινή Εκκλησιαστική και Παραδοσιακή Μουσική και ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της Σχολής και του Πανεπιστημίου ψάλλοντας υποδειγματικά τους ύμνους των αρχαϊκών και βυζαντινών Λειτουργιών και Ακολουθιών στο Φροντιστήριο Λειτουργικής και Ψαλτικής της Θεολογικής Σχολής.

- Χοράρχης και διδάσκαλος της Χορωδίας, είναι ο πρωτοπρ. Σπυρίδων Στ. Αντωνίου, αναπλ. καθηγητής Βυζαντινής Μουσικολογίας, Ψαλτικής Τέχνης και Υμνολογίας, στον τομέα Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης, του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Α.Π.Θ.
- Η Χορωδία παρουσιάζει σε διάφορες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, κατά τρόπο πρότυπο και σύμφωνα με τις αρχές της παράδοσης της Λειτουργικής μουσικής, βυζαντινά και μεταβυζαντινά μελουργήματα μεγάλων εκκλησιαστικών συνθετών. Συμμετέχει σε επετειακές εορτές και εκδηλώσεις ιδρυμάτων, σε επιστημονικά συνέδρια της Θεολογικής Σχολής και του Πανεπιστημίου γενικότερα.

Τα τελευταία δέκα χρόνια, έδωσε περί τις 60 συναυλίες, σε διάφορες πόλεις της Ελλάδος, με σκοπό τη προβολή και συνάμα την οικονομική και ηθική στήριξη ιδρυμάτων και πολιτιστικών οργανισμών της πόλης μας, με ομολογημένη επιτυχία.

- Συνέδραμε επίσης στην παρουσίαση συναυλιών στις ΗΠΑ (Boston, New York), Κύπρο και Κωνσταντινούπολη. Η Χορωδία έχει δεχθεί τον έπαινο και την επιβράβευση του Οικουμενικού Πατριάρχου, των Πατριαρχών Ιεροσολύμων, Αλεξανδρείας, των Αρχιεπισκόπων Αμερικής, Αλβανίας, Αθηνών και πολιτικών αρχόντων σε ιστορικές τελετές και εκδηλώσεις.
- Η εργώδης δραστηριότητα της Χορωδίας έχει ως στόχο να προβάλλει στην Ελλάδα και στο εξωτερικό το θησαυρό της σπουδαίας και μεγάλης πολιτισμικής δημιουργίας του ελληνορθόδοξου κόσμου, τον μακροβιότερο στον κόσμο (2500 ετών) γραπτό μουσικό μας πολιτισμό.
- Η Χορωδία έχει θέσει ως στόχο της την συστηματική έρευνα, παρουσίαση και μουσικολογική ανάλυση άγνωστων μελουργημάτων της παράδοσής μας. Στο ρεπερτόριό της περιλαμβάνονται έργα των Μεγάλων Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών μελουργών, (περιοχών Μακεδονίας, Θράκης, Πόντου,

Αγίου Όρους, κ.ά), όπως των Ιω. Κουκουζέλη, Νικ. Ηθικού, Ιω. Κλαδά, Ξένου Κορώνη, Μαν. Χρυσάφη, Γερμανού Νέων Πατρών, και πολλών άλλων, καθώς και Χορικά αρχαίων τραγωδιών, και Δημοτικά τραγούδια. Συνεργάστηκε με Χορωδίες της Βοστώνης, του Βελιγραδίου, της Κωνσταντινούπολης κ.ά.

- Η Χορωδία παρουσιάζεται συχνά στις Αίθουσες Τελετών του Α.Π.Θ., και σε διακεκριμένους χώρους, όπως τους Ι. Ν. Αγίας Σοφίας, Αγ. Δημητρίου, Αγ. Γεωργίου Ροτόντα, Παναγίας Δεξιάς, κ.ά, το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, κ. α. Έχει μαγνητοσκοπήσει διάφορες συναυλίες με έργα Βυζαντινών συνθετών για την TV 4E, ET3, TV 100. Εξέδωσε σε δίσκους ακτίνας ύμνους της Οκτωήχου, παλαιά βυζαντινά και μεταβυζαντινά μελουργήματα των Χριστουγέννων, Μελωδήματα για την άλωση της Πόλης. Η Χορωδία έχει τακτική παρουσία στα Δημήτρια και μια καλλιτεχνική δημιουργία, αφιερωμένη στον φίλο, διδάσκαλο, και συμπολίτη μας, Άγιο Δημήτριο, όπως είναι η έκδοση επιλεγμένων ύμνων από την ακολουθία και από τη μεγάλη Εβδομάδα του πολιούχου, πολλών εξ αυτών ερμηνευθέντων για πρώτη φορά, στα 1700 χρόνια από το μαρτύριο του Μεγαλομάρτυρα.
- Οι πρόβες της χορωδίας γίνονται κάθε ΠΕΜΠΤΗ η ΚΥΡΙΑΚΗ, ώρα 20.00 - 22.00 σε αίθουσα της Σχολής, νέα μέλη γίνονται δεκτά μετά από ακρόαση.

Υπεύθυνος Χορωδίας: π. Σπυρίδων Αντωνίου, αναπλ. καθηγητής

Για περισσότερες πληροφορίες στα τηλ. επικοινωνίας: 2310.99.96.18, και τηλ/fax 2310.99.66.77 ή στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου santonio@past.auth.gr

4. ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ

Οι «Ασκήσεις της Ποιμαντικής» πραγματοποιούνται στο Β΄ κύκλο σπουδών του νέου ΠΠΣ (Στ΄ και Η΄ εξαμήνο σπουδών) και είναι η πρακτική άσκηση των φοιτητών στο μάθημα της Ποιμαντικής και Χριστιανικής Συμβουλευτικής με την ευθύνη του π. Αθανασίου Γκίκα. Περιλαμβάνουν επισκέψεις (10 περίπου κάθε χρόνο) σε ενορίες, προσκυνηματικούς ναούς, μονές, ιδρύματα, νοσοκομεία, φυλακές και γενικά σε τόπους όπου επιτελείται ποιμαντικό έργο. Σ΄ αυτές συμμετέχουν περίπου 100 φοιτητές.

Η άσκηση περιλαμβάνει επίσκεψη στους προαναφερθέντες χώρους, όπου γίνεται, από τους υπευθύνους, ενημέρωση για το επιτελούμενο έργο και

ακολουθεί συζήτηση με ερωτήσεις των φοιτητών για διευκρίνιση των θιγομένων θεμάτων. Οι φοιτητές έχουν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με Μητροπολίτες και κληρικούς γενικότερα, γιατρούς, κοινωνικούς λειτουργούς, υπευθύνους των ιδρυμάτων υγείας και περίθαλψης προσώπων με ειδικές ανάγκες και γενικά πρόσωπα που υλοποιούν την κοινωνική διακονία που προέρχεται από τον εκκλησιαστικό χώρο.

Ο στόχος των ασκήσεων είναι να έλθουν σε επαφή οι φοιτητές με το ποιμαντικό έργο στην πράξη. Να γνωρίσουν τις ιδιαιτερότητες που παρουσιάζουν οι ενορίες ανάλογα με την κοινωνική ταυτότητα κάθε περιοχής. Να αποκτήσουν επίσης γνώση της ποικιλίας των θεμάτων που καλύπτει το ποιμαντικό έργο της Εκκλησίας και να τους δοθούν κίνητρα: α) για εξειδίκευση των σπουδών τους σε μεταπτυχιακό επίπεδο και β) για τον επαγγελματικό τους προσανατολισμό.

Στο εξάμηνο αυτό συντάσσεται υποχρεωτικά από όλους τους φοιτητές μια εργασία με χρήση βιβλιογραφίας ποιμαντικής, αναφερόμενη στα θέματα που συζητούνται και αναπτύσσονται κατά τη διεξαγωγή των επισκέψεων-ασκήσεων.

Η εργασία αυτή συνεκτιμώμενη με την παρουσία του φοιτητή στις ασκήσεις και την προφορική εξέταση επί του θέματος της εργασίας δίδει την τελική βαθμολογική του αξιολόγηση.

5. ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΛΑΤΡΕΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

Στο πλαίσιο του μαθήματος της Χριστιανικής Αρχαιολογίας και Τέχνης, πραγματοποιούνται επισκέψεις και ξεναγήσεις σε ναούς-μνημεία, μονές και αρχαιολογικούς χώρους για την άσκηση των φοιτητών.

6. ΑΣΚΗΣΗ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ-ΑΓΙΟΓΡΑΦΕΙΟ

Στόχος και περιεχόμενο της πρακτικής άσκησης στην Αγιογραφία είναι η ενημέρωση των φοιτητών στις τεχνικές και τις βασικές αρχές της αγιογραφικής τέχνης, η οποία επιτυγχάνεται με τη σπουδή στο σχέδιο, το χρώμα, καθώς και τη μελέτη εικονογραφικών συνόλων εξεχόντων μνημείων και διακεκριμένων αγιογράφων της Εκκλησίας μας. Προβληματισμός και μελέτη επίσης των σύγχρονων ζητημάτων εξέλιξης της αγιογραφίας.

Στο Τμήμα έχει οργανωθεί εργαστήριο αγιογραφίας, στο οποίο οι φοιτητές ασκούνται στην εκμάθηση της Ζωγραφικής της Ορθόδοξης Παράδοσης. Το μάθημα είναι οργανωμένο σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο. Στο πρώτο επίπεδο διδάσκεται η θεωρία της Αγιογραφίας και ο τεχνικός προβληματισμός, ενώ οι φοιτητές ενημερώνονται για τις τάσεις της σύγχρονης Αγιογραφίας και κάνουν τα πρώτα μαθήματα σχεδίου. Στο δεύτερο επίπεδο, διδάσκονται την τεχνική της φορητής εικόνας και της τοιχογραφίας.

Στο εργαστήριο εκπαιδεύονται περίπου 30 φοιτητές. Στο νέο ακαδημαϊκό έτος θα προστεθεί και εργαστήριο ψηφιδωτού και ξυλογραφίας-χαρακτικής.

7. ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ-EXEGETICUM

Το Exegeticum - Σεμινάριο Ορθόδοξου Ερμηνευτικής Θεολογίας λειτουργεί μέσα στα πλαίσια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας σε μόνιμη βάση ως επιστημονικό colloquium μεταπτυχιακών ερμηνευτικών σπουδών σύμφωνα με απόφαση της Γ.Σ. αρ. 379/12-07-2006 του Τμήματος. Διοργανώνεται από τους υπεύθυνους καθηγητές των μεταπτυχιακών ειδικεύσεων Αγίας Γραφής, Πατρολογίας και Αγιολογίας, και Θρησκευολογίας, οι οποίοι είναι όλοι μέλη του Τομέα Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας του Τμήματος. Το Exegeticum πραγματοποιεί επιστημονικές συνεδρίες για την ερμηνεία της Αγίας Γραφής σύμφωνα με την ορθόδοξη παράδοση, σε διάλογο με τις άλλες χριστιανικές παραδόσεις και με βάση την ερμηνευτική επιστήμη. Βασικοί άξονες του Σεμιναρίου είναι οι Βιβλικές επιστήμες και οι επιστήμες της Πατρολογίας και Θρησκευολογίας, κατά τη συμβολή τους στην ερμηνευτική κατανόηση της Βίβλου.

Σκοπός

Σκοποί του Σεμιναρίου είναι:

- α) η εμβάθυνση στη μελέτη της ερμηνευτικής θεολογίας και η καλλιέργεια και ανάπτυξη της έρευνας στον τομέα της ερμηνείας της Αγίας Γραφής με βάση την Ορθόδοξη Θεολογία και με αναφορά στη διεθνή και σύγχρονη ερμηνευτική παραγωγή.
- β) η επικοινωνία και η ανταλλαγή απόψεων, καθώς και η συνεργασία μεταξύ ερευνητών, καθηγητών και φοιτητών του Τμήματος και άλλων ερευνητικών,

ακαδημαϊκών και εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της χώρας ή της αλλοδαπής για θέματα ερμηνείας της Αγίας Γραφής.

γ) η επιστημονική ενημέρωση και υποστήριξη των μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος στις μεταπτυχιακές σπουδές τους, καθώς και γενικότερα η ακαδημαϊκή ενίσχυση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος, ειδικά για τις ειδικεύσεις της Ερμηνευτικής Θεολογίας που αφορούν σε ποικίλους τομείς της σύγχρονης ζωής και διανόησης.

Οργάνωση

Οι συναντήσεις διοργανώνονται από τα μέλη του Τομέα Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, που είναι υπεύθυνοι για τις μεταπτυχιακές ειδικεύσεις Αγίας Γραφής, Πατρολογίας και Αγιολογίας, Θρησκευολογίας, μέσα στα πλαίσια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος. Οι συναντήσεις απευθύνονται στους μεταπτυχιακούς φοιτητές των παραπάνω ειδικεύσεων, και των δύο κύκλων του Π.Μ.Σ. (μεταπτυχιακούς και υποψηφίους διδάκτορες). Πραγματοποιούνται τουλάχιστον μία φορά τον μήνα κατά τη διάρκεια και των δύο εξαμήνων του ακαδημαϊκού έτους, κατόπιν σχετικής πρόσκλησης.

Η παρακολούθηση του Exegeticum συνιστάται από τους καθηγητές, αλλά οι φοιτητές δεν εξετάζονται επ' αυτού, απλά ενημερώνονται και καλλιεργούνται επιστημονικά. Ο ενδεχόμενος φόρτος εργασίας του συνυπολογίζεται στον συνολικό φόρτο εργασίας των μεταπτυχιακών μαθημάτων, στη δραστηριότητα «Σεμινάρια» της οργάνωσης του μαθήματος.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2016-17 το Exegeticum λειτουργεί υπό την ευθύνη του Εργαστηρίου Βιβλικών Σπουδών του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας ως μία από τις δράσεις του. Οι εργασίες του Exegeticum συντονίζονται από την αναπλ. καθηγήτρια Κυριακούλα Παπαδημητρίου, ιδρυτικό μέλος του Σεμιναρίου.

Το Exegeticum διατηρεί δική του ιστοσελίδα (<http://soeth.web.auth.gr/>) υπό την ευθύνη του αναπληρωτή καθηγητή Αθανασίου Παπαρνάκη, όπου είναι αναρτημένα τα στοιχεία του ιδρυτικού καταστατικού του και όπου αναρτώνται όλες οι δραστηριότητές του.

8. STUDIUM HISTORICORUM

Το Studium Historicorum είναι κοινό Μεταπτυχιακό Σεμινάριο Εκκλησιαστικής Ιστορίας του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Α.Π.Θ και του Τμήματος Θεολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Ξεκίνησε το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 ως πρωτοβουλία του Ιωάννη Παναγιωτόπουλου, επίκ. καθηγητή της Γενικής Εκκλησιαστικής Ιστορίας του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής Αθηνών. Από το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 και εντεύθεν το Σεμινάριο διεξάγεται με συνδιοργανωτή τον Ιστορικό κλάδο του Τομέα Ιστορίας, Δόγματος, Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών σχέσεων του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Α.Π.Θ., με υπεύθυνους τον Βασίλειο Κουκουσά, καθηγητή των Πηγών της Εκκλησιαστικής Ιστορίας και τον Ιωάννη Μπάκα, επικ. Καθηγητή της Ιστορίας των Πρεσβυγενών Πατριαρχείων. Από το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 το Studium Historicorum της Θεσσαλονίκης αποτελεί δραστηριότητα του Εργαστηρίου Ιστορίας, Πολιτικής, Διπλωματίας και Γεωγραφίας της Εκκλησίας «EUSEBIUS LAB».

Το Studium Historicorum έχει ως στόχο τη δημιουργία φυτωρίου νέων επιστημόνων που διακρίνονται για το ιδιαίτερο ενδιαφέρον τους στο γνωστικό αντικείμενο της Εκκλησιαστικής Ιστορίας. Παράλληλα, επιθυμεί να εμφυσήσει πνεύμα συνεργασίας μεταξύ των μεταπτυχιακών φοιτητών και να τους παραχωρήσει βήμα, στο οποίο να μπορούν να ανακοινώνουν τα πορίσματα των ερευνών τους.

Η ετήσια Διεθνής Συνάντηση-Σεμινάριο της Ανάφης είναι μια από τις δράσεις του Studium Historicorum. Οργανώθηκε για πρώτη φορά 27 -30 Οκτωβρίου 2011 στην Ανάφη υπό την αιγίδα της Ιεράς Μονής Προφήτου Ηλιού Θήρας. Το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 πραγματοποιήθηκε το έβδομο κατά σειρά σεμινάριο. Σε όλες τις συναντήσεις συμμετείχε μεγάλη ομάδα μεταπτυχιακών φοιτητών των δύο Τμημάτων καθώς και πανεπιστημίων του εξωτερικού, οι οποίοι επιθυμούν να εμβαθύνουν σε θέματα έρευνας και μελέτης στο γνωστικό αντικείμενο της Εκκλησιαστικής Ιστορίας.

Οι Διεθνείς Συναντήσεις-Σεμινάρια του Studium Historicorum:

- Α΄ Συνάντηση της Ανάφης, «Αγίου Διονυσίου Αρεοπαγίτου οδοί» (Asking for St. Dionysius Areopagite), Πέμπτη 27 - Κυριακή 30 Οκτωβρίου 2011, Μονή Παναγίας Καλαμιώτισσας (Μονή Ζωοδόχου Πηγής Ανάφης).

- Β΄ Συνάντηση της Ανάφης, «Αγία Μαρία Μαγδαληνή: Βίος και Παράδοση», 10-12 Ιουλίου 2012, Μονή Παναγίας Καλαμιώτισσας (Μονή Ζωοδόχου Πηγής Ανάφης).
- Γ΄ Συνάντηση της Ανάφης, «Μάρτυρες και Άγιοι του Βυζαντίου, 27-29 Αυγούστου 2013, Μονή Παναγίας Καλαμιώτισσας (Μονή Ζωοδόχου Πηγής Ανάφης).
- Διεθνής Συνάντηση της Χάλκης, «Μάρτυρες και Άγιοι του Βυζαντίου, 1-2 Δεκεμβρίου 2013, Μονή Αγίας Τριάδος Χάλκης - Ιερά Θεολογική Σχολή Χάλκης.
- Δ΄ Διεθνής Συνάντηση της Ανάφης, «Η Σικελία των Ελλήνων (Άγιοι και Εκκλησιαστικές προσωπικότητες)», 29-31 Αυγούστου 2014, Ιερά Μονή Παναγίας Καλαμιώτισσας (Μονή Ζωοδόχου Πηγής Ανάφης).
- Διεθνές Συνέδριο της Ρώμης, «Στην Πρεσβυτέρα Ρώμη των Ελλήνων», 12-14 Δεκεμβρίου 2014, Sant' Egidio και Palazzo Leopardi, Trastevere, Rome.
- Ε΄ Διεθνής Συνάντηση της Ανάφης, «Η Μεγάλη Ελλάδα: Καλαβρία - Απουλία - Καμπανία», 28-30 Αυγούστου 2015, Μονή Παναγίας Καλαμιώτισσας (Μονή Ζωοδόχου Πηγής Ανάφης).
- ΣΤ΄ Διεθνής Συνάντηση της Ανάφης, «Ραβέννα· ανάμεσα στη Δύση και την Ανατολή», 27-30 Αυγούστου 2016, Μονή Παναγίας Καλαμιώτισσας (Μονή Ζωοδόχου Πηγής Ανάφης).
- Διεθνές Συνέδριο, «Ιστορία και Ορθοδοξία: μεθοδολογικά κριτήρια και εκκλησιαστική συνείδηση στην αντιμετώπιση κρίσεων», 28-31 Οκτωβρίου 2016, Ησυχαστήριο Τιμίου Προδρόμου Ακριτοχωρίου Σερρών.
- Διεθνές Συνέδριο, «Χριστιανική Θράκη», 9-11 Ιουνίου 2017, Μονή Οσίου Μαξίμου Κουσοκαλυβίτου (Παπίκιον Όρος-Ροδόπη).
- Ζ΄ Διεθνής Συνάντηση της Ανάφης, «Το Ρωμαϊκό Μιλάνο των Χριστιανών», 23-27 Αυγούστου 2017, Μονή Παναγίας Καλαμιώτισσας (Μονή Ζωοδόχου Πηγής Ανάφης).

Ιστότοπος: <http://eusebiuslab.past.auth.gr>

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ

1. Δίκτυο Κειμενικής και Ερμηνευτικής Εκκλησιαστικής Παραδόσεως (ΚΕΕΠ)

Σε μόνιμη βάση, από το 2005, λειτουργεί το **Δίκτυο ΚΕΕΠ** με επιστημονική υπεύθυνη την καθηγήτρια Δέσπω Αθ. Λιάλιου. Το Δίκτυο λειτουργεί ως οργανωμένη ερευνητική ομάδα δεκατριών μελών ΔΕΠ του Τμήματος, που συνεργάζεται με μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Θεολογίας και του Τμήματος Φιλολογίας του Α.Π.Θ. και συναδέλφους διαφόρων Ερευνητικών Κέντρων του εξωτερικού. Σε μόνιμη βάση οργανώνει δύο ημερίδες κατ' έτος, για την έρευνα της γραμματείας των Αγίων Δημητρίου και Γρηγορίου του Παλαμά. Το ΚΕΕΠ είναι ένα από τα 48 Ερευνητικά Θεματικά Δίκτυα της Επιτροπής Ερευνών του ΑΠΘ, που προήλθε από τη συνένωση ερευνητικών ομάδων της Θεολογικής και της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ, υπό τη βασική στόχευση την έρευνα των κειμένων της Εκκλησίας και συναφών πηγών και κειμένων που υποβοηθούν στην κατανόηση του ιστορικού, πολιτιστικού και θρησκευτικού περιβάλλοντος, στο οποίο αναδύθηκε η προφητική, αποστολική και εκκλησιαστική κοινότητα. Ειδικότερα εξαρχής τέθηκαν ως στόχοι:

- Η Έντυπη κριτική έκδοση κειμένων, τεκμηρίωση και ψηφιοποίηση κειμένων της εκκλησιαστικής παραδόσεως 5ου– 19 ου αι.
- Η Έρευνα της κοινής εκκλησιαστικής παραδόσεως Ορθοδοξίας-Ρωμαιοκαθολικισμού-Προτεσταντισμού με αφετηρία την Αγία Γραφή, τους Πατέρες της Εκκλησίας και Συνοδικά κείμενα της Ορθόδοξου Εκκλησιαστικής Παραδόσεως.
- Η Συλλογή θρησκευτολογικών κειμένων με βάση την ιστορική ενότητα του Χριστιανισμού.
- Η Κωδικοποίηση μεθοδολογικών και ερμηνευτικών αρχών της εκκλησιαστικής παραδόσεως (Αγία Γραφή, Πατέρες και Εκκλησιαστικοί Συγγραφείς, αγιολογικά και υμνολογικά κείμενα, κείμενα βυζαντινής Φιλοσοφίας και Ιστορίας, θρησκευτολογικά κείμενα, λειτουργικά και μουσικολογικά).
- Η Διοργάνωση Ημερίδων και Συνεδρίων συναφών προς τη γνωστική περιοχή της Εκκλησιαστικής παραδόσεως και θεολογίας.

- Η ανάδειξη της γραμματείας που παρήχθη από και επί τη βάσει των μεγάλων Αγίων της Θεσσαλονίκης Άγιο Δημήτριο, Άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά και τον Απόστολο Παύλο.
- Ως πρώτη δράση του το ΚΕΕΠ έθεσε τη μελέτη της γραμματείας του Αγίου Δημητρίου. Το 2013 εγκρίθηκε από τη Σύγκλητο του ΑΠΘ η ίδρυση του Κέντρου Αγίου Δημητρίου και Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά (Συνεδρίαση Συγκλήτου αρ. 2849/29-8-2013) και του Κέντρου του Αποστόλου Παύλου (Συνεδρίαση Συγκλήτου αρ. 2862/26-6-2013). Με απόφαση της Συγκλήτου του ΑΠΘ (Συνεδρίαση Συγκλήτου 2860/23& 24-5-2013) στις εγκαταστάσεις του ΑΠΘ στη Βέροια μπορούν: α) να μεταφερθεί μέρος των δραστηριοτήτων του ΚΕΕΠ και του Κέντρου Μελέτης της Γραμματείας του Αγ. Δημητρίου και του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά, β) να λειτουργήσει από καλοκαίρι του 2013 το δεκαπενθήμερο *Summer School* του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας με θεματική *Orthodox Theology*, γ) να χρησιμοποιηθεί για τη δεξιοότητα του Θρησκευτικού Τουρισμού και δ) να χρησιμοποιηθεί για τα προγράμματα της Δια Βίου εκπαίδευσης του Τμήματος σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς της Βέροιας.

Επιστημονική Υπεύθυνη

Δέσπω Λιάλιου, καθηγήτρια Ερμηνείας των Δογματικών και Συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας

☎ +302310 996673

e-mail : lialiou@past.auth.gr

<http://www.keepnet.web.auth.gr/>

2. Κέντρο Αγίου Δημητρίου και Αγίου Γρηγορίου Παλαμά

Το Κέντρο Γραμματείας Αγίου Δημητρίου και Αγίου Γρηγορίου Παλαμά (Συνεδρίαση Συγκλήτου αρ. 2849/29-8-2012) εξυπηρετεί εκπαιδευτικές, ερευνητικές και διδακτικές ανάγκες στα επιστημονικά πεδία της Χριστιανικής Γραμματείας, της Αγιολογίας, της Βυζαντινής Θεολογίας και της Χριστιανικής Τέχνης, τόσο σε πανεπιστημιακό επίπεδο, στην Ελλάδα αλλά και στον διεθνή χώρο, όσο και σε ευρύτερα εκπαιδευτικό.

Το Κέντρο στοχεύει στην έρευνα και μελέτη της πλούσιας και μοναδικής, ακόμη και από ιστορικής απόψεως, γραμματείας που παρήχθη από την πρωτοβυζαντινή ως και τη μεταβυζαντινή περίοδο, πεζής και έμμετρης για να τιμήσει έναν από τους πλέον λαοφιλείς αγίους του Βυζαντίου, προστάτη της

Θεσσαλονίκης αλλά και του βυζαντινού στρατού. Στο σύνολο αυτής της γραμματείας διακριτή θέση κατέχουν και οι ποικίλες μεταφράσεις αυτών των έργων που εκπονήθηκαν καθόλη τη βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο τόσο στη Δύση, όπου μεταφέρθηκε η τιμή προς τον Άγιο Δημήτριο. Η γραμματεία αυτή παραμένει ως τις μέρες μας σε ένα μέρος της ανέκδοτη ή ελλιπώς εκδεδομένη και απαιτεί τη συστηματική διερεύνηση τόσο της χειρόγραφης παράδοσης της Δημητρείου γραμματείας όσο και την προετοιμασία νέων κριτικών εκδόσεων όλων των κειμένων. Το προοιμακό αυτό έργο είναι απαραίτητο για τη συστηματική μελέτη της ογκωδέστατης σε έκταση δεξαμενής κειμένων που σχετίζονται με τη διαμόρφωση και εδραίωση της Θεσσαλονίκης ως «πόλης του Δημητρίου» και την καθιέρωσή της μεταξύ των μεγάλων προσκυνημάτων του χριστιανικού κόσμου κατά το βυζαντινό και δυτικό μεσαίωνα, στοιχείο που επιβιώνει και κυρίως αναβιώνει στις μέρες μας με την ανάπτυξη του προσκυνηματικού τουρισμού και προς τη Θεσσαλονίκη, με κέντρο το ναό του μυροβλύτη Αγίου. Επίσης, στο Κέντρο οργανώνεται η έρευνα και μελέτη του έργου και της θεολογικής σκέψης του μεγάλου Πατέρα του Βυζαντινού Ησυχασμού και αρχιεπισκόπου της Θεσσαλονίκης κατά τον 14ο αιώνα, Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά. Το Παλαμικό έργο βρίσκεται και σήμερα στο επίκεντρο της διεθνούς θεολογικής και φιλοσοφικής σκέψης, με αφετηρία την κριτική έκδοσή του που ξεκίνησε πριν από μισό αιώνα στη Θεολογική Σχολή του ΑΠΘ, γεγονός που κατέστησε τη Θεσσαλονίκη διεθνώς κέντρο των Παλαμικών σπουδών. Η ολοκλήρωση αυτής της εκδοτικής εργασίας και η συστηματοποίηση της έρευνας και μελέτης των Παλαμικών και εν γένει Ησυχαστικών έργων αποτελεί desideratum, που πρόκειται να θεραπεύσει το Κέντρο Γραμματείας Αγίου Δημητρίου και Αγίου Γρηγορίου Παλαμά.

Διευθυντής

Συμεών Πασχαλίδης

Καθηγητής Πατρολογίας-Αγιολογίας

☎ +302310 996964

e-mail :spaschal@past.auth.gr

<http://stdemetrios-palamascentre.web.auth.gr/>

3. Κέντρο Αποστόλου Παύλου

Το **Κέντρο Αποστόλου Παύλου** (Συνεδρία Συγκλήτου αρ. 2880/5-2-2014) εξυπηρετεί ερευνητικούς, διδακτικούς και εκπαιδευτικούς σκοπούς στο επιστημονικό πεδίο

των Παύλειων σπουδών, το οποίο αφορά στη μελέτη του προσώπου και του έργου του αποστόλου Παύλου και της επίδρασης που άσκησε στη Θεολογία, στην Ιστορία και στον Πολιτισμό διαχρονικά και οικουμενικά. Δρα στην Ελλάδα αλλά και στον διεθνή χώρο.

Ο σκοπός του Κέντρου Αποστόλου Παύλου είναι:

α) Η διεπιστημονικού χαρακτήρα μελέτη και έρευνα σε διεθνή κλίμακα του έργου και της θεολογίας του αποστόλου Παύλου, της καταλυτικής συμβολής του στον ελληνικό και τον ευρωπαϊκό πολιτισμό και της θεμελιακής συνεισφοράς του στην οικουμενικότητα του Χριστιανισμού. Η διεπιστημονική προσέγγιση αφορά σε θέματα που απαιτούν τη συνέργεια βασικών κλάδων της Φιλολογίας και Γραμματολογίας, της Ιστορίας και Αρχαιολογίας, της Ηθικής και Κοινωνιολογίας, της Λειτουργικής και της Τέχνης.

β) Η καλλιέργεια και η προβολή διεθνώς της ορθόδοξης ερμηνευτικής προσέγγισης της Παύλειας γραμματείας, η ανάπτυξη του διαχριστιανικού και διαθρησκευτικού διαλόγου, που βασίζεται σε αυτήν, και η συμβολή της στην οικουμενικότητα της Ορθόδοξης Θεολογίας. Ειδικότερα, σκοπός του Κέντρου Αποστόλου Παύλου είναι η ανάδειξη και η προβολή της συμβολής του αποστόλου Παύλου και του έργου του στη ζωή και στον πολιτισμό της πόλης της Θεσσαλονίκης, της οποίας υπήρξε ο ιδρυτής της εκκλησίας της και προς την οποία διασώζονται δύο Επιστολές του.

γ) Η άσκηση και η εξειδίκευση προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών στις σπουδές του Παύλειου έργου και της συναφούς με αυτό γραμματείας.

δ) Η ανάπτυξη και παραγωγή ερευνητικού και εκπαιδευτικού υλικού σχετικού με το έργο του αποστόλου Παύλου και τις επιπτώσεις του στη θεολογία και στον πολιτισμό.

ε) Ειδικά, η παρουσίαση και η ανάδειξη της επίδρασης του Αποστόλου Παύλου και του έργου του στη ζωή και στον πολιτισμό της πόλης της Θεσσαλονίκης, της Βέροιας, των Φιλίππων, και γενικά της Μακεδονίας και όπου αλλού ο Απόστολος ίδρυσε εκκλησίες.

Διευθύντρια

Κυριακούλα Παπαδημητρίου

Αναπλ. Καθηγήτρια Καινής Διαθήκης και
Γλώσσας, Ερμηνείας και Ερμηνευτικής

 +302310 996679

Fax : +302310 996679
e-mail : kyp@past.auth.gr
<http://stpaulcentre.web.auth.gr/>

4. Εργαστήριο Παιδαγωγικής-Χριστιανικής Παιδαγωγικής

Το **Εργαστήριο Παιδαγωγικής-Χριστιανικής Παιδαγωγικής** (σε αναμονή η έγκριση της μετονομασίας του σε *Εργαστήριο Παιδαγωγικής Έρευνας & Κατάρτισης*) ιδρύθηκε το 2009 με τη με αριθμό 35962/Β1/09.04.2009 απόφαση ΥΠΕΠΘ (ΦΕΚ Β' 661/09.04.2009). Λειτουργεί στον τέταρτο όροφο του κτιρίου της Θεολογικής Σχολής από το 2010, οπότε και εγκρίθηκε και κατασκευάστηκε ο χώρος όπου εδρεύει σήμερα και ολοκληρώθηκε ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός που απαιτείται για την εκπλήρωση των σκοπών του και τις ανάγκες της λειτουργίας του.

Σκοποί του Εργαστηρίου, με βάση την ιδρυτική πράξη και τον κανονισμό του, είναι μεταξύ άλλων οι εξής:

1. Η εξυπηρέτηση εκπαιδευτικών και ερευνητικών αναγκών στο πεδίο της αγωγής των παιδιών και των εφήβων, η ψυχοπαιδαγωγική και διδακτική κατάρτιση και Πρακτική Άσκηση των Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών του Τμήματος, καθώς και άλλων Τμημάτων στα γνωστικά αντικείμενα της Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής και της Διδακτικής των Θεολογικών μαθημάτων με χρήση Πολυμέσων, νέων μεθόδων και Τεχνολογιών σε συνεργασία με την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
2. Η τεκμηρίωση, η έρευνα και η μελέτη στα πεδία των θεωρητικών Επιστημών και ιδιαίτερα των Επιστημών της Αγωγής, σε συνάρτηση με τις εφαρμογές τους σε όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης, καθώς επίσης και η σύλληψη και η εκτέλεση ερευνητικών προγραμμάτων αντίστοιχου περιεχομένου.
3. Η κάθε μορφής συνεργασία με την Εκκλησία, με Κέντρα Ερευνών, Ινστιτούτα, Εργαστήρια και με Πανεπιστημιακά Τμήματα ημεδαπής και αλλοδαπής, εφόσον συμπύπτουν, συμβαδίζουν και αλληλοσυμπληρώνονται οι επιστημονικοί τους στόχοι με εκείνους του Εργαστηρίου.
4. Η διοργάνωση επιστημονικών διαλέξεων, ημερίδων, σεμιναρίων, συμποσίων, συνεδρίων και άλλων επιστημονικών εκδηλώσεων με τη συμμετοχή Ελλήνων και ξένων αναγνωρισμένων επιστημόνων, καθώς και η διάδοση των ερευνητικών πορισμάτων τους μέσω δημοσιεύσεων και εκδόσεων.

5. Η παροχή ερευνητικών και επιστημονικών υπηρεσιών που σχετίζονται με θέματα αγωγής, σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς που εκδηλώνουν αντίστοιχο ενδιαφέρον.

Το Εργαστήριο έχει υλοποιήσει μέχρι σήμερα σειρά δραστηριοτήτων, στα πλαίσια των παραπάνω σκοπών του. Ειδικότερα, οι δράσεις του Εργαστηρίου συνοψίζονται σε: α) ευρωπαϊκά προγράμματα (1. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ (ΕΣΠΑ): (Πράξη 04.05.06.72.31.01 «ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ και 2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ (ΕΣΠΑ): (Πράξη 04.05.06.72.31.01 «ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ»), β) πρακτική άσκηση σε σχολικές μονάδες, γ) εργαστηριακές ασκήσεις παιδαγωγικής, δ) μικροδιδασκαλίες, ε) επιστημονικά συνέδρια και ημερίδες, στ) επιστημονικές εκδηλώσεις και διαλέξεις, ζ) εκπαιδευτικές εκδρομές, η) πρόσθετη υποστήριξη εργαζόμενων φοιτητών.

Διευθυντής:

Ηρακλής Ρεράκης, καθηγητής

Εργαστήριο Παιδαγωγικής-Χριστιανικής Παιδαγωγικής

Ώρες λειτουργίας για τους φοιτητές: 09.30 – 15.00

4ος όροφος κτιρίου Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστημιούπολη ΑΠΘ

τηλ: 2310997103 fax: 2310997113, email: plab.past.auth.gr@gmail.com

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του εργαστηρίου <http://plab.past.auth.gr/>

5. Εργαστήριο Βιβλικών Σπουδών

Το «Εργαστήριο Βιβλικών Σπουδών/Biblical Studies Lab» του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε με το ΦΕΚ, τ. Β, 3060/26-09-2016 και εξυπηρετεί τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες στα γνωστικά αντικείμενα των βιβλικών σπουδών, και ειδικότερα στη μελέτη της Αγίας Γραφής, Παλαιάς και Καινής Διαθήκης, και των σχετικών με αυτήν πεδίων.

Συγκεκριμένα, το Εργαστήριο θεραπεύει τη θεωρητική και πρακτική υποστήριξη και ενίσχυση της διδασκαλίας σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, καθώς και την υποστήριξη και ενίσχυση της ακαδημαϊκής έρευνας και της συνεργασίας κάθε μορφής με ερευνητικούς φορείς της ημεδαπής και της αλλοδαπής, στα εξής γνωστικά αντικείμενα:

α) Εισαγωγή στην Παλαιά και στην Καινή Διαθήκη

- β) Ερμηνεία και Θεολογία της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης
- γ) Ερμηνευτική των βιβλικών κειμένων και Θεωρίες ερμηνείας
- δ) Γλώσσες των βιβλικών κειμένων και Ελληνιστική Κοινή
- ε) Γραμματεία της εποχής της Παλαιάς και Καινής Διαθήκης
- στ) Βιβλικά κείμενα και Πολιτισμικές Σπουδές
- ζ) Ιστορία χρόνων και Αρχαιολογία Παλαιάς και Καινής Διαθήκης
- η) Κριτική κειμένου και έκδοση Παλαιάς και Καινής Διαθήκης, και
- θ) Μεταφρασεολογία και μετάφραση της Αγίας Γραφής.

Στις δράσεις του Εργαστηρίου, από της ιδρύσεώς του, έχει ενταχθεί το μεταπτυχιακό Σεμινάριο Ερμηνευτικής Θεολογίας EXEGETICUM του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου και λειτουργεί υπό την ευθύνη του σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας. Βασικοί άξονες του Σεμιναρίου είναι οι Βιβλικές επιστήμες και οι επιστήμες της Πατρολογίας και Θρησκευολογίας, κατά τη συμβολή τους στην ερμηνευτική κατανόηση της Βίβλου.

Το Εργαστήριο Βιβλικών Σπουδών λειτουργεί σύμφωνα με το πρόγραμμα που ανακοινώνεται στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους στον οικείο χώρο της ιστοσελίδας του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας (<http://www.past.auth.gr/el/labs>).

Διευθύντρια:

Κυριακούλα Παπαδημητρίου, αναπλ. καθηγήτρια

Εργαστήριο Βιβλικών Σπουδών

Αίθουσα Α΄ μικρή, 2^{ος} όροφος κτιρίου Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστημιούπολη ΑΠΘ

☎: 2310996679, email: kyp@past.auth.gr

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του εργαστηρίου <http://www.past.auth.gr/el/labs>

6. Εργαστήριο Ιστορίας, Πολιτικής, Διπλωματίας και Γεωγραφίας της Εκκλησίας

Το Εργαστήριο Ιστορίας, Πολιτικής, Διπλωματίας και Γεωγραφίας της Εκκλησίας- Laboratory of History, Policy, Diplomacy and Geography of the Church, (EUSEBIUS LAB), ιδρύθηκε με το υπ. αριθμ. ΦΕΚ3486/31-10-2016, τεύχ.Β΄, με σκοπό να

εξυπηρετήσει τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες στα παρακάτω γνωστικά αντικείμενα:

α) Πηγές της Εκκλησιαστικής Ιστορίας

β) Εκκλησιαστική Ιστορία

γ) Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση των Σλαβικών και λοιπών Ορθόδοξων Εκκλησιών

δ) Ιστορία των Πρεσβυγενών Πατριαρχείων

ε) Ιστορία του Βυζαντινού Πολιτισμού και του Νέου Ελληνισμού

στ) Ιστορία της Αρχαίας και Βυζαντινής Φιλοσοφίας

Το Εργαστήριο έχει ως αποστολή:

Το Εργαστήριο έχει ως αποστολή:

1. Τη συνεργασία, κάθε μορφής, με κέντρα και ινστιτούτα ερευνών, ακαδημαϊκά και εκκλησιαστικά ιδρύματα, ακαδημίες, εργαστήρια, μουσεία, φορείς, οργανισμούς ως και βιβλιοθήκες της ημεδαπής και της αλλοδαπής, εφόσον οι στόχοι συμπίπτουν, συμβαδίζουν και αλληλοσυμπληρώνονται με εκείνους του Εργαστηρίου.
2. Την εκπαίδευση επιστημόνων στα γνωστικά αντικείμενα που καλύπτει το Εργαστήριο και προβλέπεται από το Νόμο (37006 ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ Τεύχος Β' 3657/11.11.2016).
3. Τη συνεργασία κάθε μορφής με κέντρα ερευνών και ακαδημαϊκά ιδρύματα ημεδαπής και αλλοδαπής εφόσον οι στόχοι συμπίπτουν, συμβαδίζουν και αλληλοσυμπληρώνονται με εκείνους του Εργαστηρίου.
4. Τη διοργάνωση επιστημονικών διαλέξεων, ημερίδων, σεμιναρίων, συμποσίων, συνεδρίων και άλλων επιστημονικών εκδηλώσεων, την πραγματοποίηση δημοσιεύσεων και εκδόσεων και την πρόσκληση Ελλήνων και ξένων αναγνωρισμένου κύρους επιστημόνων.
5. Την παροχή υπηρεσιών σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Π.δ. 159/1984 (ΦΕΚ 53/τ.Α'/27-4-1984): «Πρϋποθέσεις παροχής υπηρεσιών από τα πανεπιστημιακά εργαστήρια σε ιδιώτες και κάθε νομικής μορφής οργανισμούς».
6. Η σύνταξη εκθέσεων και την παροχή γνωμοδοτήσεων (σε δικαστήρια, εκκλησιαστικούς φορείς κτλ.) σε θέματα που άπτονται

των γνωστικών αντικειμένων του Εργαστηρίου, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

7. Τη συλλογή, επεξεργασία, αποθήκευση και διάθεση δεδομένων.

8. Την ανάληψη συμβουλευτικών ή αναπτυξιακών έργων και μελετών με σκοπό την ικανοποίηση των αναγκών της κοινωνίας.

9. Την έκδοση περιοδικών.

10. Την επιστημονική συνεργασία και έρευνα με Ορθόδοξες Εκκλησίες, Ιερές Μητροπόλεις, Ιερές Μονές και Ενορίες, με αναγνωρισμένες χριστιανικές ομολογίες και δόγματα, καθώς και με άλλες θρησκείες. Επιπλέον, τη συνεργασία με φορείς του δημοσίου, των ΟΤΑ και του ιδιωτικού τομέα, με ΜΚΟ, με αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες, με κοινωνικούς και επιστημονικούς φορείς και οργανώσεις της Ελλάδας και του εξωτερικού, σε θέματα που αφορούν στα αντικείμενα του Εργαστηρίου.

Διευθυντής:

Βασίλειος Διον. Κουκουσάς, Καθηγητής

Εργαστήριο Ιστορίας, Πολιτικής, Διπλωματίας και Γεωγραφίας της Εκκλησίας
Γραφείο 202, 2^{ος} όροφος κτιρίου Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστημιούπολη ΑΠΘ

☎ +302310 997482

e-mail : vkukusas@past.auth.gr

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του εργαστηρίου
<http://eusebiuslab.past.auth.gr>

7. Εργαστήριο Λειτουργικών Μελετών

Το Εργαστήριο Λειτουργικών Μελετών (ΦΕΚ ίδρυσης: 2668/31-7-2017, τεύχ. Β΄) εξυπηρετεί τις εκπαιδευτικές, ερευνητικές και διδακτικές ανάγκες στα γνωστικά αντικείμενα της Λειτουργικής και των συναφών κλάδων, όπως αυτά θεραπεύονται στον Τομέα Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ. Ειδικότερα, η Λειτουργική αποτελεί την επιστήμη που μελετά την ιστορία, θεολογία, τελεστική πράξη, λειτουργική ευταξία και τις πηγές της λειτουργικής παραδόσεως της Ορθόδοξης Εκκλησίας, από την αποστολική εποχή έως σήμερα, και εκτείνεται στους συναφείς κλάδους της αγιολογίας, της υμνολογίας, της χριστιανικής αρχαιολογίας και τέχνης, της αισθητικής της λατρείας, της

ομιλητικής, της βυζαντινής μουσικολογίας και ψαλτικής και της διαχείρισης πολιτισμικού, εκκλησιαστικού αγαθού (ναοδομία, αγιογραφία, συντήρηση).

Το Εργαστήριο καλύπτει, επικουρικά, σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, τις διδακτικές, φροντιστηριακές και ερευνητικές ανάγκες του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας και των άλλων Τμημάτων του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης σε θέματα που εμπίπτουν στα γνωστικά αντικείμενα του Εργαστηρίου. Έχει δε ως αποστολή:

1. Την, μέσω προγραμμάτων διά βίου μάθησης και παρεμφερών δράσεων, εκπαίδευση (θεωρητική και πρακτική άσκηση) ειδικευμένων επιστημόνων, επαγγελματιών, δημοσίων λειτουργών και εθελοντών (θεολόγων, κληρικών, φιλόλογων, μουσικολόγων, αρχαιολόγων, ιστορικών της χριστιανικής τέχνης, ξεναγών, ψαλτών, κατηχητών κ.ά.) στα επί μέρους γνωστικά αντικείμενα του Εργαστηρίου, όπως προβλέπεται από τον νόμο και τις δομές του Πανεπιστημίου.
2. Την προώθηση της βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας στους επιστημονικούς κλάδους της Λειτουργικής, της Αγιολογίας, της Υμνολογίας και των εκκλησιαστικών τεχνών, όπως αυτοί ορίζονται διεθνώς.
3. Τη συνεργασία, κάθε μορφής, με κέντρα και ινστιτούτα ερευνών, ακαδημαϊκά και εκκλησιαστικά ιδρύματα, ακαδημίες, εργαστήρια, μουσεία, φορείς, οργανισμούς ως και βιβλιοθήκες της ημεδαπής και της αλλοδαπής, εφόσον οι στόχοι συμπίπτουν, συμβαδίζουν και αλληλοσυμπληρώνονται με εκείνους του Εργαστηρίου.
4. Τη διοργάνωση επιστημονικών διαλέξεων (όπως η Ετήσια διάλεξη εις μνήμην Ιωάννου Μ. Φουντούλη), ημερίδων, σεμιναρίων, συμποσίων, συνεδρίων και άλλων επιστημονικών εκδηλώσεων και την πρόσκληση Ελλήνων και ξένων αναγνωρισμένου κύρους ειδικών επιστημόνων.
5. Την παροχή υπηρεσιών σε ιδιώτες και οργανισμούς σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Π.Δ. 159/1984 (ΦΕΚ 53/τ.Α΄/27.4.1984): «Προϋποθέσεις παροχής υπηρεσιών από τα πανεπιστημιακά εργαστήρια σε ιδιώτες και κάθε νομικής μορφής οργανισμούς».

6. Την παροχή γνωμοδοτήσεων σε θέματα που άπτονται του γνωστικού αντικειμένου του Εργαστηρίου.
7. Τη συλλογή, επεξεργασία, αποθήκευση και διάθεση δεδομένων.
8. Την πραγματοποίηση δημοσιεύσεων, μεταφράσεων και εκδόσεων δελτίων, επιστημονικών περιοδικών και σειρών.

ΝΗΣΙΔΑ Η/Υ

Από το ακαδ. έτος 2004-2005 στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας λειτουργεί για τους φοιτητές και ερευνητές του Τμήματος Νησίδα Η/Υ, που καθιστά δυνατή την πρόσβαση στις ηλεκτρονικές πηγές και στα ηλεκτρονικά περιοδικά στα πλαίσια όχι μόνο της έρευνας, αλλά και της διδασκαλίας. Ήδη η αξιοποίηση των πληροφορικών συστημάτων γίνεται ορατή στην οργάνωση των ερευνητικών προγραμμάτων του Τμήματος και στην προσαρμογή του στις σύγχρονες εκπαιδευτικές μεθόδους.

Υπεύθυνοι νησίδας (ΓΣ 526/17-7-2014)

Επίκ. Καθηγήτρια **Αικατερίνη Τσαλαμπούνη**

Δρ **Ευστράτιος Μουρατίδης**, Ε.Δι.Π.

Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα – Παρασκευή 11.00-13.00

☎ +302310 997289

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΠΘ

Πρύτανης Α.Π.Θ.	99.6701-2
Γραμματεία Πρυτανείας	99.6703-4
Αντιπρυτάνεις	99.6711, 99.6712
Κοσμήτορας Θεολ. Σχολής	99.6699
Γραμματεία Κοσμητείας	99.6698, 99.6692 (fax)
Πρόεδρος Τμ. Ποιμαντικής & Κοιν. Θεολογίας	99.6939
Γραμματεία Τμήματος	99.6681- 84, 99.6689 (fax)
Προϊσταμένη Γραμματείας Τμήματος	99.6680
Αίθουσα Συνεδριάσεων	99.6696
Νησίδα Η/Υ Τμ. Ποιμαντικής & Κοιν. Θεολογίας	99.7289
Βιβλιοθήκη Θεολογικής Σχολής	99.6690, 99.6691, 99.6694 (& fax)
Εργαστήριο Παιδαγωγικής - Χριστιανικής Παιδαγωγικής	99. 7103
Κεντρική Βιβλιοθήκη	99.5323
Θυρωρείο Θεολογικής Σχολής	99.6999
Πανεπ. Φοιτ. Λέσχη	99.2671
Κυλικείο Θεολ. Σχολής	99.6995
Σύλλογος φοιτητών Θεολογικής Σχολής	99.7110

**ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΗΛΕΦΩΝΩΝ & ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΜΕΛΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ**

	Τηλέφωνο Γραφείου	email
π. Σπυρίδων Αντωνίου (αναπλ. καθηγητής)	99.9618	santonio@past.auth.gr
Αντωνοπούλου Ελένη (ΕΔΙΠ)	99.6678	eantonop@past.auth.gr
Βάντσος Μιλτιάδης (αναπλ. καθηγητής)	99.7163	mvantsos@past.auth.gr
Βαφειάδου Ευτέρπη (υπάλλ. Γραμμ.)	99.6683	evafeia@past.auth.gr
π. Βασίλειος Γεωργόπουλος (επ.καθηγητής)	99.6949	georgopv@past.auth.gr
Γιάγκου Θεόδωρος (καθηγητής)	99.6675	giagou@past.auth.gr
Γκαβαρδίνας Γεώργιος (επ. καθηγητής)	99.1347	ggavard@past.auth.gr
Γκίνου Ελένη (διδ. Γαλλικών)	99.6979	
π. Αθανάσιος Γκίκας (καθηγητής)	99.6676 (& fax)	agikas@past.auth.gr
Δάφνη Γ. Ευαγγελία (επ. καθηγήτρια)	99.6963	edafni@past.auth.gr
Δάφφα Αγνή (διδ. Γερμανικής)	99.6636	
π. Κων/νος Καραϊσαρίδης (αναπλ. καθηγητής)	99.7090	kkaraisaridis@me.com
Κακλαμάνος Δημοσθένης (επ. καθηγητής – υπό διορισμό)	99.6964	dkaklama@past.auth.gr
Καραμανίδου Άννα (επ. καθηγήτρια)	99.6945 (& fax)	annakarm@past.auth.gr
Κουκουσάς Βασίλειος (καθηγητής)	99.7482	vkukusas@past.auth.gr
Κραλίδης Απόστολος (αναπλ. καθηγητής)	99.7020	akralid@past.auth.gr
Κυρατζή Έφη (υπάλλ. Γραμμ.)	99.6682	ekyratz@past.auth.gr
Κωτσιόπουλος Κωνσταντίνος (αναπλ. καθηγητής)	99.6515	kkotsiop@past.auth.gr
Λάμπρου Σουλτάνα (επ. καθηγήτρια)	99.6943	slabrou@past.auth.gr
Μητρ. Προύσης Ελπιδοφόρος Λαμπρυνιάδης(αν. καθηγητής)	99.6846	elpidof@gmail.com
Μακεδονοπούλου Ευμορφία (προϊσταμ. Κοσμ.)	99.6698	emakedo@theosch.auth.gr
Ματθαίου Μαρία (διδ. Αγγλικών)	99.6979 & 99.8445, 99.6937(fax)	mat@lance.auth.gr
Ματσούκας Μιλτιάδης (υπάλλ. Γραμμ.)	99.6648	mmatsouk@past.auth.gr
Μουρατίδης Ευστράτιος (ΕΔΙΠ)	99.6671	stmour@past.auth.gr
Μπάκας Ιωάννης (επ. καθηγητής)	99.1118	ibakas@past.auth.gr
Μποζίνης Κωνσταντίνος (επ. καθηγητής)	99.6953	cbozinis@past.auth.gr
Μπρανιώτου Αικατερίνη (ΕΔΙΠ, Βιβλιοθ.)	99.6694, 99.6691(&fax)	
π. Χρυσόστομος Νάσσης (επ. καθηγητής)	997095	chrysostom.nassis@gmail.com

Νικολακάκης Δημήτριος (επ. καθηγητής)	99.6697	dnik@past.auth.gr
Παπαδημητρίου Κυριακούλα (αν. καθηγήτρια)	99.6679 (&fax)	kyp@past.auth.gr
Παπαρνάκης Αθανάσιος (αν. καθηγητής)	99.7119	apaparna@past.auth.gr
Πασχαλίδης Συμεών (καθηγητής)	99.6964	spaschal@past.auth.gr
Πιτταράς Θεόδωρος (επ. καθηγητής)	99.6986	pittaras@past.auth.gr
Ρεράκης Ηρακλής (καθηγητής)	99.7113 (&fax)	irerakis@past.auth.gr
Σγουρνιού Βασιλική (προϊστ. Γραμμ.)	99.6680	vasosg@past.auth.gr
π. Νικόδ. Σκρέττας (αναπλ. καθηγητής)	99.7078	nskrettas@past.auth.gr
Κωνσταντίνος Σκύφτας (ΕΤΕΠ)	99.9618	kskyftas@past.auth.gr
Σουκαρά Αλεξία (υπάλλ. Γραμματείας)	99.6681	alexias@past.auth.gr
Τριβυζαδάκη Αγγελική (επ. καθηγήτρια)	99.1383	atrivyza@past.auth.gr
Τρίτος Μιχαήλ (καθηγητής)	99.6920	tritots@past.auth.gr
Τσαλαμπούνη Αικατερίνη (επ. καθηγήτρια)	99.1161	etsala@past.auth.gr
Τσίγκος Βασίλειος (καθηγητής)	99.6962, 99.8772(fax)	vtsigkos@past.auth.gr
Τσομπάνης Τρύφων (επ. καθηγητής)	99.1119	trifon100@yahoo.gr
π. Χρήστος Φιλιώτης- Βλαχάβας (αν. καθηγητής)	99.1332	filiotis@past.auth.gr
Χρήστου Κωνσταντίνος (καθηγητής)	99.6656	konchris@past.auth.gr
Χριστοδούλου Γεωργία (ΕΤΕΠ)	99.6685	gechrist@past.auth.gr
Χρυσάφη Ελένη (ΕΔΙΠ)	996673	echrys@past.auth.gr